

ЕТНОГРАФІЧНИЙ ЗБІРНИК.

ВИДАЄ

ЕТНОГРАФІЧНА КОМІСИЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА.

Т. IX.

ЕТНОГРАФІЧНІ МАТЕРІЯЛИ З УГОРСЬКОЇ РУСИ.

ЗІБРАВ

Володимир Гнатюк.

ТОМ III.

I. Західні угорсько-руські комітати. II. Бач-Бодрогський комітат.

У ЛЬВОВІ, 1900.

Накладом Товариства.

З друкарні Наукового Товариства імени Шевченка
під зарядом К. Беднарського.

Друкуючи отсеї том етнографічних матеріялів, мав я намір додати до нього на вступі статю, де розбирало ся питане пословачення Русинів тих комітатів, в яких пороблені записи до отсеього тому. Коли одначе обем книжки перейшов визначені їй первістною межі, постановив я сю статю відложити до 42 т. „Записок Наук. Тов. ім. Шевченка“, який вийде 1901 р., куди й відсилаю тих, що цікавлять ся отсеїм питанєм. Статя та викликана головно рецензіями проф. Пастрника (Прага), проф. Соболевського (Петербург) та проф. Броха (Христіянія) на мої „Руські оселі в Бачці“. В ній подам я між иньшим цікаві листи Бачванських Русинів, в яких вони поясняють докладно своє національне становище та відносини до иньших націй, посеред яких приходять ся їм жити. По прочитаню тих листів, здасть ся мені, не буде ніхто зачислювати Бачванських Русинів до Словаків, як то зроблено в останніх часах, бо найде в них рішучий і енергічний протест проти такого поступованя.

Що до способу уґрупованя матеріялів сього тому, то вони мають двоякий характер. Перша часть уґрупована по селам, так як була записана. Такий порядок уважав я конечним тому, що хотїв виразно представити читачам поступенний перехід словаченя руських диялектів відповідно до того, як вони посувають ся зі сходу на захід. Хто бажав би мати докладний образ угро-руських диялектів, повинен крім сього тому Етн. Збірника порівняти ще III і IV т., де зібрані матеріяли зі східних комітатів, що входять у склад теперішньої Мункачівської епархії. — Друга частина сього тому, що містить бачванські пісні, уґрупована відповідно до вимогів теперішньої етнографії. При ґрупованю сеї части хіснував ся я в великій мірі вказівками і помічю дра Ів. Франка, за що й складаю йому на сьому місци щирю подяку.

Опублікованем бачванських пісень розпочав я друк матеріялів записаних мною в Бачці 1897 р. Усіх тих матеріялів сталоб ще на три томи, кождий по 15 аркушів друку. Між ними є казки, леґенди

новелі, анекдоти, байки, історичні спомини і докладний опис весіля. Гарну збірку будуть становити особливо казки, до яких я мав незвичайно добрих оповідачів; інтересні будуть легенди та історичні спомини, до котрих увійдуть такі мотиви, які не мають паралель у дотеперішніх наших етнографічних збірках. На байках проявляє ся великий вплив сербського зв'язаного епоса; на них отже можна буде докладно пізнати, як народні оповідання переходять від одного народу до другого та як при тому змінюють ся. Весільний образ буде цікавий тим, що він уже тепер належить до пережитків і більше не уживаєть ся між Бачванськими Русинами в такому виді, в якому записаний. Оповіли його мені старші люде на підставі споминів із своїх молодих літ.

З уваги на те, що материяльні засоби Науков. Тов. ім. Шевченка, призначені на етнографічні видавця дуже скупі та що на разі є важніші етнографічні збірки для видання, будуть відложені дальші томи материялів із Бачки до відповіднійшої пори, в якій зможуть появити ся друком. Покажчик і словарець менше зрозумілих слів буде поданий при кінці останнього тому.

Що до графіки, то мушу замітити, що знак „ѣ“ належить читати так, як наше літературне „и“, (а не як е), н. пр. ѣй = ий, кѣд = кид, ѣден = иден, злѣдѣй = злѣдѣий, джѣті = джиті і т. д. Співзвуки ж, дж, ш, ч, належить усе читати мягко: дождж = дождзь, час = чъас, ша = шъа, качмар = качьмар і т. д. З практичних причин я уважав невідповідним давати по тих співзвуках значок змягченя ѣ.

Тих, що бажали-б більше дізнати ся про Бачванських та сусідуючих із Словаками Русинів, відсилаю до своїх статей: „Руські оселі в Бачці“ (Записки, т. XXII) та „Русини Пряшівської епархії і їх говори“ (Записки, т. XXXV—XXXVI).

У Львові, дня 28 вересня 1900.

Володимир Гнатюк.

I.

ЗАХІДНІ УГОРСЬКО - РУСЬКІ КОМІТАТИ.

I. Материяли із села Чертежа, Земплинської стол.

1. Св. Петро і Павло при перевозі.

Кóли суйятий Пётро ізо своїім братам Паўлом хóдиў по ниско́сти, по-зёмли, прийшли ту йёдно́й во́ды, не мо́гли перейти. Ишоў йёден га́зда з во́зом зо шти́рма вола́ми. Они йёго просіли, же́би йіх перевіз че́рез во́ду. Він йім так отповіў, же він не́ мат во́ли жебра́кію возити. Але ишоў йёден худóбний члóвек із во́зом і з дво́ма ма́лими бичата́ми. Так він йіх ўзяў і перевіз обидвох. На дру́гій сторо́ні во́ди брат Па́вел гово́рит Петро́ви: Штó ми́ то́му члóвеку за́ то да́ме? — Петро́ а́нстол гово́рит: Йак тот члóвек до́му прийде, та йёму обидва бичата́ здóхнут. — Па́вел йёму гово́рит, же так недóбри. Да́йме йёму і́ще за́ то два. — Петро́ гово́рит: Бра́те, нї́т, бо тот наш, а тамто́му, што́ мат шти́ри во́ли та і́ще му да́ме шти́ри, бо то́т не́ наш!

Зап. в липни, 1899, від Максима Легоцького.

Паралелі: Етногр. Збірник, III. Ст. 62 - 63. — Archiv f. sl. Phil. XXI, ст. 293. — Русини Пришів. епархії і їх говори. Ст. 51. — Národopisný Sborník, III. ст. 109. ч. 25.

2. Св. Петро з Павлом на весілю.

Пётро іс Паўлом, з братам, йак апосто́ли Хри́стови хóдили по зёмли. За́шли до йёдно́го се́ла і там бі́ла сва́дьба. І Па́вел гово́рит Петро́ви: Бра́те, там му́зика. Йа́ шче то́то не ви́диў ні́гда. Йа́ да́кус пі́ду посмотри́ти. Але брат Пётро́ йёму гово́рит: Ти́ там не проше́ний. Не́ хóть ти́ там, бо бу́деш бі́тий, бо там пї́яни лю́ди сут. Але Па́вел гва́рит: За́ што́ би́ мене да́хто биў, же́д йа́ ні́кому нич не до́ужен? — Але прийшоў Па́вел до хі́жи на сва́дьбу. — Він биў мо́лодий і кра́сний

члѳвек а йѳго хотѳли ўзѳати до танцьу, жѳби танцьуваў с тѳма, што бѳли на свѳдѳбѳ. Він не хотѳиў пѳти танцьуваѳти с пѳѳанима. Они йѳго ўзѳали мѳжи сѳбе і почѳли йѳго бѳти. Але Петрѳвѳи за сѳвѳйѳго брѳта жѳаль бѳло, же йѳго бѳют там. Пішѳу йѳго борѳвити. Паўла пустили, а Пѳтра обѳили дѳбрѳи, аї накопѳли до вѳѳго. Вішли на дрѳгу обѳидва. Пѳтро гѳвѳрѳит Паўлѳвѳи: Відиш, брѳте, де тѳбе не прѳсѳят, та там нѳ ходѳ нѳгѳда. І ѳа обѳитиї і ти обѳитиї. — Штѳ ѳим за то дѳме? — Дѳме ѳим за то тѳкий розѳм, жѳби бѳли ўсе глѳни льѳде. І так одошли засѳ на дрѳгу стрѳну дрѳги.

Зап. в липни, 1899, від Максима Легоцького.

Паралелл: Етногр. Збѳр. III. ч. 28 і 29. — Archiv f. sl. Phil. XXI. ст. 293. Narodopisnų Sbornik, III. ст. 109—110. ч. 28—29.

3. Вірний слуга.

Бѳи ѳѳден стѳрѳий члѳвек, маў жѳну і трѳох сѳннѳиў. Орѳку нѳ маў, лем ѳѳдну хѳшку мѳлу. Стѳрѳий сѳн гѳвѳрѳит: Ми трѳѳѳи брѳѳѳа на кѳпѳи не гѳдни бѳти; ѳа пѳду слѳжити, бо нам трѳѳа стѳрого ѳтца а ѳ стѳру мѳтку гѳдовѳти. Забрѳу сѳя із дѳму. Пришѳу до ѳѳдного сѳла і стрѳитиў сѳя з ним ѳѳден пан. Прѳсит сѳя йѳго, цѳби не пішѳу до слѳжби. Він гѳвѳрѳит же на слѳжбу ѳде. І тот пан йѳму гѳвѳрѳит, же не бѳде робѳити нич, лем ѳўци пѳсти. І так му гѳвѳрѳиў, же де тѳти ѳўци бѳдут ѳти, жѳби і він за нѳма там ѳшоў і што тѳти ѳўци бѳдут ѳсти, жѳби і він ѳиў, а і што бѳдут пѳти, жѳби і він пѳиў. А даў йѳму малѳньку хѳстѳчку, жѳби він ѳс тѳго прѳнѳѳс, што бѳдут ѳўци ѳсти і мѳлу флѳшѳчку йѳму даў, жѳби с тѳго прѳнѳѳс, што ѳўци бѳдут пѳти, а за то достѳне три сто злѳти. Але він пішѳу з ѳўцѳми, прѳшоў гѳ ѳѳдної вѳдѳи — бо то не бѳли ѳўци, ѳле бѳли дѳши, а тот пан биў Бог небѳсний — ѳўци перешлѳ чѳрез вѳду, а він сѳя бѳѳѳаў пѳти до вѳди, жѳ сѳя утѳпит. Вернѳу сѳя нѳзад до пѳна. Даў му нѳзад хѳстѳчку і тѳту флѳшѳчку і гѳвѳрѳит йѳму, же він до тѳкої вѳди не пѳде, бо він плавѳти нѳ знат. Пан му повѳдат: Ти нѳ мѳй слѳга; на тѳбѳи три сто злѳти, ѳть ти сѳбѳи, де хочеш! — Тот пішѳу до кѳрчѳи, грѳши мат, ѳїст і пѳѳ. Але дрѳгий брѳт йѳго забрѳу сѳя із дѳму і тѳкже ѳде на слѳжбу. Тѳкже сѳя с тим пѳном стрѳитиў у том сѳлѳи. І так зробѳиў, ѳак йѳго стѳрѳий брѳт і з ѳўцѳми і зо ўшѳтѳим. І засѳ дѳстаў три сто злѳтих ѳт пѳна. І пішѳу до кѳрчѳи там, де йѳго брѳт; обѳидва ѳѳдѳат і пѳют і бѳют сѳя. Трѳѳий брѳт із дѳму тѳкже ўзѳаў сѳя до слѳжби. Пришѳу дѳсѳ до тѳго сѳла і тот пан йѳго ўзѳаў на слѳжбу. Даў йѳму тѳту хѳстѳчку і тѳту флѳшѳчку і пішѳу з ѳўцѳми. Перешѳу на дрѳгу сторѳну

води. Відит на полі, жé там два гарвани кусаут йéден дрúгого, аж óчи собі повидзьобували. А то били йóго ўласни брáтья ў кóрчмі. Напили сьа і били сьа йéден з дрúгим. — Їде дáлей за оўцáми. Видит, же йéдна собáка із валóуа хлéпчет кроў. Ібо то тáка жéна, што дьіти не рóдит, та по смéрти сво́йу кроў хлeптáти мýсит. — Їде дáлей, видит йéдну крáсну загорóду. Так птáшки пискáют, оўци ідут на пéред ньóму, він сьа лівит, смóтрит, на ўшитко. І сéрет той загорóди била йéдна цéркоў і там биў йéден сьвaшчéник. Тóти оўци дóрас стáли сьа дúши і ішли до цéрки ку сьвaшчéнику сповідáти сьа. І він тáкже пішоў до цéрки з нїма. Їак приймáли бóже тьáло тóти дúши, а йóму недостóйно бiло, лем до хустóчки ўзьаў собі проскúрки, а до фльашóчки вїна, до той, што му нан даў. І пришоў до сво́його нáна, óддаў йóму тóто, што приніс. Барз йóго зá то нан похваліў, же він вірний слúга. І даў йóму три сто злáти. І так йóму наказáў: Пóкльа прийде дóміў гу сво́йму óтцу і матéри, жéби він на кáжду цéркоў даў на слúжбу. А йак дóмі прийде, та йóго óтец і йóго мáті і он нáраз пóмрут. І так Бох небéсний ўзьаў їх до слáви сво́йей, а йóго брáтья ў тáмтї кóрчмі помéрли пїльа палéнки.

Зап. в листи, 1899, від Максима Легоцького.

4. Злодій Штефанко.

Биў йéден гáзда, маў трїох сїннїў. Нáйстаршїй биў до гáздьїўства, а середушїй до ремéсла, а трéтїй, наймолóтшїй не хóбїў рóбити нич, áні не рóбиў, лем ўсе так хóдиў, а мéно му бiло Штефанко. Брáтья сьа гнївáли на ньóго, же він не рóбит нич, а він повідат: Кет сьа на мéне гнївáте, дáйте ви ми мóйу чáстку, штó ми приходит, бо йа тóго вїца сии, што і ви. Не рóбиўїем нїгда нич, áні не бúду! — Они сьа го хотїли збїти, бо лем з ним мáли згрїзóту. Дáли йóму йóго чáстку, він собі ўзьаў йéден кий, їде за дрáгоў. Натрафїла го нїч, зашоў до йéдного льса, там бiло дванацть збїйникїў. Зарїзáли вола, мáли бóчку вїна, наклáли собі там óгень, варили собі мньáсо, їли, пїли. Він пришоў г ним, тог Штефанко, рiк їм шчестьа, йак звїчай. Онї го привитáли, дáли му їсти і пїти і гвáрїят му: Штефанку, бúдеш наш товáриш! Але той нóчі пїдеш до мїста, там бiват краль. Ў йéднї маштáльнї сут там три парáдни кóни, йéдного нам привéдеш ту. — Він повідат: Дóбрї, йа привéду. Вечáром зїў мньáса, напиў сьа вїна, пішоў до мїста там, де краль бiваў. Пришоў до мїста, пішоў там де сьа палїнка пáлит, до машини, кúпиў собі йéден кóршоў о шість гáў. Узьаў собі спїрїтуеу і їде до кральїўскóго двóра. Пришоў ку маштáльнї там,

де парадни коні біли. Трійоме войáци біли там на варті при тих конях. Але він іде і закашляў. Варта кричít: Гáльтверда! — Він повідат: Гут фрайнд. — Пришоў гу ним, они сьа го звідуйут: Што йсет за йфден? — Він повідат, же йому жéна х полóзы, прышоў до мiста, ўзяў собі кус палынки, нýч го зарвала, не гóдеи пiти домиў, жеби го переночувáли. — Але войáци йфден з другим побесыдовáли собі по мадьярски, жеби собі дагде там лыг, а они вóзмут палынку, та виийут. Але він собі лых там пiд жóлон і хáрчит, же спит. Йфден другóму повідат: Идь ле' покóштуй, ци дóбра! по мадьярски. Повiдат другóму: Ей, дóбра, подь і ти пий! Наниў сьа і другий. Другий клице третьо́го: Подь і ти! Пованивáли сьа дóбри, кóтрий де стоiаў і там тáкой ўпаў. Штефáнко йак видiў, же они уж лéжат, ўкратиў собі повересло зо солóми, висадиў йфдного войáка на конья, пруйазаў му нóги пóнид брiх, рúки до драби́ни, йфдного конья собі ўзяў із маштальны, пiшоў із ним і го даў збiйникiм. На другий вéчур повiдаў му: Штефáнку, мат нáша кралью́на на пáльцу барз дорóгий перестынь. Кет ти його ў той нóчi укpáдеш і привéсеш го ту, та бóдеш наш товáриш! — Штефáнко зiў мывáса, наниў сьа вiна, іде до мiста, там де краль бiват. Пришоў до кúхнi, дáшто там помагáў, áле на час одиноў. Пiшоў до пивовáрнi, де сьа пиво вáрит, кúпиў собі йфдну фляшку дрóжджий. Пришоў зась нáзад до бýрку, с кúхнi на йфдни двéри і на други і він сьа там зостаў потiхи, де краль і с кралью́ноў спит. Йак уж знаў, же они спiят, откриў пáплан і польáў тóти дрiжджи пóмежи нý. І стаў собі кóло постéльi. Рас сьа пробóдит кралью́на ў нóчi, обабрáла собі рúки, дрiжджи смéрдьят, почáли сьа обидвоiе вадiти. Але сьа здогадáла, же мат на пáльцу тот дорóгий перестень і кричít на фрайцим́рку, жеби ўзя́ла óд ней перестынь і жеби привéсла чiсту плáхту і пáплан. Але він сьа наголосiў тóнким голóсом; дáла му перестень до рúки і плáхту і забрáў сьа і пiшоў, оддáў збiйникiм. На рáно кралью́на сьа звiдуйе о перестеню, перестеня нýт, áни парадно́го конья нýт. Але то сьа пóкус мерковáло, хтó то тóму мáйстер. Так даў краль закликáти Штефáнка і гвáрит му: Штефáнку, йак ти той нóчi мóйу кáсу не ўкpáдеш, та йа тéбе без жадно́го прáва обiсiти дам! — Він повідат, же ўкpáде. — Але краль дав кáсу винéсти на остáтний шток, на сáмий ви́шний. І двóме гусáре зо шаблями стоiáli на вартi пiльа кáси. Але драби́на бiла зо зéмлы аш там на верх, де вáрта бiла. Ў нóчi йак бiли льóде на покóйi та за мiстом биў йфден члóвек обiшэний на шибéны. І він пiшоў, Штефáнко, одрiзáў тóго члóвека, ўзяў на плéчi і приви́с до бýрку і пхáў упéрет сéбе гóри драби́ноў. Йак вáрта видiла, же уж іде по кáсу, так йфден другóму гвáрит: Уж йс ту, три-мáйме сьа дóбри, лем кéбисме му голóву достáли! А Штефáнко поихáў

неживого перет себе, одрубали му голову, труп хпаў на зямлю, бо го пустіў, а голову воіаці ўзялі і зішли долоў гарадичамі. А Штефанко вішоў собі на пид, ўзяў собі касу, зішоў долоў драбіноў, пішоў до корчми, положиў касу на стіл, отвориў, раскаўіў собі іісти і піти, не боіт ся вич. На рано ў царскім дворі не скоро ся ўстаўат; воіаці принесли голову кральови — то голова обішеного чловека. Розбігли ся по варошу воіаці, нашли Штефанка ў корчмі: Ііст, пїѣ і співат. Привели го т кральови, о касу бесьіди уж нїт. Повідат му краль: Штефанку, ти пїдеш до пекла, жебне видїў, йака там моїа постїль і моїей панї. А на тобі тоту палиць, та йак там прїйдем, та жебне тоў палицьоў махнїў понад моїу постїль. — Найяснїший кральу, йа пїду до пекла, але трэба мене до дванацеть баволовїх скор опшїти! — На кральўеский рэказ опшїли його дораз. Йак ішоў, ўзяў собі кропіло і сячэной вѣди. Іде за драгоў, стрїтїў ся з ним чорт. Звїдїў ся го: Дѣ ти ідеш, Штефанку? — Повідат му: До пекла. — Та чѣго? — Кральўеску постїль видїти. — Во йа тьа, гварит, не пўшчу. — Та ти ми, гварит, до рэказу? — Чѣрт ся погнїваў, од разу на нїм три баволови скори рѣздер. — Іде далей, стрїтит ся з ним другїй, зась ся го звїдїў, де іде. Повідат му: Іду до пекла нашої кральўїни постїль видїти. — Не хотїў го пустїти. — Але ўзяў кропіло, лем му ўказаў, зараз ўтїк од нього. Прїшоў до пекла, йак почаў іїх кропїти, ўшїтки до йедноґо кўта зогнаў. Пішоў там, де постїль, йак махнїў пѣнат постїль, тїлько му зостало, што трїмаў ў рўцї, а друге згорїло. Не моґли онї му там даѣти раѣи, ўшїтки го ся боїали. Обїцали му грѣши, што хѣче, лем жеби пішоў гет. Він не хотїў піти. Бїў там йѣден покрѣвец такий старїй, жеби му даѣли помачати тот покрѣвец, до того кѣтла, де дўши сят. Не хотїли даѣти, але мусїли. Йак помачаў тот покрѣвец, ўшїтки дўши ся похалали на кождїй волѣсок так, йак ся пѣшли вироїат, йедна з другѣў. Вішоў с пекла, іде на перед, вич не вїдїт, лем самї вїўцї а баранки за ним ідут. Вішоў на йѣден грўнок, лїх собі і ѳїни коло нього. І дўмат собі: Кѣму йа тоґо мам даѣти? Йа тоґо дам пани Марїї. Она стане перед ним і прѣсит. Він повідат: Йа бабї не дам, дам сьватоґу Петровї. Пѣтро стане перед ним і прѣсит од нього. Повідат: Кѣд маш даѣти, дай! — Штефанко повідат: Йа дам, але кѣт сам пїду, де ѳїцї, бо вастїрь там мусит бїти, де стадо. — І ўзяў го. Прїшли до неба, дўши пїшли до царства, Штефанко зостаў за дверїями. Йѣому там добрі бїло, а ўсе смотрїў з неба на тот сьвіт. Раз видїў на тїм свїтї, же двї жѣни прали шмїати на йарку і почали ся бїти с пранїкамі. Він ся розгнїваў і тот стѣлек, на котрїм сидїў, пўствїў на нї і обїдвї забїў. І так Пѣтро зогнаў го з неба гет

та ту гмер; тѣло му остало на зѣллы, а дѣша пішла, де собі у Богá заелужила.

Зап. в листи, 1899, від Максима Легоцького.

Паралелі: Етногр. Збірник. III. Ст. 195—214. ч. 30—32. — Archiv f. sl. Phil. XXI. ст. 294. — Národopisný Sborník, III. ст. 112—113. ч. 30—32.

5. Невірна жінка. — Свобода.

Биў йѣден худобний члѣвек тákий йак йа і жѣну маў. Але йак прішло лѣто, не мали што їсти; а мали дѣже дѣти. Та він жѣны гварит: Жѣно, што будѣме робіти? Згинѣме з голоду! — Вѣчур так йѣй гварил. Але рано устаў так скѣро, та не гварил ані жѣны, ані дѣтьом нич, ўзяў собі цаныстру, же піде на поле на дайáки гриби, покля жѣна і дѣти ўстанут, же принесе дайáки гѣби. Хѣдит по лѣсы ўсáди, не нашоў нигде нич. Дѣжат собі: Бѣже мій! Тыўко йа сáа нахо́диў за дáрмо. Йак йа тѣнерь піду до́мїў? Дѣти бѣдут плакати, жѣна бѣде плакати, штѣ йа бѣду робіти? Іде до́лоў лѣсом, видѣў на бѣку гѣздо. А там били со́ви. І поймаў стáру со́ву. Не пішоў уж до́мїў, лем пішоў там, де не знали йѣго лѣуде. Прішоў до йѣдно́го гáзди на нѣч, áле гáзди не бѣло до́ма, пішоў на фурманку, лем жѣна му бѣла сáама. А він сáа припрошаў до то́ї жѣни на нѣч, áле ѣна не хотѣла го пріяти, же сáама до́му. Але він так повѣлат, же він сáа не ўстѣпит с хѣжї. А то́ту со́ву маў у цаныстрі, та собі завѣсилў на клїнец. Але то́га жѣна лѣубила сусѣду, та рѣхтовáла про нѣ́го гостїну, жѣ го погѣтит. Тот члѣвек лѣх собі за пѣц і так, йáкби спаў. Ёна нарѣхтовáла там мѣáсо, пѣрѣги, йѣдно дрѣге, прѣнесла палѣнки флѣáшку, áле тот не прішоў сусѣд. Йѣден час іде йѣйї гáзда с фурманки до двѣра. І ѣна за тот час поховáла, што мо́гла, йѣдно до пѣца, дрѣге де мо́гла. Гáзда випрѣях ко́нѣ, а не биў штѣри тѣжнѣ до́ма. Прішоў до хѣжи, а на стѣлы бѣло ішче дáшто. Жѣна му повѣдат: Повѣдали ми лѣуде, же ідеш с фурманки, та йѣм ўпѣкла хлѣба, та йїдж! — Але він прѣнѣс с фѣури солонїни, хлѣба і палѣнку. Та гварит сво́йей жѣны, жѣби пішла закликати кѣма, сусѣду. А ѣна бѣла то́му рáда. Пішла по сусѣду, сусѣда прішоў, а ѣни били кумѣве і церкоўницї. Посѣдали собі обѣдва за стѣл, тот сáа то́го звѣду́йѣ: Кѣме, штѣ ту дáшто чѣти? — Не йѣ тако́го нич новѣго! — Бо йа не биў штѣри тѣжнѣ до́ма, та собі побесѣду́йѣме. — І налива́ут собі палѣнку і налива́ут сáа. Дáва́ут і жѣны. Але тот члѣвек лѣжит за пѣцом голо́дний. Ўзяў собі то́ту со́ву із цаныстроў гу собі, та йѣй так ўсе стѣсне, а со́ва грѣа́чнт. А ѣни сáа звѣду́ут: Штѣ то там за члѣвек? жѣни. — А жѣна говорит: Подрáжний члѣвек, прішоў на нѣч. — А дáла тї му дáшто їсти? Бо йа хѣджу по свѣтѣ та йа знам, йáка бѣда,

кет чоловік голідний! Нó лем ті го ку стóлу заклич! — Дáли йóму палы́нкі і хлѣба. І він зась пішоў сóбі за пец та сóбі там сьіў. І зась тóту сóву стіснуў. Сóва грѣаўчит зась. Тóти сьа звідуут тóго чловека, штó то тáке він мат? — Він повідат, жé то вѣшчок, што знат повісти ўшѣтко, штó де йѣст. Та нó лем нѣаь дáшто пóвѣст! — Стіснуў сóву, сóва зась грѣаўчит. — Гáзда гвáрит: Што повідат? — Він повідат, же йѣст ў пѣцу йѣдна мѣска мѣсá печенóго. — Праўда, же йѣст. Гáздѣня дáла на стіл. — Стісне сóву, сóва грѣаўчит. Гáзда сьа прóсит: Што тѣперь повідат? — Повѣдат, же йѣдна мѣска пѣроги намашчѣни на поліци. — Праўда. Дáла жѣна нá стіл. — Стісне сóву, сóва зась грѣаўчит: Та што тѣперь повідат? — Же йѣст у постѣли йѣдна флѣшка палы́нкі в мѣдом. — Праўда, йѣст. — Гáзда повідат до кúма потѣхи: Кúме, кé'би нам продáў тот чловек тóто, тá бисме му дóбри запла́тили, бо нáм би сьа тáке придáло, ўсé би нам повѣло, дé што йѣст! За́клика́ли тóго чловека за стіл, дáли му ішче палы́нкі, дáли му мѣсá, дáли му пѣроги, нáйў сьа дóбри і гóвóрят му, жéби йим тóто продáў. Тот чловек гóвóрит: Йа тóто не мóжу продáти, бó ми іс тим барз дóбри, бо йа за тим жѣйу. Але так йóго присловáли, же він йим тóто продáў за трѣ сто злáти. І óни йóму грóши вѣраховáли на чѣсто. Лѣх тот чловек сóбі спáти вѣчур — áле він снаў і нé снаў, аь гáздѣня леглá спáти. Кóло пѣўнóчѣ тот чловек ўстаў і іде гет. Перѣшоў на фáлат. Рáно гáзда ўста́не, тóго чловека нѣт. Пішоў до кúма: Кúме, мáте ви сомáра? Бѣрьте тóго сомáра, бѣште за тим чловеком, дáйте му, жéби не ішоў на піше, жéби сьа нѣис! — Здогáньат тóго чловека, сóмар не хóче бѣжáти, бо сóмар лем помáле хóче іти. Крѣчит на нѣого: Чѣкай, чловече, чѣкай! — Тот не хóче чѣкáти, бо дúмат, же од нѣого грóши одбѣре. Але го здогонѣў, тá му дáват тóго сомáра, жéби не ішоў на піше, жéби сьа понѣис. Тот чловек іде зо сомáром, перешоў дúже валáлыў, зашоў до тáкого валáлу іс тим сомáром, де нѣгда сожáра не видѣли. І запровадѣли йóго до бирóва. Насходѣли тáм сьа лúде і звідуут сьа тóго чловека, штó то за створѣня. Він повідат, жé то слѣбóда. Они сьа пора́дили, грóмада із бирóвом, же тóто кѣнцьом трѣба купѣти от тóго чловека. І гóвóрят йѣден з дрúгим, гáздо́ве: Ми платѣме велѣку порцѣйу, ми робѣме варметьшчѣну, ми давáме дúже грóший за дáрмо до столѣци, а йак будѣме мáти слѣбóду, та не будѣме платѣти нич! Прóсѣят сьа тóго чловека, штó він за тóто хóче? — Він повідат, же не прóдаст, бо він мóже іти, кáди хóче, бо мат слѣбóду! Але він продáў за трѣ сто злáти зáсь; уж мат шѣсть сто. Вѣплатѣли йóму статóшнѣ. І тот чловек забрáў сьа, пішоў дóму гу жѣнѣ і дѣтьом і купѣў сóбі, штó му трѣба бѣло. Але от столѣцѣ прихóдѣят пѣсьма, жéби робѣли варметьшчѣну. Они повѣдаут, же óни мáут слѣбóду, же робѣти не бúдут. Прихóдит пор-

ціа, податок, жеби платили, они повідаут, же не бѹдут, же они маут слободу. Пришоў пан ноўтаріш на закуцію на йѣднім коньу. Говорит їм, жеби платили порцію. Они повідаут, же маут слободу. — Та ўкаште тóту слободу! — Тот сомар стоїаў на голім віўсі, лем óвес їй чїстий. Ноўтаріш сїдїт, н̄аї прѣбачат, на кобілы, на двóрі. Пустили слободу зо стаїннї, сомара, сомар скáче на кобілу, а ўсе ноўтаріша по плéчох погáми. Потóўк дóбрї ноўтаріша. І отпсаў ноўтаріш до столици, жеби там нїякий пан не йшоў на закуцію, бо таку слободу маут, же дóрас чоловіка забїе. І от тóго чáсу ані не роблят нич, ані не платят. Таке село, же сáме ў собі; не гóден їм нїхто розказáти.

Зап. в липни, 1899, від Максима Легоцького.

Паралелї: Етн. Збїрник. III. ст. 151—155. ч. 11. — Archiv f. sl. Phil. XXI. ст. 295—296. — Етн. Збїрник. VI. ст. 36—37. ч. 119. — Národopisný Sbornik, III. ст. 112. ч. 11.

6. Піп і Іван.

Ў йѣднім селы бїў йѣден піп старий. Жéни нé маў, лем йѣдну служницьу Кáтку. А маў за двиннїка Івáна, сусїду. А тот піп, йáкий майфток маў, Іван дозираў ўшїтко. А тот Іван худóбний бїў і маў дўже дьїти. А піп маў велїки три свїньї і тот Іван їїх кормїў. Йáк уж бїлї дóбре тўшни, так Іван говорит своѣй жéньї: Жéно, йáкби ми да з йѣдну зїли? — Жéна му говорит: Та тї там хóдиш ўсе, та ти знаш, што трéба робїти! — Але Іван нашóў дайáкѣй отрóви, даў свїньї йѣдної, свїньа здóхла. Іван пришоў до пóна, повїдат попóві, же свїньа здóхла. Піп му гвáрит: Івáне, та трéба дáти цїгáньїм, н̄аї зїдьат! — Але Іван гвáрит: Пан прѣвелéбний! То шкóда цїгáньїм дáти. Йá собі возму, та н̄аї моїї дьїти зїдьат! І Іван ўзваў. Йáк тóту свїньу зїли, посмакувáла йóму соловїна, бо мáсна бїла. Думат собі, йáк то їшче дрўгу зїсти. Зась даў отрóви і дрўгї. Таї дрўга здóхла. Повїдат попóві, же здóхла свїньа. — Піп повїдат: Або дай цїгáньїм, áбо собі возь та зїдж! — Ўзваў собі і дрўгу. Йáк зїў і дрўгу, думат собі на трéтью. Даў отрóви і трéтью. І трéтья здóхла. Але Кáтка дáйáк померкувáла, жé то Іван тóму причїна, так повїдат попóві, жé то Іванóва робóта. Даў піп справїти йѣдну лáду таку нóву і набраў на йѣдну велїку мїску сїра, положїў до той лáди, а і Кáтку там запér. Сїра її даў, жеби мáла што їсти ў лáдї. І закликáў Івáна до сéбе: Івáне, пої лем ти геў! — А лáду замкнўў. — Говорит Іванóві: Івáне, йá пїду на цїлий тїждень з дóму на собїр, та йá ту напакувáў дó той лáди ўше-

льаки річи, таньіри, погари, та ти вѡзьми тѡго до себе, пѡкля йа прійду. — Ўзяў Іван ляду до себе іс Кяткоў і постаўіў до хіжы. Але йілі солоніну каждый день по пѡўних місках і бесыдовали собі, же за дармо три свині зілі. І Іван пѡвіў жєны, йак йіх потровіў. А Кятка ў ляды чўла, та гѡвѡрит: Так Іване, так! Кє'би лем пан скѡро прійшли! — Іван сѡ настрашіў, дўмат собі, штѡ мат робіти? Але такый спѡсіб собі нашѡў, жє він ляду отворіў і панхаў Кятці сѡра до піска так, же аш сѡ задусіла. І зась ляду запер. На трєтій день, прійшоў піп, кліче Івана, жєби му ляду прівіз дѡміў. Йак прійдут гѡсты, тѡму трєба таньіри і погар. Іван ляду прівіз до пѡпа і охабіў ў хіжы, а сам пішоў дѡміў. Піп отворив ляду, Кятка нежѡва. Настрашіў сѡ барз. Ўзяў Кятку, одныс до шпайзу, там де биў сѡр із бѡчкоў і послаў по Івана на скѡро. Іван прійшоў: Іване, змїлуй сѡ, штѡ будєме робіти? Післаў йєм Кятку на сѡр і задусіла сѡ. Отпрїатай тї йі даґде, йа тѡбі дам сто злати. — Іван ўзяў Кятку на плєчі і одныс до пєлєўні. І повїдат попѡви, же він йєй на вєчур пїльа цєркви заґрєбе. Піп сѡ барз бѡйїт. Прійшоў вєчур, піп ўзяў кнїшку, мѡлит сѡ кѡло облѡка Бѡгу. Іван ўзяў Кятку, постаўіў кѡло облѡка на двѡрі. Піп свѡтрит на ѡблак, Кятка стѡйїт пїльа мўра нежѡва. Післаў по Івана, гѡвѡрит му: Іване, йа тї ішче дам сто злати, але йєй так схѡвай, жєби уж нїґда не прійшла! — Даў му сто злати, Іван ўзяў Кятку, одныс до стѡйїні. Рѡно піп закліче Івана, жєби му осѡдлаў кобілу. На дрўгїм валалї маў брата тот піп, та же пїде до брата. Іван осѡдлаў кобілу, а тѡта кобіла мѡла гачўра. Посадїў Кятку на гачўра і прїйїзаў йєй на гачўра мѡтузѡми дѡбрї. Піп сѡїў на кобілу, вїшоў з дѡра на валал — Іван гачўра вѡпровадїў зо стѡйїні, піп на кобілї ўтыкат, а гачур за ним бїжит іс Кяткоў. Лўде сѡ чудўут, піп сѡ перстрашіў, лєдво жївїй прійшоў до свѡйѡго брата і на дрўгїй день захѡрїў і ўмер. І тот маїґток ўшїток на Івана зѡстаў.

Зап. з липни, 1899, від Максима Лєґѡцького.

Паралєлї: Етн. Збїрник. IV. ст. 143—146. ч. 29. — Archiv f. sl. Phil. XXI. ст. 301. — Кїнцевий епїзѡд наґадує кѡнець попередньѡго оповїданя. — Národopisný Sborník, IV—V. ст. 135—136. ч. 29.

7. Гѡзда і попи.

У йєднїм мїстї бїли трїѡме попѡве: рўскїй, католицький, латїньскїй. А биў йєден худѡбнїй члѡвек, маў шўмну жєну. Гѡзда пішоў до робѡти йї; прійшоў поп йєден, повїдат тї жєнї: Кє'би тї мєне вєчур гў собі пустила, йаби тѡбі даў сто злати! — Кѡло ѡсмой годїни прїйде дрўгїй піп, гѡвѡрит йї: Нєвїсто, кє'би тї мєне гў собі пустила ў нѡчі

у осмой годінні, йа би тобі даў сто злати! — Придзе трэ́тыі піп, го-
ворит іі: Невісто, кэ́би ти мене вечур гу собі пустила о деўйа́той го-
дінні, йа би тобі даў сто злати! — Добра́. Пришоў га́зда з рабо́ти ве-
чур, она йому́ то́то повідат. Добра́. Але він на ско́ро за мо́тку і ло-
па́ту, пішоў до ко́бри, за дверя́ми викопаў йёдну вели́ку йа́му. Йак
пришла́ се́ма годі́на, він со́бі стаў під о́блак і пришоў йёдн пи́п, ко́ло
невісти со́бі загра́ват ў хі́жи. Га́зда почуў, отво́риў помале́ двє́рі. Жє́на
повідат по́пові: — Сто злати дай! — Га́зда іде, де́ сьа схова́ш па́не?
— До ко́бри за двє́рі. — Двє́рі отво́риў, він не знаў, же́ там йа́ма,
ўпаў до йа́ми. О осьмі́й годі́ні при́ходит дру́гий піп. Загра́ват со́бі
з невістоў — а напє́ред йє́й даў сто злати — га́зда іде до хі́жи, а він
не́ мат сьа де́ схова́ти, до ко́бри за двє́рі. Хпаў до йа́ми, уш сўт там
два. При́иде трє́тыі піп о деўйа́ты годі́ні. Зась со́бі загра́ват з не-
вістоў і даў іі сто злати. Га́зда отво́рият двє́рі, піп до ко́бри за двє́рі,
зась хпаў до йа́ми. Уш ўші́тки троме́ там сут. Гово́рит жє́ні: Жє́но,
да́й ми дайа́ки гро́ши, бо́ йа піду́ до ко́рчми палы́нки приє́сти! А ко-
мо́ру за́нер на рє́тгаз. При́нєіс палы́нки, са́м сьа на́пвў і жє́ні даў.
Але дў́мат со́бі: Што іс́ тї́ми по́памі зробо́ити? По́пи ўші́тки троме́ на
кўпї ле́жат. Він пішоў до пелє́ўні, при́нєіс пла́хту соло́ми, прикриў і́х
ў йа́мі і пі́налиў соло́му, по́ки сьа ўші́тки троме́ подусїли, а́ні йёдн
не о́стаў живї́й. Але буў там ва́рош. При́шли во́йа́ци, йє́дна ко́мпа-
нї́йа і да́ли до то́го га́зди йє́дногo во́йа́ка на квє́ртель. Во́йак пришоў,
рзовобраў сьа, бо зогрї́тий буў, пішоў со́бі на двір на хо́лод. А га́зда
пішоў до ко́рчми, при́нєіс палы́нки, даў во́йако́ви фля́шку до рук і по́-
га́р, же́би пиў, кї́лко хо́че, а за́ тот час він, га́зда, пішоў до ко́бри,
ўзваў йє́дногo по́па, при́нєіс йогó до сї́нь і поста́виў го́ під дра́біну
до кў́та. Вишоў на двір гу́ во́йако́ви — а то́ бі́ло уж до́бре ве́чур —
і повідат, же́ він там не го́ден бу́де спа́ти, бо́ там стра́шит. — Во́йак
повідат: Йа́ вам то́го стра́ха ви́жє́ну! Што́би йа́ за во́йак буў, што́би
йа́ сьа стра́ха бо́йаў? — Га́зда закли́че во́йа́ка до сї́нь і ўказа́йє́ му,
же́ уш там стра́х сто́їт. Во́йак гва́рит га́здо́ви: Не бї́йте сьа, га́здо,
нич, бо́ йа́ тако́му стра́хові́ пора́джу! У́зваў по́па на плє́чі і не́се гет за
мі́сто. На мі́стьї стрї́тит сьа з ним ва́рта і кри́чит: Хто́ там іде́? —
Во́йак повідат: Чорт. — Та што́ не́сєш? — По́па. — Ва́рта сьа бо́їт
і фы́кат за ули́цоў. По́кля во́йак по́па однїє́ за мі́сто, га́зда нарихто-
ваў дру́гoгo по́па під дра́біну. Во́йак пришоў, га́зда гва́рит: Та дес
по́па поды́ў, кє́д він ту? — Во́йак гва́рит, розгнї́ваў сьа на по́па:
Че́кай, йа́ те́бе льї́ше спрї́ачу! Зась ўзваў дру́гoгo по́па на плє́чі.
Вишоў на мі́сто, ва́рта сьа звї́ду́йє́: Хто́ там іде́? — Чорт. — Та што́
не́сєш? — По́па. — Зась ва́рта ўтє́кла. По́кля во́йак дру́гoгo по́па
однїє́, тот га́зда нарихтуваў трє́тьогo до сї́нь під дра́біну. Во́йак при-

шоў, гáзда гвáрт: Їáк ти тóго пóна пóсеш, кед він зáсь ту? — Вó-
 йáк сáя погнiвiвáў, ўзлáў пóна на плéчi, вiшоў на мiсто. Вáрта крiчит:
 Хтó там iде? — Вóйáк пóвiдат: Чорт. — Штo пéсеш? — Пóна. —
 Штo то тáке, с цiлого свiта чéрез нiч пóнiў пóнóсит, а на дрýгу нiч
 та i нас забéре! — На рáно дáли звáти, же уж ў мiстi бýли трóме
 пóни, áнi йéдного нiт. А вóйáк iз гáздом сáя погостiли за трiсто
 злáти.

Зап. в. лiппи, 1899, вiд Мaксима Лeгoцькoгo.

Паралeлi: Етногр. Збiрник. т. VIII. ст. 69—72. ч. 25—26.

8. Як пaн бiду пiзнав.

Та ў йéднiм вaлáлi бiў йéден тáкий гpунтóўнiй пaн, i маў
 йéдного сiнa, а од мaленькóсти дaвáў гo до шкóли. Але він сáя так
 вiўчiў, же фiлoзóфiю. Та прiшоў на вaкáцiю до свóйого óтцa i прi-
 вiтáли сáя. Та сáя прóсит снi óтцa, йáк сáя мaт? Отeц му пóвiдат:
 Йéй, сiну, бiдa. — Снi пóвiдат: Йáкa то бiдa? Їa тiлькo шкóли
 вiўчiў i тiлькo кнiги йa пeрeчiтáў i пo свiтi хóджy, а йa нiгдa бiду
 не вiдiў. — А óтeц му пóвiдат: Сiну, йáк нé мaш, тóтo бiдa; йáк нe
 мaш, тóтo бiдa; йáк нé мaш, тóтo бiдa! — Ёй, мýшу йa звáти,
 дe бiдa i йáкa то бiдa! Зáбрáў сóбi шўмнi шмáти i до цaнiéстри
 грóшнi i iдe бiду глaдáти. I зaшóў до мaдвáрскoгo крáйy; бiлa
 блiскo вaлáлу йéднa тóўa, штó сáя хóдiли тaм кáчки кунáти. Але
 тaм блiскo сyсiдa бiў; зáшли му до тoй рiтi кáчки, i він iдe, тoт
 гáздa, вiгaнбáти кáчки, áлe нe мóжe, бo вóдa глyбóкa. Стрiтiт сáя
 i с тим пáном нa дрáзi. I йéден дрyгóму гвáрт: Шчeствá! I тoт пaн
 сáя звiдiўйe гáздi: Штo ту чýти ў сéльi? — Тóт му пóвiдат: Пa-
 нóчку, бiдa. — Тóт сáя гo прóсит: Йáкa бiдa? — Гáздa пóвiдат: Дé
 бi нe бiдa, кeд йa маў кáчки, пiшли мi до вóдi, йa йiх вiгвáти нe гó-
 ден i тaм i прoвáдyт, а йa хyдóбнiй члóвeк! — Тoт пaн йóму пóвiдат:
 Дé вi, гáздo, бiвáтe? — Ту зáрaз y тoй хiжкi, нeдaлéкo вóдi. — Iтлe
 вi сóбi дóмiў, йá вaм вáшнi кáчки прiжéну. — Гáздa пiшóў тaк нa фa-
 лáтoк i смoтрiт, штó тoт пaн бýдe рóбiтi. Пaн зo сéбe звiвáў цaнiéстpу
 з грoшáми i свóйi шмáти, до гóлa. I пoложiў сóбi кóлo вóдi нa бeр-
 жoк. А сaм пiшóў до вóдi кáчки нaвeртáти. I тoт пaн зaшóў тaк зa
 тiмa кáчкáми дaлéкo до вóдi, же нe гóден бiў áнi вáйти, áнi пoймáти
 áнi йéднy. Вiхóдiт з вóдi, уж нé мaт áнi шмáти, áнi цaнiéстpи з грo-
 шáми. Вiшоў з вóдi, нé мaт шмáти, нé мaт грóшнi, тáкий мýдpий члóвeк,
 бiдa: Штo тéпeр рóбiтi? Гóлий члóвeк зa дрáгoў iтi нe мóжe. Iшоў
 пóльoм i лiсoм, áлe прiшоў нa йéден хóтaрь, а тaм бiлa нa пáнськiм
 пóльy йéднa грўшкa нa тáблi. Вiшоў сóбi нa тóту грўшкy аж нa сá-

мий верх і там сидит. Але ішли паньски бирџи на та́блу до робо́ти, ай урйа́дник з німа на ко́вчу. Відьат, же на гру́шці шго́ска сидит. І урйа́дник смџ́рнт на ко́вчу і за́раз побі́х до сво́його па́на і гва́рнт йџ́му, же на на́ші грушці да́што сидит. Але пан прибра́ў сьа шџ́мны, ўза́ў со́бі зла́ту го́лінку до кишџ́ні, росказа́ў со́бі осьї́дла́ти красно́го ко́нџа, же пі́де відьї́ти, што́ то там на гру́шці йџ́ет. Пришо́ў там під гру́шку, смџ́рнт і звї́дўйџ́ сьа, хтџ́ там йџ́ет? — І тот чо́век йџ́му по-вї́дат: Йа́ з не́ба посла́ний і з кни́жок вчїта́ний, хто хо́че Бо́га відьї́ти, та най і́де ту сьї́сти, де йа́, а́ле го́лий, а нџа́й смџ́рнт за два го́дїни фурт до не́ба, та бџ́де відьї́ти Бо́га і ўшї́тки сьва́ти. — Але мї́й пан зїшо́ў із ко́нџа, зџ́браў зо се́бе шма́ти, ко́нџа прїўїаза́ў до гру́шки і дра́пат сьа го́рі гру́шкоў там, де та́мтот сидит. Йа́к вїшо́ў там, тот фі́льзо́ф по́вїдат йџ́му, же́би сьа до́брі трї́маў на са́мім ве́рху гру́шки, ажџ́би не смџ́рїў нї́кади по сві́ті, лем прџ́сто до не́ба. Тот пан так зрџ́бїў, йа́к му каза́ў. Але фі́льзо́ф зїшо́ў на зе́мљу, прибра́ў сьа до панџ́вих шма́т, сьї́ў со́бі на ко́нџа на панџ́вого і пішо́ў со́бі до́мїў. Пан сидит на гру́шці, смџ́рнт за двї́ го́дїни до не́ба, не вї́днт нїч. Зїхо́днт з гру́шки на зе́мљу, не́ мат а́ні шма́ти, а́ні ко́нџа. Прихо́днт до́мїў го́лий. Йџ́ого па́нџи сьа звї́дўйџ́, што́ сьа то́бі ста́ло, де тво́її шма́ти? Прџ́сїт от па́нџи, же́би йа́к найско́рей йџ́му да́ла дру́ги шма́ти, а і йџ́ден фунт папї́рїа. По́чаў вїн писа́ти по ўшї́ткїх вала́лох ай по ўшї́ткїх мї́стах, де сьа та́кий чо́век най́де, што́ йџ́ого так облазї́ў, же́би му сьа прїзна́ў, а вїн йџ́му даст за́ то трї́ сто дука́тїў. Йа́к прїшлџ́ письмо до то́го фі́льзо́фа, вїн йџ́му отпїса́ў, же ў́ тї́м і ў́ тї́м мї́стї бї́ват. Йа́к сьа пан дозна́ў, до́раз да́ў за́прїагнџ́ти до ко́ча і прїшо́ў там до то́го фі́льзо́фа. А тот пан у тї́м мї́стї ма́ў бра́та за като́лицкого по́на. Прїшо́ў там пе́ред веча́ром і онї́ сьа прївїта́ли і потрактува́ли сьа, да́што йї́ли. А тот пан да́ў йџ́му трї́ сто дука́тїў, што́ му обїца́ў. Але му росповї́ў, же вїн мат ў́ тї́м мї́стї бра́та, като́лицкого плеба́на, же́би вїн з нїм да́йа́кий смї́х зрџ́бїў, та зась йџ́му обїца́ў трї́ сто дука́тїў. Але тот фі́льзо́ф йџ́му по́вїдат: Бџ́утье вї́ ту ў́ ме́не, бо йа́ ма́у та́кий звї́чай, пі́ти до ко́стџ́ла, помџ́лїти сьа Бо́гу. Але вїн пішо́ў до бџ́днїрїа кџ́пїў йџ́ден велї́кий ша́фель, йџ́дну шпа́рту, џ́днїс до ко́стџ́ла і прїўїаза́ў на склепї́нџа го́рі, а ша́фель џ́стаў на дї́лях. Те́перь пішо́ў до варџ́ша, кџ́пїў йџ́дну ла́ду свічо́к, да́ў прїве́сти до ко́стџ́ла, позапальва́ў ўшї́тки свічки по му́рах, а і то́ти, што́ бї́ли ў́ ко́стџ́лі. І прибра́ў сьа до рїзі́ў і ўза́ў со́бі кадї́льнїцџу до рук, ішо́ў дзвџ́онїти на і́валт. Прїшо́ў до ко́стџ́ла, за́пер з нџ́ка двџ́рї, а́ле орга́нїста вїдџ́ў, же сьа барз у ко́стџ́лі сьвї́тїт, пішо́ў до плеба́на по́вїсти му, же ко́стџ́л го́рїт. Плеба́н прїшо́ў ту ко́стџ́лу, а і тџ́ўко лџ́дї бї́ло ў́ мї́стї, вїдьї́ти чо́до. Але плеба́н смџ́рнт на кльї́чџву ды́рку че́рез двџ́рї і вї́днт, же́ там

свѣтій отецъ Микóлай хóдит по костелѣ іс кадильницѣю і дѣркат до двѣри. Тотъ фільзофъ прóситъ сѣа го: Хтó тамъ? — Вінъ му отвѣдатъ, же плѣбанъ. І отвóрнѣ му двѣри і повѣдатъ му: Їа свѣтій отецъ Микóлай, ча прѣшоу од Бóга послáнный по плѣбáна, бо ча го хóчу ўзвáти до нѣба.— Але плѣбанъ барѣ сѣа нá то зрадѣвáю і прóситъ чого, же кѣд чого вóзме до нѣба, жеби ўзвáю ай чого газдѣнѣю. — Але вінъ му повѣдатъ: Дóбрі, дóбрі, трѣба піти по газдѣнѣю. — Лѣудѣ тамъ ўшитки стóятъ окóло костела, плѣбанъ пішоу по газдѣнѣю і чи повѣдатъ: Газдѣнѣю, з' óхачъ ўшитко, а пойдѣ до костела скóро, бо по насъ прѣшоу свѣтій отецъ Микóлай, та насъ вóзме! — Газдѣнѣя сѣа зобрáла, прѣшла до костела, áле свѣтій отецъ Микóлай повѣдатъ, же тамъ не гóденъ піти у шмáтохъ, лемъ сѣа трѣба до гóла з'облѣчи. Дóразъ плѣбанъ зо сѣбе зóбраю шмáти до гóла а і газдѣнѣя до гóла і положѣю чихъ обидвóйцѣ до тóго велѣкого шáфля. Але тамъ нá тотъ часъ бѣю а і тотъ панъ, плѣбанѣю братъ. Фільзофъ ўзвáю за шпáргу, пѣтвáгъ чихъ обидвóйцѣ гóли зо шáфлемъ ашъ пѣтъ сáме склеплѣнѣя і такъ повѣдатъ чимъ, же пішли бѣи до нѣба, áле кѣтъ тамъ склеплѣнѣя гóри, та камѣнѣя не пѣститъ! — Спустию чихъ дóлоу, та нá то ўшитки лѣудѣ, штó тамъ бѣили, чудовáли сѣа. А фільзофъ положию тамъ рѣзи, óткѣль ўзвáю і пішоу съ тимъ пáномъ до плѣбáна, посѣдáли на кочъ обидва і даю чóму, чакъ му обѣцáю, трѣ сто дукáтѣю зá то, же із чого брáта тишъ тáкий смѣхъ зрóбѣю, чакъ ізъ нóго. А съ фільзофомъ áбо мѣдримъ члóвѣкомъ глѣпнѣй нѣай не мѣдрѣю нѣкда.

Зап. в лѣпни, 1899, відъ Максима Легоцького.

Паралелѣ: Сѣа оповѣданѣ зложено в рѣзнихъ мотивѣв, якѣ приходѣть в казкахъ, повѣдахъ і т. д. Пор. чого з поодинокими епѣводами: Етн. Збѣрникъ. III. ст. 130—133, Archív f. slav. Phil. ст. 295. — Етн. Збѣрникъ. VI. ст. 121—122. ч. 295. V III

9. За жѣнкою.

Бѣю ў чѣднѣимъ варóшу дакóли чѣденъ стáрѣй кѣртѣзъ у чѣдиого пáна. Маю жѣну, а дѣти не мáли нѣкда. У недѣльѣу рáно пішоу до кѣрти кѣтки збирáти пáну до погáра до каштѣля, áле мѣжи тѣма кѣткáми пáшоу тáкого малѣнького хлóпця. І вінъ сѣа чóму барѣ зрадѣвáю. Прѣнѣис чого дóмѣю і давáт чого свóїй жѣнѣ, же чóму да на стáрость Богъ шѣмногo сѣна. Вінъ чого давáю до шкóли. І тотъ хлóпецъ барѣ дóбрі учѣю сѣа. Але дрѣги дѣти му повѣдáли, же вінъ нáйдухъ і вінъ зá то ганьбѣю сѣа барѣ, а барѣ шѣкóўний бѣю. Кѣтъ прѣшоу до шкóли, та сóбѣ ўзвáю мáлу пѣшку і ішоу на пóле даѣяки птáли застрѣлити, áбо даѣяки звѣри. Але разъ повѣдатъ вінъ тóму оцóвѣ: Оче, ча пѣду одъ васъ гетъ, бó мѣ дѣти ай лѣуди повѣдáютъ, же ви ми не ўлáсний отецъ! — І даю чóму на дрáгу

шумни шмáти, а і тóту пúшку і пішоў по світы шчэ́ства гляда́ти. Пришоў до йэ́днога мiста, сыў са́бі пiльа йéднога склэ́ну на ка́мень. Але ішоў йéден пан на кóчу і відыў йóго. Льубиў мý сьа, же йé порiядний хлóнец і звiдуйé сьа йóго, дé він iде. Тот хлóнец му повiдат: Йа сам нé знам, де пiду, бо йа сирóта. Але тот пан ўзаў йóго на коч зо са́боў і привiз го до свайóго каштэ́ля і так го при́йаў, йак за свайóго сiна. Але тот пан маў йéдну кúпиль на пóльу та він йóму повiдат: Сiну мiй, йа мау там йéдну кúпиль, йа там кáждий дeнь iду сьа купáти, а йа не мóжу нiколи натрафiти, жéби бiла чiста вóда. Хóдыт ми там три кáчки. Iдъ ле' ти там, кé'бис гóден, та мi довартуй тóту вóду, йак йа при́йду, жéби бiла чiста. — Він рáно ўстаў, хлóнец, ўзаў са́бі пúшку, пришоў гý той купéлi, а там сьа купáут три прiнцэ́зни зо злáтим вóлосом і кáжда мат злáту гвiзду на чéлы. I він са́бі думаў: Йа стрiля́ти не бóду, бó то льóде. Окупáли сьа, вiшли з вóди, поправи́ли сьа качкáми і пiшли гет. На дрýгий дeнь пішоў дакус скóрей рáно і справиў са́бі там тáкий пльац, йак тóти кáчки прiдут. Кáчки прiшли, поправи́ли сьа вась прiнцэ́зна́ми і пiшли до вóди купáти сьа. Але він помáле пiшоў і забрáў йéдною тóти злáти шмáти, што óна зо са́бе з'облэ́кла. Вiшли з вóди ўшiтки трiйé, два шмáти маут, а трéтья нé мат, остáла гóла. Она йóму повiдат: Да́й мi мóйi шмáти, йа бóду твóйа жéна. — То бiли закльáти три прiнцэ́зни йéднога крáля. — Прiшла óна iз ним дóмиў до йóго óца, до тóго пáна, дáли нá ньу дрýги шмáти, а бáре сьа тот пан а і пáнi радóвали, же тáку осóбу не виды́ли нiкда, iбо на світы тáкого чоловiка нiт, жéби маў злáте волóсьа а і злáту гвiзду. I óни бiли за пáру чáсiў ўйéдно. Але раз ў неды́льу хлóнец рáно ўзаў са́бі пúшку і пішоў на польовáчку. А тóта прiнцэ́зна повiдат пáнi, жéби йi дáла йéйi злáти шмáти, жéби сьа прибрáла, iбо злáти шмáти йi сьа згубльáт. Пан пiшоў до костéла, хлóнец пішоў на польовáчку, пáнi дáла шмáти, óна сьа прибрáла, лем раз бұхла до облáка, справи́ла сьа кáчкоў, пiшла гет. Але тот хлóнец ў лы́си на йéднi польáнi стóит і смóтрит, а тóта кáчка пóнад ньóго лiтáт. I він са́бі думáт: Не бóду йа стрiля́ти, бо то тáкий птах, йак тот, што сьа ў тiй купéли кунáў. Прiшло йóму до сёрцья і дóрас пришоў дóмиў. I звiдуйé сьа: Мáмко, де мóйа жéна? — Уж йéй нiт. — Ну, кед мóйей жéни нiт і йа ту не бóду, йа йéй мýшу найти. — Даў йóму пан шумни шмáти, даў йóму на кéльчiвi грóши, зашоў далéко до свiта. Уж не маў а́нi йéден грáйцарь. Нóги го болiли, бо ішоў мóже сто, а мóже двá сто миль на пiше. Пришоў на йéден мiст, а нá тiм мóсты сiдит йéден стáрий сiвий жéбрак і звiдуйé сьа йóго, дé він iде. Тóт му повiдат: Iду до свiта, Бог знáт де, áлем не гóден, бо мéне нóги бóльáт. — А тот старий члóвек повiдат йóму: Посмóтрiй на той лúцы, там йéден конь лéжит, а при

нім йєст кантарь. Зóжень ти йóго, сьадный собі на ньóго, і їдь з Бóгом, де хочеш. Прїшоў ку коньóві, зóгнаў йóго. Даў на ньóго кантарь, але же конь биў великий ай барє сұхий, а він повїдат тóму жебраковї: Татїку, йа слабий, а тот конь їшче слапший, йа на ньóго вийти не гóден. — Запрóвадь ти йóго до шанцу і сьадный на ньóго; а на тóбі тот прўтик, поцьвїкай йóго! — І с тóго коньа стаў сьа великий тáтош: злáти потковї, злáта серсть на ным, злáте сьїдло, а на тым хлóнцу мўндур тáкий, же ані йїден прїнц тáкий нє мат. Так їде за драгоў, же аж зємльа сьа трїясе! Прїшоў до йїдного мїста, де краль бїват, там дóраз на браньї вáрта, вóйско, офїцїре му презентирўють і прóсьят го, жеби він тáкий дóбрый биў, жеби він прїшоў до крáля на нїч, їбо они не видїли тáкого коньа, ані тáкого прїнца. Прїшоў до крáля, привїтали сьа дóраз а і вечерїали ўїдно. Звїдўїє сьа тот прїнц крáля, што ў тым країу чўти нóве? — Крáль му повїдат, же йє барз засмучєний, же маў пїт свóїйм облáком йїдну грўшку, што на ный бїли злáти грўшки, ай злáте лїстья, а тот час му висóхла. Та кєд би тáкий члóвек биў, жеби тї грўшцы порадїў, жеби сьа обновїла, тá би даў пїў кральїўства і з мєжи трїох прїнцєвнóх, кóтру собі вибєре, за жєну. Но, полыгáли спáти, рáно ўстаў, сьїў собі на коньа і пїшоў дáле. Але маў книжóчку, та собі написáў. Прїшоў до дрўгого країу, так йáк би до Тўрка, зась натрафїў до тáкого мїста, де краль бїваў. Зась йóго так прїїали, йáк і опєред. Так ў тóго крáля тáкже бесьїдовáли собі, што йєст нóвого ў країу. Крáль му повїдат, же мў сьа так снїло, же йєст на свїты тáкий йїден птах, на ным пїрїа йáка фáрба йєст на свїты, тáке пїрїа на ным. Та кєби гóден їс тóго птáха достáти три пєра: дзелєне, червєне а і бїле, тá би маў велике шчáстья на вóйну. Дó тєй книжóчки зась собі написáў. Переночўваў там, рáно ўстаў пїшоў дáлей. Але уж зашоў так далєко, же мóже перєшоў сто áбо двá сто миль, а не видїў ані мїста, ані сєла, лєм пустатїны. Але їз далєка видїў йїден великий бург. І дўмат собі: Бóже, тў уж дáшто бўде, áбо жївот, áбо смєрть! Але прїшоў там, пєред вечєром до двóра, не видно нїкде нїкого. Сáмє пєрше пїшоў, нáшоў собі пляц на свóйóго коньа. Запрóвадїў го до маштáльной, уўйазáў і так вóшоў до кўхнї. А там сидїла йїдна стáра бáба, што уж мáла трї сто рóкїў. І óна повїдат йóму: Кральовїчу, дє ти тў сьа ўзяў? Ту з їншого країу ані птах не залєтит, бó мїй син шаркань, він мат на собі дванáцать гóлоў, він йєст над зьвїрїамн і нат птахáми найстáрший, та він йáк прилєтит дóмїў тá він тєбе лїгнє лєм так, йáк мўху. Але йа тóбі дам дáшто їсти! Дáла му їсти. І óна прóспєт сьá го, што чўти по свїты. Він повїдат, же почувáў ў йїдного крáля, барз йє засмучєний, бó му грўшка висóхла; ў дрўгого крáля йєм почувáў, тáкже засмучєний, бо нє мат шчáстья на

вoйну. Приснило му сьа, же йѣст йѣден птах на свѣты, та кѣ'би маў із ньoго три пѣра, зелѣне, червѣне і бѣле! — Та то на мoйім сѣну тoти пѣра сут; кѣт тьа не зѣст, та йа тoбѣ тoти три пѣра достарчу. — Тѣ перь прoшу вас, кѣд ваш сѣн хoдит по свѣты, по повѣтрѣу, з'охабила мѣне мoйа жѣна, бѣла кѣчка і принцѣзна зо злѣтѣма волoсьама; мoже вѣн o нѣй дѣгдѣ знат. — Так oна му повѣдат, жѣби вѣн пѣшоў на пѣд, жѣби сьа там сховѣў і жѣби там ночувѣў. Раз ў нoчи oкoло йѣденѣцѣатoй гoдѣни шѣркѣнь прилѣтѣйў дoмѣў і крѣчит, жѣ ту дѣгдѣ грѣшна дѣша смѣрдит. Йoго мѣти повѣдат: Сѣну мѣй, дѣ би ту мoгла грѣшна дѣша бѣти, кѣт ту із дрѣгого крѣйу ѣнѣ птах не залѣгѣт! — Дѣла му ѣсти, лѣг вѣн oбѣ спѣти, вѣтѣгѣла з ѣго йѣдно пѣро. Вѣн сьа пробудѣў, так йѣ повѣдат, мѣтери, же нѣ што гo рѣшат? — Она повѣдат, же йѣ сьа сѣнит, же йѣден крѣль маў грѣшку, тѣ му висoхла, а нѣ знат, што рoбѣти. — Вѣн нѣ то повѣдат: Йа тoгдѣ і тoгдѣ йѣдну бoчку дѣкѣти вѣсе, та йѣм пѣт тoту грѣшку закопѣў. Та кѣт тoти дѣкѣти вѣйме, а до свѣжoй зѣмѣлѣ тoту грѣшку посѣдѣт, тѣ o стo раз крѣша бѣде, йак бѣла. — Засѣ вѣн лѣг спѣти. Вѣтoргѣла засѣ з ньoго дрѣге пѣро мѣти. Вѣн засѣ сьа зобудѣў і гoвoрит йѣ: Нѣ што гo збѣджат? — А oна повѣдат, же йѣднoму крѣльoвѣ сьа сѣнило, же кѣ'би маў три пѣра, зелѣне, червѣне і бѣле, тѣби маў шѣщѣства на вoйну. — А вѣн повѣдат: Гм, йа мам на oбѣ пѣра, ѣле вѣн тoти пѣра нѣгдѣ не маў і не бѣде, бо йа зо сѣбе мoйѣ пѣра нѣ дам. І засѣ уснѣў. — Трѣтѣ пѣро йак з ньoго вѣтoргѣла, вѣн повѣдат: Чoм му спѣти нѣ дасть? — Она повѣдат, же йѣ сьа сѣнит, же йѣден мoлoдѣй члoвѣк маў йѣдну жѣну, бѣла кѣчка і йѣднoго крѣльѣа принцѣзна, мѣла злѣте волoсѣа і злѣту звѣзду, а йoго з'охабила. Вѣн по свѣты хoдит, а не мoже йѣй пѣйти. — А вѣн повѣдат, тoт шѣркѣнь: Йа знѣм, дѣ йѣ, бо йа і ўчѣра там бѣў. Але то барз далѣко; то йѣ за скѣльѣаньoў гoрoў і за червѣним мoрѣом. Она там пѣльѣ вѣтѣца і пѣльѣ мѣтери і йѣйѣ двѣ сѣстри там, што сьа хoдѣли до тoй купѣли купѣти, бо то сут йѣднoго крѣльѣа принцѣзни закѣлатѣи. Та вѣн хoцьби до стo рoкѣў хoдѣў, та вѣн там дoйти не гoден, бо чѣрес скѣльѣаньoу гoру не перѣйде. Але йѣст там пот тoў гoрoў йѣдна слѣпа велѣка мурѣйѣнка; уш сѣм рoкѣў йак зо свѣйѣй дѣрѣки вѣшла, а не мoже потрафѣти нѣзад. Та кѣд би йѣй на йѣйѣ дѣрѣку полoжѣў, тѣ би гo чѣрес тoту гoру перенѣсла. Але йак перѣйде чѣрес гoру, та йѣст там червѣне мoре. Чѣрес мoре не перѣйде. Але йѣст там пѣльѣ мoрѣа йѣдна слѣпа голубѣца; уш сѣм рoкѣў йак зо свѣйoго гнѣзда зѣшла, а не мoже потрафѣти. Та кѣд йѣй полoжит на йѣйѣ гнѣздо, тѣ гo чѣрес мoре перенѣсе, бо дрѣгий птах не гoден перелѣтѣти, бо му жoўч пѣкне, а голубѣца жoўч не мат. — Уж му дѣла пoки, спѣти. O дрѣгѣ гoдѣнѣ по пѣўнoчѣ шѣркѣнь стѣват, ѣде на повѣтрѣу по свѣты. Стѣра мѣти мѣло спѣла, пѣшла на пѣд, гѣлѣдат тoго члoвѣка.

Нашла го, збудила го, дала му фріштик, повідат му о тóту грушку, што висхнута біла, што з ньоў трéба робі́ти. Трéба виньа́ти спід ней дукати́ і посади́ти до свіжо́й зéмлі, кра́шва́ б́уде, йак біла. Да́ват му то́ти три пéра, же́би одда́ў то́му кра́льови. Те́перь му повідат, де йóго жéна : за червéним мо́рйом і за скляна́ноў го́роў. І повідат му, што ма́т робі́ти і з му́рйанкоў і с тоў голуби́цьоў. Але він со́бі до кни́жочки написа́ў. Подякува́ў за вы́чльіў і за фріштик і пішо́ў до ста́йны́, виві́ў сво́його ко́ньа, сы́ў со́бі на ньóго, уж іде на́зад. Пришо́ў до йéдно́го кра́ля, одда́ў му то́ти три пéра. Тот кра́ль не хо́че йóго пу́стити от се́бе. Да́ват йóму пі́ў кра́льіўства і с трі́ох прінцэ́зних, ко́тру со́бі ви́бере, але він не хо́че. Іде за́сь да́лей. — Пришо́ў до дру́гого кра́ля. Привита́ў сьа з ним і повідат му, же́би йак найско́рей то́ту грушку ви́копа́ти зо зéмлі. На кра́льіўскі́й ро́сказ до́раз ви́копа́ли і бо́чку дукати́ў спід ней виньа́ли. І посади́ли до свіжо́й зéмлі. Йак лéм йéй посади́ли, до́рас поча́ла квітну́ти. Ва́рс сьа тот кра́ль зрадува́ў, не хо́че го от се́бе пу́стити. Да́ват му пі́ў кра́льіўства і же́би би́ў пі́льа не́го до сме́рти. Він не хо́че нич. Забра́ў сьа отга́мтил і іде гет. — Зашо́ў так да́леко, же мусі́ў прода́ти і то́го ко́ньа, і зо се́бе шма́ти, бо мо́же два́ сто а́бо трі́ сто миль перешо́ў, уж лем на пі́ше ішо́ў, зашо́ў до пу́стого кра́йу, не ви́дит ні́кде нич, лем не́бо і го́ри і лы́си. І думат со́бі. Бо́же, што те́пер зо мно́ў б́уде? Але ви́дит з да́леки йéдну го́ру, же сьа бли́шчит, йак скло. Йак пере́йду че́рез ньу? З ру́коў так зроби́т — ну, што зроби́т, по склі́ йак пі́де? Сы́ў со́бі на зéмлю і плаче. І думат со́бі: Йéст ту да́где йéдна слы́па му́рйанка. І нашо́ў то́ту му́рйанку. Ў́зяў йéй ме́жи па́льці і положи́ў йéй на йéйі ды́рку. Му́рйанка пі́шла до сво́йі ды́рки. І раз ви́ходит: Сы́дай на ме́не, бо пі́деме че́рез го́ру. — Він йі́ повідат: Ти, хроба́чку ма́ленький! Йа на те́бе сьа́ду, та те́бе заду́шу. А кед йа згíну, та хоть лем ти жи́й. — Му́рйанка йóму гва́рит: Не ста́рай сьа нич, лем на ме́не сы́дай, а трі́май сьа до́бри. — Сы́ў на му́рйанку, му́рйанка із ним че́рез го́ру так іде, ані́ не зна́ў, ко́ли пере́шоў. Йак пере́шоў на та́мтот бі́к го́ри, так му му́рйанка повідат: Тепе́рь ти і́дь з Бо́гом, а йа за тоў дра́гоў, ка́ди йéм ту прі́шла, та на́зад потра́фйу, хоть йéм слы́па. — Му́рйанка пі́шла сво́йоў дра́гоў на́зад на сво́йе ме́сце, а він і́де на пі́ше. За́сь не ви́дит нич, ані́ ме́ста, ані́ се́ла, лем во́ду а не́бо. Пришо́ў к во́ды, сы́ў со́бі пі́льа во́ди і плаче. І думат со́бі: Чу́ў йéм, же ту да́где йéст йéдна слы́па голу́бця Хо́дит ко́ло во́ди, нашо́ў йéй. Ў́зяў йéй за кри́ла і положи́ў на йéй гны́здо. Голуби́ця голо́ву сво́йу за́пхала пі́т кри́ло і си́дит. Рас ста́не і гва́рит йóму: Сы́дай на ме́не, бо пі́деме че́рез мо́ре. Але йак сьа́деш на ме́не, та сьа обидво́ма рука́ми попод мо́йу ши́ю до́бри трі́май. — Пере́шли че́рез во́ду шча́сливо. На су́хі зéмлі

його з'охабила, а сама пішла назад на своїй гніздо. Він зась іде на піше далєко. Але видьї із далєки зась йден бурґ. Пришоў там до двора, а його жєна ішла до стўднї на воду. Познала го дораз і привитала сьа з ним. І звидьї сьа го, йаким способом він там знаў прїйти. І повїдат му, же йейї отец шаркань, же його збавит дўши і тьбла. Але йа ти бўду на помочи, кед йес уш ту. І нашла му такий малий плябчик і дала му дашто їсти. Пришоў йейї отец ў шєсті години по польўдни. Повїдат: Йес ту із далєкого країу дайакий вїтяз. Но лем заклїчте мї го до хїжи! І смотрит на нього і дўжат собі: То не глўпий чловек, кед він сьа ту достаў. Та му повїдат: Теперь підєме до роботи. Даў му дереїяну сокиру, провїў го к такому льїсови, лем сами дўби, а нїкде му не видно бїло країу. І каже му, жєби він тот льїс вирубаў і до сьах склаў, і тото дрібне коварї до порїятку на йєдну громаду; а його з'охабїў там, бо вєчур йак бўде їти, кед не бўде ў порїятку, та жїтєа не його. Але на польўдне трєба му їсти. Йєдна сєстра старша повїдат молотїні: Однесь тї му їсти. — Молотша повїдат: Йа не понєсу! — Наймолотша принєсла му їсти на польўдне, а він сїдит і плаче. Она му повїдат: Та чом плачєш? — А він гварит: Йак би йа не плакаў, кєт твїй отец даў мї дереїяну сокиру і казаў мї до шєстої годїни по польўдни тот льїс вирубати і поскїпати і коварї до порїятку скласти, бо жїтєа не мойє. — Она йому повїдат: Не стараї сьа нїч! Дашто він зїў і заснўў, бо бїў бара застаранїй. Але она свиснўла на пальцу, пошодїли сьа зли дўхи, просїли сьа йей, што каже робїти. — Росказала їм, жєби за йєдну годїну тот льїс цалком бїў ў порїятку. І за йєдну годїну ўшїтко вирубали і спорайали до порїятку, і пішли гет. А она його зогнала: Стань, бо уж льїс готовий. Возмїй тоту дереїяну сокиру і зазбїруй, дє што можєш, бо йак бўде їти отец о шєстїй годїнї, жєби тєа нашоў ў роботї. О шєстої годїнї по польўдни іде шаркань попод хварї і з далєки видит, же уж льїс ў порїятку. Клїче його домиў, до своїей хїжи, каже му дати їсти, жєби собі льїх спати. Але коло пїночи його жєна го збудїла і каже сїдати на сєбе: Сїдай на мєне, бо підєме до твоїого країу. І так ішли поїт хварї. Йак мнўло двї годїни, уж бїли ў нашїм країу. Спочивали на йєдної гранїци; там бїла йєдна каплицьа і йєден старїй жєбрак там сидьї пїльа драги. А йейї отец йак рано ўстаў, йак не нашоў ані йєдно, пустїў сьа за нїма, же їїх догонїт. Йак пришоў на гранїцьу, та сьа звидоваў тото жєбрака, чи не видьїў, таки і таки двойє лўде. Але він так му повїў, же видьїў тогди, коли му бїло дванацєть рокїў, а першїй камень на тоту каплицьу нїс. А тота каплицьа уж бїла мохом оброснўта. Шаркань собі дўжат, же то

уж било даўно, кет ти такіі сівий, а капліцья мо́хом обросі́ута: Та
їа іїх не здогону́! І о́ни пришлі́ до сво́його кра́йу і жійу́т і до днесь,
кед не померлі.

Зап. в листи, 1899, від Максима Легоцького.

Паралелі: Етногр. Збірник. IV. ст. 14—20. ч. 3. — Archiv f. sl. Phil. XXI.
ст. 297. — Деякі епізоди диви також: Етногр. Збірник. IV. ст. 132—137. ч. 26.
і Archiv f. sl. Phil. XXI, ст. 301. — Етн. Збірник. VII. ч. 62. — Národopisný Sbor-
ník, IV—V. ст. 131—132. ч. 3. і ст. 135. ч. 26.

II. Материяли із села Шамброна, Шаришеської стол.

10. Як ґазда продав Богови воли.

Бвў йфден ґазда, маў штірі воўи, але пінґазыіў не маў. Та жєна му так гваріўа: Возь два воўи на йармак, а два будєме маті дѳма; прѳдай, та будєме маті пінґазы і воўи! І він прішоў з двѳма воўами на йармак. І прішоў ку нєму йфден великий пан, та йїх купѳваў. Та так повідаў: Зборґий мї тѳти воўи, бо пінґазы ту не мам. Але прідеш о йфден тїждень до тѳго мїста, де йа тѳбі поўїу, та тї дам. — А кєд йа тєбе не знам, де твїй дом йєст там. — А пан повідаў: Лем ти ша звїдай, де найвєкший пан бїват, та тї лўде повідьат. — І пан зьаў воўи і пішоў до свѳйѳго дѳму. А ґазда прішоў дѳму през пінґазыіў і през воўіў ку свѳйєй жєні. А жєна му так повідаўа: Прѳдаў йєс воўи? — Прѳдаў йєм, але лем зборґѳваў, пінґазы мї не даў. — Та кѳму-ти тѳти воўи зборґѳваў? — Найвєкшѳму панѳві. — Жєна му повїўа: Хто то вєкший пан йак Бог? Та ти Богѳві воўи зборґѳваў. — Йак мїнуў тїждень, ґазда повідаў так жєвї: Хпєч мї хлїба на мерїндьу, бо їду по пінґазы! І зьаў і їшоў. Прішоў до йєдноґо сєўа, та там го зашўа нїч, та ша прѳсїў йєдноґо худѳбноґо чўѳвєка, жєби го пренѳчѳваў. А тот худѳбний чўѳвєк так му повідаў: Йа тєбе не мѳжу ночѳватї, бо йа худѳбний; мнї тѳкий мамє обїчай, што кєд прїде чўѳвєк ночѳватї подѳрѳжнїй, та му трєба дѳтї вечєрїу і фрїштїк. Бо кєд йа тѳбі не дам йїєстї, та на рѳно бѳду штрофѳанїй од нашѳй ѳбци. — Не бїй ша, чўѳвєче, йа тєбе не бѳду скаржїтї, бо йа мам свїй хлїб, та йа єшчї і тѳбі дам! І винлаў хлїб і йїў вєчур і рѳно і тѳму даў худѳбному зо свѳго хлїба. — Та ша худѳбний звїдѳваў: Дє ти їдєш? — Йа їду до найвєкшѳго пѳна по грѳши за два воўи. — А худѳбний му так повїў: Та нїт вєкшѳго пѳна, йак Бох. Та звїдай ша о мєне, цн йа бѳду дакѳди

богáтий, ци нѣ. — I тот гáзда ішоў за драгом дáле. I зáшўа го нѣч ў другим сѣльї. I прішоў він до йѣдногo двора паньскoгo та ша так прoсїў: Жѣбисте мѣа преночовáли! I там ночoвaў. Але там бїлі два кїзасoнки стáри, вѣцей мáли, йак трїцать рoкїў. Тá ша го так звїдовáли: Дѣ ти, гáздо, їдеш? — Йа їду до найвекшoгo пáна по грoшї за нoўи, бо йѣм му зборгoвaў, тá мї кáзaў прїтї. — Кїзасoнки му так повїлі: Та хто вѣкший пан йак Бог? Та ти Богoвї воўи прoдaў. А звїдай ша там і o нас, бо нам чáси прехoдьят, та хцѣме їтї зá муж, а не мáме чўoвѣка ку сoбї. — I зaсь гáзда ішоў дáле трѣтїй дeнь. I там прї нўтї йѣден гáзда кoсїў сoвoїѣ зѣрно їзо сoвoїма льудмї. Гáзда лем стoїaў, а льудї му робїлі. Та прїшоў на путь ку тoму гáздoвї, што ішоў по пїньáзьї, та ша го звїдoвaў: Дѣ ти, чўoўѣче їдеш? — Йа їду ку найвекшoму панoвї, бо йѣм му зборгoвaў воўи, та уж мам гнѣська ку нѣму прїтї. — Та хтoш то йѣ вѣкший йак Бог пан? Та ша звїдай тыш o мѣне, бо мї ша барз дoбрї ту вѣде на зѣмльї, ўшиткoгo мам нáдоїст, ци мї Бог даст цáрство на другим сьвїтї, ци нѣ. — I гáзда ішоў дáле ку панoвї. Ішоў він през йѣден льїс і х тїм льїсї прї нўтї нáшоў йѣдногo сївогo чўoвѣка сьїдїтї. I нoвїў му: Похвалѣнї Йѣзус Крїстус! — A сївий чўoвек му нoвїў: На вїкї áмїнь. Та дѣ ти, мїй лўбїй сїну, їдеш? — Йа, дьїду, їду до тoгo мїста уш ту, бо мї йѣден пан дoўжен пїньáзьї за воўи, та мї йїх гнѣськи ма дáтї. — Уж нѣ хоть там, бо твoїї пїньáзьї уж дoма. Вѣрнїй ша дoму пáзад. A йак прїдеш дoму, та гвoїдеш до сoвoїї комoри, там пáйдеш кїтлїчок, ў кїтлїчку пїньáзьї. A їшче вѣцей, йак тї маў дáтї! — I гáзда так повїдaў: Йа ночoвaў ў йѣдногo худoбногo чўoвѣка пѣршу нїч, йак йѣм ту ішоў, тá мї кáзaў ша звїдáтї: Ци бўде богáтий, áбо нѣ? — A сївий дьáдoк так му нoвїў: Він не бўде нїгдa богáтий, бо він Oчѣнaш не гвáрїт, áнї од Bога сoбї не прoсїт, лем ўше грїшит. Їшче йѣдно тельáтко ма, та і тoгo му здoхне. — A ішоў йѣм дáле на другу нїч, тa ша мѣа прoсїлі два кїзасoнки, жѣби рáцї зá муж їтї, áле кѣт кў нїм нѣт чўoвѣка. — Та тїм кїзасoнкам так нoвїч: Же кѣд бїлі моўoдї, та кў нїм прїшлї мўаденци і прoсїлі йїх зáмуж, а oнї йїм повїлі: Вїсте худoбнї, та мї зá вас не пїдѣме. Та уж йїм Бог вѣцей мўжа не даст. — Але йѣм ішоў дáле ў трѣтїй дeнь. Так йѣден гáзда кoсїў зѣрно прї нўтї, тá мѣа прoсїў, жѣби йѣм ша звїдaў, ци йoму даст Бог цáрство небѣсне, áбо нѣ. — Та тoму гáздoвї так нoвїдж же му Бог даст цáрство небѣсне, бо з Bогом льїгат і з Bогом стáват. — Йак прїшоў ку тoму гáздoвї, што зѣрно кoсїў, а гáзда прїшоў на стрїтї ку нѣму, та му так повїдaў: A нѣсеш пїньáзьї за воўи? — Не нѣсу, бо мї тот пан так нoвїў, же уж мoїї пїньáзьї дoма х комoрї ў кїтлїчку їшче вѣцей, йак мї маў дáтї. — A o мѣне йак нoвїў тот пан, кѣд йѣс ша звїдaў? — Так повїдaў, же ти

льгаш з Богом і ставаш, та тобі і ту добрі і на другім світі Бох ті даст царство небесне. — І гáзда ша бара радóваў, ішче вéцей Бóгу служіў потóму. Пóтім ішоў ку кізасóнкам. Кізасóнки го ша так просілі: Ци йеє биў прі свойóму панóві? — Биў йеє. — А де ті пінязы? — Мойі пінязы уш сут дóма. — А ми будéме маті мўжіў? — Не будéте маті, бо вам Бог мўжіў дáваў, áле кéтете йіх не хтылі, та вáші мужóве забрáлі дрўги жéні, та з другіма жийут. — Хтóўди ша кізасóнки за-смутілі і росказáлі кочішóві запрйáчі кóні, же óні пйдут с тим чўóвэком, ци праўда, же ма пінязы дóма, áбо ци. І посідáлі на виз ўсьі трóйе, а ішли до гáздовóго дóму. Йак ішли за драгом, прішли до тей дедіви, де х тóго чўóвэка пёршу ніч почóваў. Та прóсіў кізасóнки, жеби стáлі прёт тим худóбним чўóвэком. І він вошоў, тот гáзда, до хйжи ку нéму, та му так пóвіў: Же ти нігда не будеш богáтий, най тобі тот даст, кóго хвáлиш. І тóго тельáтко ішче здóхне, што маш ў хйжи. — І тот худóбний чўóвек зьяў сокіру, та тельáтко забіў, жеби не здóхўо: Йа тебе вóльу зысті, йак бис мі маўо здохнўті. — І зась гáзда вішоў на виз і сьяў ку кізасóнкам. І пóтім прішли аш пред гáздові двэрі, áле гáздові не дáлі вóйти до хйжи скóрей, йак óні, бо гáзду зьáлі йёдна за йёдну рўку, а дрўга за дрўгу і гвóшли аж до комóри ўсьі трóйе, та там вáшли йёден кітлічок із грошáмі. І хтóўди кізасóнки знáлі, же то йеєт праўда. І гáзда зóстаў дóма, а кізасóнки пішли до свойóго дóму на вóзы.

Зап. в липни, 1899, від Петра Бобульського.

Паразєлі: Білша часть сього оповідання зложена на основі звісної казки „Подорож до сонца“. Пор. Етн. Збїрник. IV. ст. 132—138. ч. 26. — Archiv f. sl. Phil. XXI. ст. 301. ч. 26. — Národopisný Sbornik. IV—V. ст. 135. ч. 26. — Русани Пряшів. епархїї. Ст. 52—55.

11. Як хлопець заслужив собі царство.

Йёдна гдóва маўа трйох сїнів, а не маўа што йім давáті йієті. А найстáрший йей син так повідаў: Мáмо, хпéчте мі йёдну гадзёмóчку, бо йа пїду сўжиті, а кед дáшто засўўжу, та ша з вáми роздїлы! І стрїтїў ша з ним йёден сївий дзьáдок на пўті, йак ішоў, та ша го звїдóваў: Дé ти, мій сїну, ідеш? — Йа їду сўжиті. — Та пóдже ти до мéне. Будеш мі вáліў до пéца і зо штїрйóма волáмі будеш мі хóдїў на вóду, áле жебис мі не крїчаў на вóўи геїє, лем потїхи! — І ішоў с тїма вїмі на вóду. Прішоў аж ку мóрйу. Тóти вóўи вóшли до мóрйа, та пўвáлі през вóду. І він скрїчаў: Геїє, а тóти вóўи ша цóфлі назад ку тóму сївóму дзьáткові; а вóду не прїўйўз. І сївий дзьáдок тák му

повідаў: Што ти за то хцеш, што йсє мі ту слўжїў? Ци кірчїк піньазїў, ци царство небєсне? — Ёа хцу кірчїк піньазїў! — І зьяў на плєчє піньазы і ішоў ку матэрі. А дѡма уш ша гѡстїў. Матї од нєго просїўа: Дай мї хо' лем на йєдну адзїмѡчку, жєбїм сѡбі купїўа мўки! — А вїн так пѡвїў матэрі: Ігьтє сѡбі засўўште, бо і ёа сѡбі лем засўўжїў! — І нє даў сѡбї мамї нїч. А дрўгїй сїн сєредўшїй повїдаў сѡбї мамї: Мамѡ: Хпєчтє мї адзїмїяткѡ, та пїду ёа сўужїтї, а кєд засўўжу даштѡ, та ша з вамї роздїльнў. — І вїн трафіў до тѡго істѡго пана, што і тот старшїй. І прївнєс дѡму зась кірчїк піньазїў, алє сѡбї мамї не даў нїч. — А тот наймѡўтшїй та просїў сѡбїу мамў: Мамѡ, хпєчтє мї тьж адзїмїяткѡ, та і ёа пїду служїтї. — А матї ша на нєго пѡгнївїваўа: Уж йєм двѡм хпєкўа, і жадєн мї нїч нє даў, та ёа тѡбї не пєчу! — І вїн ша зѡбраў і пїшоў прєз йїдўа сўужїтї. І стрїтїў ша з нїм тот сївїй дзвѡдок на пўтї, та ша го звїдѡваў: Дє ти, мїй сїну, ідєш? — Ёа, дыду, іду сўужїтї, бо мнє барє худѡбнї; уж бїлї мѡї двѡмє братѡвє сўужїтї, а мѡї мамї не далї нїч, што засўўжїлї. Нѡ, та пѡдьжє тн, мїй сїну, до мєнє. Бўдєш мї палїтї до пєца і зѡ штїрма вїмї на вѡду мї бўдєш хѡдїтї. А жєбї йсє мнє не крїчаў на вѡўн, анї гєйс, анї ча. — І ёак сьїдїў на вѡзы, та ішоў, а нїч не крїчаў. І прєз мѡрє прєїшлї вѡўн і за мѡрє, ішлї далє і прїшоў до йєднѡго лўса. Там бїўа йєдна пѡльана, а на тєй пѡльанї бїўа йєдна капльїца. І там бїўа йєдна стўднїца прї капльїцї. Так тѡтї вѡўн ша справїлї пѡнамї і пѡчалї сўўжбу бѡжу сўужїтї ў капльїцї. А тот хўѡпєц йїм ѡтѡвїдаў. І пѡ сўўжбї бѡжї му казалї пѡпѡвє, жєбї сѡбі начєрнаў вѡдї с тѡй стўднї до бѡчки. А пѡпѡвє ша зась зроблїлї вѡўамї, та ша му запрїяглї до вѡза. А вїн сѡбі сьаў на вїз, та ішоў. І прїшоў ку йєднѡму стрѡмѡвї та на тїм стрѡмї не бїлї лем сїмнє фташатѡ, алє ўшїткн бїлї смўтнн, лем йєдно на вєрху ѡкрўтннї радѡснѡ сьпїваўѡ. Так ішоў далє. І прїшоў ку дрўгѡму стрѡмѡвї, та тьж бїўѡ дўжє фташат на ным, а ўшїткн сьпївалї, лем йєдно на вєрху бїўѡ зармўчєнє, і маўѡ схлїєну гѡўѡву дѡўу. І ішоў вїн ішчє далє. Там ша двѡ когўтн ѡкрўтннї бїлї, аж йїм ѡгєнь з дзвўбакїў ішоў. І зась вїн ішчє далє ішоў, та вїдїў двѡх вѡлїў, што ша паслї: йєдєн бїў ў вєлькєй трѡвї та бїў сўхнн, а дрўгїй бїў лем на гѡўїй зємльї та бїў тўўстїй. Та так повїдаў сївѡму дзвѡткѡвї, ёак прїшоў дѡму. — А сївїй дзвѡдок так му повїдаў: Тѡтн фташатѡ, што йсє йїх вїдїў смўтнн, а йєдєн на вєршкў вєсєлїй бїў, то то бїў пїп їзѡ сѡвїмнє душамї. Та пїп йїх дѡбрї научѡваў, та бїў вєсєлїй, а лўдє го дўжє не хтїлї сўухатї, та бїлї смўтнн. І на дрўгїм стрѡмѡвї, што йсє вїдїў, та то бїў пїп, алє недѡбрї йїх ўчїў, та за то бїў смўтннн, а дўшн ша радѡвалї. А тѡтн двѡмє когўтн, што ша бїлї, та то тѡвїї братѡвє бїлї. А тѡтн двѡ вѡўн, што йсє вїдїў ў трѡвї, та тот сўхнн, бїў богатнн на тамтїм

сьвіты, та собі не засуужу доброго на другим сьвіты; другий би худобний, та засуужу собі добрі на другим сьвіты. А тоти воуи, што тья везлі, то тьш попове сут; они за то ў кашлыці суужили, бо на тамтвм сьвіты не отеужили. Та тєраз ти йаку запўату хцєш, што йєс ў мене суужу? Цв хцєш царство небєсне, ци кїрчїк пїньазыў? — А вїн так повїў: Йа хцу царство небєсне, а пїньазы уж нє хцу, лєм кѣби йєм маў своїї мамї данто датї, йак прїду дому. — Лєм ти їди дому, а своїї мамї покаж, жєби она ішўа ша вїсповїдатї. А і ти їд тьж на сповїдь. — І вїн так зробїў. Йак ша вїсповїдалї обїдвоїє, так погмїралї. І прїшлї до нєба і там ша радїют і радоватї ша бїдут на вїки вїком амінь.

Зап. в листвї, 1899, від Петра Вобульського.

12. Пїмєта сьв. Петра.

Крїстус Пан їзо сьватим Пєтром прїшоў до йєдного сєўа. С того сєўа хтїлї вїйти вон. Але прї тїм сєльї бїўа йєдна вода, а прєс тоту воду бїўа ўаўка прєужєна. А х тїй водї праўа йєдна дыўка ўахи, кошєльї і гачї. І на тоту ўаўку кўаўа собї чїстї ўахи. Але Крїстус Пан їшоў прєс тоту ўаўку, та прєкрочїў тоти ўахи. А Пєтро до тих ўах копнуў, што ўпалї до водї. А тота дыўка окрўгнї ша погнїваўа і ўзьяўа йєдни мокрї гачї і так Пєтра побїўа по хєрбєцьї, а так му повїдаўа: Кєд тот чўовєк прєкрочїў, та і ти мїх прєкрочїтї. — А Пєтра та барз.больїо, йак го бїўа з мокрїма гачамї. А вїн ша скаржїў своїому пановї, жє барз бєлїт. А прєсїў собї так от пана, жєби йєї скараў. А пан гварї так: А йакжє йєї скарїу? — Йє, пане, жєби ша прїсїаўа. — Але потїм їшлї польом, та уш того хўонца нашлї на польу седємрочного їз двєма коровамї. А сьватїй Пєтро ша звїдоваў своїого пана: Чїї жє тот хўонец такий шумнїї і шумнї коровн ма? — А пан му так повїў: То, Пєтре, той дыўки, што тья бїўа гачамї, бє йєс так хтїў, жєби она ша прїсїаўа, та она того хўонца прїнесїа, то йєї снв. І тоти двї коровн, то йєї, той дыўки. — І зась прєсїў Пєтро своїого пана: Панє, жєби тот хўонец зацьмїў, а тоти двї коровн жєбн поздїхалї. — І так ша стаўо. Потїм Пєтро їє Крїстом паном їшлї коўо йєдного фаўата пшєнїцї, а барє красна пшєнїца бїўа. І Пєтро ша звїдоваў зась своїого пана: Панє чїїа то пшєнїца така красна? Бо йа їшчє нє вїдїў таку красну, йак тота. — А пан му так повїдаў: То той прїсїавкн, што тья з гачамї бїўа по хєрбєтьї. — Але Пєтро ўшє ша пї нву гнїваў і так повїдаў пановї: Панє, хто бїдє є той пшєнїцї найпершє йїў, жєбн ша тот чўовєк задавїў. — Але мїнуў малєнькїї час і зась ша

пан вёртаў до тей дедіны, де тота пріспанка біўа. Та сьвятий Пётро барз гоўодивий биў і хтыўо ша му йісті. Але о́ні ішли коўо мліна та там пахнуў хлыб, так йак кѣби ша палыў. А Пётро хтыў йісті. І гварі му так пан: Г' ле, Пётре, до тото мліна, та ті дадут дашто зыісті. — А там тота пріспанка моўоўа тоту ишеницу, што така красна біўа і пѣкўа собі з ней йѣдну адзімочку. І Пётро вошоў до млініці, а тота дыўка, што го біўа з гачамі, та собі виньаўа адзімку з о́гна і хтіраўа йей от пощѣу. А Пётро стаў кў нѣй, та просіў, жеби му з ней дакус даўа. І даўа му, жеби собі з ней одўамаў і жеби йіў. І він лем перший раз до гамби зьаў з ней, та дорас ша з нѣом задавіў і не міг ніч повісті. І вишоў ку панові на вѣнка, та лем харчаў. А пан ша го зьвідоваў: Пётре, та штош то то́бі? І шаснуў го прес хербѣт с пшашчу і вилетьіўо му фаўа́ток адзімки з гамби. І повідаў му пан так: Пётре, та што йѣс такой ўакомий, же ти ша задавіў? — А Пётро так повіў: Па не знам, што ша зѣ мною стаўо! — І пан му так повідаў: Пётре, знаш ш чо́го то тота адзімка біўа? То с той ишениці, што така красна біўа; бо йѣс просіў, жеби тот ша задавіў, што з ней найперше до гамби возме. Та ти з ней зьаў. — І сьвятий Пётро почаў ша дорас прі тей дыўці просіті: Пя́не, та йей помілий, бо она дѣбра! — А пан ша го так зьвідоваў: А йакже йей поміюваті? — Жеби тот йей хўонец гваріў, што йѣ нѣмий. А то́ти дві корѣви, жеби йей ожілі. А тота пріспанка, та жебис йей даў мўжа. — І дорас ша так стаўо. Хўонец прішоў, та гваріў, а то́ти дві корѣви поздихани прішли та ричалі. А йей прішоў просіті за муж.

Зап. в липни, 1899, від Петра Бобульського.

13. Христос і три Гази.

Крістус пан ішоў зо сьватым Пётром із йѣдно́го сеўа на друге сеўо. Але прішли ку нѣму трѣме мужѣве, та йіх біўо пшя́тьме. І ішли коўо йѣдно́го лыса пшя́тьме. Іс тото лыса вишўа йѣдна череда красних воўіў, а йѣден муш так повідаў панові: Пя́не, йаки то красні воўи! — А пан му так повідаў: Оздаби йѣс і хтыў ма́ті? — Пя́не, хтыў би йѣс, кѣд бис мі йіх даў. — А пан му так повідаў: Бўдеш мѣне хваліў, та ті йіх дам. — Бўду, пя́не. — Но іді собі йіх возь, бўдут тво́і. — І тот йѣден муш остаў велікий богатий с тїма во́лмі. Та ішче йіх біўо штїрме. Ішли да́ле. І вишоў йѣден кѣрдель ўец з лыса, а другий зась так просіў: Ох пя́не, та дай же мі то́ти ўўци! — А бўдеш мїа хваліў? Та іді возь нѣни ўўци та бўдут тво́і. — І не остаўо йіх лем трѣме. Ішли зась да́ле. Там йѣдна дыўка шўўна ішўа на тра́ву, а тот третій

та биў мўадэнец. Та просіў: П'ане, й'ака то шўўна дыўка, та мі й'ей дай за ж'эну. — А Крїстус пан му так повіў: А б'удеш м'я хваліў? — Б'уду, п'ане, лем мі й'ей дай. — Но, так не о'стаў лем Крїстус пан ізо сьв'атим П'этром, а т'оти п'ішли. Але м'інуло трі р'оки. Крїстус пан так повідаў П'этрові: П'этре, подьме обзиріті тих, шт'осме й'ім богатьство далі. Та подьме ку т'ому п'ерше, шт'осме му далі воўи! — І прішли до й'ого дв'ора, а пан сьідіў ў кашт'ельу. А Крїстус пан ша справіў так й'ак дз'ядок, та вошоў до т'ого кашт'ельа ізо сьв'атим П'этром і просіў т'ого п'ана х кашт'ельу: К'оби й'ес мі л'ашто даў! — А пан тим дз'яátkом так повіў: Ви й'т'ете м'едж'і худ'обних л'юд'іў, пр'осьте, а ч'ого ви ту ку пан'ові прішли? Й'шче й'іх хт'іў зо п'самі загуцк'аті тих дз'ядіў! — Крїстус пан так повідаў П'этрові: П'этре, відіш, к'ільке сме му далі богатьство, а'ле він уж о Бог'ові заб'іў. — Але тот пан с т'ого кашт'ельа так повідаў: Й'т'ете, вишм'арте да с трі с'нопи з'ерна тим дз'яátkім! — Та Крїстус пан злож'іў на бой'иско т'оти трі с'нопи і ўз'яў ш'в'аблік, та п'іп'аліў й'іх, а т'ото з'ерно та випорскало на стр'ану ч'істе: Возь т'ото з'ерно, П'этре, а позб'ірай го до ц'ідіўка. Так ша з'ялі, та ідут. А тот пан так с'обі м'ісьльіў: Відіш, й'ак ту дз'яд'ове с'обі сп'осіп нашлі? А й'а м'ўшу трім'аті м'ўоцк'іў, што мі моў'от'бат. Та т'ераз б'уду і й'а так ч'иніў, й'ак т'оти дз'яд'ове ч'инілі. — І на-м'етаў з'ерна т'ыш на бой'иско, з'яў ш'в'аблік, та зап'аліў. І т'ото з'ерно поч'аў горіті. І ст'одоўа гор'іўа і й'ого кашт'іль і ўш'ітка худ'оба. А сьв'атий П'этро за д'едіном та ша візр'іў назад. Та повідаў пан'ові: Ох, п'ане, й'акв'ий г'енка вел'ікий о'гень! — А Крїстус пан му так повіў: П'этре, він хт'іў так ч'иніті, й'ак і ми ч'инілі, та він с'обі зап'аліў сам с'воіу худ'обу. Т'ераз до ч'іста виг'оріт. Але й'шли п'отім дал'е ку т'ому, шт'о му далі оў'ци. Й'ак прішли ку кош'ару, та пр'осьат от т'ого б'ачі: Ж'еби й'ес нам даў с'ира, бо ша нам х'це й'істі. — А б'ача й'ім так повіў: Й'а м'ам й'уг'асіў на сир, та мі тр'еба й'уг'асім дав'аті. — Але від'біў й'ёден й'угас, та з'яў с'вій ч'ёрпак зо жемт'іцом та й'ім в'іньус пред дв'ері. Та Крїстус пан повідаў П'этрові: П'этре, з'йдж т'оту жемт'іцу. — П'этро з'яў і з'іў. І з'ялі ша, й'шли г'ет от кош'ара дал'е. Л'ёт'іў к'оўо н'их й'ёден п'ес. А тот п'ес маў й'азик вивал'еній. Та П'этро ша так з'в'ідоваў: П'ане, й'акий то п'ес бр'іткий? — А п'ан му так повіў: П'этре, тот п'ес то тот б'ача, што й'ого к'ошар г'ви биў; він ша уж об'ісіў, а то й'ого д'ўша, бо він заб'іў т'ого й'уг'аса, што нам даў жемт'іці. Так повідаў Крїстус Пан П'этрові: Подьме обзиріті т'ого, шт'осме му далі дыўку за ж'эну. — І о'ні й'шли п'онід виг'ляд. Тот муж дыўки д'ораз й'іх зб'ач'іў на виг'ляд та так повідаў с'воіі ж'энь: Ж'эно, тот пан іде ту, што й'а з н'ім х'одіў. Ш ч'ім же ми го ту наг'остіме? — І г'вошоў до х'іжи Крїстус пан зо сьв'атим П'этром. О'ні го пр'івіталі і г'остілі го. Але Крїстус пан н'е хт'іў й'істі н'іч, лем сьв'атий П'этро й'іў. Та о'ні ша чудов'алі, же ч'ом він н'е й'іст

дашто? — А Крістус пан так їм повіў: Ви маєте хўо́нца ту тріро́ч-ного, што ша ба́віт по хіжи. Та кед бисте мі го хне́клі ў пе́цу, та йа би го зыў. — Оні до́раз накла́лі о́гня до пе́ца, а Крістус пан їм так повідаў: Те́раз одне́сьте го до пе́ца, най ша хпе́че уж. І затка́лі пец з брї́юм. Але Крістус пан так їм повідаў: Ітьте то́го хўо́нца ви́ймаіте, бо уж йе хпечэ́ний. — Оні откри́лі то́ту брї́ю с пе́ца, там на́шли дво́х ангелі́ў ў пе́цу, а хўо́нец тре́тїй биў. І хўо́нец маў зу́ате йа́нко ў рўці, а і́шче кра́швїй биў, йак биў. Та Крістус пан так повідаў Петро́ві: Пе́тре, ци ві́дїш, же худобни лью́де ско́ре во́йдут до ца́рства небесно́го, йак бога́ти?

Зап. в липни, 1899, від Петра Бобульського.

Пара́лелї: Етв. Збїрник. III. ст. 76—80. ч. 22—23 і 31. — Archiv f. slav. Phil. XXI. ст. 294. ч. 37 і ст. 109. ч. 22—23. — Narodopisný Sbornik, III, ст. 108—110 ч. 22—23 і 31.

10. Чудо М. Позчанської Богородиці.

Ішоў йе́ден газда до Марї́ї Поў́чі на о́тпуст, але лем з Бо́гом, сам йе́ден. І прїшоў до йе́дного льіса, зашўа го там ніч. І на́кўаў со́бі о́гня і лях ку о́гню спа́ті. Та прїшоў ку ве́му збї́йник, та на не́го барс крї́чаў: Отки́ль ти, чўове́че? А де і́деш? — Тот му повіў: Йа іду до Марї́ї Поў́чі на о́тпуст. — Маш пї́нба́зы? — Мам, але лем два́цать гра́йца́рїў. — Та што несеш до Марї́ї Поў́чі на подару́нок? — Йа се́рце лем не́су. — А збї́йник му так повідаў: Ти маш ве́цей йак два́цать гра́йца́рїў, бо́ ти шўмны́ облечэ́ний, та йа то́бі не ві́рїю! — І збї́йник го за́біў і погля́даў ко́ю не́го, та ве́цей не би́ўо, лем два́цать гра́йца́рїў. Та збї́йник го зваў на́ свї́й хе́рбет за́біто́го і ньюс до льіса скрї́ті. Але го хты́ў зошмарі́ті с хе́рбе́та на зе́млю, кед му прїро́снїў на хе́рбет до ты́ўа. І збї́йник ша з нім поча́ў виве́ргати по зе́мльї. І так му не зїшоў с хе́рбе́та. Та́ го чу́хаў по сме́рекох, же́би му зїшоў; по́тім го поча́ў рїза́ті з но́жом, же го одрі́же, але кет са́мого го болы́ўо, так йакби сам се́бе рїзаў, та́ ша му не даў одрі́зати. Так до́ пїў ро́ка лем з нім хо́дїў по льісы. А по́тім прїшоў до се́ўа, та ша лью́де сходжа́лі йо́му на чу́до, же́ він чўове́ка но́сїт на хе́рбе́ті. Прїшоў збї́йник ку по́пові на фа́ру, та́ ша по́па ра́дїў: Што́ мам робі́ті, же́би мі тот чўо́век зїшов с хе́рбе́та? — А пїп му так повіў: А де́ тот чўо́век ішоў, кед йе́с го за́біў? — Він ішоў до Марї́ї Поў́чі на о́тпуст, та йа́ го за́біў ў льісы і йо́го йе́м пї́нба́зы зваў ку со́бі. — Та те́раз і́ді і ти до Ма́рїї Поў́чі з нім, аже́би йе́с ша там виспові́даў. — Йак він ішоў за дра́гом, та ўса́ди лью́де ша на чу́до сходїлі. І прїшоў там і виспові́даў

ша. Тот чўовек му ша с хербѣта спўстїў і тóму забітóму справілі пó-
грїб. А тот збїйник тá ша покáйаў, óстаў Бóгу служітї. Та спасєний
бїў і збїйник і тóго тьїо до порїадку прїнеслі, бо го погрѣблі.

Зап. в липни, 1899, від Петра Бобульського.

15. Як невинного були повїсили.

Йѣден óтец ізо свóім сїном ішли на йѣден óтпует далєко. Але
прїшли до йѣдного пáпа, та ша просїлі, жєби їїх там преночовáлі.
І прїшўа йѣдна дьїўка моўóда ку моўóдóму сивóві, тá го так просїўа:
Жєби ти мєне зьаў за свóїу жєну! — А він йѣй повїдаў: Не вóзму
тьа, бо мї їшче нє час ша оженїтї; а йáк мї бўде час, та йá мам
х свóїїм сєлї жєну. — А тóта дьїўка сўужєбна тá ша на нєго гнї-
вáўа і вєчур, йáк панóве повечерїáлі, так позбїраўа ўїшки і варїху
стрїбєрни і зўїзавáўа з йѣдним мотўскóм і зўожїўа моўóдóму до тóрби.
Рáно, йáк поставáлі тóтї двóме путнїцї і зьаў старїї свóїу тóрбу на
хєрбет і моўóдий свóїу. Подьаковáлі панóві за то, же їїх преночóваў.
І йáк одїшли далєко, прїшўа дьїўка ку панóві, та так повїдáўа: Ночо-
вáлі ту путнїцї, та нам ўшїтко стрїбўо забрáлі! — Пан випрáвїў хўó-
пїў, жєби за нїма летьїлі. Хўóни їїх догонїлі та їїм так повїдáлі: Че-
кайте, бо вас пан преночóваў, á ви пáпа окрáлі, бóсте панóві забрáлі
стрїбєрни ўїшки і варїху! — І óнї почáлі ша тайтї, же нї, ми не
забрáлі. — Хказїйте тóрби, будєме смотрїтї. — Розўїзавáлі старóго
тóрбу, та там не бїўо. Розўїзавáлі моўóдóго, та пáшли зўїзавано ў мо-
тўску. Та старóму так повїлі: Ти старїї їдї на óтпует, а моўóдий уж
не пїде, бó моўóдий най їде з нáмї пáзад ку панóві, бо моўóдий збїй-
ник! — А син так повїдаў свóїóму оцóві: Ньáньу, та ви з Бóгом їтьте,
дєсте ша пустїлі, а і моўу палїцу вóсьте, бо йá уш з вáмї не пїду: йá
невїнен. — І моўóдóго зьáлі ку панóві, та го хсадїлі до герєшту,
а пóтїм му осудїлі шїбєнь. І вивєлі го з герєшту, прївєлі ку йѣднóму
дерєву, штó го до зємлї законáлі і гвадїлі му мотус на карк. І завї-
сїлі го. Так го з'охабїлі висїтї на стопóві, а сáмї пóшли дóму. І мо-
ўóдий висїў за трї дни, áле не гмер, а óтец ша цóфнўў нáзад з от-
пўсту і прїшоў ку пáньству, та ша звїдоваў: Дє то мїї син? — А óнї
му повїлі: Твїї син збїйник, бó він їшоў на óтпует, а велїку худóбу
зábраў. — Але повїчте же мї, дє то він? — І прївєлі го ку тóму
стóпу, де йóго син бїў завїшєний. Але син нє бїў гмєртїї, та прóсїў
так свóїóго вїца: Ньáньу, їтьте ку пáньству а прóсьте їїх, жєби прїшли
мєне зньáтї зо стóпа, бо йá ту не гóден гмєртї, бо áнгєў стóїт пїд мо-
їїма ногáмї, та йá стóїу на гоўóві áнгєўóві. Отец прїшоў ку нáпїм, та

так просіў: Пóтьте зньáлі мойóго сiна, бо мiй си не вiновáтнiй, та йе живий. — Але му не вiрiлi, же йе живий. Прiшлi ку стóну i нáшлi го живóго i зньáлi го. А тóта дьiўкa с'уужeбнa так повiдáўa: То йa му з'уожиўa сáмa тóто стрiбóо до тóрби, бо вiн мiа не хтiў зньáтi за свóйу жéну. — Та пóтiм сiна йóго зньáлi дóлу, а дьiўку обiсiлi. I узнáлi, же йе невiновáтнiй.

Зап. в липни, 1899, вiд Петра Бобульського.

16. Подорож до пекла.

Биў йeден гáзда. Тот гáзда пiшоў на фурмáнку с коньáмi. I зáшоў далéко i зá сeдем рóкiў шa забáвиў. Охáбиў жéну свóйу дóмa х тьáжi. Йáк iшоў дóму i вóшоў з вóзом до йeднои млaки, а х тiй млáци дьáбол му ўлáпiў колéсо, тá му не хтiў пустiтi. Тá му так гвáриў дьáбол: Йá тi колéсо пушчу i вислибóджу тeбе óталь, кeд мi даш тóто, ó чiм дóмa нe знaш! — А гáзда сóбi помiшлiў: Йa о ўшиткiм знaм. Знaм, же мáм дьiтi i жéну i худóбу мáм, тá дóбрi о нiх знaм. А тóто тi дам, ó чiм не знaм. I звiдóвaў шá го так: Та йáкже тi го дам, тóто? — А дьáбол просiў од нeго, жéби сóбi грiзaў з нóжом до нáльцa: Та лeм iс той кeрвi дaй, та от тeбе нiч не хну. — Дóраз пúстiў му колéсо, вiшоў с той млáки. I гáзда iшоў спокiйно дóму. Але прiшоў дóму прeт свóй дoм i вiшоў х'óпец сeдемрóчнiй на прóтiў свóйóго вiцьa. А óтець шa звiдóвaў. Чiй же го тот х'óпец? — А жéна му так повiўa: А чiй же би биў, твiй! — Та йa о нiм нe знaў! — Бо тот х'óпец зóстaў iшчe ў живóтi, йáк ти iшоў на фурмáнку. — Так óтець шa бaрз зaстáраў: Тот х'óпец зaтрaчeннiй, бо йa на нeго дaў цaрóгрoд дьaб'óвi. — Але х'óпцу нiч не повiлi, лeм кáждий дeнь óтец i мáтi п'якáлi, а х'óпцa до шкóлi дaвaлi. А х'óпец шa дóбрi ўчiў; а зá тим х'óпцoм лeм кáждий дeнь чóрнiй пeс хóдiў. А то уж тот дьáбол. Але х'óпец шa пoгнiвaў на тóго чoрнóго пeсa: Ти пeс, ти нe мiй, чóго ти зa мнoм хóдiш? Та зьaў зeльзiнi вiўнi i тóго пeсa шáспуў з вiўáмi прeз нóгу, тá му йeй з'óмiў. Та пeс биў хрóмий, а iшчe ўшe зá нiм хóдiў. Уж биў крeльiк, а óтец i мáтi, кeт прiшоў дóму на вaкaцiйнi, та п'якáлi бaрз. А крeльiк шa звiдóвaў: Пoвiчтe мi, чoм то ви п'ячeтe? — Онi му oтпoвiлi зo жáльoм: Нaш сiну, ми п'ячeмe прóто, бó ми тeбе уж зaтрaтiлi. Отец му так нóвиў: Йá мiй, л'убий сiну, пiшоў на фурмáнку iз вóзом, та йeм нe биў зa сeдем рóкiў дóмa, а ти зóстaў iшчe ў брiўху мaтeрiнiм. Але йáк йeм iшoв дóму о сeдем рóкiў, та йeм вóшоў до йeднои млáки; тaм мi ў'япiў дьáбол колéсо тá мi так повiдáў: Йá тьa óтиль вирaтiў, кeд мi даш тóто, ó чiм дóмa нe знaш. А йa сóбi так

мишліў: Ён о ўшитким знам і о жёнї і о свѳіих дытѳах, а о тѳбі ѳем нѳ знаў, бо тѳбе ішчїк на сьвїті не бїўо. Та ѳем даў с пальца кѳрві дѳабўѳві до папѳрїа. — Та снї ша не зармўтїў і так повїдаў віцѳві: Не пўачте, бо ѳа ѳѳго не бўду, бо ѳа барз лѳхко тот терѳграф достану. — І він неодоўга ша позбїраў, жѳ він пїде аж до пѳкўа по тот терѳграф. І він зѳаў зо сѳбѳм сьѳвачѳну крѳїду і сьѳвачѳну вѳду і кнїшкў посьѳвачѳну. І зѳаў ку сѳбі і вѳцей сьѳѳѳго до кѳшенї і так повїдаў свѳім родїчїм: Та тѳраз бўтѳте здравї, бѳ ѳа їду аж до пѳкўа по свѳіѳ пїсмо! — І ўзѳаў ша і ішоў барз далѳко. І прїшоў до ѳѳдногѳ лыса, а х тїм лысї стѳїаў на цўті збїїнїк, што забїваў лўдїў, а нїхто не прѳїшоў, жѳбї го не забїў. Та він маў ѳѳден кнї з ѳабўѳнї і дьвїгнуў го до гѳрї і хтїў забїтї тѳго крѳельїка, што ішоў до пѳкўа. Але кнї стаў гѳрї, не хтїў ша дати, жѳбї го дѳлу пўстїў на крѳельїка. Та ша збїїнїк барс чудѳваў: Штѳ то ти за ѳѳден? Кѳдѳ ѳа уж барз дўже лўдїў забїў, а тѳбе не мѳжу, бо ѳа уж лем з гѳўѳѳ лўцкїх мам хїжу, лем мї ѳѳдну гѳўѳѳ трѳба, та уж цаўком хїжа ѳѳст. Та ѳа ша лем тѳвѳї гѳўѳві радѳваў, же тѳвѳїу там зўѳжу. Та пѳвїч тї мї тѳраз, моўѳднї чўѳѳѳе, а дѳ то тї їдеш? — Ён їду аж до пѳкўа ку дѳаблїм по свѳіѳ пїсмо, бо ѳа уш там мам го на сѳбе. — Та збїїнїк му так повїдаў: Та нач же тї ша ѳїм даў запїсати? — А крѳельїк му так повїдаў: Ён нїч не вїноватїй, бѳ то мїї ѳтец мѳне даў запїсати, кѳт хпаў до пѳѳтї. Мїї ѳтец ішоў с фурманкї, та нѳ мїг вїтѳагнўтї: дѳабѳл вїтѳагнуў му вїз з млакї, а мїї ѳтец за то, жѳ го вїтѳах, даў на мѳне пїсмо. — А тот збїїнїк так му повїдаў: Та кѳт тї їдеш по свѳіѳ пїсмо, та сьвїдай ша там і о мѳне бѳ мї мѳно Мадѳї. Та ѳака же тѳ Мадѳїѳѳѳа пѳшчїль? Та ѳнї тї повїдѳят, бо ѳа знам дѳбрї, же ѳа до нѳба нїгда не прїду, бо ѳа злї рѳбїў, ѳа нїч дѳбрѳгѳ нїгда Бѳгу не зрѳбїў. — І с тїм ша одѳбраў крѳельїк од Мадѳїа. І зась ішоў за драгом далѳ а далѳ. І прїшоў ку ѳѳднѳї грўсцї, а тѳгѳ грўшка барс шўмнї квітўа. Та ша го зьвїдоваўа тѳга грўшка: Де тї, крѳельїку, їдеш? — Ён їду до пѳкўа по свѳіѳ пїсмо. — Кѳт тї там їдеш, та ша зьвїдай і о мѳне, бо ѳа кѳждїй рїк квіткў, а ѳѳѳ нїгда нѳ вїрѳджу. — Ён ша зьвїдам. — І зѳаў ша і їде далѳ. Прїшоў ку ѳѳднѳї велїкѳї вѳдї, аѳе прѳс тѳту вѳду бѳїаў ша їтї, та сїдїў на берѳгу. А тѳга вѳда ша го зьвїдоваўа: Та чѳм же тї прѳз мѳне пѳїдеш? Та ѳа хоц вѳлькѳ, але ѳа нїгда нїкѳгѳ не затѳпїа. — І він ша забраў і їде прѳз вѳду, а вѳда тѳка дѳбра, што ѳна ша му ішче рѳстунїўа на два стрѳнн. Але ѳак прѳз нўу прѳїшоў, та вѳда му так гварїўа: Дѳ тї їдеш? — Крѳельїк ѳѳї так повїдаў: Ён їду аж до пѳкўа по свѳіѳ пїсмо, бѳ ѳтец даў дѳаблїм на мѳне. — Вѳда го так прѳсїўа: Та кѳт тї там їдеш, та зьвїдай ша там о мѳне, же чѳм ѳа не мѳжу жадну рїбу вїховатї х сѳбі?

Бо до мене кет пріде рíба, та дóраз ўмре. — І крелык іде дáле. І прішоў аж до пекўа. Але х пекльы бйўа цма, так ішоў дáле. Та там бйў дим, а дáле бйўо горйáче уж. Прішоў аш ку тóму, што бйў на ретьáзі гваджэний. Стаў ку нэму і вйньаў крэйду с кешэні сьвачэну, зрóbйў сóбі йёдно коўо і гвóшоў до тóго колэса, што бйўо напісáно зо сьвачэном крэйдом. І вйньаў сóбі йёдну кнйшку і нá нйй пóчаў чítáті, а сьвачэном вóдом зáчаў кропítі на тóго на ретьáзі. Йóго бáржей пекўа йак óгень сьвачэна вóда та пóчаў ричáті: Нáч ти мéне ту пáрш? Бо мéне бáржей пéче йак óгень тóто, штó мйа кропíш. — А крелык му так пóвйў: Дáй мй мóйё пíсмо, што тóбй дáў мйй óтец. — А вйн му так пóвйў, тот з ретьáзі: Кед йа твóйё пíсмо нé мам, бó ти вйдйш, жé йа на ўанцўху гваджэний. Та йа отéли не гóден вййтй, хйбаль жéбй мóйй сўгóве мáлі твóйё пíсмо, та нáй óпй тй дáдут. — Але крелык нйч не смóтрйў, лем стóйáў, а Бóгу ша мóлйў, а зо сьвачэном вóдом ўше покрáпляў. А тот стáрый пóтйм рйчáў. Але зьяў йёдну трубóу тот з ретьáзі і пóчаў трубítі на свóййх сўгурйў. І прйшўа йёдна гўрма дьаблйў ку нэму. Та стáрый ййм так пóвйдаў: Кóтрый мáте пíсмо тóго крелыкá, тá му го дáйте, нáй нас ту не пáлйт х пекльы, áле нáй іде гет. — А óпй му так пóвйлі: Мнй не мáме жáден, áнй мнй ó тйм не знáме. — І стáрый пóчаў трубítі на дрўгйй раз. І прйшўо йшче вецей дьаблйў, йак тйх бйўо, та ййм стáрый зась так пóвйдаў: Кóтрый мáте пíсмо тóго крелыкá, та му го дáйте, нáй іде óтйль! — Онй му так пóвйлі: Мнй не мáме; кедбйсеме мáлі, та бйсеме му дáлі. — Так стáрый пóчаў трубítі на вецей, тá ша і вецей насходйўо. Але пóтйм прйшоў і хрómий йёден на остáтку, тá ша ййх зьвйдоваў: Кóтрый мáте пíсмо крелыкá, дáйте му го, нáй іде. — Тóтй пóвйдáлі, же не мáйўт. — А тот хрómий так пóвйў: Йá го мáм, пйд йазыком ў гáмбй. — А тóтй дьаблóве му так пóвйдáлі: То мўсйш дáтй. — А вйн пóвйў, хрómий: Йá му го нé дам, бó йа уш дўже рóкйў зá нйм хóдйў, жéбй йа го дóстаў, йá го кóждйй день вартóваў, а йак вйн ішоў до шкóўн, та зьяў зельзйннй вйўн, та мй зўáмйў нóгу, та йа тéраз хрómий про нéго. Нáй вйн ту прйде, де і мнй! — А стáрый дьáбол з ретьáзі тák му пóвйдаў: Вйн ту нйгда не прйде, лех тй му дáй йóго пíсмо. — А вйн пóвйдаў, тот хрómий, же нé даст. — Стáрый дьáбол так пóвйдаў: Шмáрте го до óгньа, áбо до кйтўа до смóўн, та мўсйш дáтй! — А хрómий пóвйдат: Хóче бўду ў óгньу, тá му нé дам. — А óпй пóвйлі: Мўсйш дáтй. — А крелык лем ўше кропйў. А тот з ретьáзі так пóвйдаў: Вóзьте го а шмáрте го на тóту пóшчйль Мадейóву! — Аш хтóўдй тот хрómий дáў пíсмо ййм, бо ша стрáшйў. І дáлі му пíсмо, і вйн го маў прй сóбй. Та пóтйм зьвйдоваў ша дьаблйў: Хкáште лем мй тóту пóшчйль збййнйкá, што мéне хтўйў забítі на пўтй, кед йёш ту ішоў. — Онй го прйвёлй ку постéльбй, тá му йёй хкэзáлі. І тóта пóшчйль тáká бйўа: Вйлй нóжн

набіти з доўу і голыаки і з гóри бiлi, а йéдвi до дрúгих свiклi. Кéд на тóту пошчiль бi бiў дьах, та дóраз го подзьобáлi. А пiт том пошчiльом iшче óгень бiў, та окрúтнi стрáшна бiўа. Та уж йей вiдбiў тá ша барз застáраў, а потiм ша зьвiдóваў: Кéд йём iшоў за пýтэу, та йём прiшоў ку йедней грúшцi, а óна квiтýа барэ шумнi на бiўо. Так óна ша мiа зьвiдóваўа: Дé ти iдеш? А йа йей так пóвiў: Йа iду до пéкýа по свóйф пiсмo. I грúшка мi так пóвiўа: Кéд iдеш до пéкýа, та ша зьвiдай i о мéне, бо йа квiтну, а óвoц не рóджу. Та пóвiчтe мi, чoм то óна не рóдiт? — А óнi так пóвiлi йóму: Там йéст пiд ньoм пiнъазы закарáнi; кéд би йiх дáхто вiнъаў, та бóде рoдiўа. — А тóта вóда чoм ў сóбi не мóже рiби утрiмáтi? — Онi му так пóвiлi: Прó то, бо iшче жаднóго чўóвéка не затoпiўа, та рiба нéма ó чiм жiтi г нiй та мýсiт гмёртi. Кéт прiдеш ку вóдi, йак пiдеш óтиль, та жéби йéс не пóвiдаў с той страни, аж йак прéйдеш през вóду, та хтóўди пóвiш, бó би тéбе затoпiўа. — I вiн ша с пéкýа зьаў i iде дóму. Прiшоў ку вóдi найпёрше. Вóда ша го зьвiдiнйф: Ци бiў йéс ў пéклi? — Вiн пóвiдаў: Бiў йём. — А ци нéсеш пiсмo? — Тў йф. — А ци тi пóвiлi о мéне, чóм йа не мóжу ў сóбi рiбу отрiмáтi? — Йак прéйду на дрúгу стрáну, та йа тóбi пóўйу чoм. — I прéйшоў през вóду на фáўат, та пóвiдаў вóдi так: Тáк мi пóвiлi, же за то, же йéс жаднóго чўóвéка не затoпiўа. — А вóда му пóвiўа: А чóм же ти не пóвiў ту, та бiўа йём тéбе затoпiўа? Пóчáўа вóда за нiм iтi, áле крельiк хтýикаў i вóда ша цóфýа нáзад. — Прiшоў ку грúспi, i так пóвiдаў: Пiт тóбoм ў зéмлi йéст пiнъазы, та йiх трéба вiкoпáтi, та бóдеш рoдiўа. — I грúшка му так пóвiдаўа: Вoзь мoтiку, коп, а вiбiрай пiнъазы. — Вiн зьаў мoтiку, вiкoпáў пiнъазы i вiнъаў. I грúшка уж рoдiўа. — Прiшоў ку Мадéйóвi, тá ша го збiйник так зьвiдóваў: А ци йéс бiў х пéклi i дáлi тóбi пiсмo? — Ту пiсмo мóйф. — А мóйу пóстель йéс вiдбiў йáка йф? — Вiдбiў; твóйа пóшчiль йф сáмi нóжи зo сiдóду i звёрху: йéдни нóжи до дрúгих свiчуг, аж i óгень пiд ньoм гóрiт. Мóйф пiсмo не хтýi дáтi йéден дьабол, пóкльа на твóйу пóстель шмарiтi го не хтýлi. I хтóўди мi даў. — Збiйник ша пoкáйаў i окрúтнi ша стрáшiў, же бóде на тáкiй пoстéлi спáў. I прóсiў крельiка: Тá мiа вiспoвiдай! — А крельiк пóвiў: Йа не гóден тьа спoвiдáтi, бо мi не слiбóдно, йа ёшчi не пoсьвaчéний нá то. Але кéд хцеш, та тi дам пoкýту, жéби йéс пoкyтóваў за свóйi грiхi. А мéне йак пoсьвáтъят за пóпа, та прiду ту ку тóбi, та тéбе вiспoвiдам i рoзгрiшу тéбе от твóйiх грiхiў. Дáй мi тoт кий, штoс забiвaў лýдiў, с нiм! — Збiйник го му прiвiс, та му так пóвiдаў: Йа с тим кийoм от першóго чўóвéка аж до óстáтнóго забiвaў. — Зьаў крельiк кий i пiшоў на вeлiкy гóру i збiйник з нiм пiшоў, та го до зéмлi пoсадiлi тoт кий, на вepх гóрi. I крельiк так пóвiдаў збiйникóвi:

Та ти тєраз ку тóму кїюу з долини б́удеш во́ду носіті ў гáмбі на го́уих ко́льїнах. Їак пі́деш до́уу, та же́би йєс очéнаш гва́ріў, а йак прі́несеш во́ду, та же́бєс ку тóму кї́юві льяў. Кєт ша ті розві́є, та б́удеш спа-сéний; а йа прі́ду ку тóбі, кєд б́уду пон. Б́удь тєраз здра́вії! І одóбраў ша од нєго. — І йак прі́шоў до́му, посьватілі го за пóпа, áле ша до́бри справóваў, та го поставілі за б́іскúпа. А о зб́їйникові зáбиў. Але ішоў він посьватіті й́єдну цєркоў на дєдіну і ішоў прес тот верх, де Мáдєй маў покýту. І там велі́кий го пах нáпаў. І б́іскуп виправіў свої́х сý-гїў: Ітте, смóтьте, што ту так па́хне? — Сýугóвє нáшлі й́єдну йáблїнь прєкрасну і красні йáпка нá нїй б́їлі. І хт́їлі одорвáті й́єдно йáпко з нєй, áле там сьїдїў й́єден дзяд сівий йáк гоўубок, та не даў одор-вáті: Ітте óтиль, бо вам нє дам одорвáті. То мóїі! — Сýугóвє прі́шли ку б́іскупóві тá му так повідáлі: Йєст там й́єдна йáблїнь красна, і йáпка красна нá нїй, та óні так па́хнут; áле кєт й́єден дзяд сівий сьїдїт пїд йáбóўньом, та нам не хт́їў дáті с тїх йáбóок. — Б́іскупóві прі́шо на мисель: О, го мїй Мáдєй! Зїшоў з вóза і ішоў ку йáбóони, хт́їў й́єй відіті. А тот сівий дзяд го пріві́таў: Ох, нáне, йáк ти зáбиў ó мї! — Б́іскуп пóвіў: Вєра зáбиў. Но та тєраз тєбє б́уду сповідáў! І сьаў сóбі, а дзяд кльáкнуў ку нєму і повідáў о свої́х грїхах, кї́лько лý-дїў зáбиў. А кї́лько грїхіў повідáў, ўше й́єдно йáпко ша одорвáю і пі-шó до нєба. Але два йáпка не хт́їлі ша одорвáті. А б́іскуп му повідáў: Повідáй о грїхах, відїш, же два йáпка одлетьїті нє хт́ят! — Мá-дєй повідáў: Йа зáбиў вїца і свої́у мáтьїрь. Хт́óўди йáпка уж одлетьїлі. І б́іскуп Мáдєйá розгрїшіў од грїхіў, а він ша росинаў порóхом. Прі́шли двóмє а́нгєлі з нєба і ўзбáлі го зо сóбом так йáк сівóго гоўўпка.

Зап. в лїпни, 1899, від Петра Бобульського.

Паралелї: Легенда про Мадєя розповсюджена незвичайно широко між рїж-ними народами. Пор. Етногр. Збїрник, III. ст. 121—124. ч. 47. — Archiv f. sl. Phil. XXI. ст. 295. ч. 47. — Národopisný Sbornik, III. ст. 111. ч. 47. Питаня грушки і води взятї із розповсюдженої теж широко казки про „Подорож до сонця“. Паралелї до сєї казки вказанї вже висше пїд ч. 9.

17. Невірна жінка.

Й́єден во́йак прї во́йску вис́ужижїў, та го пустїлі на ўрльон до́му. А то б́їю ў зїмі, кєд б́иў сьніх. І він нáшоў й́єдну ворóну замерзєну нога́ми г лєды. І він тóту ворóну з лєду вирипаў і зьаў й́єй до тóрби. Прі́шоў до й́єдно́го сє́уа, та прóсїў ша нá вїч. А тóта таздїньа му так пóві́уа: Йа нє мам м́ужа до́ма, та йа х́юпїў не ночї́у! — Та го ви-праві́уа вон. А тот во́йак сóбі сьаў на й́єй засїпу пїд вїгльáд, тá ша

привіраў на вигляд до хижки. А то́та гáздiнька та ма́ўа наготовéно iдúа доброго, бо óна ша лубiўа с князьом, та про князьа так наготовiўа. I прiшоў князь кú ньей i почáли ша гостiти. Але йей муж iшоў дóму, скрiчаў на сёлi, а жéна ша страшиўа, та так повiдаўа тóму князьóвi: Хiтро най iдут на пiд, там йе соўóма, там най сóбi льякут, а тóто iдúо та прiятаўа до рáму i на пец сóбi кúаўа мéсо. I вiна маўа там, та сóбi скрiўа до кáсти. Та хтóўди отворiўа двéри своióму мужóвi. Та муш ша йей так звiдóваў: Што то за чўóвек пред нáшим вигльáдом сьiдiт? — А óна повiдаўа: Прóсiў ша на нiч йеден воiак, áле йем го не преночовáўа, бо йа сáма йедна жéна, та йа чúджих хўóпиў не хцу почовáти. — I муж йей зá то похвáльiў: Зá то йес дóбра жéна. — Та гáзда закúанкаў на вигльáд: Подь воiáку, до хижки, бó йа дóма, та бúдеш пчовáў. — Гáзда ша звiдiйе своiой жéни: Цi ти нé маш дáшто йiстi? — А жéна му так повiўа: Йа не звáўа, же ти прiдеш, та йа про тебе нiч не готовiўа. — А воiак виньаў тóту ворóну с тóрби, та йей зўóжиў на стiў — а ворóна бiўа спутáна, та не хтыкаўа. Та гáзда ша звiдóваў: Штó то тóго? — А воiак му так повiдаў: То мiй ворóжец. Кед óно мi пóвiст дáшто, та ўшитко праўда. I воiак штихнуў до ворóни с пáльцом i ворóна скирчáўа. А гáзда ша звiдóваў: Што тот ворóжец повiдат? — Воiак так повiдаў: же мáте г рáми iдúо i мáте на пéцу мéсо i же мáте х кáсьты вiно. — Гáзда пiшоў, посмóтриў i так бiўо. Та зўóжиў сóбi iдúо на стiў, та йiли iз воiáком. I напiли ша до сiта. Гáзда повiдаў воiáковi: Прóдай мi тóго ворóшца! А воiак нé хтыў. Але го барé прóсiў гáзда, жеби му прóдаў. — Дай мi стiўку. — Гáзда пiшоў, виньаў стiўку i даў му. Воiак скрiў i пiшоў за драгом, бо уш ша прáвiў день. Але тот ворóжец вилéтьiў на пiд, та сóбi сьаў на йеден бант. Та окрúтнi скрiанчáўа, йак ворóна крiанчiт, а гáзда вилéтьiў на пiд, та хтыў ку ворóшцóвi iти прес тóту соўóму, а х соўóми бiў князь, та на нéго стаў з погáми. I князь хiтро зо соўóми скóчиў, а хтыкаў воп. Гáзда дúмаў, же то збiйник, же го хце окрáсти, та повiдаў своióму сўугóвi: Сўýго, сьадь на сомáра, а iди зá тим воiáком, а подáрий му тóго сомáра, бо то барз дóбрый ворóжец, бо би бiў нам збiйник, Бог зна што зáбраў. — I сўýга догонiў воiáка на пúти. Воiак ша страшиў, же му одбéре стоўку. — Сўýга му так повiдаў: Нé бiй ша воiáку, на iшче тóго сомáра тóбi гáзда даў, бо твiй ворóжец барз дóбрый. — I воiак сóбi сьаў уж на сомáра, та ша нусе. I прiшоў до йеднóго сéўа, а ў тим сёлi лúде робiли пáнке, та ша барé чудовáли на тóго сомáра, бо iшче нiгда такóго не видiли. Та ша звiдовáли воiáка: Што то тáке тóго? — А воiак йiм так повiдаў: То слибóда, же хто сóбi такóго кúпит, та на пáньске ходiти не бúде. — А лúде ша порадiли: То би барз дóбрi бiўо, кед би ми купiли такóго слибоднiка.

І просілі того воїака: Кілько ти хцеш за не́го? — А воїак ім так повідаў: Йа хцу два сто зўати. — І лўде дораз го запўатілі. Та ша воїака звьідова́лі: Што то він йіст? — А він так повідаў лўдым: Він йіст лем о́вес, а і кўшчок сы́на і во́ду пйіе. — Так му то́то дава́лі. Але прішоў дошч на йі́ден тйждень і ніхто ййх на па́ньске не гнаў. Та так повіда́лі: О йак сме до́брі зроблі, жесме та́ку со́бі слибо́ду купілі! — А воїак пішоў з пінва́зі. Але ша віхвільіо. І прішоў гайдук от па́на і кўапкзў по вигля́дох, же́би лўде йшли на па́ньске. А лўде так повіда́лі гайдуко́ві: Ми купілі слибо́дніка, та ми на па́ньске не пйідеме. Пішоў гайдук до́му ку панові. Па́ве, та то́бі на па́ньске уж не б́удут ходіті лўде! — А пан ша звьідоваў гайду́ка: Та чом не пйідут на па́ньске? — Кет со́бі купілі слибо́дніка. — Пан дораз сьаў на коби́у, а пішоў смотріті, йа́кий то слибо́дник. Та просіў, же́би го випустілі на двір зо ста́ньі. — І йак го випустілі, так він дораз скочіў зо ста́ньі і вискочіў на то́ту коби́у, што пан сьідіў на нйй, та прйдісіў па́на, што ледво пан ўтъук. Бо то биў тот слибо́дник дри́гант. Та уш по́тім тот пан ййх ві́да не прішоў ве́цей гна́ті на па́ньске.

Зап. в липни, 1899, від Петра Бобульського.

Паралелі: Пор. з ч. 5 сього тому.

18. Дурні люде.

Йі́ден биў худобний гáзда. Накўпіў зёрна і ходіў продава́ті на торг до міста. А жена му повіда́а: Ти, мўжу, ма́ю заробіш! — Але на́кўаў зёрна до во́за гáзда, та так повідаў же́ньі: Та іді те́раз ти, та ти продавай. — А ша так свойого мўжа звьідова́а: За кйлько го продава́ті? — А муж ййй так по́віў: Йак дру́ги лўде продава́ті б́удут, та і ти так продавай! — Она скўа́а зёрно на земльу і прйшли купцо́ве ку нййі: За кйлько нам зёрно прóдаш? — За кйлько дру́ги лўде, та і йа. — Дру́ги лўде да́дут за да́рмо зёрне, а і боргі́ют. — Та і йа вам дам за да́рмо тйж і зборгі́ю вам. — Та она зёрно розда́а за да́рмо. А йшче да з йі́ден гбо́л ййй зо́стаў, та го да́а за да́рмо. Та по́тім сьа́а на віз і прйш́а до́му ку мужові. — А муш ша ййй просіў: А деш пінва́зі за зёрно? — Йак йес мі ка́заў, та йем так зробі́а, бо там зёрно за да́рмо дава́лі, та і йа за да́рмо да́а. — А муш ша барв заста́раў: Та́ ти, же́но, не маш розу́ма, бо́ то ніхто зёрно за да́рмо не да́е. Та те́раз мі да́што хпеч на дра́гу, пйіду гет от тебе, ци би ййем да́где не нашоў тако́го борта́ка, йа́ка і ти. — Она му хпекўа коўа́ча і ко́басу і соўоніи му кўшчік да́а і фаўа́ток печу́нки на ма́сті печеной.

І він поску́даў до тóрби, та ішоў од неі гет. І прішоў до йёдной кóрчми і сьаў собі за стіў. І віннаў тот коўач і печу́нку і соўовіну, та йіў на стóлы; і кобасу йіў. А жидіўка стáра бйўа, та прішўа ку нёму, та му так пovidáўа: Чўовече, йáке ти дóбре йіш? — А гáзда жидіўці пóвіў: Йáкже би йа дóбре не йіў, кед йа бóйскіі кўхар! — А жидіўка пovidáўа: Мі гмер син, а мэно му бйўо Лейба. Та ци йёс го да́где там не вйдыў г не́бі? — А він йіі так пóвіў: Йá го вйдыў, бó він г не́бі ориндіё сáди; áле кед му ішче хйбит сто зўáтих. Та кед бóде маў, та вёцей ішче вóзме собі до ореднi. — А жидіўка му пovidáўа: Йа свойóму синóві Лейбóві пйшльу двá сто зўáтих, лем кёбисте му зьáлі. — А гáзда так пóвіў: Вóзму. — І він йіх зьаў і пйшоў за дра́гом. Ішче го жидіўка выпровадйўа вон. Але прішоў жид дóму і жидіўка пovidáўа так жидóві свойóму мужóві: Мўжу, бйў ту з не́ба бóйскіі кўхар, та йём пйсу́аўа нашóму Лейбóві двá сто зўáтих. — А жид ша погнйваў нá ньу: А деж ішоў тот з пйньáзьмі, ў кóтру стрáну? — Она му ўказаўа дра́гу, же там ішоў. І жид сьаў на кóньа, та зá ным лётйў на коньóві. Але тот гáзда, што пйньáзьмі ньус, сьаў собі до сáду до йабўоні. Жид одйрваў собі йёдно йáнка а гáзда скóчйў, та жида ўўáпйў: Йа варташ, што вартйў тот сад, та гйбай, жйде, ку панóві тéраз. — Вóзь собі тóго кóньа, лем мйа ку панóві не везь. — Та жит пйшоў дóму, а гáзда собі сьаў на кóньа, та прйньус собі ішче вёцей пйньáзьмі, йак жéна му роздáўа зёрна: Ну прёціі ішче йёст на зёмльы тáкйі бóртак, йака і ти.

Зап. в липни, 1899, від Петра Бобульського.

Паралелі: Новели про „Дурних людей“ розповсюджена дуже широко. Пор. Етногр. Збірник. III. ст. 130—133. — Národopisný Sborník. III. ст. 111, ч. 2. — Archiv f. sl. Phil. XXI. ст. 295, ч. 2. — Етн. Збірник. VI. ст. 239—244. — Етногр. Збірник. VII. ст. 22—25, ч. 7, а децю спйльне є і в чч. 16—17, тамже.

19. Як хлоп жартував із пана.

Йёден пан прішоў до йёдно́го сéла, но поневáдж ў тим сéльы вёцей панства бивáўо і хтыў ша визнáті, же с тóго панства, котрóму панóві валальчáне ша найбáрже пóвинйўут. І так ша зьвйдат од йёдно́го гáзди: Пóвйчте мi, гáздо, же ў вáшим сéльы хто найёкшйй? — Пáне льўбйй, ў нашым сéльы йёст йёдна топóльа, тóта тáка велíка, што од ньёй нйч йншóго векшóго нйт. — Нё то йа ша зьвйдам, гвáрйт пан, áле пóвйчте мi, гáздо, же кóго ви ша ту найбáрже бойíte? — Кóго ша найбáрже бойíte? Та йёст ту ў нашым сéльы йёден бўйак, кóтрый барз бóде; тот кед йде през дедйну нашу, то ўшйтки прёд ним ўтыкáме, так ша го

бойме. — Не то йа ша звѣдам, гваріт пан, але повічте мі, гáздо, же кóго ви ў ва́шим сѣльї найратше і найбарже слухáте? — Ў на́шим сѣльї йѣст йѣден цїган, мѣно му Йўско; тот Йўско барс крáсно знат граті, то кед він за́грат, то йóго найратше слухáме. — Не то йа ша звѣдам, гваріт пан дáлей, але повічте мі, гáздо, же ў ва́шим сѣльї хто йѣ наймудрїший. — Ой, пáне, отповіў гáзда, та мўдри пішли за мудрїма, а мѣне по вас послáлі.

Зап. в лични, 1899, від д. Криницького, учителя.

Паралелї: Етнографічний Збірник. VI. ст. 85. ч. 237. і ст. 144. ч. 337, 2.

III. Материяли із села Сулина, Спішської стол.

20. Як Христос карав жінку на просьбу св. Петра.

Ходіў Крістос Пан по сьвітѣ зо сїятим Пётром. Прішоў на йѣдну кóрчму, а дьїўка барє шўїна служиўа ў тей кóрчмі за кухáрку. І сїятїй Пётро — барє сьа му хтѣло йїстї — і ходїт кóло пѣна, та пóрваў з гóрца йїей мѣса. А дьїўка ўзбаўа вóди кипїячей і шўсѣа, опарїўа сїа-тóго Пётра, за то, по йїей пїрваў. А Крістос Пан за стóлом сьїдїў і смóтриў на ўшїтко, цо Пётро рóбїт. І прїшоў ку Крісту Пáну і скар-жїў сьа, же го барз óблїт. І Крістос Пан пóвїў: А не крát, áле проє! — Но і пóтим Крїста Пáна прóсїў, цо тей дьїўци зрóбїт за то, цо го упѣкѣа. — А Крістос Пан му пóвїў так: Відїш, йáка йїє крásна, а тѣ-рас сьа прѣспїт. — І Бóг йїей даў сїна. А пóтим ходїлі зас Крістос Пан зо сїятим Пётром, та йїей кáзаў є тим сїном свїньї цástї. І вели-кий дїў свїньї малї, вѣлький кѣрдїль бїў. І малї двї корóўки брезўльки, тот син вáбїў. І прїдут там Крістос Пан зо сїятим Пётром. І гварїят: Дай Боже шчѣстья! Крістос Пан пóвїў Пётровї так: Чї ти, Пётре, знаш, йáка ту свїньáрка? — Пáне, нѣ знам, кѣд мї пóвїш, та бóду знаў. — Вин повїў му: Та то тóта, цо тѣа опѣкѣа ў кóрчмі, цос йїей мѣсо пїр-ваў. Тóта тáкі брезўльки ма. — А пóтим сїятїй Пётро прóсїў Крїста Пáна: Пáне змїлуй сьа, скар йїей, бо мнѣа тѣло їшче бóлїт. — І Пётро упрóсїў, же тóти корóўки поздїхалї. Барз нарїкалі зо сїном, же цо бó-дут мáтї. А Крістос Пан кáзаў йїей зо пшенїци колóски навóратї по стѣрньу а посїйáтї на йѣден зáгнї. Так тó сьа велїка зродїўа, цо бїўо од вѣрху аж до спóтку набїто. Но і пóтим прїшоў Крістос Пан кў тей пшенїци: Бóже дай шчѣстья! — зас там свїньáрка бїўа. — А син гу матерї гварїў, жѣбї тóто зерѣнко пїльновáлї, жѣбї нам йóго дáцо не

жию. Та терас прѣсиу Пѣтро Крѣста Пана, жеби му повіу, чїа пшенїца. — А Крѣстос Пан му повіу: То той, цо та опекѹа. — Пана, змїлуй сѹа, скар йей за то, цо мнѹа опекѹа. — І дѣ сѹа ўзѹаю — Крѣстос Пан слѹстиу велїкий дошч на тот загни пшенїці і до чорной зѣмі забрауо тѹту пшенїцу. І зноѹа тѹти обѹйе пѹачут, син із мамом, за том пшенїцом. Крѣстос Пан прїшоу ку йей і повіу: Нѣ пѹач, зберай колѹски по тим загнонї, цо назбераш, а вїкруш, а заньес до мїлна. А цо с той мѹки упечеш хлїба, та пїйдеш ку дрїдзі і сьїднеш с тим хлїбом. — Она сѹїа і їдут трїох газдиу на йармак. Йѣден гварїг: Ой йак ту хлїб пахне! Дрѹгий: Возме собї та жїме. А третїй не гварїу нѹч, лем ўзѹау. А не платїлі, за дармо даѹа, бо так йей Крѣстос Пан повіу, жеби пеньазї не брауа. Тѹти три газди ўзѹалї трї хлїби і пїшли, а два zostалї, бо бїю пїат ўшїтких. Іде Крѣстос Пан с Пѣтром: Пана, йак мї ту хлїб пахне! Йа би, Пана, пїу барз, бо мї сѹа хце. — Крѣстос Пан: Воз собї от той баби. — Узѹау, зѹїу йѣден. Йа би, Пана, зѹїу і дрѹгий, бо барз добрїй. — Крѣстос Пан гварїу: Зѹїдж і дрѹгий. — Но потїм Пѣтро повіу Крѣсту Пану: Пана, їшче йѣм сѹа нїгда так не найїу, йак днеска. — Но, Пѣтре, знаш, ш чѹго то тот хлїб? — Не, не знам; кед мї повіш Пана, та бѹду знау. — Відѹїу йѣс Пѣтре тот загни пшенїці? — Відѹїу. — А Крѣстос пан му так повіу: Та відїш, лем вѹс штїрїох лѹдиу сѹа с тѹго загнона найѣлі. То той свїнбаркі пшенїца. — Упау Пѣтро до них Крѣсту Пану: Пана змїлуй сѹа над нѹом, уж йей тїльо нѣ кар. — Так сѹа і стауо, загни пшенїці йак і бїю. І тѹти корѹви ожлї обїдѹї мѣджї свїнѹамї. Крѣстос Пан дау йей нѹѹу хїжу за йей потерпїѹа, цо йей так пробѹѹау і вѹна уж жїѹа побѹжно аж до смѣрті зо сїном.

Зап. в липни 1899, від Марїї Клїмчак.

Паралелї: Пор. із ч. 12 сьѹго тому.

21. Як коршмар був конем.

Хѹдїу час Крѣстос Пан зо сїятїм Пѣтром по сѹвїтї. І прїшли до йѣдної корчми час. І росказалї собї йїдло, ѹбед. Вираховалї велїкий дїу пеньазї, цалїй стол закрїлі. Качмар сѹа прїзїрау на то, а вѹнї дѹѹадами бѹлі. Йак уж їшли прѣч, вин ўзѹау грѹбу палїцу, та за нїма: Кед ѹнї тѣльо маїу дѹжо пеньазї, та отбѣру. Хцѣте жїтї дѹѹадоѹе? Пїнѹазї мї даѹайте. — А вин їде далѹї Крѣстос Пан з Пѣтром. І там сѹа пас йѣден кїнѹ. Пѣтре! Ід а зѹїмї з нѹго кѹнѹа кантар! — А вин го слѹхнуу і пїшоу. — Но Пѣтре, зарут тот кантар на качмара. — Пѣтро ўзѹау і зарѹтїу. І стау сѹа кїнѹ. Ідут, вѣдут собї тѹго кѹнїка. І барз ў йѣднїм

місту коняре трапілі сьа, не могли витягну́ти і просілі так: Мої́и лѹбі дьатко́ве! Ма́те коні́ка, да́йте ле́ нам витягну́ти до помо́чі, бо тья́шко! — Крі́стос Пан даў качма́ра, запри́агли і білі: ўйі і витя́гли од ра́зу. До ро́ка білі го і катовали́: ўсади го даваў Крі́стос Пан запри́гати, де тья́шко би́ю на лѹді. Їак уж рок вихо́диў і прішли до то́го двора́, до качма́ра зас. Пріве́лі ко́нья і уўйавали́ до плота́ на мо́туз. Прідут і про́ссят сьа качма́рки, чи хце мѹ́жа відѹ́ти. А она́ пѹ́а́че, же уж го рок нѹ́ет. Ви́ю ту двох дзя́диў, і вин за нѹ́ма пішоў і от те́да го нѹ́ет. Іді, Пе́тре, по ко́нья, пріпроват го! — Пішоў і пріпроводи́ў до хіжи качма́ра. І ка́заў зня́ти сѹ́а́тому Петро́ві ка́нтар, а она́ же́би смотри́ла, цо́ то бу́де. Зня́лі і стаў сьа хло́пом чак і би́ў. І она́ ўпа́а з них от стра́ху, же за по чѹ́и муж ко́ньом би́ў. І по́тім Крі́стос Пан заво́ўаў го ку сто́лу і по́віў: Но, по́дже те́раз, доста́неш за сво́йу робо́ту пенѹ́азы, цо́с до ро́ка зароби́ў! Та мо́же маў зо два сто коли́кнѹ́ ме́джі плеца́мі, цо́ го білі лѹ́де, та по два гра́йца́рі му ви́пла́тиў: Ту маш тѹ́льо за тво́й хѹ́рбет Не крад ве́це! Та те́ди му по́вілі, же чѹ́ Бог, бо вин не знаў нѹ́ч.

Зап. в лѹ́чнн, 1899, від Мари́и Клѹ́мчак.

Пара́лель: Пор. Русни́и Пришѹ́вської епархі́и. Ст. 56.

22. Ангел на службі.

Лежа́ўа чѹ́дна га́здиньа на постѹ́лі хо́ра, же чѹ́и тѹ́ло облеты́ю; а га́зда слѹ́гу маў і ды́ўку, та уж нѹ́е за́здриў нѹ́ч ку те́й же́ні. Крі́стос Пан, жаль сьа му зроби́ю, післаў анге́ла: Іт, анге́ле, а воз то́ту дѹ́шу, бо уж барз доўго ле́жит хо́ра! — І анге́л прішоў, а там би́ю пѹ́атѹ́ро ды́тиў, та барз плака́лі то́ти ды́ти. І анге́лові сьа жаль зроби́ю, не ўзваў дѹ́шу. Прішоў ку Хрі́сту Па́ну: Па́не, ча не ўзваў, бо́ там ве́лькнн пѹ́ач, ды́ти нарі́чут. — Анге́ле, ке́д чѹ́е та́кий мѹ́дри́й, ідь ми́ до мо́рѹа по ка́менік там чѹ́ет бі́рка, прінес. — Прі́нѹе, ро́стоўк, там ў́ тѹ́м ка́меніку би́ў хроба́чок. — Но, відіш, анге́ле, чак ча о́ тим хроба́ку ў́ мо́рѹу знам, та́й о́ тіх сі́ротах бу́ду знаў, чак ў́мре ма́ма. Ід, слуш там, до то́й га́здиньі, до ро́ка. — Ангел пішоў. Обраў сьа брѹ́тко за дзя́тка, а га́зда барз би́ў пара́дннй, го́рдннй. Їак прі́йде, про́сіт сьа служі́ти, а га́зда му по́віў: Та де ти та́кий дзя́д можеш служи́ти? Мо́ѹѹи ды́ўці та́кей пара́дней? А вин не знаў га́зда, цо́ ма ў́ до́мі. — Га́здо, ча бу́ду ту слѹ́жѹ́, але чак сьа будѹ́те сѹ́мѹ́ати, та не бу́ду чіў нѹ́ч. — Їак сѹ́лі до мѹ́скі, та до́рас сѹ́мѹ́ зачалі. Ангел уж не чіў нѹ́ч, бо сѹ́а́тннй би́ў. А чѹ́и, га́здиньу, уж не болѹ́ю, уж анге́л ко́ло ней хо́диў. Їак рок вихо́диў і тот га́зда по́віў слѹ́гові: Та чо́м ті сьа

не йѣднш? Рок виходїт, не маш одїньа! — Цыхо, гáздо, бóде йармак, та пийдеме, та мї ўтеди кúпїш. — Ідут с тим слугом до йармаку, бо їшче бїў другий слўга, а гáзда за нїма. Ідут по́прет цёркоў, та а́нгел ўзяў ка́мень та рúтїў до обла́ка до цёркви. Тот слўга сьа барз устрашїў дру́гий: Ей та по ті зробїў? Бóдут те́раз гáзда вїкно платїті! — Ідут по́прет ко́рчму, а́нгел зняў капельуш і склонїў сьа прет корчмом до третього ра́зу. Прїшли на йармак, найперше ку скїрнѣам та згаджáлі, за кїлька да. Йак згодїлі, тек тот слўга повїў: Цї йа йїх тїльо бóду носїў, по нїньáзї тра дáті? — Ангел на гóлос сьа россьмїяў, на йармаку. І тот слўга сьа барз засмúтїў. І цош то тáке? До ро́ка йес сьа не россьмїяў, аж йак йа скїрнї згóдїў! — Прїде гáзда кú нїм, ку тим слўгїм: Но, цóсте покупїлі? — Ей, гáздо, нїч мї тото купїньа, бо мї барз недóбрї, же а́нгел сьа сьмїяў. — Ішли з йармаку, гáзда му повїў так: Звїдай сьá го, ш чо́го сьа сьмїяў, вин ті повї. — Звїдуїє сьа го, ш чо́го сьа сьмїяў. — Цó бї йа сьа не сьмїяў, кед раз на нóгї не обуйеш скїрнї! — Ўтеди сьа устрашїў, цó то йест. — А прецо йа не здьїю йїх? Пре йáкий спóсэб? — Прé то, бо пийдеш ў трéтїй день, пийду йа і газдїньа. — А де пийду? — На дру́гий сьвїт, ўмреш. — А прет ко́рчмом чо́гос сьа так клáньаў с капельушом? — Бо там бїлі пїя́ці, та здраўкалі до себе: Бóже дай здраўїа. Та там прї нїх Крїстос Пая стóйаў на стóльї. — Звїдуїє сьа слўга: Прé цо йес до цёркви рúтїў? — Прé то, же там льóде бїлі а не модлїлі сьа, а дьáбол пїсаў льóдиў. Ангел сьа згнѣваў на то, ўзяў і забїў го. Гáзда сьа прóсїў прес слўгу ангела, йáкий грїх бóде маў на дру́гим сьвїтї. — І так му повїў а́нгел: Дармо ті давáті на слўжбу бóжу, бо уж йес по ўха ў пекльї: і твоїа фраїрка. І ўзяў газдїньу на крїла і полéтїў до нёба прóсто. А слўга сьа звїдаў зас: А мї йак бóде там? — Не бнїй сьа, пийдеш на покúти на лéхкї, бо ти побожнїй бїў, ти шчесльїво сьа мóдльїў.

Зап. в лїпци, 1899, від Марїї Клїмчак.

Паралелї: Етнограф. Збїрник, III. ст. 144—117. ч. 43—44. — Archiv f. sl. Phil. XXI. ст. 294—295. ч. 43. — Národopisný Sbornik. III. ст. 111. ч. 43. — А. Веселовскїй, Слав. сказ. о Соломонѣ и Кит. Ст. 107—108 і 324. — В. Н. Добровольскїй, Смол. этн. сборникъ, I. Ст. 323—325.

23. Панї, чарївниця і розбїйшїки.

Двох брáтох бїўо, а штїрї двáцет склéпox мáлі. І їшўа йѣдного брáта пáньї до купéли і облéкўа сьа краснї. Ну і пóтим брат дру́гомó братóвї повїў, же хтó йóго пáньу звéде на баўáмут, та уж ньé дистáне

склепі. Наробіўа босорка купелі, так зложелі тóту пáньу до купелі, і о сьвітѣ не знаўа нѣч. Пóтим прішлі дóму, йак уж за двацет штірі гóдін бѣўа ў купелі, а брат йóго ўвáсні познѣмаў перстѣні, скріў. І пóвіў тот пан, же з ньом жѣтѣ нѣма; а брат сѣа зрадóваў, же штірі двацет склепі достáне, бо сѣа заложелі. Бо тот сѣбе маў за дóбру пáньу, а босорка йѣй зрадѣўа. Та пóтим пан кáзаў кочшóві запрѣачі кóньнѣ, а нáбіў флѣнту, а кáзаў вивѣсті на йѣдну польáну, же йѣй забѣе на смерт, же з ньом жѣтѣ нѣма уж вѣце, бо му ішóо за ўстѣд. І пóтим кóчш так пóвіў, же сѣа му спáті хце на вóзы. А пан: І йа би лѣух на вуз. Пан ўснóу на вóзы, кóчш вѣпóстѣ с флѣнти, жеби пáньу не забѣо, бо жалóваў барз на нѣу. Пан стаў з вóза і кочшóві пóвіў: Дáй мѣ дó рук флѣнту, най йѣй забѣу. А там не бѣўо нѣч, бо уж бѣўа флѣнта порóжня, вѣтрасѣна. Пóтим кóчш пóвіў тѣй пáньнѣ, жеби сѣа барз рунáўа, йак флѣнтом бѣўхне. Пан кáзаў хѣтро затѣáті кóньнѣ, жеби нѣе вѣдѣў, йак вóна забѣта рúда сѣа. А вóна не бѣўа забѣта лем жѣва. Так уш пóтим дóму не прішўа ку панóві, лем іде, пўáче, дѣ сѣа подѣйѣ. Іде дальѣко. Трáфі до збóйньчой хѣшкѣ, де збóйнькі претрѣмовáлі сѣа. Та сѣа барз устрáшѣўа, же там нѣе маўа смерт, а ту бóде. Бѣўо дванацáтѣох збóйнькох, і такóго мáлі, цо ім хóдѣ вáрѣті óбѣд. І вóна пóчўўа, же іде та под гарнáдьóву постѣль скріўа сѣа. Прішоў тот: Ой, тут чўоўѣча дúша смѣрдѣт, уж нас хтосѣк урабóваў тут. Но і вин двѣгнуў пўашч і вѣдѣў йѣй там і пóвіў йѣй: Цо ти ту хцеш? І пóтим ідут збóйньці на óбѣд, а óна помóгўа увáрѣті, печѣнки напѣражѣті. Прішоў гарнáдь стáрі і фѣкат ў хѣшце, же смѣрдѣт. Хтѣлі бараньáрьа згубѣті, жеби пóвіў, хто. Бараньáрьá йѣм так пóвіў: Пóчкайѣте, йáкий будѣте óбѣд мáті! — бо йѣй хтѣў згубѣті гарнáдь — а бараньáрьá так пóвіў: Мóйї лѣубѣ, упрѣмнѣ брáтья! Йá би вам повѣў, жеби бѣўа за нáшу упрѣмну мамўсѣу. І óнѣ то посўухалѣ збóйньці і ўшѣтко дóбро йѣй до рук дáлі. Йак пѣшлѣ рабóвáті, та лѣшлѣ йѣй во ўшѣткѣм. Но і пóтим тóта босорка зáс йѣй нáшўа і крѣчѣт нá нѣу, жеби йѣй пѣнѣзѣ набрáўа а дáўа. Та óна не дáўа пѣнѣзѣ, бо óна сѣа бóйáўа, бо йѣй прѣсáглі снóбе, тóти збóйньці. Здѣўа рукавѣчкѣ, дáўа йѣй шáти і остáўа мѣртѣва, уж нѣе знаўа о сьвітѣ нѣч. І пóтим прішлѣ збóйньці дóму: Она лѣжѣт умѣрта. А óнѣ сѣа нá то здѣвовáлі: А Бóже, Бóже, де нáша упрѣмна мамўсѣа? І ўшѣткѣ плáчут: Йак зме сѣа з мамўсьом не дóўго утѣшѣлі! Хтѣлі йѣй нѣстѣ закопáті уж до грóбу, а гарнáдь гвáрѣў так: Мóйї лѣубѣ брáтья! Дáйме йѣй шкльáну трúнну вѣдѣті, нáшой упрѣмной мамўсѣ! — Отѣшѣвалѣ йѣй пóгрѣб ў хѣшци і вѣнѣслѣ до йѣдной капльѣці, ку дрѣдѣе і постáвилѣ йѣй так гóрѣ стóйáті. І прішлѣ с плáчом дóму. Ішоў кóчш з грóфскѣм сѣном, йѣхáлі прѣс тóту дрѣгу і пѣск ішоў з нѣма і барз брѣхаў дó тѣй капльѣці. Кáзаў грóфскѣй сѣнѣ кочшóві іті гү тѣй капльѣці

осмотріті, цо там йєст. А вии повіў, же прекрасна трўнна відўта, і кр́асна п́аньї в нєй стоїєт. І ка́заў кочішóві тóту трўну ўзб́ати до вóза. Ўзбаў тот грóфскїй син до свóго вóза і даў йєй захов́ати до той хїшкї, де сьїдїў. І пóтим зблїд, цо сьа на ньу чудóваў, же а́ньї йїстї не мїг с тóго. А кєд ішоў да́где на шпацирку, та обл́аки позатїкаў заглаўкамі, же́би ньїхто нє знаў, цо ма. І пóтим тот грóф ўзбаў бїрóшох, же́би тóти двєрі вируб́али, цо мвї син ў тей хїжї ма. — І óнї ўж́али, вируб́али сокира́ми і йєй винь́али стама́ди. І пóтим ка́заў викоп́ати гроб грóф бїрóшох, же́би ўзб́али а закоп́али, же́би то син нє маў. Йак уж до грóбу зложили, та йєден гв́арїт: Здрїїме з ней одьїньа, бо н́ас ньїхто не смóтрїт. — А óна бїўа заньїме́на, та лем чека́ўа, же́би скóрей да́хто зняў, бо óна бїўа жїва. Йак зня́ли з ней штрїмфлї, та рушїўа з ноѓами. Хлóпї сьа устрашїли, же н́а цо ми греб́еме живóго чўовєка. Познїм́али з ней ўшїтко, так óна гїп! стаўа на нóги і ска́заўа: Вєрте сóбї тєраз тóто одьїньа, а óна пїїде прєч аш ку сїном. Прїде там ку сїном, а синóви пребїті з нож́ами. Та óна стаўа: Мóїї льубї синóве! Став́айте гóрї, цó так твєрдо спїте? — Позѓаньаўа, і постав́али синóве на нóги. — Тєраз мóїї льубї синóве генер́алске одьїньа мї да́йте, і ви сьа пооблеќайте до генер́алскóго, пїїдеме аж до мóго пана, до мóго двóра, óткїль йа пїшўа. Так будєте бїті мóго пана, ќаждїй день прес прўти пїїде, а й́а сьа му не зóзнам, же йа його п́аньї. А йак го дам бїті, катов́ати, та сьа зоблєчу с тїх ноѓавїц генер́алскїх до банскїх ш́атох, та так ст́ану пред нєго. А он ўше б́уде повїдаў: За мóїу льубу п́аньу мїа Бох сќараў, же йа йєй даў забїті! — Зоблєкўа ш́ати, стаўа прет свóго пана, та трї раз зóмльїў, йак пóзнаў йєй, же його п́аньї, де сьа ўзбаўа. Та тóти синóве пóтим ўшїтко дóбро знєслї, цо нарабов́али, а уж до смєртї ў тим двóрї бїлі ўшїткї, два-нац́атьох.

Зап. в липни, 1899, від Марїї Клїмчак.

Парадєлї: Етногр. Збїрник. IV. ст. 112—117. — Archiv f. slav. Phil. XXI. ст. 300. ч. 21. — Národopisný Sbornik, IV—V, сť. 134. ч. 21.

24. Пїснї.

- 1) Іде шўгай пóпод óблак, пєкнїє сєбї гра:
 Сєдї дзїўче прї кóлысцє, плаче, нарїка.
 Не плач, дзїўче, не нарїкай, ўшак то тєбе так,
 Бо кукўчка на новї рок ньїгда не кўкат.
 Под облачком черешєнька, а на двóрї две,
 Мїла мóїа, прєвїльєна, уж йє с тебу злєе.

1) пр. 8. 65.
 nr. 24.

Осталас сьа самодрўга не знаш от кєго,
 Повец же тї, мойа мїла, бодай на кєго.
 На кєго бїм поведзєла окрем на тєбе?
 Ў нїчї ішол, ў нїчї прїшол, легнуў вєдльа мнє
 Носьїт же мї до постєльї токаїске вїно,
 Жебї йа го нє кєрцєла на твоїє мєно.
 Мोजеш ти мї уж нє носїц токаїске вїно,
 Бо уж оно окєрцєнє на твоїє мєно.

- 2) Кєт сом ішол по гєнтєй странї,
 Відьїл сом даїўчє вїцїфрованє.
 йа йому сцєсцє,
 Дє ідєш, дє бєжїш даїўчє прєшоўскє?
 На гїрї, льєсї, мой мїла дє сї?

*)
 Чєрвєну пантльїчку за жїўтї ўласї,
 чєрвєну, бїлу,
 Же смє шє сходїлї кáжду гїдїну.
 Кáжду гїдїну, кáжду мїнўту,
 Кáждїй дєнь прєс тїждєнь аї у субїту.
 Ої даїўчє, даїўчє, с панцкєго рїду,
 Іт ти ку пáном на загорїду.
 Дáдут ти йáблок, дáдут ти грўшок.
 Ої, даїўчє, даїўчє, цо сьа тї стáло,
 Же ў твоїїм брўшку так стрїпотáло?
 Цї курїатїна, цї гусьатїна?
 Смєт же тї, даїўчáтко, цї нє дїтїна!
 Цї льє' дїтїна, цї льє' голїўка,
 Бо йа сьа рáда с хлопцáмї тїўкла.

- 3) Прїшлї нам тў прїданьáре,
 Цо мї йїм ту йїстї дáмє?
 Нарубáмє дрїбнїх трїсок,
 Дáмє йїстї нá сьїм мїсок.

Ідємє, ідємє з гїрї до долїнї,
 Ідємє гльадáтї новїтнїй рїдїнї.
 Ўчєра мї йєї далї, тєї перївоўой партї,
 Днєска смє йєї нашлї в бїльїм патьолоатї.

*) М. Клімчак не затымїла дїбрє цїлої пїснї.

- 4) Вольлі мі іті до льѣса по бука,
Ньїж мі малі іті по тако́го тўўка.
- 5) Рїхтаре, бурѓаре, сутте же мі право,
Же́би ѡа не висьїу на шибѣннї дармо.
- 6) Пбчал сом вандро́вац по тїм швецѣ,
Пбчал сом мїловац і фалечнѣ.
Пбчал сом мїловац ту Ганїчку,
Далї мі оцльову шаблїчку.
Шаблїчка прї бочку прїпасана,
А уж мо́ѡа мїла зрукована.
Вїкопалї ѡаму на шест сьаги,
А бралї воїакох руцалї у ѡаму.
Сак іх поўну ѡаму наруцалї,
Негашене вапно на нїх далї.
Негашене вапно, зїмну вбду,
Же́би не маў цїсар вельку шкоду.
Мїлі камараца, крїчме шиткї,
Оздай нас учуїу нашї отци.
Оздай ме учуїѣ ма мамїчка,
Сака порубана ма главїчка.
Прїшла бѣфельвіна до седўакох,
Жеби шлї пратац тїх воїакох.
- 7) Тбто се мі, тото дїўче сподобало,
Цо на сухїм ѡарку ношкї полокало.
Ношкї полокало, же́би бїлі мало,
Тоту воду пїло, би червене бїўо.
- 8) Ідзем горї долу, не вїджу нїкого,
Сўаче моїѣ серце од жалью велького.
- 9) Затанцовал бїм си при Чорнїм Дунаїу,
Фрайїркї там не мам, льудѣ ме нѣ знаїут.
- 10) Ке́би ѡа знала, де мо́ѡа свѣкра,
Завезла бї ѡа ѡу на везку до пекўа.
Сак бїм ѡѣї завезаўа, так бїм ѡѣї дрїльїла,
Же́би мо́ѡа свѣкра с пекла не уздрїла.

Зап. в липни, 1899, від Марїї Клїмчак.

IV. Материяли із села Великого Липника, Спішської стол.

25. Анекдоти.

1) Биў йёден пан велькоможний, а барз рад фігльоваў, а грубо. Раз завоблаў попа, учітэля і арендаша жіда на обйёд. Йак жьёлі поліўку і по погаріку віна йім даў випіті, віннаў з кешэны недобачки піштоль і стрэлыў йім понад голóви. Тóти шйа зьбаклі і пип і кантор ўчэклі с хижі. А жид зйстаў на мйёсцу сьеджьёті. Но, Мóську, йа не думаў, же ти найшмйельшый с тих трйох. Тёрас цо хцеш, прос, та ті дам. — А жид от стра́ху трйасучи лёдво гваріт: Та—ніч не—прошу,— па—не велько —мо—жний,— лем—мі—дай— те чй—сти гачьё!

2) Ньянбу, відіте йак наш кинь чóрний побйёлыў от шныгу! — Сйне, то не чúdo, але кёби наш сйвий кйнь от шныгу почорныў, то уж би бйло чúdo.

3) Отец поўйёз хóре джьёца ку дохторóви із далёкёй пустьны і гваріт: Мбйё джьёті, пáne, ўшитки хóри. Йа тóто йёдно прйўйёз вам на показ. Посмотріте і напіште лыки, жёби ўшитки виздраўйёлі!

(4) Йёден злódьёй гваріт другóму: Барз дóбри би нам бйло, кё'би лем тота шибеньца не бйла. — Ти, дурний. Та тóта шибеньца нас отрымуйё. — Йак? — Кё'би не бйло шибеньці, та би тйльо злódжьёйё бйло, цо йёден другóго би ўкраў!

5) Мйхале! зóжень мья йўтро рáно о пйатей годины. — Дóбри, пáne, лем забренькайте на мья.

6) Йёден Мадьар, кóтрый уж трйцеть рокиў бйваў во Віднью, а йёднак не миг научіті шйа по вымэцки, од злóсті гваріў: Но, лем

дураці то́ти Ньїмци. Три́цат ро́ки йак медже ньїма бївам, ешчі мнѣ не розу́мїят!

(7) Пóвідж лем, хлопчїку, чом ти носїш на та́ким красним днѣу амбрéлу? — Та знáте, бáтьку, кеди дїшч, та óтец потребу́йє.

8) Чу́лас, Гáнко, же гусарїу́ Осїф хпау́ с по́да, та карк злáмау. — Та гá то вин би́ў та́кий бля́дний ў неды́льу?

9) Бáрон Терефе́й барз рад трїмал прї со́бі жидїўских чельаднїкїу́, а же́би вѣкший шпас миг зробїти с ньїма, тай інáша жїда мау́. Ти, Сáмі, їдь до корчши а прїньєс ми до то́го кулáча вїна! — Сáмі одбѣре ку́лач: Прóшу пїнзáзы! — Бáрон: Ти говѣдо, тад за пїнзáзы і шалéний прїнесе вїна. Пáкуй шїа ми! — Сáмі стрáтїт шїа і неодо́уга на-вѣрне шїа нáзад, óддаст баронóві ку́лач: Най шїа пáчїт! — Бáрон прехелы́т ку́лач і хце пїтї, áле ньїч нѣ їде з нѣго. Ей ньє! ти на вїч валоу́шнїку! Та тот ку́лач порóжний. — Сáмі: Прóшу поньїжéньї йак пáна барона, тат с поўво́го кулáча і шалéний зна пїтї!

10) Цїган і жид пїшли на йáрмак, та там цосї шїа превїнїлі, так же прївелї їїх гайдўці до орсакóго. Орсакний осудїу́ по двáцет пїят пáльц їєдному. Цїган на скóро лях на дѣреш перѣдом. А йак орсакний обжѣльїу́ шїа їнде, та цїган гвáрїт жїдо́ві: Так бїйте, бо й їа б́ду бїу́! — Жид д́умау́, же кед вин б́де цїгáна помале бїу́, мїлосѣрдный, та і цїган їго́ так б́де. Але нѣ так шїа стáло. Йак уж жид вирахо́вау́ цїганóві фїневи цвáнцїгї, цїган скóчїт, вóзме палїну од жїда і гвáрїт: Нѣ так бїут цїгáна, йак ти бїу́, áле з двóма рука́мі, так йак їа тебе б́ду тѣраз! — І так счѣсау́ цїган жїда на дерешу, цо Рїфка му-шѣла виз зїєднáтї, а Іцїка дáтї прївѣстї, бо не би́ў ў стáві пїєшо́ їтї до́му. От то́то чáсу жит с цїгáном не граїут ў їєдно ў кáрти.

11) Пїшоу́ Арон, молóдний жїдок, до б́жнї на с́удний день. І рáбїн казáнѣ мау́. Наказу́вау́ їєдно дрўге, йак маїут гóйєу́ клáматї. А медже́ тим і то гвáрїу́, же с порóху ми і на порóх шїа оберне́ме. Прїшоу́ Арон до́му і лáпїу́ нарикáтї. Отец Арóфа Гершля жвїдїу́є шїа, чом плáче. — А вин гвáрїт: Йак бим не плáкау́, кед дїєска наказу́вау́ рáбїн Іцїк, же с порóху ми і на порóх шїа оберне́ме. — Ти х́хїм, та нѣ маш цо плáкáтї, бо не стрáтїме пїч, цїна їєдна; кѣби ми зо злáта бїлї, а на порóх шїа оберну́лї, та бис мох плáкáтї і мау́ бис зá чїм, áле так нїт зá чїм плáкáтї, бо не стрáтїме ньїч. Но вїдїш, ти хáмер. Тас то нѣ мох со́бі перѣдом розраховáтї, же ту нїт за чїм плáкáтї?

12) Ку Ротшїльд баронóві хты́у вїїтї їєден худóбний жид, же́би дайакний гѣшефт пїднўкнўу́. Але во двѣрїях пóрташ му застўпїу́: Не

можу вас пустіти, бр'ятку, хочбиете кр'ельїу шваґер білі, бо мі пан ба-
рон закар'алі. — Жид мисльїт й'дно: Чуй'єте, пане порташ, йа в'ецей
йак кр'альїу шваґер, бо йа от пана Б'ога шваґер. — Порташ на то
зль'акне шїа і замельдуї'є жїда у бар'она. Ротшїльд каже го пустіти
і йак жид в'ойде, зарас почне бесїдовати о г'еш'ефтах. За й'ден час бе-
сїдуї'є з бар'оном, к'отрий шїа го п'отим пїтат: Повїжете лем, бр'ятку,
йак сте шїа замельдували у мене, й'аким правом, ж'есте ви шваґер пана
Б'ога? — Ни, гвар'їт фал'ечний жид, р'ачу знац, то так й'ст: же мой'ей
ж'енї оцц мал два дв'їфкї; йа ўжал й'дну, а пан Бог ўжал др'угу.
І так ми шваґр'ове с паном Б'огом! — Ротшїльд на то шїа роз'омїшаў
і уж бїў г'еш'ефт зроб'енїй.

13) Ти Йанк'ес, ти би ўше мог д'ати хвалу пану Б'огу, же т'а не
ств'орїў за бар'ана. — Та чом? — Вї гайст чом? Бо пред др'угим
п'осом н'е мїг шїа п'астї!

14) Кремпапелес Ісаў в'ецей р'азї бїў штроф'анїй за крадж'ен'я,
а найв'ецей к'еш'енї вирїзоваў с п'їн'язмі. Але раз аж за пул рока не
бїў прет судїюм, а п'отим зас го ўлап'їлі, йак к'еш'ен'ю вирїзоваў на
й'армарку пану канторїовї. Але шїа скламаў, бо то не бїли п'їн'язмі,
лем пан'ери і то не чїсти, але запис'ани. Прї тим ўшїтким кантор го даў
улап'їти зо жандар'амї і зашїков'алї го пред судїїу, д'е шїа маў очїстїти
од грїхїў. — Судїїа гвар'їт му: Ей йак й'ем вас др'уго не вїдїў Крам-
папелес! — Не гвївай'йте шїа, пан вельком'ожний ор'еацкїй, не мїг
й'ем ту скїрше бїтї, бом х'орїй бїў за шест мїс'яциў!

15) Нїт в'ецей ч'уда! гвар'їт ў й'дней трахтїрнї Цвїберлей.
Ў тер'айшим час'е уж лем спр'ости л'юди жїють, пророкїў нїт. — Ей
ба йак нїт, гвар'їт Цвїкербаўм. — Но та сут т'ераз прор'оци, цо пре-
повїдаїють? — Вї гайст цї сут? Йа тиж знам пророкувати. — Йак,
йак? Йа би то рад вїд'ж'єтї? — Но та сл'ухай ту. Йа т'ераз б'уду про-
рокуваў, же пїу й'ден п'огар пїва. — І зав'олат на кельв'ера: Кельнер,
прїв'есте мї п'огар пїва!

16) Жандар гвар'їт жид'овї: Но ч'уй'еш, Іцик, н'е ход там до де-
дїни, бо пл'ано с т'обом б'уде. І тамтот тїждень спалїлі й'дног'о жїда
ў тей дедїнї з й'дним сом'аром ўраз. — Іцик: Ай вай, йак др'обї, же
ми там не бїлі с паном жавд'аром ўраз!

17) Волькштайн: Але ш ч'ого жїй'є тот Розенцайг т'ераз? —
Дрегкоф: Та с т'ого, цо др'угї жїй'джат. — Волькштайн: Gat ibe de

welt. Цо то за бесыда? Йак вин може с того житі, цо другі жйѣджат? — Йак, та не знаш, же вин трактірош?

Зап. в листи, 1899, від Олександра Ладизинського, учителя.

Паралелі: Ч. 1—8 пор. в мойй статі „Русини Пришівської епархії“, ст. 57—58.

26. Газда і чорт.

Буў раз де не биў ў седемдесятей сѣдмей крайіны за Червѣним моріом, за шкльаном гóром, за златімі помпльа́мі, за жоўтімі повересла́мі, за кривімі носа́мі там де море с піском обівалі, жеби шйа до него до́шчки не сіналі — буў йѣден худобний члòвек, а дужо дзьѣті маў, уж не маў ані цо жйісті, барс шйа застараў і заумйѣніў сòбі, же пййде до льса і там шйа заўйѣсит. Забраў шйа з до́му, ўзяў сòбі мотус, а жєні гваріў, же вин іде до льса на дірва. Прішоў до льса і сòбі обзыраў, де би крaше б́ло ўйѣшті. Йак так хòдіт, прызьірат шйа на смерєкі, відіт йѣдво́го хлòнца ў червєних ногавіцах і ў червєней чапочкі. Прішоў тот хлòпец ку нєму і гваріт му: Цо ти ту, члòвєче, хльа́даш? — А там прaві б́ла ко́па мурыа́нок і тот члòвек зòгнуў шйа і выбйірат смòлу с тих мурыа́нок, а гваріт так тóму хлòпцу: Йа м́ро зб́ірам, бо пййде́ме до пє́кла, дьа́блйў выкуриті, а там шйа б́уде кльа́штор стаўйаў, де пє́кло. — А тот хлòпец не биў інше йак дьа́бол. Та гваріт члòвєку так: Знаш ти цо, йа ті дòбрі заплачу, а не зб́ірай м́ро, дай нам пòкйі і пє́клу, най там сто́йіт, бо є́шчі б́уде потре́ба і на пє́кло. А кй́льо м́і даш? — А кй́льо хцєш? — Йа йѣден мйѣх злaта хцу. — Ёй то дужо, гваріт дьа́бол. Йа ті дам нул мйѣха. — На́ то члòвек пòчаў зб́іраті да́ле м́ро. Дьа́бол віджьѣў, же то не шмих, пріобйѣцаў хлопòві пaлком мйѣх злaта, лем най не зб́ірат м́ро уж. Дьа́бол полєчіў, прйньє мйѣх злaта неодòуга і полòжиў хлопòві го. Але хлоп гваріт: Йа не понєсу, ти мўсйш м́і го до́му прйє́сті, кєд хцєш, жебим вас не выкурйў с пє́кла. Дьа́бол рад не рад ўзяў злaто на плє́чй і нєс за хлòном аж до́му. Там го злòжиў і пйшоў до пє́кла. Йак прйде, та там кaрти грайут: вєсєло, шчиркайут сòбі с погарікaмі. А вин гваріт: Дòбрі вам шйа тут грат на фєрбєль, а не знaте, цо б́ло шйа вам стaло, кѣби не йа. — Тòти дòраз поруцaлі кaрти, поскакaлі зо стй́лкиў, аж і Луцйфер пйтєкòчйў, кульaвий, цо на ланцўху уўйазaний. Та цо шйа стaло? — ўшйтки на рас шйа пйтaлі. Тòт ййм роспòвйў, же так і так, йѣден хлоп м́ро зб́іраў і маў пргйі с кантòрйом выкуриті ўшйтких нас, а на́ тим пльа́цу малі кльа́штор дaті поставіті. — Тòти дòраз ўшйтки крйчaлі нараз, же трє́ба хлòпа і кантòрйа сплатіті, да́йак о́чй ййм зальѣпті, жеби далі пє́-

клу по́квій. Но але тот уж їх успоко́йеґ, же он уж заплати́у хло́ну, а мисльи́т, же і канторь уж бу́де споко́йний. — Та цо йеґ му дау́? Пятáлі шйа тоті. — Та йеґден мйе́х зláта. — Ей, то дужо! гварілі ўшитки. — І пошьедалі на́зал, ўлапілі кáрти грати́ зас, але лем уж на грайца́рь, на ма́рйаш. І гваріт йеґден цо найму́дріший: Не стара́йте шйа, бра́ча, йа пййду ку нему́ йу́тро, та йа ви́грам на́зал то́го зláто. — Йак преста́лі грати́, пйшли́ сна́ті, але не мо́гли уснуті́, ўше лем о то́то зláто гварілі. Йак прйшоу́ день, пйшоу́ тот найму́дріший, не знáті йак му ме́но бйло. Йак прйде до хло́па, гваріт: Дай Бо́ше шчешча, Ште́ўку! — Дай Бо́же. Та цо хцеш? — Будеме́ о то́то зláто грати́, цо йеґ ўзьау́ од нашо́го ками́рата. — Та йак будеме́ грати́? — Будеме́ шйа лапа́ті. — А хлоп на́ то гваріт: Ей та йа там бу́ду шйа с то́бом лапау́? Йа́ мам хло́нца, цо там бйват на го́рнку ў крйáку та с нйм бу́деш шйа лапау́. Кед го ўла́пш, та ті зláто дам на́зал. — А хлоп знау́ о йеґднйм за́йа-цові́, цо ўше ў йеґднйм йадли́ўцу снау́. І прова́дйу́ дьáбли на ве́ршок; а йак уж не дале́ко бйлі йадли́ўца, та му гваріу́: Те́раз ідь там ку то́му крйáку, а во́лай на то́го хло́нца: Геу́, Йáнку, геу́! — Дьáбол ішоу́ і крйчйт мйе́сто: геу́, Йáнку, геу́ — гау́, Йáнку, гау́! — На́ то за́йац виско́чйт з йадли́ўца та ўче́ка до лье́са. Дьáбол за́ нйм. За́йаць шйа му стра́тйу́, вйн шйа по́дер, скирва́вйу на чу́до, ледво́ живйй пйшоу́ до пекла́. То́ти го шйа до́раз каме́рача пйта́йут: Та йак, ви́грау́ йеґ зláто? — Але гей, тат лем з йо́го хло́нцом шйа лапау́, а не мйг йеґм го ўлапі́ті! — На́ то скрйчйт дру́гий: Но пййду йа йу́тро! І пйшоу́. Та гваріт то́му хло́пу зас: Но будеме́ грати́ на то́то зláто. — Та йак? — Будеме́ шйа пасова́ті. — Та йа не бу́ду шйа с то́бом пасовау́, але йа мам джье́да, та вйн най шйа пасу́йеґ с то́бом, кет хце. — А хлоп знау́ о йеґднйм цмо́кові́ ў ска́льі і запровáдйу го ку́ нцйі́ і гваріт: Но те́раз пййдем до́лоу́ джье́ром і бу́деш во́лау́ на джье́да, же́би ішли́ на па́си. Але бу́деш до́бре крйчау́, бо мо́же спйат. — Дьáбол пу́стйу́ шйа до́лоу́ джье́ром, лапіу́ робі́ті крйк, лопит, по джье́рйеґ, мйй цмок ско́чйу́, схйтіу́ дьáбла, збйу́ на чу́до. Дáрмо крйчау́ дьáбол: Пу́сти мнья́, джье́ду, йа уж не бу́ду шйа з ва́мі пасовау́. І ледво́ живйй прйшоу́ до пекла́. Но, та йак, бра́те? Вйшоу́ йеґ на да́цо с нйм? — Але де, йо́го дже́до йак мнья ўла́пйу́, там думау́, же уж там здо́хну. Та йа́кйй вйн бу́де мйцнйй! — На́ то гваріт тре́чйй: Пййду йа йу́тро. І пйшоу́. Дай Бо́же шчешча, Ште́ўку! — Бо́же дай здрау́йя. Цо́ бис рад? — Та будеме́ о то́то зláто грати́ е́шчі. — Йак? — Маш ко́нья? — Мам. Бо то мусйме по́ўйеґсті́, же хлоп с то́го зláта повйпла́чал доўество́, ваку́нйу́ со́бі і ба́бйеґ і джье́чам оджье́нья і ко́нья со́бі ку́шйу́, а до́брого, же́би пйеґшо не хо́дйу́. Та вйвед то́го ко́нья на двйр. Хлоп вйвйу́ ко́нья і жвйду́йеґ шья́, же цо робі́ті з нйм. А дьáбол му гваріт: Будеме́ го носі́ті по дво́рі се́-

дем раз геґ і там пѣрет со́бом. Кед го не унесеш, та а́лато вѳзму на-зад. — А хлоп гваріт: Та ўкаж мѳ, йа не знам, йак ти хцеш. — Дьа́бол ўжаў ко́нѳа пѣрет се́бе і волѳчит по двѳрі так аш шѳа з не́го кáж-дим волѳсом во́да льѳйѳ. Йак уж прѳстал, хлоп гваріт: Ей, та йа е́шчі кра́ше бѳду но́сѳї, ме́дѳѳе нога́мі! Сьа́днуў на ко́нѳа, ла́пѳї з нѳм ль-та́ті го́рі долоў по двѳрі. Йак то дьа́бол відѳѳѳ, ўчѳек до пѳкла. І гваріт так сво́йім камерата́м: Но, бра́ча, е́шчі сте та́ке не відѳѳлі, йак тот хлоп зрѳбіў. Ўжаў ко́нѳа ме́дѳѳе но́ги і так го но́сѳї. То уж не вигра́ме ми то́то з́лато. Да́ті му по́кий. Уж да́рмо, кѳт шѳа так ста́ло. — А на то зас скрі́чіт е́шчі йѳден: Ей ви ўшѳтки дѳжа́ди, жо-бра́ци, не зна́те з нѳм гра́ті. Пѳйду йа йѳтро, та у́вѳдіте, ці йа не ви-грам. Пѳшоў зас дьа́бол ку хло́пу і му гваріт, же бѳдут гра́ті. А хло́на уж померѳѳѳло, ла́пѳї з дьа́блом ва́діті шѳа, же цѳ му не да́ют уж по́кий; а кед йѳм та́кий жалѳ то́го з́лата, та він йѳм го даст, а́ле е́шчі то́го ро́ку кльа́штор бѳде поставѳний на́ тим фунду́шу, де пѳкло сто́йѳт. — Але дьа́бол гваріт: Но, та е́шчі раз будѳме гра́ті, та у́вѳдіте, хто ви-грат. — Та йак будѳме гра́ті? — Та под во́нка на́ двѳр, ма́м ту та́ку кѳльу, петва́ццѳнто́ву, та ко́трий ви́ше пѳдру́тіме то́ту кѳльу, та то́го бѳде з́лато. — Та лем пѳдрут ти пѳрше, гваріт хлоп дьа́блу, бо йа би мѳг е́шчі зѳпсу́ти, або йак. — Дьа́бол ўжаў, пѳдру́тіў кѳльу так висѳко, цѳ лем так бѳло йѳї відно, йак го́рох. Пѳ́тѳим хѳа́ла кѳльа до зѳмльѳ глѳбо́ко. А дьа́бол ка́заў хло́пу йѳї ви́нѳа́ті, ви́чагнѳ́ті зо зѳмльѳ. — Йак йа пѳдру́чу, то йа со́бі ви́чагну, гваріў хлоп. А те́раз то тво́йа ро́бо́та. — Дьа́бол ви́нѳаў кѳльу зо зѳмльѳ і по́ложѳї йѳї ку хло́пу, же́би йѳї по-дру́тиў. Але хлоп відѳѳїў, же́ то ве́лька кѳльа, і ста́раў шѳа, цѳ́ ту ма ро́біті те́раз. Йак шѳа дьа́бол обѳѳѳріў де́сі, хлоп при́буваў кѳльу двѳ-нутѳ, а́ле а́ні йѳї не ру́шѳї. Та пѳ́тѳим лем ўше хо́діў а но́ѳѳѳѳѳѳѳ до го́ри, смо́тріў геґ і там. Дьа́бол не мѳг шѳа дочека́ті і му гваріт: Та чѳм уж не ру́цаш то́ту кѳльу? — А хлоп гваріт: Та йа там ма́м бра́та кова́льа ў го́рі, а те́раз йѳ не до́ма, та че́кам ва́кльа прѳде, же йак пѳдру́чу кѳльу, то він йѳї мо́же со́бі ла́піті і бѳде маў на ва́ру пѳт-ко́ви, бо він найве́цей ко́нѳѳе кѳйѳе гуса́рски і канѳнѳ́рски. — Мѳй дьа́бол зьѳак шѳа пѳрваў кѳльу, та не ста́нуў аж ў пѳ́кльѳ ж ньѳм. І о' то́го ча́су ве́цей дьа́блі не йшли гра́ті с хло́ном, бо гварілі, же е́шчі ве́цей шко́ди би ма́лі. А хлоп жѳйѳ до днес днѳа, кед не ўмер.

Зап. в липни, 1899, від Олександра Ладижинського, учителя.

Пара́лѳелі: Рудченко, Народ. ю́жнор. сказа́н. Т. I. Ч. 33—34. — Етнограф. Збі́рник, VII. ст. 88—90. ч. 47.

27. Недобра мати і син.

Биў то раз йёден краль і ішоў на польовачку зо сівим ко́ньом. І стрітнуў левіцу і хтыў йёй застріліті. Але она стала і гваріла му: Не стрільай мнѣ, бо яа мам маленьке! — І йак он ві́дзіў, же она зна гваріті, та гваріў, же он йёй не застріліт; гваріт: яа лем ку то́бі іду. І йак прішоў ку нѣй і йёй ула́ніў. Маў прі со́бі ретьа́ску, ула́ніў йёй і прівіў до́му. І даў зробіті вельі́зну кльітку і за́пер йёй до те́й кльітки, а кльуч о́даў свойёй же́ны. А же хто то́ту левіцу випу́стіт, та же сам по́тим по́йде там съе́дыті. І маў він седе́мрочно́го хло́нца і тот хло́нец ша ба́віў з ла́бдом і хпа́ла му то́та ла́бда до кльітки. І він гльадаў то́ту ла́бду, не мог йёй на́йті, аж прішоў ку те́й кльётці. А левіца му гваріла: Яа знам, цо ти хльадаш. Ти хльадаш ла́бду; яа ті йёй дам, кед мнѣа випу́стіш. — Гваріт: Ке́'би я́а тѣа мог випу́стіті, та обі́ўем тѣа випу́стіў. — Та она му гваріла: Ідь ку маму́сы, она ма ў кешэ́ны кльуч. Ти йёй помале йіскай і помале йёй вибер кльуч с кешэ́ны. Він йёй йіскаў і вибраў йёй кльуч, цо она не зна́ла. І пішоў і гваріў йёй так: Пёрше мі дай ла́бду і кед мі да́цо даш, та тѣа випу́шчу. І она видві́гла пра́ву но́гу і ука́зала му зла́ту обру́чку. Но, гваріт, відіш? Та то́то ті дам, кед мнѣа випу́стіш. — А хло́нец гваріт: Пёрше мі дай, а та́к тѣа випу́шчу. — І она му да́ла то́ту обру́чку і гваріт: По́лош со́бі тѣш на пра́ву ру́ку. А гваріт: Там ска́ла — ідь удві́гній йёй, увідіш, йакий бу́деш ми́цний. І він ішоў і подві́гнуў і шѣа радо́ваў барс, же він та́кий ми́цний. І левіца му по́тим так гваріла: Ма твѣй о́тец велько́го пса; возь ти то́го пса, а за́прій до кльёткі, а зас ідь маму́сы йіскай, а зас йёй ўлож кльуч до кешэ́ны. — Но і він так зроби́ў, йак она му ка́зала. А краль не пішоў за́ртіти до той кльітки, же ці левіца там, ці нѣ там, лем напісаў лісти ўса́ди до па́ниў, же́би прішлі, йако́го він жві́рѣа ма́, цо зна гваріті. А напісаў, же́би ў тот а тот день шѣа по́сходілі. Но і акура́т панове́ прішлі на тот день. Ішли ку то́му жві́рѣу. Но і він уж здале́ка брѣхаў на ніх; а панове́ му гварілі: Но ве́ра та уж ти жві́рѣа маш, уш ти ўла́ніў, тад і ми ма́ме тако́го, цо зна брѣха́ті. — І він шѣа барз за́ганьбіў. Пішоў престо́ ку сво́ёй па́ны і гваріў йёй: Же́но, іна́ший не маў кльуч, лем ти, та лем ти мусѣ́ла то́го жві́рѣа випу́стіті! І та́кой йёй прет ті́ма панамі́ до кльітки за́пер. Але же́би то хло́нец не знаў, та даў то́ту кльітку і́нде поста́віті. Но а хло́нец ўше шѣа просі́ў, же де йо́го ма́ма. А він гваріў: Ма́ма ўме́рла, ны́т йёй уж. — Но і хло́нец уж за́біў о ма́мі. І раз зас шѣа ба́віў воз ла́бдом і зас му там ўпа́ла до те́й кльітки і не мог йёй на́йті. Але на́трафіў зас на то́ту кльітку і відіў там йё́дну же́ну. І она му

гваріт: Ой сїну мий, сїну мий, добрі, же тьа ту Бог приньєс! Отец ішоў на польовачку, та выт го дома; та кедби ти мїа мог випустїті, та бїсме обїдва ўчєклї даґде геть, жеби о нас ані хїру, слїху не бїло! — І оні ішли і прїшли ку Червєному морїу. І съдьєлї там. І прїшоў кў нїм їєден пан і шїа їїх прбсїў, же цо ту гьладате? — Та дайаку слўжбу, пане, гьладаме. — Та прїдьте до мєне служїті. Ти прїдеш за кухарку, а ти хлбпче за їнаша. — А она гварїла му: Їа шїа тьа ббїу, пане, бо чи маш три голбви. — Нє бий шїа, їа за то такїй, їак тот, цо ма їєдну голбву. І ішли обїдвоїє до тбго пана служїті. І бїло їїм там барз добрі. І раз она охорїла, кухарка, їого матї, лєм шїа зробїла хбром, бо хтїла шїа за тбго пана, шарканьа, видатї, а сїна хтїла дайак змарньєті. Но і так му гварїла: Сїну мий! Відїш, там сут златї грўшки, та кєбї їєс ми с тих грўшок приньєс, тa би їєм зараз оздравїла. А там бїў їєден шаркань зо шєст голбвaмї, а то бїлї тбтї грўшки їбго, та она мїшльєла, же кєд вин там пїїде, та го забїє. Но і вин пїшоў на тбтї грўшки. Їак тбргаў, та вїшоў тот шаркань вбнка, гварїт: Схоть с тєї грўшки, бо їак тьа ўлапїу, та тьа на пблї розбдру. — А вин гварїў му: Чєкаї, най пєрше їа шїа грўшок найїм і матєрі натбргам, а так шїа будєме пасоватї! — І хлбпц зїшоў дблбў з грўшки і ўлапїў шарканьа і зараз му шєст голбви открўтїў. А нa то шїа прїзїрала їєдна прїнцєза і скбчїла дблбў з ганку і облaпїла го: Їа твбїа, а ти мий! — А вин їєї гварїў: Ньє, то не мбже бїтї, бб їа малїй, а ти вєлька. А кєдь шїа не пўстїш, та то ти шїа стaнє, їак і тбму шарканьбвї! — І пустїла го. А матї го вїдьєла прєз облaк їтї. І гварїт: Ага, уж твїй брат лєжїт, бо мий снї їде! — А то бїў їого брат. — Та зa то нїч, їшчє мам їєднбго брaта. — І она гварїла снїбвї: Сїну, їдь ми їшчїк на златї їапка, та с тих уш їсто оздравїїу. — І вин пїшоў на тбтї їапка. І шаркань вїшоў вбнка і зас му так гварїў, їак і тaмтот. І зїшоў дблбў хлбпц і ку ўшїткї дванац голбви открўтїў. І їшоў с тїма златїма їапкaмї, а матї го вїдьїла: Но, уж твїй брат лєжїт, бо мий снї їде. — Но гварїт, та їа уж с тобом не мбжу шїа побратї! Мусїме дацо смотрїті, жеби ми го забїлї або цо! — І матї гварїла му, снїбвї: Сїну мий! Ми откбдї ту, тaзмє їшчєк ані раз ўраз не вечєрїалї; та днєска будєме ўраз вечєрїатї і пїтї! — І вин шїа пбтнїў і їшоў уш спатї і не зaмкнў шїа. І она гварїла: Пбдьмє ку мбїбму снїбвї, бо шїа не зaмкнў! — І прїшли ку нєму і вїн барє твєрдо спаў. І матї вїдьєла му на прaвбї рўкї тбту обручку. Гварїт: Вирїжмє му тбту обручку, та не будє тaкїй мїцнїй! — А вин маў їєднбго пса, цо дїстаў од прїнцєзнї, кєд другбго шарканьа забїў. І їак шїа прєббдїў і цaлком слaбїй бїў. Но і пбтїм шїа рєсплaкaў,

же уж му кінець, бо уж слабій. І пішоў ку матері і гваріў йей: Уш тэраз рóнте, цо хцете! — І його маті гваріла тóму шарканьóві: Ідз з нým по лѣса, а забій го там, а прінесь мі з вьóго óчі і сэрце! — І хлопец ўжаў зо сóбом тóго пса. А шаркань му так гваріў: Хлопче, барз мі тья жаль забіті; та óчі мýшу твоей матері ўказагі, а сэрце не відіт, та не зна, же йáке маш! Та зайаца застрéлыў і зо зайаца сэрце вйнаў, а óчі му видлóбаў; пріньс матері і указаў. А хлопец уўйазаў псóві мотузок на шыю і так го псэ ўйсў аш ку тей прінцэзы. Йак óна го увідыла, та рúки заламала і барс плакала, же цо шыа му стáло. А той прінцэзі отец відыў, же óна так барс плаче і шыа йей прóсіў, же зач так плаче? — Йакбийсэм не плакала, кет тóт, цо йá го так радо віджу, та óчі нéма. — А óтец йей так гваріў: Тат то за то ныч; йест нйже мiста така студéнка, та там бóдеш з нím ходiла, а му бóдеш óчі мачала! — І óна ходiла з нím так кождий день, пóкльа óчі не дiстаў. Йак óна відьсла, же уж óчі дiстаў, та так казала кочiшóві кéны гнати, же йак прідут до двóра, жеби ўшитки штiри нараз пóздихали. І прiшла дóму і барс шыа йей óтец зрадовэў, же уж вин óчі ма. Но і так шыа óні побрáli. І гваріў йей так: Жéно мóйа лóуба! Йа мам iшчiк мáтыр, та йа мýшу iтi ку ньсй заарiтi, же йак шыа ма! — І вин iшоў зас ку тóму Червенóму мóры. І зас тот iетий пан прiшоў ку нéму, цо у нéго биў. І прóсіў шыа го: Цо ту гльáдаш? — Гльáдам слóужбу. — Та подь, гварi, до мéне. Кéби йсэ, гварiт, такий дóбрый биў, йак пёршый. — Гварiт: Йа бóду льiшний, йак гáмтот биў. — Но iшли обiдвóйсэ. І тот пан гваріў му так: Тóту рóботу бóдеш маў: Тóти шáблы чiстiтi і тóти два хiжи вимéстi і випрiатати. — І вин зо с том свóйом жéном iшли до мiста шнацiрóвати, а тот хлопец сам дóма зiстаў. І прiшоў до тей хiжи, де шáблы бiлi і видыў свóйу обрúчку на йéдней шáблы вiшьсiтi. І гваріў так: Но лем прiтте, та йа вам дам мóрес тэраз! — І прiшли óни дóму і зóраз тóго шарканья забiў, а кет, матері, гваріў так: Ти бóдеш ту ў пiўници запёрта за двáцат рóки, пóкльа тых шарканьiў не пóйиш; аш так тья пóтом випушчу! — І вин зас iшоў ку свóйей жéны. О двáнац рóки гваріў жéны, же мýсит iтi ку матері йей нашчiвiтi. І iшоў і прiшоў ку матері, уж остáтвьу кóстку грiзла. Йак го увидыла, та зóраз умёрла. Но і так шыа навэриуў ку свóйей жéны і так жилi ўрас, пóкльа не помёрлi.

Зап. в липни, 1899, від д. Олени Ладижинської, ж. учителя.

Паралелі: Етнографічний Збірник, I. Ч. 5 (місце 2). — Етн. Збірник, VII. Ст. 45—48. ч. 36.

28. Пісня.

Ей кет сом ішоў от фрайфрки,
Ей жбиркалі мі потковенкі;
Ей потковенкі жберкалі мі,
Ей чарни очка плакалі мі.
Ей чарни очка чом плачете?
Ей ви мойсма не будете!
Ей не билісте, ей не будете,
Ей бо на войну преч пийдете!

Зап. від д. Олександра Ладжинського, учителя.

У. Материяли із села Орябини, Спішської стол.

29. Геновефа.

Биў краль, та маў жэну. та заступіла ў тьяжу, та вин йей не довіраў, же од него, але поўвідаў тот йего пан, што прі ным, же то от кухарйа. Ну так вин потим, тот краль, даў заперті кухарйа до темніці, поўйазаў го і тóту сво́йу жэну, нйж не ма́ла дзэцко. А потим уж йак ма́ла. так йей випустіў. а кўхарь там óстаў до смёрти. А йей даў стрільцьым, же́би йей вивéли да́гда до лы́са а застрільілі. Та óна ша йім просіла, же́би йей так лішілі. А вин поўйіў, же́би прінéсли з ней звак, йак йей застрільват, йазик і óчи. Так óні прінéсли. Застрільілі двох псикиў, та прінéсли йазик і óчи йему. А óна там остала з дытва-том, хлóнчик биў, там прі йедней ска́лы. Та йак там била доўго, так ша тóта ска́ла там отворіла і там йей зóслаў Пан Биг крест. А тóто дзэцко уж виссало з ней аж кроў; а потим зóслаў йей Пан Биг таку лангу, та тóту сáло. Сэдем рóки там била ў те́й ска́лы, а уш з ней тот пріодыў фурт злётіў, лем мóхом обрóсла уж. Так потим шныло ша кральóві, же́би ішоў на польованья. же застріліт красну сёрну. І ішоў. Прішоў там ку те́й ска́лы і там барé пси уйдáли до те́й ска́ли. І вин там ішоў зазріті, а крїчаў, же кед йес дóбре там, вїходь. І вїшла а крїчала: Не стрільай мїа. А тот хлóнець носіў ша нат ска́лоў на те́й ландзі. Она мўжа зáраз позвала і гваріла тóму хлóнцу же: Смо'ле', то твй татусь! — І зáраз вин хпаў, краль і зáраз ша йей зьвідоваў: Дé ти ша ту ўзьяла? — Так потим йей там лішіў, пїшоў по вїско і по коч, што йей ўзьяў. Але уш потим не мóгла тóту таку страву йїсті, лем корінки зо зéмлы

Зап. в липни, 1899, від Терески Булік.

Паралелў: Русни Пряшівської епархї і їх говори. (Записки Наук. Товариства ім. Шевченка. III. 35—36). Ст. 59—60.

30. Дівчина і чарівниця.

Биў іфден хлоп, маў моц дьті, нэ маў му хто окетіті ііх. Иван жаў го на рўку і прішоў до іфдно́го лыса. І біла там іфдна ба́ба і она то́то дьт́ьба жа́ла і она го да́ла океті́ті. Їак го да́ла океті́ті, та́й зложі́ла му за пельу́шку дў́кат. По́тім го за́сь жаў на рўку і до́му о́дны́с ку же́ні. І виле́тыў с по́за те́й пельу́шкі дў́кат на зе́мьбу, і іак ша росту́льцаў, та по зе́мні, та біло по кўнах. І по́слаў вин свό́го хло́пця до ў́йка корч́ика по́жичі́ті на то́ти пінья́ві. І прі́ныс го тот хло́нец, ко́рчик, і о́ні то́ти дукáни мірйáні. А по́тім тот ко́рчик о́дны́с нáзад тот хло́чик, а ў́йко с тим ко́рчыком трéнаў, што з нéго вилéгіт. І виле́тыў спóза обрў́ча дў́кат іфден. Ў́йко ша за́раз зачу́доваў, де то́ти дукáти нáбраў. А то́то дьт́ьба, вин го на то́то мiсце одў́йў, де го ба́ба да́ла океті́ті. І го то́та ба́ба жа́ла ку со́бі; а то́му дьт́ьба́гу біло двана́цять уж ро́ки. І по́тім го она прі́вела до іфдно́го лыса. І она ма́ла там іфден свй́й ка́штіль, она бі́ла босóрка. І да́ла му кльў́чи от хiжи, от шéшчох і по́вила так: Же бис до шéшчох хиж лем во́шло, а до сéмой ны, бо сéмий ма́ла по́кий, што ході́ла на покў́ту; бо іак за́зрiш до сéмой, та́ тья ростóргам на фалáти! — Штóби то біло, же́би йа не за́рiла до той хiжи? — І о́но іак за́зрiло та віды́ло іфй там ў́ трў́гли, та ша х тий трў́гли кивáла. Їак прі́шла двана́цята годiна. вiшла с той трў́гли. та ша жвiдáла: Марiшка, што ті там да́лі ў́ сéмим покóйу? — А Марiшка зау́нимiла со́бі, же уж не по́вiст нiкóму нiч. А то́та босóрка ў́ше ша іфй звiдовáла, што віды́ла? — Йа, ба́бiчко, не віды́ла, бо іфм там не бі́ла. Їак не поў́йiла і зану́мiла, уж не гварі́ла нiч. І она го жа́ла, завéла до іфдно́го лыса і уў́йазáла до смерéка. І холiў цы́арў́ снв по польво́ваньбу. Їак прі́шоў до то́го лыса і то́то дьiўча нашоў уў́йазáне. І вин го не ў́жаў зо со́бом, áле прі́шоў до́му, та гваріў нья́ньовi, же іфдну лiшку нашоў ў́ лысы, і іфй дрў́гий де́нь пiйду застрiлiті. — Пiшоў з вийско́м іфдним і ў́жаў то́ту лiшку зо со́бом до свό́го до́му. Кáждий о́бiйд мў́сьiў да́ті лiшкi. Отець ша го жвiдоваў, же мў́снш мi йу ў́казáті, же што за лiшка. І вин іак іфй прiўйiў до хiжи та́й іфму ша спода́бáла і витньóвi. По́тім гваріў: Нья́ньу, йа ша з ньом побéру, бо барé ке́й іф шумьна! — Їак вин ша з ньом по́браў і остáла она ў́ тьяжи, а вин пiшоў на маньiбри на пiять мiсiа́ці. Даў іфй Пан Биг іфдно дьт́ьба крáсне, хло́пця; прі́шла то́та босóрка і одорвáла дьт́ьба́гу голóўку. І ша іфй жвiдовáла: Марiшко, штос виды́ла ў́ сéмим покóйу? — Йа не виды́ла, áні іфм там не бі́ла. — І босóрка пiшла со́бі гет. І писáлі по то́го мў́жа. Прі́шоў іфй муж, та биў за кiльа ча́си і за́сь остáла ў́ тьяжи. Вин за́сь пiшоў на маньiбри, а Пан Биг за́сь іфй дьт́ьба даў. І за́сь прі́шла босóрка і розорвáла то́то дьт́ьба на по́ли,

а його жєну побабрала кїрїю по гамбі, жеби думалї, же дьїтї йїст. Пóтим зась писалї думком по мўжа, жеби прїходїю до дому: бо с твоїом жєном недóбри, бо дьїтї гўбїт. — Вин дому прїшоў і гварїю жєнї, же нач дьїтї гўбїт? — Але она не знала отповїстї, бо бїла нїма. То лем уж тїлько поўїю своїей матерї і ньаньовї: Же уж йак на трєтїй завид дьїтѣ жїст, та уж злї з ньом бўде! — Йак ішоў зась на манїбри та казаў матерї і витцьовї, жеби далї на ньу пóзир. Йак уж лаў йей Пан Биг трєте дьїтѣ, босóрка прїшла, лем ша йей виўїдала: Штó йес видїла ў сэмим покóйу? — Йа не видїла, бо йем там ані не бїла, бабїчко. — І босóрка ростаргнўла і тóто дьїтѣ на двоїе, та пóшла од нєй, і дьїтѣ ўжала; кáждий раз брала го зо сóбом. І пóтим йак написалї зась по мўжа, жеби прїходїю дому, бо ўше дьїтї йїст, і трєтєе жїла, вин прїшоў і гварїю йей: Штo с тóбом мáме робїтї? Лем йей возмєме до вóза до лїса йеднóго, та там запалїме і шмарїме йей на óгень, бо уж з ньом не знáме, штo робїтї. Йак запалїлї і йей мáлї на óгень метáтї уж, надлетїла тóта босóрка на кóчу з дьїтма троїма і крїчала: Стїйте, не мєчте йей до óгня! — Тот йей муж гварїт: Ньáньу, чекáйме, бо хтóсї на нас крїчїт! — І óнї йак почекáлї, прїшла босóрка з дьїтма і дьїтї жєна забрала ку сóбї, а босóрка ша зáраз розльáла колїмазьу. А дьїтї барз шўмнї бїлї: хлóнец маў ланцўшок на шїї, а дьїчáта бїлї з'опасовáнї през пóйас зо златїма шнуркáмї. І уж йей не спалїлї, лем ўшїткї прешáлї, йак óтец, так і мáтї і муж, же йей так поневїннї хтїлї спалїтї. І пó тим жáлї йей на кич і пїшлї дому. І ўтїшилї ша ўшїткї, же йей нїякóго кїнца не зробїлї.

Зап. в лїнци, 1899, від Крїстїнї Мїхлї.

Паразєлї: Grundtvig, Dan. Volksmárcnen. II. Ст. 147—160. — Етнограф. Збїрник, III. Ст. 52—54. ч. 19. — Archiv f. sl. Phil., XXI. Ст. 293. ч. 19. — Národopisný Sborník, III. Ст. 109. ч. 19.

31. Пїснї.

1.

Отвор мїла брáму, брáму мальовáну,
Бим тї не полáмаў пєрко з майїрану;
Бим тї не полáмаў, бим тї не покрўшїю,
Жеби не збїралї суседóвї гўсї.

2.

Сусєда, сусєда, дє твої кóгут сєда?
У млинє на клїньє, прї шварней дьїчїньє.

3.

Міла мо́йа, міла, ти мі добра біла,
 Кедь йа но́чку заспаў, ти мнѣ зобуділа.
 Ти мнѣ зобуділа, ти мі не дала спац:
 Стань мілий, стань мілий, бо уж час;
 Бо уж час, бо уж час пріходіт,
 Бо уж йасне слонко за го́ру заходіт.

4.

Отвор міла двѣрі, бо йа ту даўно не биў,
 Бо йа твоёе двѣрка отвіра́лі за́биў!
 А кет ти йіх за́биў, йа ті не отво́рйу,
 Бо йа о тебе, тако́го ці́гава, не сто́йу.

5.

Міла мо́йа ішла с Ко́шиц,
 Да́ла со́бі чіжмі по́тшиц.
 Да́ла по́тшиц і подбі́ті,
 Же́би ма́ла ў чим ході́ті:
 Да́ла по́тшиц і поткóвац,
 Же́би ма́ла ў чим танцо́вац.

6.

Та іду дритаре, та уж сут прі Тісі,
 Лем мо́го міло́го лішілі прі місі.
 Та іду дритаре, йё́дин за дру́гіма.
 Лем мо́го міло́го не ві́дно за ні́ма!

7.

Гей ўйі́нку мий, ўйі́нку, мий розмарі́ювий,
 Чом ша мі не трі́маш той мо́йей голо́ві?

8.

Гей ўйі́нку мий, ўйі́нку, о пія́ть гра́нок ві́тій,
 Што йё́дна гра́но́йка сто́їт та́льбар бі́тій!

9.

Уш Туро́к ідзе, уж во́йна бў́дзе,
 Пла́че мо́й' міла, же уж са́ма бў́дзе.
 Не плач, мо́й' міла, не бў́дзеш са́ма,
 Стаўйа́ют ті за́мок ме́джі го́рама.
 Бў́де ті там до́бре, не будеш ша ста́рац,
 Лем ти ша не дай, мо́й' міла, скла́мац.

10.

Ныт то Бóже, ныт то, йак дротарской жéны,
 Заглавок под главу, перинéчка на ньéй.
 А мой правый бóчок до зéмлы приўрйё,
 Бóчок мi приўрйё, нóшки станут лéдом:
 Дай кáчмар палы́нки, справит ша мi мéдом.

11.

Пред Грiфiка на брэжечку,
 Пййу дыўки паленéчку.
 Прiшоў кú ным бéлий Андраш:
 Дыўчатóйка пóййу на вас!
 Не повiдай бéлий Андраш,
 Дáме ми тi пёрко дá з раз.
 Ми тi пёрко, ти нам вéнец,
 Ми дзiвéчки, ти младéнец.

12.

Мiла мóйа не будь тáка,
 Нé луб же ти катона́ка;
 Бо катона́к пóйдзе прéчка
 А ти к...а, не дзiвéчка.

13.

Ишли фурманi с Пéшту помáли,
 Стáли сóбi сéрет сéла, кóньа кováли.
 А наш шўгай пан, кóваў кóньа сам,
 Хтыў Ганéчку бéлу зрадзiц, зрадiў сéбе сам.
 Дыўча од вóди, шўгай до вóди:
 Пóдай, пóдай коньiчком вóди.
 Не мóжем пóдац, не мóжем ту стац,
 Жiмна рóса, а йа бóса, не мóжем ту стац.
 Идъ до хижéчки, зáгрi ножéчки,
 Кéд нас Пан Биг споду спóлит
 Кúшiм ти чiжмiчки.
 А кéд уж кúшiш, нóшiц не бóдзeм,
 Поведáла мáтка мóйа, же твóйом не бóдзeм.
 Гóри, гóри сунт, пóнид гóри бóчки сунт,
 Пóнид бóчки лелiё, што йё мiла садiла.
 Йак садiла, тергáла, на йанiчка волáла:

Подъже Йанчі, подъже сем, дам ті перко, дам ті з нєфй.
 Кѣ'би йа тѣ лѣубіла, крѣше бим ті вивіла!
 Кѣ'би йа тѣ кохала, крѣше бим ті давала!

14.

Міла мо́йа, жалу́йу тѣ,
 Рад тѣ віджу, не во́зму тѣ;
 Рад тѣ віджу од малу́чка,
 Мо́йа лѣуба фрайеречка!

15.

Міла мо́йа міла, біла би тѣ зіма,
 Од йарі ора́нѣа, аж до вінобра́нѣа.

16.

Ка́ди йа сом хо́діу, майіран ша ро́діу,
 Ка́ди мо́йа міла, дрѣбна розмарі́йа.

17.

Ніко́го мі не жалѣ, лем мо́го міло́го,
 Же йа го лішіла на пе́цу голо́го.
 Киб біла йа го попѣлом прітрьі́асла,
 Але́й біла йа го голо́го не на́шла.

18.

Міле́нка, міле́нка, ви́бйу ті окѣ́нка,
 Ви́бйу ті і сце́ну, ве́ра тѣ доста́ну.

19.

Ей пра́ла йа на йарѣ́чку, пра́ла йа,
 Піта́йу ша офі́ціре, чи́йа йа?
 Не ва́ша йа, офі́ціре, не ва́ша,
 Бо йа лѣубі́м с те́го двѣра іна́ша.

20.

А ке́д йа сом прі мульа́рах робіла,
 Дрѣбний пісок і ка́мѣни носіла;
 Дрѣбний пісок і ка́мѣни і во́ду,
 Робіла йа тим мульа́рам вигѣ́ду.

21.

На́ша хі́жа окале́на,
 Під ньом ру́жа поса́дѣна;
 То́та ру́жа бйіло кві́тне,
 Ка́ждий шу́гай до нас лі́пне.

22.

Гóрі вáтра, гóрі, на кральóвей голі,
 Окóло тей вáтрі дванáсті соколi.
 А тен iх капiтан, то вин iф вéлький пан,
 Зелéна кошéлька, червéний долóман.
 Бiло нас iфденáст, уж нас iфст лъём дéсать,
 Ёшитко лъóде ёраўiа, же нас стрóйа вéшатъ.
 Пóдьме хлáнци, пóдьме збiйáть,
 Бо не жáме зá чо пiйáть;
 Уж си нам зачiна бучiнка розвiйáть.
 Кéдь видъéме на польáну,
 Стáньéме сi рóўно нá ньу:
 Звiйáй сi валáшку, кáждий ё свóйу стрáну.
 Кéт прiдéме прет кольéбу,
 Гóтуй, бáча, сира грóду!
 А чо не поiфэме, с сéбоў поберéме.
 Кéт прiдéме до салáша,
 Бáран, iгáгничка iф нáша:
 Гóтуй, бáча, кóтал, сам са нáйiш мéса.

23.

А там дóлу прi Молдáвi, нáсло дьiўче, нáсло павi.
 Прiшоў к нéму пан старóста, зiйáў пáви аж до мéста.
 Дьiўчатко ша поспiйшáло, пáвам дрáшку заградiло.
 Виньáло три тальáри, iфден вéлький, а два жáли.
 Дьiўча, дьiўча, схóвай сéбе, бо iа прiдем нá ноч к тéбе!
 А кéт прiдеш, стiха стúнай, острóшками не задúркай.
 Ма мац мóйа тáке спáньа, хто задúркат, дóраз стáньэ.
 А вин прiшоў клáнкайúчи, острóшками черкайúчи:
 Стáвай стáрий, стáвай гóрi, бо хтóшка прi нáшей цéрi!
 Нiш ша стáрий з лúшка стóчiў, млáдий вóйак вин вискóчiў.
 Iак вискóчiў, так загвiзнуў, свóйёй мiлей рúчку стiснуў:
 Остань мiла, óстань здрáва, iа парóбок, а ти гдóва.
 Iа парóбок пот перéчком, а ти к... а не дзевéчка.
 Iак би iа ша к... а жáла, годiночкум с тóбом спáла!
 Хоч виспáла пул годiнки, та не стáвай мéджи дьiўки,
 Але стáвай мéджи гдóви, бо ти тáка, iак i óнi.
 Кéт шi дьiўка по шльэбóдзэ, нúшчай пéro пó тей вóдзэ:
 Кéт тi пéro ўвáде дó дна, тóди бúдеш мéне гóдна.
 Кéт шi дьiўка по шльэбóдзэ, нúшчай кáмень по тей вóдзэ:
 Кéт тi кáмень бúде плiвац, тóди бúдеш мóйом бiвац.

24.

Ані тот йе найпекньейші ў теї то пánскеї Бистриці,
 Преходзі ша шварне даўче пónид вініці.
 Послїдний день ша облыкат, йако ў недзельу,
 Лісти піше до мілего кажду годзіну.
 А он йей так отпесуйе, же он йей не кце,
 Же он себе поміловал дыўча шварныше.
 Сїдїт міла за стольїком, златом вишіват,
 Мілий хóдзі пónиз óблак, міла зомльєла.
 Не зомльєвай, міла мóйа, шак ти будзеш знац,
 Бо кукўчка на нóвий рок прїдзе закукац. *Prin. 45.*
 Не гўтор мі, фалечніку, шак йа не глўна, *21. 7.*
 Бо кукўчка на нóвий рок нігда не кўкат.
 А ўшитко то Пан Биг дайе і то мóже дац,
 Же кукўлка на нóвий рок прїйде закукац.
 Под облячком поспелечка, на ньей сут трóйо:
 Прїзарї же ша шварний шугай, хтєре йе твóйо,
 То средньейше, найпекньейше, до тóго ше здам,
 Кўпїм йа му рецєпїу, до школі тѣ дам.
 Кєт ша бўде дóбре ўчїц, бўде з него кнѣазь,
 А ти міла, премїлена бўдеш к... а зась.

25.

Ідєме ми пó ньу, на тым шлыпим коньу,
 Оvá ша радуйе, добрі ша не здуйе.

26.

Ідєме, ідєме з гóри до дольїні,
 Ідєме гльадáті новїтний родїні.

27.

Ўж йей зачїпчїлі, до новóго чєпца,
 Жєби колїсáла на тєраз рик хлóнца.

28.

Фчєра ми йей дáлі у перлóвей пáртї
 Днєска йей найдєме ў бїлим патьолáтї.
 Фчєра мї йей дáлі червєну, румєну,
 Днєска йей найдєме бїїлу, зачєпєну.

29.

Чєкаї, дыўче, чєкаї, даст тóбі твїй óтец,
 Жє ти пречєрáла за партєчку чєпец.

30.

Тульало ша йанко долоў йаблоньамі:
Товаришки моїі, розлúčам ша з вамі!

31.

Тріскайут, лукайут по таньєру сліўки:
Оставайте здраві орыабінски дыўки!

32.

Бўде то́бі дыўча, бўде то́бі до́бре,
Бўдеш ти сьїдала с кура́мі на по́ды.
С кура́мі на по́ды, с качка́мі на дво́рі,
Бўде то́бі, дыўча, бўде то́бі до́брі.

33.

Банійє рибойка за том тїхом во́дом,
Але йа не бўду, шугайу, за то́бом.

34.

Не плач, дыўча, не плач, не бєре тья смаркач,
Бєре тья урѳда, хло́нец йак йаго́да!

35.

Не плач, дыўча, не плач, не губ своїі о́чи,
Бо йа ті не пийду, дале од Левѳчи.

36.

Йа коза́ка не лубїла, а́ні мо́йа ду́ша,
Йа з коза́ком пит перїном, ко́зак ша мї ру́шат.
Йа коза́ка не лубїла, а́нім го не хтїла,
Ку́пїў вин мї черевїки, йа йїх не носїла.
Черевїчки не велїчки, а пожѳчка ма́ла,
Йа́кже су́ку не лубїті, кѳт ша сподаба́ла.

37.

Мїлєйка, мїлєйка ѳтвор мї окєнка,
ѳтвор мї і сцєну, вєра тья достану. *18.*

38.

Ма ба́ба, ма ба́ба пїньѳнски у дўдлѳ,
Кїйом йу, кїйом йу, ѳна йїх вїдлўбїѳ.
Ма ба́ба, ма ба́ба пїньѳнски ў льєсьѳ,
Кїйом йу, кїйом йу, ѳна доньѳсьѳ.

39.

Не до тёрнѣа, не до тёрнѣа, бо ша поколѣме,
 Пит періном матеріном там ша загрійѣме.
 Не до тёрнѣа, не до тёрнѣа, бо тёрнѣа кольбача,
 Пит перином матеріном, періна горййача.

40.

Ішче не день, ішче не день, ішче хвала Бѣгу,
 Ішче ми ша прітудіме йѣдно ку другѣму.

41.

Кѣд вййду на гѣри, та собі загўкам,
 Аш ша мі на брўшку фартўшок попўкат.

42.

Ныт то, Бѣже, ныт то, ййак то на майданй,
 Шваншчанікі ў пѣцу, молѣко во збаны.

43.

Вййду на польану, але не на свѣйу,
 Але на мѣлѣго, што кѣму до тѣго?

44.

На нашей польаны, там ша фташок пасе:
 Г' ле', мѣла, зѣжень, бо то ўшйтко наше.
 У мойѣго ньяня не така польана,
 Ішче йа з ней нйгда фташка не зганяла.

45.

Кѣд вййду на майдан, кѣму зѣхцу, тѣму дам;
 Богатѣму за тўрак, худобнѣму хоць і так.

46.

Не бўду сйа жѣнйў, бўду сйа так живйў,
 Досц йѣм уж горбатйй, баржей бим сйа скрйвйў.

47.

Аныс йѣм сйа не ожѣнйў, чйжмйчка мй клац, клац,
 А ййак йѣм сйа ўж ожѣнйў, кѣрчйскамй шльац, шльац.

48.

Червѣне ййаблўчко на ййаблѣнцѣ вйсы,
 Одѣрвй го, дйўча, пѣдай го Марйсы.

49.

Керуйте овейки тима убочами,
Бó йа старий йугас не мóжу за ва́мі.

50.

Овечки на до́льи, хтó же вас подóйи?
Йа йугашчик млади́й, не дам сi сам ра́ди.

51.

Де то́та овейка, што пе́ред водила?
Пішла до убо́чи, ска́ла йей забіла.

52.

Мам фрайіра ма́ті на годіну, на́ дві,
Во́љу ша виспа́ті прі пе́цу на ла́ві.
Прі пе́цу на ла́ві ма́ма мйа прікрійе,
А с пла́ним фрайіром Паи Бох мйа побійе.

53.

Де сйа ку́ріт, там сйа ку́ріт, з мо́йсей мілей ко́міна,
Ўче́ра ве́чур хлы́ба пе́кла, згоріла йей періна.
Гей кйіби то лем періна, а́ле се́дем заглаўки,
А то біли ўші́тки се́дем во зелене́й отаўки.

54.

Та́кий ша мi хлы́б видаріў,
По́пит ско́ру ко́цур валіў.
Сере́діном во́да те́кла,
По́пит ско́ру миш утёкла.

55.

Ў калі́новим ле́се, во́да дреўко не́се,
Сьі́діт на ным дыўча, жоўти ўла́си че́ше.
Йак йіх рошчеса́ло, гірко заплака́ло:
Йе, Бо́же мий лубий, де йа сйа ту ўзба́ло?
Са́мам ту не прішла, во́да мйа пріне́сла,
Бо́дай то́та во́да мура́вом заросла.

56.

Ті́лько вас, дзівечкі, йак той калі́нечки,
Ны́т ту ме́джи ва́мі мо́йсей фрайі́речки.

57.

Ті́лько вас, парі́нци, йак зло́го нажджі́рйа,
Ны́т ту ме́джи ва́мі мо́йго фрайі́ра.

58.

Тільки вас, дьїучата, йак за дудок маку,
Сьядете до кута, не буде вам знаку.

59.

Пішоў мий малейкий — сама не знам кади,
Ці ко́ло капліці, ці ко́ло загради.
Кет ко́ло капліці, буде у Вистріці,
Кет ко́ло загради, буде у Варáды.

60.

Пішоў мий милейкий до той Гамеріки,
Лем мене ту лішіў на мий жаль великий.

61.

Амеріка вихвалена, на палий свет розглашена:
Йдет там у ньей досц ўшисткаго, немам жени, штож ми с того?

62.

Ў Амеріці добрі, ў Амеріці здраво,
Лем же ў Амеріці веселості мало.

63.

Ў Амеріце добре жице,
Кей не робиш, поражи це.

64.

Кукала кукучка, съала на йадловец:
Льубіў миа паробок, тэраз миа зваў гдовец.

65.

Ў нашим дворе сосна седем рочки росла,
Уж мѡйа фрайірка за іншего пошла.

66.

Фрайірэчко мѡйа, буї се Паана Бѡга,
Не пушчай іншего, кед мене нѡт дѡма.
Не бѡло мѡйа дѡма, буў сом за горами,
Мѡйа фрайірэчка пішла з гусарѡами.

67.

Не про тебе, жиде, корчму муровали,
Але про парінкіў, жеби танцьѡвали.

68.

Так ў гостінцу граїут, аж чѡрна зем дудніт,
Мѡйа фрайірэчка ўлетѡла до стѡдні.

Пре Бóга вас про́шу, лем тілько не гра́йте,
 Мо́ю фрайірэчку зо стúдны тьага́йте.

69.

Ў гостіньцу загра́лі на велі́ку бйі́ду,
 Ні з го́ри, ні з до́ли дывойки не і́дут.

70.

Стара́ла ша мо́йа мац, чим йа́ буду зі́мовац:
 Не стара́й ша, мамі́чко, прі́де по́ мйа́ Йані́чко!

71.

Мамі́чэйко мо́йа, шйі́те мі загла́ўки,
 Бо йа́ ша вам ві́дам го́рі пид польа́нки.
 Мамі́чэйко мо́йа, шйі́те мі перину,
 Бо йа́ ша вам ві́дам на дру́гу деді́ну.

72.

Долі́на, долі́на, на долі́ні сто́пцы:
 Йа́кі то прекра́сни о́рйабі́нскі хлб́нцы!

73.

Долі́на, долі́на, на долі́ні йё́дна:
 О́рйабі́нскі ды́ўки по ті́сьачу йё́дна!
 Долі́на, долі́на, на долі́ні за́йаць:
 А камі́ньскі ды́ўки по́ гра́йцару двана́ц.

74.

Дума́ла йёс, маму́сь, же вихо́ваш кра́ля,
 А ти вихо́вала на во́йну гуса́рйа.

75.

Прешо́ўска каса́рня з різа́но́го дрéва,
 Ніж йа́ до́ ней по́йду — бо́дай вигоре́ла.

76.

Же́ньте ле' ша, же́ньте, мла́ди ды́ўки бе́рте,
 А то́ти стару́лы — най ко́пайут і́ру́лы.

77.

Кё́би так Пан Бог дал, же́бим ша наўра́ціў,
 З рихта́рйом бим о́раў, а з дре́нчком бим мла́ціў.

78.

Кё́би так Пан Бог даў, же́би брат се́стру зваў!
 І йа́ мам йё́дно́го, по́шла бим за него́.

79.

Женьте ви ша, женьте, кед вам жéни треба,
 Їа за муж не пийду, мi мýжа не трéба.

80.

Жéниў бим ша, жéниў, мiм ча на то вóльбу,
 Але газдовiнъа, тóгó ча сiа бóйу.

81.

Жéниў бим сiа, жéниў, на мой' вéру жéниў,
 Кéби ме мой óцц с Прешóва вимéниў.
 С Прешóва вимéниў, а до Кóшиц нé даў,
 Зiраз би ча, зiраз, шýмне двiўча гльадаў!

82.

Радби сом сiа ожéнигi, не рад би чем бридку ўзiати,
 Бо при бриткей, бриткей жéни, трéба мац очечка зажмурéни.
 Радби сом сiа ожéнигi, не радби сом шýмну ўзiати,
 Бо при шумней, шýмней жéни, трéба мац очéчка ростворéни.
 Радби сом сiа ожéнигi, не рад бим богiчку ўзiати,
 Бо богiчка сiа фрасуўф, а свóйф богiцтво вихвальуўф.
 Радби сом сiа ожéнигi, не рад бим худóбну ўзiати,
 Бо худóбна лем сiа дúдри, же нема ў комóре, нi на пóдзе.
 Радби сом сiа ожéнигi, не радби сом стáру ўзiати,
 Бо то стáра лем сiа стúкат, до велькóго гарчка рiда кúкат.
 На остатку так сiа стiане, чо ча жéни не достiанем;
 Кед ча будзем потребóвац, дам сóбi чу дошiковац,
 Не будзем чу шацiц, iни хóвац,

83.

Уш сом се ожéниў, уш сом се уцéмиў,
 Уш сом свóйф нёрко на клынок завéсьиў.

84.

Мiла ча фрайiра тилького чак палец —
 Зыла го мi мiчка, думiла же смiлец.

85.

Парiпци, парiпци, од мiа приклад бёрте:
 Кед ча ша ожéниў, а ви ша не женьте.

86.

Мiла ча фрайiра, а бiло му Пётро,
 А зыiли го дiабли вимiгати пéкло.

87.

Мала йа фрайіріў, поўний виз під павуз,
А йак ігі за муж, вібраў йіх пальауз.

88.

Мала йа фрайіріў кáжду ніч по сéдем,
На моіім весьільу не биў лем тот йéден.

89.

Вёршком міла, вёршком, а йа пойдў кра́йом,
Там ми сйа зийдемо под зелéним га́йом.

90.

Йе, га́йу мой, га́йу, загайілі мі тья :
Фрайірэчко мо́йа, одгварілі мі тья.

91.

Бранілі, бранілі, забраніц не мóгли,
От тóго шуга́йа одгва́ріц не мóгли.

92.

Йе браньат мі, браньат, уж мі забраньа́йут,
Сáмі так робілі, а не памйатáйут.
Не браньте, не браньте, бо не забраніте,
Бо йа дáла рúчку, а ви не веріте.
Бо йа дáла рúчку, бо йа дáла пра́ву,
Бо йа дáла пра́ву ў косцéлы на пра́ву.

93.

Йе мáло нас, мáло, деж би сйа набрáло ?
Каждйй рик лапáйут, за войáчки дáйут !

94.

Мий óтец, мо́йа мац, дáлі мйа мальóвац,
Кет сом прішол з вóйни, не мóгли мйа пóзнац.
Лем та мйа познáла мо́йа фрайірэчка,
Што óна мі ўййла до вóйни перéчка.

* 95.

Ані сóm не мйсьлыў, ані сом не дúмаў,
Жéби йа богáньчі ў Прешóві обúваў.
Богáньчі, богáньчі, грязéте мйа ў пáльцы —
Вóлыў сом обúвац ў Орайáніні кёрпці !

96.

Висóкий тот косьцьіл, ішче го мурійут :
Шумний тот мий фрэйр, ішче го мальійут.

97.

Весéло сйа, дыўча, весéло сйа трімай,
Хоц тья дóма лайут, лем на пóльу сьпывай !
Лайу ме, бйіу ме, шугайу, нé дай ме !
Тогди тья не дам бйц, кет тья бóду льубйц.

98.

А помйж Трeпeтóвeць там зелéний йадлóвeць :
Пйтайу мйа зá муж ігй, не парóбок, лем гдóвeць.
О мамйчко, мамйчко мóйа, не пóйдзeм йа за нéго,
Видылам го прй Морáвй, кет сья кóпаў, голéго.

99.

Пóмож Бóже, пóмож с Пйлаўнйцй на Грóмош,
З Грóмоша до Чйрча, уж на мйа не вйрчат.

100.

До дóму, до дóму, бо уш час, бо уш час
Бо уш йáсне слóнко йде снац, йде снац.

101.

До дóму, до дóму, вéлькйй гoспoдáрйу,
Льуде óрйут, сьййут, а ти ў чўджйм крáйу.

102.

Кед льуде óрáлі, кед льуде сййáлі,
Тогда мóйй нóшки по свéце бйгáлі.

103.

Кед льуде óрáлі, йа на пéцу лéжаў,
Кед йёсте волáлі, йа нзйпéрше бéжаў.

104.

Йáкже ігй з дрйтом з вeлйкóго жáльу,
Кед óстатнью нóчку не бйтй на фрáйу !

105.

Нóчко мóйа, нóчко, спраў лe' сйа мй рóчкoм !
Спраў лe' сйа мй двóма, ньйт мйлóго дóма.

106.

Не тéраз, не тéраз на óрйшки хóдьат,
Ў óсéни, ў óсéни, кет сйа рáдй рóдьат.

107.

Йе рада йа, рада, же іду за двяда,
Бо дзяд торбу носит, Паана Бóга прóсит.

108.

Йе рада йа, рада, на водічку хóджу,
Бо йа прі водічці, фрайіра находжу.

109.

Не клáпкай, не дуркай, бо ті не отвóрим,
Бо йа о тако́го фрайіра не сто́йім.

110.

Тя́шко фу́рманóві до висóчкóй гóри :
Ішче тьяшше л्यубіц на ко́го ны́т во́лы!

111.

Хпáла мо́йа крáса з личка до по́йáса :
На ко́гож йа по́вім? Та лем на йугáса.
Йу́гас о́ўні на́се, хорóта з нím трыáсе :
Ба́ржей би з нím трыáсла, кэ́би йа з нím па́сла.

112.

Піска́ла пішча́лка о двана́пат ды́рок,
Не хты́ла піска́ті прес па́раднх ды́вок.

113.

Фрайі́рка з Йаві́рка, фрайі́р з Біло́й Во́ди :
Йакі́сми с́я зі́шлі обóйе мо́ло́ді!

114.

А ке́д ми ша зі́шлі, бу́дзьме йо́дно́й мі́сли :
По́дзьме на чере́шны́, аж на но́ни ви́шны́.

115.

До́ліна, до́ліна, ве́ршком йаво́ріна :
Не пій, ды́ўча, во́ду, напійэс с́я ві́на.

116.

Ма́ліна, ма́ліна, ма́ліна дво́йáка
Ка́жда ды́ўка к...а, што л्यубі́т во́йáка.
Тад і йа, тад і йа во́йáчка л्यубі́ла,
Але йа сом прóто ды́ўка справо́дліва.

117.

Тэрас се ми, тэрас, дыўки, напатэрге,
 Бо ме не повэдут прес сіво камэнце;
 Прес сіви камэнце, по зелэней лўчки:
 Будеш міла плакац, заламовац рўчки.

117.

Кед мене повэдут ко́ло но́вей цэ́ркви:
 Мамі́чейко мо́йа, ста́ньте лем із мэ́ртви!
 Пові́чте ле' ви мі ке́й й'ядно сло́вечко:
 Бо́же т'я благосло́ў мо́йе л'ю́бе дзецко!

119.

Уш то, дыўча, уш то так, уже му́шім биц во́йак,
 А то ў́шн'тко про тебе, чо сом ходіў ку тебе,

120.

Ходіў сом ку тебе, ці о́гень, ці во́да —
 Ти мі пові́дала, же ті лі́чка шкóда.
 А кет твóго шкóда, та мо́го шкóдн'іше,
 Та йа со́бі найду, дыўча пор'ядн'іше.

121.

Ці ті мо́йа міла найкра́шша,
 Же прі то́бі нашлі іна́ша?

122.

Й'е го́ра мі, го́ра, хто м'я на н'у во́лат?
 Во́лат м'я мой мі́лий, далéчко, Бо́же мий!

123.

Кэ́би ша зр'і́ўналі го́ри з до́лінамі,
 Жéби йа від'ы́ла Пр'яшеў ма́льва́нн'й!

124. *р. ст. 156, м. 73.*

Р'імнай, Бо́же, р'імнай, ве́рхи з до́лінамі,
 Зр'імнай Бо́же, зр'імнай, пі́шну чéльбадз з на́мі.

125.

Сві́тай Бо́же, сві́тай, жéби скóро день биў,
 Жéби йа ув'ід'ыў, ў́ ко́трім до́мі йа биў.
 Ці х т'им му́ровáним, ці х т'им будова́ним,
 Ці прі тей дыўч'інн'й шва́рней, ма́льва́ней.

126.

Тото ша мі, тото дыўча сподабало,
Што на сўхим йарку нощки умивало.
Нощки умивало, жеби бйіли мало,
Тоту воду піло, би червене било.

127.

Одавай сйа, дыўча, одавай, одавай,
Шак йа ці не браньім, Бог ті допомагай.

128.

Биў сом там, биў сом там, остал мі калап там
І перко фарбове остало на столе.

129.

Перечко з йавора хпало мі до морйа :
По' лем йего подай, фрайіречко мойа!

130.

На твій горі зімний ўйітрик дўйе,
Сам козачок неборачок пшепічэйку шйе.
Ти козачку, надобний олтарйу,
По' лем мйа випровадь з зеленого гаўу!
Пйшоў бим тья с того гаўу вивесті,
Кёбис сйа мі дала з дорожэйки звесті.
Ишче ті дам кановечку меду,
Ачей йа тья з дорожэйки зведу.

131. *пр. № 135, к. 28.*

Прйшло пісмо до седлака, жеби дالی войака,
А седлак ша застарай, де ша ў него такий войак ўзаў:
Маў вин таки три цери, кёби войовац хцели:
Ить ти, тперічко найстарша, ти на войну найратша!
Йа, татічек, не пойдзем, йа войовац не будзем,
Бо йа серцьа мехкёго, не забйём нікёго.
Ить ти, церічко средўшча, ти на войну валобўшна!
Йа, татічек, не пойдзем, йа войовац не будзем,
Бо йа серцьа мехкёго, не забйём нікёго.
Ить ти, церічко наймлътша, ти на войну найратша!
Йа, татічек, йа пойдзем, йа войовац, йа будзем,
Бо йа серцьа твердёго, йа забйём хоць кёго.
Йак йей ўласі стрігалі, ўшитки пави плакалі;
Йак на конья седала, отець, маті, плакала.

Їак она раз стрільла, трі сто війска вибіла!
 А цісар сїа припатраў, де сїа такий воїак ўжаў:
 Кэби ші бнў младэнец, даўби сом ті свой венець,
 Але же ші церічка, б́удеш мо́йа женічка!

132.

Висо́ка со́сна горэ́ла, пид ньом мой м́ла седзэ́ла;
 Іскорки на ньу надáлі, ўшítки парóпці плака́лі.
 Лем тот й́дэн не пла́каў, што й́ей найвэ́цей обла́пшаў.
 Облапша́лі й́ей гайдúці, ў зеленим га́йу на лу́ці,
 Облапша́лі й́ей гайта́ре, най же й́іх Пан Бох покáре.
 Згóрiў й́ей ў́інок і па́рта і й́една шнўра зо злáта;
 Плашчiці вóду носiлі, висóку со́сну гасiлі.
 Ой со́сна, со́сна, гóркiй дим, мiлóвал бим сiа, не мам с ким!
 Мiлóвал бим сiа з дыўчэ́том, ў кúдзельней хiжi за пéцом.

133.

А ці грáлі, ці не грáлі, бортáці ша вискакáлі,
 А мýдri ша прiзерáлі, такий тáнец не відáлі.

134.

Пóза б́учкi, пóза крiак,
 Хто пiтскóчiт — б́уде хлап;
 А йа та́кий шми́галец,
 Што пiтскóчу на пáлец.

155.

Нá край, мiсiаць, нá край, бо йа iду нá ф́рай;
 С крáйу, мiсiаць, с крáйу, бо йа iду с ф́райу.

136.

Анi се мi м́ла, анi се мi не тай,
 На субóту вéчар анi мiа не чéкай.
 Кед йа т́а не б́уду, шугáйу, чекáла,
 Облéчем видлiчку, пóйдзем нá ф́рай сáма.

137.

Б́уде мi весiльа на óсiнь под грúшком,
 Б́уде вéпер сьльуб да́ваў, свiньа б́уде дрúшком.

138.

Зáплать мi, Ванúсьу, за мóйу гамбúсьу,
 Штом т́а цiловáла ў кáжду суботúсьу.

139.

Субота мі прішла, неділя мі чўдна,
 Бо на моїм мїлім кошулі́йка брўдна.

140.

Кошуле́йка цєнька, шїла йей мїлейка,
 Шїла йей прес тїждень, плака́ла ка́ждий день.

141.

Перєчко мї вїйут, кошу́льу мї шїйут,
 Лебо мїа обїсват, лебо мїа забїйут,
 Лебо мїа забїйут, лебо йа дако́го,
 А ку моїей мїлей не пўшчу ніко́го.

Зап. в липни, 1899, від жінок, між ними від двох попереднїх.

VI. Матеріяли із села Вижного Свидника, Шаришської стол.

32. Як Саламон занімів.

Йак раз ўстал Саламон рано, та прѣсїл од матері вѣди. А она не звѣдала, же йей син, бо сѣя прибрал до інших шмат. Так она на нѣого брїсела вѣди. Він на нѣу. А она му повїла. Што хочеш? Та прїдь вечур! — Йак прїшов вечур, польїгали сѣбі, она му повїла: Роп што хцеш! — А він її повїл: А што бѣду рѣбил? Полѣжил її рѣку на пѣрси, повїл її так: Оталем сѣя нарѣдїл, а оталѣ йем сѣя вихѣвал. — Она го закляла, жеби занїміл: Та то ти, мїй сїну? Жебис тогдї прогварїл, йак древо! — Но він тогдї занїміл і зробїл гѣшлї. Йак сѣбі заграл музїку, аш тогдї прогварел.

Зап. в липни, 1899, від Яноша Лешка.
Порів. із ч. 33.

33. Соломон, його мати і мудра дївчина.

Бил Саламон краль на бѣлу. Йак в бѣлу прїшов і мамцѣ сѣя го звѣдала: Што там, сїнцѣ, доброго чѣтї? — Та шїтко плано, мамїчко, чѣтї. — Та не може там, сїнку, планого чѣтї! — Та што он зробил? Заклїкал сѣого іваша: Пілеш ти гѣ мамцѣ мѣстї хїшку, а обрїснеш її вѣди кѣшчїк на нѣги. Таї почѣйш ти, што она бѣде говорїтї. Йак сѣя засьмїѣ, та бѣдеш знал, што она хоче. — Йак прїшов інаш гѣ сѣому панѣві: Ну та што там? — Дѣбре ўшїтко, лем трѣби прїгї у нѣчї там. — І пошол сам сїн ў інашових шматѣх. Та она му говорїла: Што маш робїтї, та роп! — Він її тїлько отпѣвил же: Што йа мам робїтї?

Кед йа сьа оттєльа нарѳдїл, а оттєльа там сьа вихѳвал! — Тай тѳгдї што зробїла? Ётьяла го спак рѳкї през йѳго гѳмбу! Жєбїс тѳгдї прогварїл, йак дерєво прогварїт! — Так вїн бил нѳмїй за сѳм рѳкїѳ. І што видѳмал? З дерєва гѳшлї. І тѳгдї йак гѳшлї прогварїлї, і он прогварїл.

Пѳтїм зась прїшло дѳѳчѳтко сємого рѳку до нѳго на ѳгєнь. Так он го спїтал: Дєш ти вѳзьмєш, дѳѳчѳтко, тѳг' ѳгнѳа? — Та вѳзьму до фартѳшка. — А кєт тѳбї фартѳшок згѳрїт? — Ой не згѳрїт вїн, бо йа вѳзьму попєду на спѳдок. — Но алє вїн не вїрїл і за дѳѳчѳтком дал пѳзор аж до йѳго хїжї. Звїдат сьа го: Дє нѳанько пїшѳл? — Пїшѳл з йєднєй дрѳгї правїтї трї. — А вїн гварїт: А штош то мѳжє бїтї з йєднєй дрѳгї трї? — Оно му пѳвїст: Та пїшѳл тєрнѳм тєрнїтї тѳту дрѳшку, жєбї нѳїхѳ тамѳлї не їшѳл. Но ѳлє бѳдѳт йєднѳк с тєй дрѳгї трї, бо бѳдѳт тѳгу дрѳшку опхѳдїтї, та спрѳѳлѳят трї дрѳшки про тєрнѳа. — А мѳмцѳа дє? — Ё комѳрї. — А што ѳна рѳбїт ё комѳрї? — Та оплакѳѳє лѳнѳску рѳдїєть. — Та што жє то мѳжє бїтї за лѳнѳска рѳдїєть? — Мѳмцѳа сьа лѳубїла з нѳаньком і што порѳбїлї, та хѳчє мѳмцѳа порѳдїтї дѳтїнѳу, та там плѳчє — С тѳго вїн сьа забанѳвал барз, жє ё сємїм рѳку дѳѳчѳа мудрїше йак вїн. І шїткї свѳїй запїсї, што мал, шмѳрїл до пєца тѳй згѳрїлї.

Зап. в лїпнї, 1899, від Мїклоша Антонїка.

Паралєлї: Оба ѳтєї нѳмєрї, 32—33, сє лїше єпїзѳдї з ѳбшїрннх ѳповїданѳ про Сѳломѳна, щѳ їстнѳють до тєпєр у рїжннх ѳколнїцѳх Угѳрськѳї Русї. Пор. запїсанї мнѳю такїж ѳповїданѳ в Етн. Збїр. III, єт. 22—49, ч. 10—15. — Русннї Прїшївсьѳї єпархїї і їх гѳворї. Єт. 60—61.

34. Перєспѳнка.

Мал йєдєн грѳф йєднѳ контєсу. Так сьа му перєспѳнала. Грѳфка так пѳвїдат: Вєлїка гѳнѳба, штѳ ту рѳбїтї? Тѳгдї дѳла у кѳчу гнїй вѳзїтї, што то лѳѳдє бѳдѳт пѳвїдѳтї? Лѳѳдє пѳвїдѳѳт так: Йєй, грѳфка ѳшалѳла, дѳват ё кѳчу гнїй вѳзїтї. Гѳздѳвє йєдєн другѳму пѳвїдѳѳт: Та ти не вїдѳл, што грѳфка рѳбїт, жє ё кѳчу дѳват гнїй вѳзїтї? — Тот му пѳвїдат: І ёчєра вѳзїла! — А грѳфка тѳѳо слѳхѳла. Лѳѳдє ѳ тїм забѳлї. Грѳфка йак тѳѳо слѳхѳла, так пѳвїдѳла: І ѳ тїм забѳдѳт, жє сьа прїспѳла. Пѳвїдѳла, ѳ тїм, жєм дѳвѳла гнїй вѳзїтї, та забѳлї і ѳ тїм забѳдѳт, жє мї сьа перєспѳнала контєса.

Зап. в лїпнї, 1899, від Яноша Лєшка.

35. Бабина дівка.

Йѣдна баба мала дьўку та сьа йї переспала. А прїшол там йѣден жѣбрак, тай сьа звїдўйѣ дьўчати: Де ты маторь? — Та пішла радїсть оплакувати. — А він сьа звїдўйѣ: Та йаку радїсть оплакувати? Бо він то нє мїг знати тото. — Та таку радїсть оплакувати, коли сьа йї дьўка переспала, та сьа радувала; а йак йї маторь на подї чепїла, та плакала і маторь і дьўка.

Зап. в листи, 1899, від Яноша Лешка.

36. Де що про хрестини.

Як сьа дїтєя народїт, дораз принєсут там палїнки; тогдї поча-стўйут бабу пункову і так дадуть дїтєя вїтцьу і матерї поцїлувати, жєби го радї видїлї. Йак повєсут на родове, та нєсе кажда кума гор-нец рїзанок і горнец камї з маслом і йѣден талыр сїра і пїў лытри палїнки. Йак сьа роблят крестини, каждий кум платїт штирацет грай-царий і так сьа погосьтєят до йїѣдна ўшитки.

Зап. в листи, 1899, від Яноша Лешка.

VII. Материяли із села Літманови, Спішської стол.

37. Чортови записав ся і до неба дістав ся.

Бил йеден хлопец худобний, прегрѣзны ша рад учил, але пиньазі не мал. Раз собі заміншыл: Кйби мі дьябол дал пиньазі, жеби мі нігда с кешены не вишли і дуган с пічки, пальунка с фляшки, ажебим жил седемдєсять рѣкіѹ, та бим дал своѹ дѹшу за то дьяблѣ! Зараз дьябол там сѣа стал. Гваріт: Штос гваріл тєраз? Бо ѣа дьябол, што жадаш? Но та зробме кѣнтрах на седемдєсять рѣкіѹ: ѹшитко ти дам, што жадаш, ѣакѣс гваріл. — Зробілі кѣнтрах і потпісал сѣа. Піде до школі, пиньазі ма кѹпу, ларіѣс пиньазі, кішенѣ поѹни ѹше. Учїт ша дѣбрї, Бѣга прѣсїт. Раз замїслїт: Дє сут худѣбни дѣти, хлопцї, жеби ѹшитки ша сходїлі к нєму во свѣта аж. А вїн дал семїнарїѹ виставїті за тѣти пиньазі. Префесѣрїѹ трїмал тим дѣтьѣм, досѣць нѣ тим мал трї сто хланцѣѹ у школьї, на кѣштѣ ѹшитких трїмал, одѣнѣа ѣїм дѣвал, ѹшитко, што трѣба. А вїн зѣстал за дїрєктѣра. Хѣдѣа а наказїѣ тим дѣтьѣм, жеби Бѣга прѣсїлі, же вїн ѣїм ѣтець ѹшитким. Уж шєздєсять дєѹїать рѣкіѹ мал, не мал лем рок жїтї. Але і тот рок хѣрїї бил. А тот дьябол, што ша му потпісал, тот уж до цѣркѣи хѣдїл с тїма штудєнтамї ѹ постѣті ѣѣго. Прїде ѣѣден с цѣркѣи хлопец ку нєму, а гварїт: Пан дїрєктор, ѣак ми красьнѣ ѹ цѣркѣї служїлі Бѣгу, а вї нам нїч не прїповедѣлі. — Вїн гварїт: Ої, мїї сїну, тѣ уж не ѣа, бѣ то дьябол там на мїсцє мѣїѣ; але вї го ѹшитки не слухѣїте, лем ѣак самї пѣїльнїше знѣте, ѣак ѣа вас учил, так Бѣга хвѣйте! — На дрѹгїї дєнь тот роспѣвл тим студѣнтїм, же то дїрєктор не тот, бѣ вїн хѣрїї, але ѹ постѣті дїрєктѣра тот дьябол, што му дїрєктор кѣнтрах во сѣбе дал. Пїдут нѣзад ку хѣрѣму і прѣсѣят шѣ го, цї бї дѣїак не мѣглі Бѣга упросїті, жеби тѣло бїло дьяблѣво, а дѹша бѣсѣка? — Вїн пѣвід, же

то мож; а Бог вам сам даст знак. Тэрас іт там на тóту дріту, дэ йа з дьаблом кóнтрах рóбіл. — Піде йёден, вóзме сóбі льітер віна і біблїю і швачену крэйду, там ланіт ша модлігі прегрoзні. І описал ша крэйдом, жéби ку нёму дьабол нé мог прігі. Там áле прішол óтець йёго, кóтрий уж даўно ўмер, прішла маті йёго, хтэат роспрáўіагі з ним, він ку нікóму, ку жаднóму ані слóво. Прішли грóфи, барóни, панóве, пóни, цігáни, йáкі бїли на сьвїтї, і жид Іцїк з Америкі, жéби йім дал кльўчик от пёкла. Але він нé дал. Претрїжал тьáшко цілу ніч, áле ша натрãпил і мóдльїл ша цілу ніч тáмок, тáлмуд. І прішол тот дїрэктор сам: Но, гвáрїт, сїну мой, та ўж йёс докóнчїл? — Слáва Бóгу уж. — Дáй же ми кльўчїкї. — А то уж бїло рáно. — Дáйце му кльўчїк. Нé знал, жé то дьабол, а то бїл дьабол. Дáл му кльўчїк і дьабол одóрвал му пáлець. Прїде нáзад дóму ку тóму старóму дїректорóві, што трї сто студентїў за дьабельскї пїн'áаї вїучїл. Но, сїну, гвáрїт дїрэктор, сїну, слáва Бóгу, што пáлець то ніч, пре то мóжеш жїтї, а тэраз мéне замкнїйте ту до хїжї, а кэд пайдéте хо' лем йёден пáлець з мéне, та жéбїсте трўгду так дáлі зробїгі, йак кэд бїм цáтком члóвек бїл, бо дьáблї ўшїтко мóйце тьїло возмут, áле дўша мóйа і ўшїткїх вас — будéме ша називáтї сьватїма. Йак бўде пóгрїб, будéте ми сьнївáтї, жéбїс тóту біблїю прїньуе, с кóтройїс ў нóчи чїтал, та будéте видїгі, же ці дьáблї мóйу дўшу вóзмут, ці áнгелї до нéба. Прїйдут там два чóрни гарвáни і два голуби і кóтрї бўдут ша бїтї, та кэд голўби вїгрáйут мóйу дўшу і вас, та голўби зáпрут тóту біблїю, а кэд гарвáни, так ўтóгди ми ўшїткї ў пёклї. — Прішли два гарвáни і два голўби і ланїлі ша бїгї, áле голўби вїграли, а то бїлі áнгелї. І на днэшнїй день павўйут, кэд не поўжїралї, а йёго погрéблї, а дўша пїшла до нéба ку престóлу Гóспода Бóга Іеўса Хрїста, Сїна божóго, на вїчний отпочївок, де Аврам, Ісак і Йáкоў і йёго сїнóве Йáковови, там ша с нїма веселїт. А то акурáтна прáўда, не цігáнство.

Зап. в лїшнї, 1899, від Петра Вїрї.

Паралелї: Русїнї Пришївськóї епархїї, Ст. 62—63.

38. Богацький сїл.

Бїл йёден бóгач, прегрoзний пїйак. Йак пїшол до кóрчмї, кáзал сóбі пїрoмпель пальўкї: цылий день пїл, а ўше поўнїй бїл. Прїде ку нёму там сам Хрїстос і сўйáтнї Пётро — тóгди і йá там бїл — і гвáрїт: Цї ви видїлі такóго пїйáка, йак йа? Прэз день пїрoмпель пальўкї пїю і поўнїй ўше йёс. А гвáрїт: Нáте і ви сїа палїйте мáло! — Сам Хрїстос нé пїл, дáл му нáзад; він ўше пїёс, áле уш не поўнїй. Кáзал

п'ять і двацять, йѣден за другим, і то́то ви́пил і пи́аний не бил. І гва́-
ріт: Ці да́где і́ще йѣст та́кий бо́гач на сві́тї, йак йа? — Гва́ріт:
Йѣст. — Йа мам лем йѣдно́го си́на, та ви мо́го си́на же́бите оже́нілі. —
І пі́шли за́раз спраша́ті, там пре́красна дьі́ўка бі́ла — йа йѣй ви́дїл. —
Прі́дут просі́ті йѣй, але о́на не барз ма́ла дьа́ку за-не і́ті, бо бил барз
безбо́жний, а о́на бі́ла поря́дна осóба. Але ша побра́лі обо́йѣ. Ў́звал
йѣй там до сво́го бога́цтва. Йак прі́шли, хпал з не́ба о́гень, ў́шитко спа́-
льїл. Ла́пил там зас со́бі стаўї́а́ті сто́доли і хїжи; ле́дві поста́вил, пе́рун
пра́снул з не́ба. ў́шитко потре́пал і попа́льїл. Ле́дво ў́теклї там на́зад,
о́ткаль то́та дьі́ўка бі́ла. А йѣго о́тець там зго́ріл. Прі́шли там ку́ ньѣй,
ку йѣй ві́тцьу і йѣй о́тець ў́мер. Ка́ди о́тець ў́мер і зась пе́рун там
пра́снул, ў́шитко попа́льїл, аж і йѣму о́чи. Оні по́тім по жебра́нью пі́шли.
Ідут прес йѣден лї́с, ў́ши присьа́лі обо́йѣ, што не мо́гли пора́дити со́бі.
Іде йѣден пан — то бил гро́ф — спо́дабала ша о́на му за же́ну. І він
гва́ріт йѣй: Ту маш сто дука́тіў, дай то́му сльїно́му дьа́дóві, а ти по́дь
зо́ мною, бо му́сиш і́ті. Ві́нвал лево́львер і хтїл йѣй застрїлі́ті, ке́д не
по́йде з ним. Му́жа сльїпо́го лі́шила, а с ним пі́шла. Тот дьа́д ў́ лї́сї
пла́че, од го́лоду умі́рат, за три дні не пі́л ніч. А прі́шол га́рван і мї́-
сто хлї́ба ў́звал му то́ти пі́нїа́зі с хустóчком на дуба. Уж не мал ніч.
Ла́пил ша тулька́ті аш ку во́ды. Бі́л там йа́рóчок йѣден і ў́мил ша,
трóшки прóзріл. Дру́гий раз ў́мил ша, уж да́л му Бог о́чи на́зад: Ў́то́гди
аж Бо́га хва́лил, же́ му Бо́г дал о́чи. Він не зна́л ніч, жа́дну робо́ту, бо
бі́л роско́шний. І пі́шол там до то́го мї́ста, де́ бил тот гро́ф. Але гро́ф
захóріл, ка́ди він шол і ў́мер, а ма́йѣ́тност ў́шитку о́ддал на же́ну. Пі́-
шол до́ ней по жебра́нью, до́ те́й гро́фки, о́на го позна́ла, же́ то йѣй
муж, а он йѣй ны́. Заклі́кала го до хїжи, да́ла гро́фскї ша́ти на́-не і
о́пцьїлова́ла: Те́раз, му́жу, ти мий, а йа тво́я! С то́го гро́фства о́на по-
ло́ви́цу дарова́ла, же́би наста́лі мнї́шки на сві́тї і мнї́сі, лем же́би Бо́га
просі́лі за грї́шнїма льу́дьми. А о́ні ке́д не поўмі́ра́лі і днесь жи́йут за
дїа́ментовом го́ром, за скля́ним ве́рхом, за червѣ́ним мо́рїю за бі́лом
скя́лом, за ви́шьньїм по́льом. Там пан у́читель гру́льї ма́лі.

Зап в липни, 1899, від Петра Віри.

Паралелї: Етнограф. Збірник. III. Ст. 90—103. — Archiv f. sl. Phil. XIX, ст. 254 і XXI, ст. 294. Ч. 34. — Е. Р. Романовъ, Българ. сборникъ. I. Вып. III. Ст. 330—334. Вып. IV. Ст. 45—46. — F. Krauss, Sagen u. Märchen d. Südslaven. II. Ч. 73. — П. В. Шейнъ, Матер. для изученія быта и языка рус. населенія сѣв. зап. края. II. Ст. 159—161. — Рудченко, Народ. южнор. сказки. I. Ст. 161—163.

39. Три роди жінок.

Бил йѣден га́зда, мал йѣдну дьі́ўку. Прі́шли йѣдні спраша́ті, йѣден
парóбок: о́бїцвал му за же́ну. Прі́де дру́гий, о́бїцвал і то́му. Прі́де тре́-

тьй, обіцѣял і третьюму за жѣну. Прийдут ўсѣ трийє молѣди по жѣну, гваріт дьўка: Што будѣте робіті — свѣму вѣтцѣу — йак же мѣа трийом даѣте? — Не старай ша нич, йа тому рїад вивѣду, ўсѣ трийом парїпкїм дам жѣну. Мал йѣдну шўйу і свїнью; і дьўку запер до хлїву і шўйу і свїнью. Тѣти пїут, гѣстѣат ша, а дьўка ў хлїві заперта. Рас ту пїде заарїті до хлїву, там три дьўки йѣдна ў другу, ані познатї не може, кѣтра йѣго. Гваріт і плаче, же не познат, кѣтра йѣго ўласна дьўка. Іде вандроўник йѣден і ша му поскарїжит, што порѣбїл, йак ма познатї, кѣтра йѣго ўласна дьўка. Він зо спасу зробїл, а Бох покарал на праўду. Найлѣкше мош познатї, кѣтра твоїа ўласна акўрат дьўка. Устанеш рано і зѣатьѣве твоїї; кѣтра найперше бѣде ша брала фрїштїк гѣтовїті. Йѣдна снїт, йак свїнья; друга пахат йак сўка, третья ўстане, хїжу замѣте, умїла ша, помѣдлїт ша, вѣзме фрїштїк с порїятком згѣтовїт і даст свѣму гавальїрѣві порїяднїї йїсті. Тѣта снїт друга, а прегрознїї бздїт йак свїнья, бо зо свїнїї бїла. Третья пахат голѣдна, бѣрз би йїла, лем кїбї йѣй дахто дал, бо зо шўльї бїла. Хтѣуди старенькїй ѣтець заплакал, же він Бѣга обрѣзїл і зо свѣго дзѣцка смїх зробїл. На памїятку тѣту пѣки свѣт свѣтом бѣде, кѣждїй може знатї, дѣбра газдїнья, што похѣдїт з дѣбрѣго сїмїа, с том мож жїтї; а тѣта што похѣдїт зо свїнїї, тїран, несѣрїядне, нечїсте, зальпѣне, смольгѣве, брїтке йак свїнья. Третья фїкат, крїчїт, брѣше йак шўльа. Йазїк дѣўгїй, волѣси дѣўгї, рѣзум корѣткїй, а так хлѣпа кѣждѣго с планном жѣном Бог покаре. Дѣбрїй хлоп нїгда дѣбру жѣну не достѣне; а плѣннїй хлоп дѣбру жѣну достѣне. А то од Бѣга ўшїтко похѣдїт. Так мош познатї, же плѣнна жѣна хлопѣві кат, а дѣбра вїнець і проквїтат йак найкраша рўжа ў йѣго жївѣты аж до смѣрті амін.

Зап. в липни, 1899, від Петра Вїри.

Паралелї: Етногр. Збїрник. III. Ст. 111—112. Ч. 40. Про три вїри руськї.

40. Богач і бїднїй.

Бїл йѣден старїй члѣвек, вѣлькїй бѣгач, а дьїті не малї нїгда. Нашлї йѣднѣго хлѣнца і трїмалї тѣго хлѣнца за пїять і дваѣт рѣкїў за свѣго. І оженїлї го. Йак го оженїлї, ў першїм рѣку малї дьїті першї блїзньѣата, ў другїм рѣку блїзньѣата, за шїст рѣкїў дванацѣатѣро дьїті. Він сїа старїй погнївал, же му цѣлком богацтво зїдѣат. Одѣгал йїх с тїма дьїтми. Онї небожѣата пїшлї лем до йѣдної цїганськѣй колїби. І він хѣдїл зарїпковѣтї, што дьїтьом фалѣток хлѣба прїнѣус. І гваріт раз жѣнї: Йа, жѣно, мўшу сїа обїсїті, йа не гѣден тѣти дьїті вихѣватї. Рас пїшол, кўпїл сѣбї мѣтуз за дѣсѣать грѣйцѣарї і пїшол до тѣго

богача віниці. Біла йєдна черешня, там засіліл собі мотуз на шійу. І бил йѣдни камінь і с того каменя скрічіт: Ти худобний, не одбїрай собі живот, але гльадай, там пот тим каменюм найдеш котел пивіази. А то бил ангел. Мотуз лішил на черешні, а сам пішол ку жєні. Жєно! дал нан Бог пивіази! — Онї пішли обѣѣ і зносїлі тоти пивіази до колїби. На другий лєнь кўпїл дьїтьом шати і йїсті хлїба, што трєба бїло. На трєтїй дєнь продавалї йѣдну майѣтность і вїн кўпїл за сто тїсбачїў. А тот вїшол богач до віниц ку пивіазьом, уш пивіазиў нєма. Прїйшол дѣму богач, гварїт жєні: Жєно, нєўно тот худобний нан забрал пивіази. Але йа йїх достану нїзад! — Мал трї сто ѡвец, казал йугасѡві, жєби йѣдного трѡрїчнього барана прївїл дѣму. Вїн барана облўпїл, а сам сїа вїзльук і ѡвїл ша до бараньѣй скѡри. А жєна скѡру на нїм зашїла. Пішол вєчєр до тѡго худобнѡго і зрѡбїл ша дьаблом. Гварїт: Ти худобний, даї мї моїї пивіази, штос мї ўкрал, бо йа с нєкла дьабол! І рѡгом рїзнул ѡ вїкно і вїбїл шїбу. Тѡт уж нє мїг до рана спати, лєм сїа фрасѡвал. Пішол вїн зараз рано до пїса: Панє, ўчєра вєчур бил ў мєнє дьабол по пивіази! — Пан му казал, пїп, жєби дал на дєўїять слўжбїў на дєўїять дєдїн сто златї. Вїн то рѡздал. Лєгїт дѣму вєчур, лєгїт за нїм йѣден вѡїак ў червєнїм одївѣ, йак цїган, гварї: Чловєчє, ждїй мїа, бо йа дьабол, в дьаблом сїа йду бїтї. Прїшол там до тѡго худобнѡго, а тот прїшол богач ў бараньѣй скѡри зас: Давай мї пивіази! А тот дьабол скѡчїл, злїпал за рѡги, ўларїл ѡ зємльу, лєм на пѡрох сїа росївал. Дўшу ўзвал, пішол до нєкла і на двєшнїй дєнь там прєбїват ў нєклї. А тот худобний зас тѡто богачтвѡ одѡбрал, Бѡг му дал і на двєшнїй дєнь панїўѣ.

Зап. в листи, 1899, від Петра Віри.

Паралєлі: Етнѡграфїчний Збїрник, VI. Ст. 110—111. Ч. 282: Пїп в воловій шкурї. — Розвідки М. Драгоманѡва, т. II: Два українські „фабльо“ та їх жєрєла. Ст. 66—94.

41. Не вір жінці!

У Мункачѡві ўмер йѣден вѡїєнський капїтан, а барє порїадний члѡвєк. Таку красну жєну мал, аж во за мѡрїа, што йѣї пїри ані ў Мункачѡві не бїло. А так ша радїй видїлї обѡѣѣ, што лєм з йѣднѡм лїшком йїлї. Капїтан ўмер, йѣї муж. Она сѡбї заслўбїла, жє вїгда уж йѣї мўжа нїхто не бўдє вїдїл, жє ша не вїдаст. Ідут вѡїацї, а ѡна плачє за мўжом, жє йѣї ўмер. А йѣден вѡїак гварїт йѣднѡму фїрєрѡві: Ай, гварїт, кїби таку — бо то бїла барє шўмна, йа йѣї вїдїл! — Ой, даї пѡки! бо тѡта за мўжом за сѡбїїм барє плачє. — То, гварїт, нїч, а пїду ку ньѣї нї фрай. — Раз ў пѡчи по дєўїятїй годїни ѡблўк

ша до красового одына, йак до пароди, піде там під йей вікно і лапіт плакати. Плаче, паріче, а паньї гваріт своїей францимірці: Г' ле' там, а посьмоть, хто там так плаче! — Вийде она францимірка, позірат, відіт йейден войак плаче, але силзи нема. — Гваріт: Ідь го заволай нўка. Та чом плачеш? — Ге, паньї, таком мастьтву йем помастїл голову своїю, што коти би ми зылі, лем би гїртань остала. — Ну, та гваріт, за то не бїй ша, ляж собі на дїван, а ти, служницю, жебис не спала цылу ніч, лем жебис го вартовала, жеби му коти голову не одїїлі, бо шкода би такого бїло шуўного войака. — Паньї пішла до собі, льямпа ша свїтіла, кухарька помали дрїме прї ним, а войак ша сьміїф. Кухарька заспала, а войак помали льямпу загасил, а кепеньом голову закрил, а п... у виставил до гори. Кухарька йак зо спанья скрічіт на рати, же войаківї коти голову уж одїїлі, лем гїртань зостала. Паньї крічіт: Трїмай добрі за гїртань, жеби ми пірнаки не закирвавило! — Паньї засьвїтіт, войак ў кепеню голову ма завіту, голова там і гїртань. Так паньї ша росьміївала, же войак таке знал вивести і рўку му дала, же уж она бїде йейго жєна. І на гнєшній день жїють, кєд не поўмірали.

Зап. в листи, 1899, від Петра Віри.

42. Пан і дїд.

Бил йейден сьлыпий дьяд, а він за свій граїцарь нїгда фалаток хлыба не зыл, лем за чужий, а пиньазї откладал, деўйатьдєсьять деўйать дукатїў: Ай кїби ішче пана окламатї, жебим мал сто! І прїде на йейдну трахтїрню і просїт йалмўжну. Йейден пан посьагне до кепенї, мїсто йейдного граїцарьїа даст му дўкат. Уж ма сто. Лєтїт с тим дукатом под йейден камїнь за мїсто. А тот пан йак ша здогадад, та за дьядом помали, жеби дьядовї дўкат одобрал. Дьяд одийде на страну, а пан ўзвал му сто дукатїў спїд камєнья. Піде радєсний пан зась на трактїрню, уж ма йїстї і пітї. Піде дьяд ку дукатом, дукатїў нема. Піде на трактїрню тот дьяд алмўжну просїтї, тот пан го відїт, што му дукатї забрал і каже ў готельу: Дьядовї дайте йїстї, пітї, што найдорокше мате! — Прїнесут му мїасо і полиўку; полиўку вихліпал, а мїасо до гамби ўложит, задавил ша. Ту крічіт дьяд: Ай вай, мойї дукати! — Гваріт: Хто то му мїасо дал на обїд? Прївєтте ми ту пана того, што ми казал обїд дати! — Прївєлі пана, пана злїпал за гїрок: Паньцю, ти мойї дукати ўкрал. — А він: Йак ти можеш знати, дьяде, же йа твоїї дукати ўкрал? — Йа знам добрі. — А чом знаш добрі? — Бо йа од коди жїю, та йа за свій граїцарь нїгда фалаток хлыба або мїаса не мїг зыстї! Дьяд пана ўзвал до бєцїрку на суд. І заскаржїл

пана, же му дукати ўкрал. Вийшов суд, пан ша мусыл призна́ти, же акўрат він дукати ўзыл. Од пана дукати одобра́лі, а хтоўди настала худобна ка́са і пиньа́зі там да́лі, суд. А дзядові сентенцію суд вико́влі, же дзядові пиньа́зі не трэ́ба, лем фалаток хлѣ́ба і да́кі ша́ти, же́би Бо́га хва́лыл і же́би так жил. А панові службу да́лі, пе́ршим піса́рйо́м зо́стал на бе́цїрку і гнесь там жи́ў, а дзяд мусит і гнесь по жебра́нью ходи́ти.

Зап. в липни, 1899, від Петра Віри.

43. Як вийт з'їв чепець.

Бил йѣден рїхтар, пішол на йармак і опіл ша. Прїде до́му, ка́же же́ньї: Же́но, дай ве́чєру! А же́на ка́же му: Та́м маш на пе́цу ў го́рцу паца́ли. — А там не́ знал він, же ў ко́трїм го́рцу паца́ли, а йо́го же́ньї ўпал че́пець до во́ди до го́рца і там мо́кнул. Прїшол рїхтар, трафіл на́ тот го́рнець, мїсто паца́ліў ла́піт, йїст, грїзе че́пець же́нїн: Же́но, то паца́ли, гва́рїт, неува́рєні! Не мїг зы́сті. Але досьть на́ тим, уж лем фалаток зо́стал че́пця, че́пець зы́л, а паца́ли на пе́цу ў го́рцу зо́стали. Же́на позїрат на не́го: Ду́рний, паца́ли ў го́рцу, а че́пця вьїт. — Йо́йкат, кри́чїт, ва́дїт ша, бо рїхтар че́пець йѣй зы́л, а паца́ли зо́ста́вїл. Ко́ждий пї́як ро́бїт нї́як, ко́ждий му́дрий йак ро́зум про́йїѣ, та йѣ ду́рний.

Зап. в липни, 1899, від Петра Віри.

44. Рекрутська лапанка.

Требішовским костелье, ко́ло не́го те́мний лье́с:
 Пóвїдал мой мїлий, же он прїде і́шче гнесь.
 Йѣ, прїде, он прїде на тим бїлим ковы́чку,
 Лем со́бї прїпра́вїт на льївий бок шаблы́чку.
 Ша́блычку прїпра́вїт, на сво́й дом ша о́гляда́т.
 Йѣй ста́ра ма́тї за́раз на двір вибїгла:
 Йѣ, сїну, мїй сїну, пóвїдж мї но́віну,
 Хто́ тья на ту во́йну дал?
 Дал мїа, ма́мусь, дал мїа Требішоўский мла́дий пан,
 Твердо описати́, твёрдо поўїазати́, і́шче ку мнѣ ва́рту дал.
 Ва́рта прї мнѣ ста́ла од вечера до ра́на,
 А йак Бог дѣ́я дал, та мїа ве́лі до пана.
 Отвїрай пан ўра́та, ве́деме ті ре́кру́та!
 Твёрдо поўїазаний, твёрдо описаний, Требішоўский подданий.

Зап. в липни, 1899, від Петра Віри.

VIII. Материяли із села Якубян, Спішської стол.

45. Загдка із 1848 р.

Штирцать осьмого року, кет прішли Москалы до краіу угерко́го до Лубо́уны, лежалі ў льо́гру д́уже; л́уде ќу н́ім ходілі д́уже осмо-трива́ті. По́тім прішли аж до Я́куб́іан коза́ці, ко́три аж і ту ночова́лі. У́зв́алі на́шого па́на превелебо́го а і й́ого зва́тба аж до герешту, а на фа́рі не зоста́ло ніхто. Там за до́угий час білі, але по́тім прішли на́зад. Несправидливо́шчу небішчик Лоб́ода Ште́фо а і Марі́янчик Андро, і Ќупча Д́емо — то́то націганілі пред моске́ўским коменда́шом на й́аку-б́іанского па́на превелебо́го. Та прішли коза́ці, та ў́зв́алі та й́ак раз-бойні́кіў проваділі нев́іних л́у́д́ій. А пан Биг так дал, што і во св́іта пішли, што нев́іно скаржілі.

Зап. в липни, 1899, від Я́нка Іу́ляшого.

46. Як живеть ся Русинам на Спішу.

Та ту л́уде жи́ють ў на́шим краіу барс худ́обно. Робі́ті гірше му́сбат й́ак во́ли, а́бо ко́ньи, а і́шче т́ілько не́ма што заробі́ті, же́би мал св́ого й́идла до́сть, то му́сіт купова́ті. Пе́ота нат пе́оту нага́нбат, на пе́ред не мо́чи в нічим ви́йти. Посьі́е ѓбол ви́уса, зро́діт ша́ му осем сно́пцў. Посьі́е ѓбол й́арцу, зро́діт ша́ му два маудлі́ки. Поса́діт мі́х груль, а дру́гий доста́не. Зе́мля не до́бра, пу́ста, гно́йті н́ыт гру́бо ш́ чим, бо ста́тку ма́ло ма, і́диж би мал ве́цей, му́сіт прода́ті, а й́істі купі́ті. Й́ак ма худ́обний чло́век на св́іты жи́ті? Порці́а д́ужа, отплатки, ро-бі́ті тре́ба на ѓмінский по́тріб на др́ігах, л́іс саді́ті, та ве́цей тре́ба за да́ржо робі́ті й́ак со́бі, та не мо́же чло́век на св́іты жи́ті, го́лий, бо́сий,

хоть а трап ша, та кибі Пан Биг чоловіка ўзял, та би му льпше там біло. Пріде зіма, зіма ўсяди неспокийна, добрі од зіми, же чоловік не замарзне. На заробок іде, мало што заробіт зо стátkом: стátkу треба, йому треба, так му не падне ані пїадесьять грейцарій на день. То клін с кліном вибіват, а пальці заклáдат. Та над горáми вітер на нас дуйє, та так худобний Рўснaк на свѣты лédво жийє. До Америкi іде, там іде добрі заробітi і ту своіє газдїўство прóдаст, а там пийде, же заробіт. Прійде до хорóстi, áбо ша му дайáка прігóда стáне на здраўйу, злáме нóгу áбо рўку, та ані там не йє гáзда, ані ту, бо ту нема ніч уж. Рéшта, остáтнї тóти, кóтри ішчек вистáйут ў селы, тóти ша збїрайт тьж до Америкi ітi. Та, Бóже, хтóже ту бóде на тей худобней зéмльi газдовáтi? Пріхóдiт нам фшйтким уж там одийтi. Од Новóго рóку уж више йак на трi сто льудий одишло. А тéраз неперстáно ўше ідут. Та Бóже, йак то бóде на дáле житi? Та не зостайьме лем тóти, кóтри старi, а кóтри майт хiбу дайáку ў здраўйу. Та Бóже, будь нам милóстi, а пóмож нам тот свѣт скинчáтi!

Зап. в липни, 1899, від Янка Іуляшого.

Паралелі: Русини Пряшівської епархії і їх говори. Ст. 63—64. (Записки Наук. Товариства ім. Шевченка. III. 35—36).

47. У войську.

Прет штирацать рокáми, штом зáзнал, кед мйá одобрáлі за войáка? З рубаниска мйá одобрáлі а шчáгли мйá ку войьску. Прішол йєм до тaкóго рефємєнту, што лем чїстий Ньїмець бил. Не слибидно било ша гáдáтi по словєнски, лем по ньїмецки. Прішол Ньїмець, ўлáнил бідних рекрўтох за голóви, а ўйєдно з нїма клєпал. А ўше: Не бóдеш гвáрил по ньїмецки, а ўше по словєнски? Бєфєль кед бил, нїгда не ровўмил, што ў бєфєльу стóйт, а кед ша звїдал Ньїмца, што там роспраўйáйут: Тáдiт ти так писк мáш йак і йá і ўха та так слўхай йак і йá. Свóйим чáсом йак ша ньїмецкóго подўчил, та льпше било Слоўйáковi йак Ньїмцóвi. Рáтше офіцїре видылі Слоўйáка йак Ньїмца. А і шáржи з нїх поправілі ша дўже.

Зап. в липни, 1899, від Янка Іуляшого.

48. Як Гáзда пробував бути чарівником.

Прішол йєден Колочкоўйан до нáшой хижи по йєдногó краўца і з мóйим ньáньом ша згáдовáлі о свóйєй псóбтi. Та йак там, Йурку,

йак ша маш? — Тадіт, хвала Бóгу, дóбри. Але ти йак ша маш? — Тадіт йа, брáте, так: Мам дуже дьтій, а тьш не мам лем йёдну корóву, та не мам омасти грубо про себе і про дьті. Та мі гваріла жéна так: Мўжу, слўхай ле', та наши лўди хóдбат до Старóго Мíста на корóви та ідь же і ти. Мáме пнўазьы, та ідь йёдну пріведь, та бўдеме маті дьві. — Та йакже, кед наши лўде пншлі рáно, а йа ішче дóма? — Та смоть, ўпеч мі дайáке адзїмїа тай йа пнїду. — І пншол аж до Бáртиц, лем же свóйїх лўдїй нїгде не догóвил. Прїшол не скóро, пншол, ў йёдней хїжи ша сьвїтіло і вóшол тáмок і прóсїл ша нá нич: Гáздинь, цїбисте мїа не преночовáлі? — Она му повїла так: Йа не мам пльац ту, áле ітьте до гостнїнца. — Але йа ша бóйал до гостнїнца ітї, жéби мі дáхто пнўазьы не ўкрад, тá йєм повїл тей гáздинї так: Хїжу сóбї берь, а зéмля йе кральїўска! Спáл йєм áбо нї, прїшло кóло десьáтей годнїнї ў нóчи, гваріла маті так дьўцьцї: Касьо, а ўстáнь же, бó ша на Грaнaстóвї йалїўка отельїла. Та уж не скóро, бо йей уж обарвїнковалї! Пóтим гварїт йей зась по пулночи о йёдней годнїнї: Касьо, а ўстáнь же, бó бўде йáрмарк ў Стáрїм Мíсьтьї, та трéба мáсло колотїтї! Ўстáла, ўлапїла колотїтї, а помастїла бóднью з йёднóго черéца з йёдном мáшчу, а зáшла колотїтї; гнётька бóднья лем фучáла, уж бїло мáсла дость. Тот хлоп спал а дóбри чул і вїдыл: Ей кéбим той мáстї мал, тá би мі не трéба дрўгої корóви куповáтї! І ўстал рáно і гварїл гáздинї: Гáздинь, ітьте по жїдель палўнки за то, штом ў вас ночóвал! — Ішче дóбри дьўка не вїшла с хїжи, уж гварїл: Йак йей не скóро нїт. Ітьте ле' ви, смóтьте на дрїгу, цї уж не йде! — Зá тот час хлоп ўзьал той мáстї до папéрїа і поздрáвил і пншол дóму, не пншол уж на йáрмарк. Прїйде дóму, гварїт му жéна: Та штос так ў час прїшол? — Ей, та кед нїт йáрмарку. — Та деж наши лўди вéцей, же не прїшлі? — Та йа йїх áнї не вїдыл. Гварїт: Жéно! Злїй лем до бодéнки молóко, бўду мáсло колотїтї. — Йе, ідь бортáку, та лем ўчéра колотїла, дéж бим молóка уж набрáла? Нé мам лем солоткóго і той масьлáнки. — Йе, та злїй доўйёднa ўшїтко, а йа бўду сам колотїл. — Жéна пншла до сусьїда, а вин ўзьал колотїтї. Помáсцел бóднью том мáшчу, кóтру з Бáртиц ўкрад от стрїти. Прїйде пан, отвóрїт двéрї зо сьнїнь і гварїт му так: Нá кнїшку, пóтпнш ша. — Та лем пнш з Бóгом сам, бó йа не знам пїсáтї! — Хлоп от стрáху ўмьлїл. Прїшла жéна, хлопа вїдїт цáлком так йак нежнвóго і прóсїт ша го так: Што тї тáке? Тадіт не вїдїлас пáва? Тадіт ту пан бїл ў сьнїнох, та ша мі кáзал до кнїшки потпїсáтї. А йа му повїл: Пнш з Бóгом, бó йа не знам пїсáтї. Та пншол пóтим преч. — Вин ўзьал крэйду швачéну і вóду швачéну, а ўмил рўки, а бóднью ўзьал до онўчи а вншмáрїл на вóду. Та ша йей áнї пси, áнї свїнї не хтьїлі ўлапїтї, лем смердьїла, йак здóхлий пeс.

А потім прішла вода, та йу метала геў і там по воді: Та не хпу ніч, дем што мі Пан Биг даст, жадне стрігонство.

Зап. в липни, 1899, від Янка Іуляшого.

49. Заворожена корова.

Мал йем йедну корову; куніл йем за штірацайт шайних златиў, котра мала молока деўйять галф. Помальшим часом лапіла йей стріга, котра мі не хтыла молоко пушчати. Прішол йеден хлоп, а тьж бил стрігонь. Та йа ша му поскаржил, же мі молоко не хце корова пушчати. І вин ўзвал кінску питкову, а зогріл ў огню горйачу на червоно, а зложил нат січку нат сўху, а ішче не згоріла січка. А преціділ молоко през ньу, то за шість дниў такий йем потім мал хасен, што пйять галф масла за шість дниў йем достал по ний, бо мала нараз деўйять галф молока. Потім йем хтыл тоту корову продати, та мі стріга гваріла: На што продайеш? — Та кед мі не хце молоко пушчати. — Ідь, бортаку, тас йей визімовал, а тераз бис йей продал? Ну ле' йа ті йей прййду подойіті. — Прішла до станы тота стріга і йа кў ньей, а пріньес йем жохтарь а і йеден горнец. Та сьала стріга пот корову і гваріла так: Ей, маш ти ту добру корову! Лапіла дойіті, та надойіла жохтарь поўний і преляла до горца, што ша не здойіло. А другий зась надойіла поўний. То нараз билó. Потім йем йей ўзвал на йармарк, бо ша за осемнайцять тижний молоко кьагало. На йармарку кўпец прішол, обзиріл корову: Прошто ти чловече, продайеш? — Е, кед мі барз піньазі трéба, бо мам дьті дрибни. — Йа ша с ным зьіднал, але вин хтыл пйять златиў приборговати. Йа му не хтыл і ішол йем дому с том коровом. Кўпец прішол за мном на дригу, гварі мі: Ждй, хлопе, одбер піньазы, а корову йа беру. Ростворіл йей писк, обзиріл йей зўби, а она мала при зўбах отик, а він то не збачил і ўзвал йей дому і за пйять тижний палком йей зўби вилетьілі. Так му палком на ніч вишла, мўсыл йей забіті.

Зап. в липни, 1899, від Янка Іуляшого.

IX. Матеріяли із села Кремпах, Спішської стол.

50. Як св. Петро був два рази битий.

Ішов Ісус Христос зо св'ятым Пётром. І прішли до йдиного села, до йедней корчмі. І там хтыл Ісус Христос ў теї корчмі почовати. А св'ятий Пётро не хтыл, же там не бѹдут маті спочінок добрий, бо там сѹт пийаці. І Христос на-то прістал. І ішли с корчми гет. Ішли прес село і вошли до йедного дому. А там не біла лем йедна жѣна з дѣтма. А муж йей бил ў корчмі. Онѣ сѣа просілі на ноч. А она їм гваріла, же йей муж ў корчмі, та, гварі, прійде пийаний, та вас бѹде біті. Нѣдаст вам покій. Але Ісус Христос гваріл: Мѣ сѣа того не бойме. І остали там на-ноч. Потім ў почи ішов муж теї жѣни співайучи с корчми. І прійде до хижѣ і крїчит: Жѣно, свѣт! Давай вечерйати. Жѣна засвѣтила і вин абачил тих двох лежати на лаўці. І потому вин крїчал: А што то ту за гавдѣве? — А она му гваріт: То сѹт подорѣжнѣ льѹде. Просілі сѣа на-ноч. — А вин йей гваріл: Далас їм вечерйати? — Она йѣму повіла: Знаш, же ѣа прес тебе не зрѣбїу нѣч. — І вин їїх позганьал і роскавал жѣні дати вечерйу. А жѣна їм дала йїсті. І св'ятий Пётро зачал сіліті того гавду йїсті. А гавда отповіл йѣму: Йїдж, бо ти знаш, гавда во своїм домі, коді хде, та її. І так ўзвал і побіл Пѣтра. Потім польгали спати на лаўку. А Пѣтро прет тїм лежал на країу, а Христос от сѣтїни. І Пѣтро гваріл Хрїсту: Іане, поль, гварі, ти лем легный, бо ѣак сѣа здогада тот гавда, та би мѣа зас біл, та не витрїмам. А гавда потому ўзвал і завѣлал: Подь і ти с тамтого країу, най і тобі дам, жеби вам не біла крїѹда. І Пѣтро бил два раз бітий, а Христос аны раз, а то за то, што не хтыл Пѣтро ў корчмі почовати.

Зап. в линци, 1899, від Міхала Маласта.

Паралелї: Русини Пряшівської епархії і їх говори. Ст. 65. — Етнограф. Збірник, III. Ст. 85—88. Ч. 28 і 29, 1. — Archiv f. slav. Phil., XXI. Ст. 296. Ч. 28. — Národopisný Sborník, III. Ст. 109. Ч. 28. — Шейнъ, Матеріалы. II. Ст. 370—371: Богъ, попь и Микола. — Perger, Deutsche Pflanzensage. Ст. 117.

51. Дві дороги.

Білі двіймі брата во світі далекім. І они ішли за дригом і там білі пастіре. Хотілі дому пріті тоти двіймі брата. І просілі сьа тих пастірох, што там стятки паслі, же кади би могли прейті до своіей крайіни. А пастіре їм так повілі: Сут ту дві дриги. Йедна бара лехка, а друга барс тьашка, тернінамі зароснена, неутерга, а тога, гварі, барс весела. Але ми би вам так райілі, штобісте ішли за том тьашшом дригом. Праўда, гварі, же йе тога тьашка дрига, але безпечніша. Тоти двійме брата — бил йеден мўдрий, а другий глўпий. Мўдрий гварі ку глўпйому: Пўдье за том тьашшом дригом. А глўпий гваріл так: Та нашто би нам біло трєба іті за тьашком дригом? Пўдье за том лехком дригом. Уживайме роскўши, пўкля жийме. І так слўхнул мўдрий глўпйого. І ішли за том лехком дригом. Ідут, ўсьади красні пшениці, весело. Глўпий іде на пєред, скаче, радўйе сьа, а мўдрий во заду смўтний. Прійдут до йедной кўрчми, там їх качмўрка весело прійала, давала їм їсті, пїті, што лем самі хтілі: Біла музика, ўшитко того, што чєловєчєскўйє тьїло потребўйє. Росказала качмўрка своіим домашнїм, штоби тих подорўжнїх дўбри опходілі. На другий день виберут сьа оттамаль. Красні їх отпроваділа тога качмўрка, пїньазі од нїх не ўзвала, ішче она їм на дригу дала. Глўпий гваріл мудрому: Відіш, брате, йак нам дўбри! Весело ідеме, їсті, пїті маме і пїньазі нам даїут! Ідут тоти брата глўпий на пєред, а мўдрий за нїм смўтний. Прійдут вєчїр зас до йедной кўрчми. Там качмўрка красєно облєчєна, прібрата, зас музика. Танцовалі, ўшитко там біло про нїх, што члўвєк потребўйє. Росказала своіим домашнїм, жеби тих подорўжнїх дўбри опходілі і там їм вислугувалі дўбри. Йїлі, пїлі, веселілі сьа прєз нєч. І хваліла їх тога качмўрка, же йак дўбри зробілі, же до нєй прїшли. Рано позбералі сьа тоти двіймі брата; платігі йєй не трєба біло за нїч, ані за йїдло, ані за пїтьа, ані за нєч; ішче їм качмўрка дала пїньазі на дригу. Тоти зас ідут за дригом. І прїшли до йедного кнїазьа, што бил найстарший нат тїма кўрчмамі. Бўрз їх радєсно прійал, прївітал їх красєно, хвалїл їх, же йак дўбри зробілі, же до нєго прїшли. Та лем росказал їх гостіті. Они там сьа погостілі і грўжнї їх хвалїл, же йакі то дўбри лўде, же до нєго прїшли і гварілі їм: Хто до мєне прїйде, тот дўбри походїт, бо у мєне йєст богатства, йа каждому вислўжу і дам їсті, і пїньазі каждому, хто до мєне прїйде. І там прєпочовалі ў того кнїазьа. На другий день забралі сьа і ішли далє. Прїшли до йедного льса і там обзерілі сьа назад. Відьат за сўбом, же там лєтьят гайдўці на кўнях, а то за нїма. Впїравіл їх тот кнїазь, же йєму zostалі дўжнї і же йєго опкралі. Они сьа просілі тим гайдўкам,

же о́ні ніч зле не зробілі, але то ніч не помагало, лем їх брالی. Тóти почáli сїа крїті под лїсьтьа, а тóти їх гайдўці витьа́гли і ўзьали зо со́бом ку тóму князьо́ві і прїпроваділі їх прет князьа. Поставілі їх прет сут. І там їм суділі; тот князь їм сўділ, же ішли по корчмах, а ніч не платілі і же йґго онкράлі. Тóти сьа зачáli вигварйа́ті, же о́ні ніч злóго не зробілі, але то ніч не помагало, лем їх суділі. Мўдри́й крїчал на глупйóго: Відіш ти дўрний, про тебе йа бўду нещасливий. А глўпйй крїчал на мудро́го: Чóго ти ішо́л, кєт ти мўдри́й? Бїло мене не слухати, але мене на до́бру дрїгу прїпровадіті. Але судїя по́вил так: Ані йґден, ані дрўгий не сказўйте йґден на друго́го. Обасте вїно-ва́ти і бу́дете повїшани. І так їх о́бох обісілі. Тóти два бра́тья тельо зна́чат: Члóвек йґден, дўша і тьїло. Пастїре, то попове, што лўді на-верта́йут од злóго ку до́брому, а хто не слўха, тот погїбне. Качмарки тóти двї тельо зна́чат: Дьабли. Тот князь то йґ голова найста́рший ват ўшиткїма дьабла́мі. І так сїа скончїлі тóти двоймі бра́тья; не по-слухали до́брых пастїриў.

Зап. в липни, 1899, від Міхала Маласта.

52. Як цїган здурив пана.

Бил йґден велький пан, мал ў цєркви о́собну лаўку, што сам сьї-дал ў ньєй, ньїкого не пўстїл до-ньєй. А цїган так по́відал, же вин бўде с тим пано́м сьїдіті ў лаўці. А лўде му так по́відали: Ідь, дўр-ний цїгáne, та вин бўде с цїгано́м сьїдіті? Кєд вин не-сцє з ньїким! А цїган сьа спрїчал, же бўде. І прїшо́л рас цїган до цєркви. Прїде кў тєй лаўці, де тот пан сьїділ і гварїт йґму: Пáne, кїльо би така гїрча злáта стоїа́ла, йак пїасть? — А пан йґму гварїл: Подь геў! — І пў-стїл го до лаўки. Сьадь со́бі кў-мі! По слўжбї ішли па́ром с цєркви, цї-ган с пано́м. Пан ўзьал цїгана до своє́го до́му і дал му йїстї, пїті. Йак сьа цїган на́пїл і пан сьа го звїдал: Дє ма тóто злáто? А вин гварїл: Тєраз нїмам, але йакбим мал, же кїльоби стоїа́ла? — І так цїган вирихтóвал пана.

Зап. в липни, 1899, від Міхала Маласта.

Паралєлї: Етнографїчний Збїрник, IV. Ст. 187—188.

53. Як злодїї крали мїд.

Бил йґден гáзда так на гóрах. І тот гáзда мал пчóбли. Ходїлі йóму кра́сті злодьйґє пньа́ки с пчолáмі і з мєдом. І тот гáзда дал зро-

біті велький пняк такий, жеби сам до него сьа скрил. І йак бил готівий тот пняк і там до того пняка наклал гноіу. І сам потім вошол до того пняка. Прішли злодійє, та вашкалі с пнякамі, котрий найтїаиший. Повашкалі тот найбекший, то бил барє тїаикий. І ўзїалі тот пняк, што бил ў нїм гної і гїзда. Йак го ўзїалі, та ідут з нїм. А тот гїзда крїчіт ў пняку: Го-оп! Тоти зложїлі пняка і ўтїкалі. Одїшли дїальє, прїзерїаїут сьа, не відно нїкого. І гварїат: Подьмє, кєд нїт нїкого! Ўзїалі того пняка, гїс го нєслі. Нєслі дальєко і закрїчіт тот гїзда ў пняку: Го-оп! Тоти гїс зложїлі пняка і ўтєклї до лїса. Прїзерїаїут сьа в лїса на того пняка, там нїт нїкого. І гварїат йєден ку другому: Кєд нїт нїкого, та пдльмє по того пняка. Пїшли по того пняка, ўзїалі го, нєсут, прїшли уж до лїса. Йак уж бїлі ў лїсї, тот гїзда скрїчал: Лїпай-лїпай! Тоти сьа поўстрахїлі, шмарїлі с пняком і поўтїкалі. Тот гїзда вїшол ўтди с пняка, пїшол дому. А тоти злодійє прїшли нїзад ку тому пняковї, одорвалї з гори верх, йєден по локоть рїку ўштїрїл там; йак рїку вїнїал, та облызївал і гварїл: Йакїїсі чїдний сьа мї відї тот мїуд. А другий му гварїл: Бо йєс сьа стрїпїл, та гї то сьа тї відї чїдний!

Зап. в липни, 1899, від Міхала Маласта.

54. Тягнули медведя до меду.

Бил йєден дїдо з бїбом і жїлі онї ў лїсї на йєдней польїанї і там нїхто кї нїм не захдїл, лєм самї ўше бїлі. Раз вїїде дїдо нїдвїр і відїт на дворї медвєдья. То бил гость того дїда. І завлал го до хїжї того медвєдья. А у дїда бїло вельо меду, бо мал дїдо пчолї і мал в вельком мїском на стдлы і хтїл погостїтї того медвєдья. Медвїдь нє-хтїл їтї. Ўзїал дїдо медвєдья за ўха і прїтїагнул ку стдлы. Медвїдь йак скоштївал, та тельо пїл, што мїло в'охїбїл. І дїдо ўзїал медвєдья за оїон і тїагал нїзад ку двєрїаи от того стдла, та му одорвал і ўха і оїон. Уха му одорвал, йак го тїагал ку стдлу, а оїон му одорвал, йак го тїагал от стдла. І вїтїаг го аж нїдвїр і там ддбре попукал гдстья, та гї то нєма медвїдь анї ўха, анї оїона, бо прїїл на мєдї. Так сьа угдстїл медвїдь у дїда.

Зап. в липни, 1899, від Міхала Маласта.

55. Небилїця.

Бил йєден царь. Вїн мал йєдну принцєзу, та дал до новїнок, цї ша нїїде такий прїнц, або другий члїовек, жеби му пдвїл тїаке цїгїань-

ство, жеби він му повіл, же не праўда, та му да своіу принцезу за жэну. Та зробіл вельку гостіну, та ша зійшо вельо прінціў, та ані йфден ша не нашол, жеби му повіл таке ціганьство, жеби він му повіл, же непраўда. Бил йфден отець худобний. Вин пас лем свіны. Та вин мал трьох сінїў. Двоіф біли мўдри, а наймолотчий бил глўпїей. Та гварїл старший син свому вітцьовї: Ньянью і йа пїйду ку ному царїовї, ци би йому не повіл даке ціганьство, ци йа би не достал йфго принцезу. Отець му гварїл: Нє-ходь, мой сїну, нє-роб зо ша сьміх, бо ги ни таки сут панове і прінцове, а му не можут повісті таке ціганьство, жебі вин гварїл, же непраўда. І пішол вин, стал собі до кўта і слўхал, йак там ціганьлі, йак котрий миг. І потім вин ша забрал і пішол назад дому. І гварїл так: Ньянью! нє мож повісті таке ціганьство, жеби вин поўїл, же непраўда. І потім і средўший син тиш гварїл свому отцу: Тай йа, ньанью, спрїбуўу їті, ци йа би не поўїл даке ціганьство, циби йа не достал йфго принцезу. Отець му гварїл: Нє-ходь, мой сїну, бо кед старший не ціганьл добрі, тай ти не будеш.— Але вин лем раз пішол і тиш так стал до кўта і слўхал і ніч не гварїл. І забрал ша назад дому. І гварїл: Ньянью, дарьмо і йа там бил.— Та потім і наймолотчий син ша забрал і пішол, ци би вин не достал йфго принцезу. Та отець ша з него сьміял, же билі дваїф мудріші, а не досталї йей, а вин найглўпший їде. Та ша с того сьміял, же вин йей акўрат достане. Йак прїшол там, та собі стал до кўта і стоїал і слўхал, йак другї ціганьлі. І йак уж каждий своїф поўїл, та прїшол ку нему царь і гварїл му: Ти, мий сїнку, штó ту хцеш? І він го препросїл, же і він хце повісті даке ціганьство. — Добрі, мий сїнку. Пбвїдж! — Мал мий отець йфдну корову, та зме йей зїмовалї, а зме не малї ш чїм, бо сме барз худобни. — Но, то може, мий сїнку, праўда і то. — І тóта корова наробїла нам таку кўпу гноїу, йак найвєкша гóра. Та потім зме не малї што робїті с тим гноїом. — І то може, мий сїнку, праўда. — І мий отець барз худобний бил. І пишол вин і кўпїл йфдну вельку рїльу. — І то може, мий сїнку, праўда. — І потім мий ньанью дал справїті йфден велький виз. — І то, мий сїнку, може праўда. — І тот гний склалї на тот виз ўшїток і запрїаглі тóту корову і вивєалї на тóту рїльу. — І то, мий сїнку, може праўда. І йаг ми штїрме хлóпї йак дўбі, тазме тот гний розметалї йаг мак.— І потім ми ша не прїсмотрїлі на нашу рїльу, тазме розметалї на чўджий. — І то може, мий сїнку, праўда. — І потім штó ми малї робїті, кед ни на нашей рїльї гний? Та зме ша потім думалї: Што зробїме с тим гноїом? Але йак ми штїрме хлóпї йак дўбі сталї каждий на-рїг і ўзьалїсме тóту рїльу і превєрнўлїсме йей на нашу рїльу.— І то може, мий сїнку, праўда. — І потім зме з'оралї. — І то може, мий сїнку, праўда. — І посїялїсме

жіто. І што ша, Бóже, стало? Не зродило ша жіто, але жóлудь. — І то, мий сінку, праўда. — І пóтим шчо зробілі ньáньо? Пішли і купілі дўже барз свінь і ходілі с тїма свіньма ...— І то праўда, мий сінку! — на тóту жóлудь і пáсли свіньї мий ньáньо і з їх ньáньом ўраз. — Тэраз цігáнїш, мий сінку. То непраўда! — І дал му прінцеау. І жїлі і жїлі, пóкльа ша їм не скінчаў сьвіт.

Зап. в липни, 1899, від Ваня Пачепи.

Паралелі: Небилиці мають дуже обширну літературу. Вона вказана в отсих виданях: Етногр. Збірник, IV, ст. 157—161; VI, ст. 326—329, ч. 664—665; VII, ст. 93—94, ч. 40. — Сумцовъ, Разысканія въ области анекдотической литературы. Ст. 181—187. — Гринченко, Етногр. Матеріалы, II, 334—342. — Národopisný Sborník, IV—V, ст. 136, ч. 37.

56. Майстерний злодїй.

Бил то йѣден гáзда, але барс худóбний. То вин ўмер і жéна ўмёрла, та óстаў йѣден хлóнец та хóдїл по сéлі по хїжах, та уш лўде на него крїчáли, же уш мóже служїті. Так вин ша зáбрал, та їшол гет. Та зáмол до вéльких лысьїў. Прїшол ку ньóму йѣден старїй збїйїнк. Та, мий сїну, мóже бїс ти прїшол до мéне служїті? — Та вин там прїшол, а їїх там бїло двáцеть штїрї. Та вин слўжїл за сéдем рóкїў. Тá му казáли їті на йѣдно дерéво. А на тим дерéві мал птах гнѣздо: та жéби вин ўкрал йѣдно йáйко, але так, жéби птах сьїдїл на йáйкох. Та вин їшче лѣм зáчал їті, та уш птах ўтьук — Тá, мий сїну, їшче мўсїш служїті дрўгих сéдем рóкїў. — Йáк вислўжїл сéдем рóкїў, зась му казáли їті по тóто йáйко; але вин уж вїшол пїт саме гнѣздо та птах ўтьук. — Та, ти мий сїну, мўсїш їшче сéдем рóкїў служїті. — Йáк вислўжїл сéдем рóкїў, зась му казáли їті по тóто йáйко. Та уж вїшол і йáйко ўзвал, же птах сьїдїл на гнѣзды. Та уш тэраз мóжеш їті по сьвїтї, бо уш знаш дóбрї крáсті. — І óні му заплатїлі. Зáбрал ша і так пїшол. Прїшол до йѣдного мїста, та там пїшол служїті до йѣдного шўстра, стал за учьа. А ў тим мїстьї бївал цїсар, а мал вéльо пїньáзї. А тот йóго гáзда, тá го вóлал, жéби їшли крáсті. Та óні пїшли, набрáли што лéдво обїдва прїнеслї пїньáзїй. На дрўгу нич зас пїшли, зас тéльо набрáли, што лéдво прїнеслї. А на трéтью нич гáзда хтѣў їті, а слўга нé-хтѣў. А тот цїсар уш побáчїл, же уж пїньáзї крадэни, та сьа чудовáли, йáк бн тóго злодѣя ўлапїлі. Але бил йѣден старїй злодѣй в герéшцьї, што уж мал до смёртї сьїдїті. Та пїшли ку тóму злодѣйовї на порáду, йáкбн тóго злодѣя ўлапїті, што там ходї на пїньáзї. А вин, тот злодѣй, пóвїл, жéби йѣдну вéльку дѣру вїконáли прї тїх

пінязьох. А там до той дѣри жѣби смѣли нальали, а йак пійде на пінязьі, та ўлѣті дѣ той смѣли, та не вийде, та го ўлапйат. Та ѳні пішли на трѣтѣу нич. Слѣга не пішол брѣті, але гѣзда пішол брѣті, та ўлѣтѣл дѣ той смѣли. Тот не гѣден го бил витѣагнуті та му гварілі: Одрѣбай мѣ голѣву, а голѣву возь; йак мѣа ту найдут, та мѣа не познайут. Вин му одрѣбал голѣву і тѣту голѣву ўзьал і пішол дѣму ку гѣздиньі. На рѣано трѣпа нашлі ў смѣлі. Познаті не гѣдні, бѣ голѣви нѣ мал. Так ѳні пішли ку тому злодѣйѣві радіті, йак би тѣго злодѣйѣа злѣпіті. А вин йім дал порѣду, жѣби тѣго трѣпа ўзьалі пѣ-два кѣла, а войѣці жѣбі го по мѣсьцьцѣ возілі, а де ўчѣйут плач, жѣби стѣмаль брѣлі; тот злодѣйѣ стѣмаль бил. Йѣго жѣна йак го увідыла на кѣлах, дѣраз заплакала. Дѣраз прішлі там йѣй брѣті, а тот слѣга мал ниж та сѣбі до пѣльца зарізал. Войѣці прішлі, та гварі: Мѣже ваш муж? — А слѣга: Йа різал скѣри там сѣбі до пѣльца зарізал; а то мѣя жѣна, віділа кроў, та гѣ то плаче. — Так ѳні прішлі дѣльѣ по мѣсьцьцѣ, а тѣту хіжу сѣбі зазначілі. Слѣга, йак ѳні одішли, ўсьѣди таки знаки порѣбіл што ѳні нѣзад ша веріулі, вігде тѣкого знаку не мѣгли вѣйті, бо ўсьѣди так бѣло зазначѣно, йак ѳні зазначілі. Прішлі дѣму, злодѣйѣа не нашлі. Так ѳні пішли ку тому злодѣйѣві на порѣду, йѣкби ішче мѣгли тѣго злодѣйѣа ўлапті. А вин йім дал таку порѣду: жѣби во злѣта дѣлі ульѣті йѣдноѣо барѣана, а тѣго барѣана жѣби офіцѣре ўзьалі а по мѣсьцьцѣ возілі; хто кѣпі тѣго барѣана, та тот кѣпі, што там на пінязьі хѣділ, ажѣби за тѣго барѣана барз вѣльо просілі. Так ѳні ша зішли с тим слѣгом і вин дѣраз згѣділ он вѣх тѣго барѣана. І гварі йім: Йѣа ту нѣ мам дрѣбних пінязьі, та пѣдьме до кѣрчми. — ѳні пішли до вѣлькой кѣрчми. Зѣчне йім раховѣті пінязьі, не мѣлі му видаті. Йѣден гварі: Йа пійду тѣсьѣчку змѣніті, што би ми йім видѣлі. — А тот слѣга гварі: Нѣй ѳні сѣдѣат, а йа пійду змѣніті! — Пішол тѣсьѣчку змѣніті, та ўкрал і тѣсьѣчку і барѣана. Тѣти офіцѣре прішлі ку цѣсарѣві і повілі, ішче нам ўкрал тѣсьѣчку і барѣана. Так пішли ку збійнікові на порѣду. А тот збійнік так йіх порѣділ, жѣби дѣлі шубеніцу поставіті, а тѣго трѣпа на шубеніцу обісіті. А вин пѣ ньѣго пріде, вин гѣ там бѣде хтѣл схѣваті, де й голѣву схѣвал. Ажѣби двѣнацѣть войѣкѣй на вѣрту дѣлі. А тот слѣга кѣпіл кѣнѣа і два кѣла. Пішол, накупіл на двѣнацѣть пѣпнѣу одѣнѣа і набрал сѣбі пѣльѣнки і тѣто одѣнѣа ўзьал, та ішол пѣпид тѣту шубеніцу. Та не ішол за дрѣгом, ѣле вѣшол до мѣлки, та там барз ўйѣкал у тѣй мѣлѣці. Войѣци гварілі: Пѣдьме члѣвѣка вѣратѣваті. — Дрѣги гварілі: Ей, будѣме там хѣдіті, дѣзѣадиў рѣватѣваті! — А трѣтѣй гваріят: Пѣдьме, та го зратуѣме! — Пішли та го с тѣй мѣлки витѣагли. І вин йім барз крѣсьнѣй подѣаковал: Кібім мал пінязьі, та бим вам заплатіл, ѣле кѣд нѣ мам; мам кѣшчок пѣльѣнки, та ша го лем нашіте! — ѳні ша на-

пії, а він льух спати а пальуьку мал на колах. Він спал, а о́ні ходілі та ша ўшітки цопілі. Їак заспа́лі, він ўзьал ўшитких поз'обльїкал, а ўшитких за по́нвў пообльѣкал, а сам тру́па с шибеніці ўзьал і та́м го сховал, де й голо́ву сховал. І оды́нѣа во́йѣньске ўшітко за́брал і прішол до́му. Ра́но йѣден во́йак найпѣрше ша зобу́діл, та не смотріл на се́бе, але смотріл на друго́го: Та што ти поробі́л? У́чѣрас бил во́йак, а гнѣска уж йѣс пип? — А тот ста́не: Тай ти пип! Тот пізрі на се́бе та ві́ді, же пип. Та оста́лі ўшітки двана́ц поповѣ. Но, што те́раз будѣме робі́ті? Та нас цісар да повіша́ті. Але йѣден гва́рі: Пийде́ме ку ціса́рѣві, та му не повіме, што ми превіне́лі, та́ го будѣме просі́ті о преба́чѣнѣа, та на́м мо́же отпўсті́! — Так о́ні пішли ку цісарѣ́ві, та́ го просі́лі, же́би йім отпўсті́л; а він йім гва́рі: Пові́чте, штѣсте зробі́лі, та вам отпўшчу. — А о́ні ніч не гварі́лі, лѣм го і́шче раз просі́лі, же́би йім отпўсті́л. — Він йім гва́рі: Штѣсте зробі́лі, та вам отпўшчу! — А о́ні ніч не гварі́лі, лѣм го і́шче рас просі́лі, же́би йім отпўсті́л. — Він йім гва́рі: Штѣсте зробі́лі? У́шітко, вам отпўшчам. — О́ні по́гим му пові́лі, же йім тру́па зо шибеніці ўзьал і оды́нѣа йім за́брал і йі́х за по́нвў пообльѣкал! — Ки́би бил йа пѣрше зна́л, та ўшітки двана́ц бі́сте біні́ на те́й шибеніці ві́сілі, але уш те́рас, жем вам по́віл, же вам отпўшчам! — Так пішли зас ку зло́дѣйѣ́ві на пора́ду. Зло́дѣй йі́х так пора́діл, же́би да́лі ве́льку гості́ну зробі́ті, а на то́ту гості́ну ка́ждий мо́же і́ті, а йѣдну хи́жу же́би да́лі дуката́мі ви́ложі́ті, а хто, гва́рі, бу́де бра́л, і́нший ны́, йак тот зло́дѣй, бо він сьмі́лий. Так да́лі ве́льку гості́ну зробі́ті, а тот зло́дѣй бога́ньчі со́бі посмо́льыл, а дукати ў́ше ша му на бога́ньчі лапа́лі. Смотрі́лі — дукати хі́бѣят, ні́хто ша не хі́льѣа; та ка́ждий му́сьыл там спа́ті. Ішли ў́ но́чи реві́довати́ і на́шли на бога́ньчі йѣден дукат; зло́дѣя не ўзьа́лі, лѣм му з бога́ньчі за́пї́аток одорва́лі же́би го на ра́но позна́лі. Поста́йут ра́но, а зло́дѣй стал ў́ но́чи, ка́ждому йѣден за́пї́аток одо́рвал. Ішли реві́довати́, прішли ку першо́му: Тот зло́дѣй, бо за́пї́атка не́ма. Але смотрі́ят да́льѣ, жа́ден за́пї́атка не́ма. Уж зло́дѣя не зла́пілі. Пішли на пора́ду. Зас ку то́му старо́му зло́дѣйѣ́ві. А тот зло́дѣй ка́зал да́ті дру́гу гості́ну зробі́ті, аже́би на то́ту гості́ну і ціса́рѣва прінце́за прішла. Та гва́рі: Хто́ бу́де з ньѣм таньцо́вал, та він найпѣрший бу́де з ньѣм таньцо́вал, аже́би о́на го за́знача́ла. — Так да́лі дру́гу гості́ну зробі́ті. Йак ша посході́лі, він найпѣрший з ньѣм таньцо́вал. Она го за́знача́ла, а він мал та́ку фа́рбу, йа́г і о́на ма́ла. Та він ўші́тких позна́чїл. Она пішла ку ціса́рѣві, та́ му гва́рі: Наййасьньї́ший та́тусь! Уж зло́дѣя злапа́ме, бо йа́ го за́знача́ла. До́раз пішли реві́довати́, хто́рий за́знача́ний. Прішли ку першо́му, уж гварі́ тот зло́дѣй. Але смотрі́ят да́ле, ка́ждий йѣднѣако за́знача́ний. Зло́дѣя не зла́пілі. Пішли зас ку старо́му зло́дѣйѣ́ві на пора́ду. А тот

стáрий злóдьий тáк йих порáдiл, жéби iшче дáли зробiти трéтьу гостiну, же злóдьийа мýсьят ўлáпiтi, ажéби кáждий на тей гостiнi спáтi мýсiл; не слибiдно с той гостiни вéчiр нiкóму iтi, ажéби i йóго прiнцéзa там прiшла спáтi, ажéби викопáли йéму вéлку йáму, а тáм йей пóсьтьбiль зложiли. Хто прiйде ку нэй спáтi, та там дó той йáми ўлéтi, а нá день жéби шúmнi закpи́ли, аж нá нич жéби откpи́ли. Йак уш польгáли спáтi, та злóдьий вiдбiў, де прiнцéзна пiшла спáтi. Йак лýде заспáли, та злóдьий лéтьбiў скóри ку прiнцéзi та до йáми ўлéтьбiў. Штó йа мам тéраз робiтi? Уж мiя ту злáпáют. Але вин кpичáл: Ой лýде, ой лýде, бо гóри, бо гóри! — Ўшiтки поставáли, до йáми поўпадáли, злóдьийа не ўлáпiли, бо не звáли, хто пёрший до йáми ўлéтьбiл. Та с той йáми йих повiтьгáли. Прiшол цiсар, та гвáри: Ней ша нiч не бóйi, хтóрий тáкий фáйний злóдьий; йá му дам свóйу прiнцéзу за жéну i пул свóйóго кpельiства.— Але вин ша бóйáл прiзнáтi; а зас кpаль кpичi на дpýгий раз: Кóтрий тáкий мýдрий злóдьий, жéби ша не бóйáл нiч; йа, гвáри, штóм обiпáл, тaй дам му! — I тот злóдьий ўтóди вишол з мéджi лýдий i так отпóвiд цiсарóвi: Найясьнiший цiсарiў, йа тáкий злóдьий. — I вин му дал свóйу прiнцéзу за жéну i пул кpальiства.

Зап. в лични, 1899, вiд Штефана Шлямпяка.

Паралелi: Етнографiчний Збiрник, III, ст. 195—114. Ч. 31—32. — П. В. Шейнъ, Матерiали для изученiя быта в язьика рус. населенiя сьв. зап. края. II. Ст. 120—127, 203—210, 297—299. — Кудiш. Записки о Южной Руси. II. Ст. 59—60. — *Materialy antrop. archeol. i etnograficzne*. Т. II. 2. Ст. 75—76. Ч. 45. Ст. 99—101. Ч. 72. — F. S. Krauss, *Sagen und Märcchen d. Südslaven*. I. Ч. 55: *Vom Bursche, der sich auf Zigeunerstreiche verstand*. — В. С. Караджич, *Српске нар. приповјетке*. Ч. 46: *Ко умје, њему двије*. — Г. Р. Романовъ, *Бълорусскiй сборникъ*. Т. I. Вип. III. Ст. 410—413. — Етногр. Збiрник, VІІІ, ст. 25—30, ч. 8—10.

Х. Материяли із села Кружльова, Шаришської стол.

57. Граф Попеловський.

Бул йѣден гáзда, а мал трох сiнох Та рас ша зóбрал, iшол на йўрмак. Та двóме бóлы до сьвiта валóшны, та просiлы вiца, жéби iм кóпил ўшельчáину, а тот трéтий лъем на пéцу ўше лъéжал. Та тот прóсил од вiца, жéби му йѣдногo краснóгo кóта кóпил. Оцeц покóпил тим двом ўшиткo, што росказáлы, а кóта нé мiг нiгде нáйти. I пóтим iшол уж воз мiста гет вон, та барс го мерзiло, же тим двом покóпил, а тóму не кóпил кóта. I iшол пóтим за дрáгом, а гáзда нъус кóта ў мiху, до вóди го хцёл шмарiти, бо барс квáрний бул. I пóтим от тóгo хлóпа прóсил, жéби му прóдал тóгo кóта. Тот гáзда му отпóвил, же му так за дáрмо даст. I тот гáзда не хцiл ўзъáти за дáрмо, лъем заплáтити хцiл. На тéльо го прóсил, штó му пóвил i заплáтил му двáцет грайцáри за ньóгo. Пóтим iшол тот гáзда з велiком радóстьом до дóму, же вiпóлнiл сьвiй сiном жáдост, што просiлы од ньóгo. Йак прiнъус тóто дóму, тóти двóме барс ша радовáлы, а тот бáржей ёшчi што на пéцу лъéжал. Та пóтим дал го на пец i на пéцу ўше бул прi ным. Пóтим тот кiт барс з'унóвал на пéцу лъéжáти прi ньóму. I вóлал го, жéби iшлы до сьвiта обiдвóйѣ. Ўзъáлы ша, та iшлы барс дáльѣко. Прiшлы на йѣдно тáке зложéне мiсце, там уж не бóло нiч, лъем йѣден пец. I кáзал му кiт, жéби до тóгo пéца вóшол, áльѣ уж голодний досц бул тот хлóнец. I пóтим ўзъал ша тот кiт дáйáку вижiўност глвдáти пре ньóгo. I iшол през йѣдну велiку гóру i зачал ша вивертáти на йѣдней лóкi. Прiшол ку ньóму зáйац i прóсил ша: Чом ти ша так вивертáш? — Ей, гвáри, кiби ти знал, на йáкэй йа гостiны бул! — I зáйац барс прóсил, жéби i його ўзъал на тóту гостiну: Та бóду ти на дóбрей помóчи. I ўзъáлы ша пóтим обiдвóйѣ та iшлы дáльѣй. Зачáлы ша пóтим обiдвóйѣ вивертáти там. I прi-

шла кú ным лышка і ўше йіх просіла, же чом ша так вивертайт обі-
двоіѣ. І кітка пóтiм гваріт: Кіби ти на тákей гостiнi бóла, йак ми,
та би йѣс ша нé так вивертáла! — Та вóзьте і мéне зо сóбом, та бóду
і йá вам на дóбрей помóчi! І зас дáлей ішли. Пóтiм на йéднiм мiсцi
зас ша так вивертáлы ўшитки трóйѣ. Прiшол кú ным мéдведь і прóсiл
ша йіх, же чом ша так вивертайт. Лышка му гваріт: Кіби ти на тákей
гостiнi бул, йак ми, та би йѣс ша нé так вивертáл! — І ўзъáлы ша
і пóтiм ішли зас дáлей. А кітка ўше ішла опéред ных. І пóтiм прiшла
до йéдногo крáля, барс ша краль зачудóвал, же што то тáке. Кітка
зачувѣ в ным бесыдовáтi, жé му пóслал пан Пецухóвскiй дзвiрáта.
І барс му так чóдно прiшло, же што то за тákий члóвек. І выпрoшó-
вал ша йѣй, йáкий то члóвек. І кітка пóтiм повiла, же то барс богáтий,
а молóдий члóвек. А тот краль мал йéдну дыўку. Та пóтiм тóта кітка
прóсiла, жéби краль дал дыўку за тóго Пецухóвскóго. І вiн пóтiм по-
вiдал, же вiн пёрше хцé йóго вiдiтi, а так йóго майѣток, та так даст
дыўку за ньóго. І кітка му отповiла, же вiн не гóден там прiгi до тóго
крáйу, бо там, де Пецухóвскiй бiват, та там цáлком iнáкше ше нóсват.
Та прóсiла кітка, жéби краль дал шмáти. Краль дал. Дзвiрáта пóтiм
там з'охабила а сáма ішла до дóму. І облéкла го шўмньѣ і ўзъáла ша
та ішла к тóму кральóвi там. Прiшлы до тóго крáля, кральóвi ша пá-
чел тот молóдий члóвек, áльѣ то хцiл звáтi, же йáкий вiн богáтий, та
аш так даст свóйу дыўку за ньóго. Кітка ўше гварiла, же барс богáтий
йѣ. І ўзъáлы пóтiм, дал краль запрiйагнóтi до йéдногo кóча і пoсьiдáлы
на коч і ішли, а кітка опéред ных ішла. І ішли барс дальѣко за дрá-
гом. Прiшла кітка на йéдно пóльѣ і барс там вéльо йáловiнi бóло.
І росказáла там пастiром, же пiде стáдi наййаснiйшiй краль, а бóде
ша прóсiл, же чiйá то йáловiна; повiште, же пáна Пецухóвскóго, доста-
нéте вéльку дiшкрéцiйу. Тóти пастiре так зробiлы. Йак ішол наййá-
сьнiйшiй краль, звiдал ша йіх, же чiйá то йáловiна? — Повiлы пá-
стiре, же пáна Пецухóвскóго. Достáлы дóбру дiшкрéцiйу. Зас ішла дá-
лей кітка. Пóтiм на йéднiм мiсцi барс вéльо бóло корóвох. Зас роска-
зáла тим пастiром, же пiде наййаснiйшiй краль, а бóде ша звiдóвал,
чiйi то корóви тóти. Повiште, же пáна Пецухóвскóго, достанéте дóбру
дiшкрéцiйу. Йак ішол краль і дóбрi йіх обдарóвал. І ваш ішла кітка
дáлей. Барс пóтiм вéльо бóло ўвeц. І росказáла тим пастiрам, йак пiде
найаснiйшiй краль, жéби повiлы, жé то пáна Пецухóвскóго, достанéте
дóбру дiшкрéцiйу. Пóтiм краль ішол і звiдал ша йіх, чiйi то ўўцi.
Онi повiлы, же пáна Пецухóвскóго. І дóбрi обдарóвал йіх. І кітка зас
дáлей ішла. Краль сóбi думал, же то досц богáтий тот Пецухóвскiй.
Кітка лъѣм ўше на пéред ішла, áльѣ уж не дальѣко каштiльá бóлы.
І кітка на пéрет прiшла. А óны с кóчом лъѣм за ным ішли. Прiшла

до двора, розказала ўшиткім слугом, жеби тих па́нох, што прідут, ўдбачны прійя́лі. А бўдут ша просіті, же чій то каштіль. Повіште, же па́на Пецухоўско́го. Добра́ вас обдару́йце. Пóтім кітка прішла до йёдно́й хіжи, там не була льєм йёдна стára па́ны і гва́рїт йей, жеби ша скріла да́где, же ідут Моска́льце. І она стра́шны преста́шена, не знала, што от стра́ху робіті і просіт ша кітки, же де ша мат скріті. Кітка йей на то отповіла, же ві́где, льєм жеби ша да́ла до йёдно́го околóта заўйза́ті. То́та па́ны так зробіла. Да́ла ша заўйза́ті. І ўжа́ла, пітпальіла тот околóт кітка. Прішо́л наййасньі́ший краль до двора́, просі́л ша слуго́х, же чій то каштіль. Оні пові́лы, же па́на Пецухоўско́го. Добра́ пóтім обдаро́вал йіх. Прішлы ну́ка до кашті́ля, ны́кого там не нашлы, льєм кітка са́ма розказо́вала там. І краль пóтім со́бі подумал, же то би добра́ мо́гло бу́ті, жеби його ды́ўка за Пецухоўско́го мо́гла пі́ті. Пóтім зробі́лы йёдно весьі́ля і так Пецухоўскі́й зостал ў тим майё́тку ўши́тким. Йак уш по ўшитко́му бў́ло, та кітка йім розказо́вала, же ке́д она зо́мре, та жеби йей шумну зла́ту тру́ну купі́лы і шумні́й по́грїб, вельо го́стьох жеби бў́ло, бо іна́кше йак то́то мі не зробі́те, та пла́но бў́де. І о́ны так йей бізо́ва́лы, же зробі́ят йей то́то. Раз йё́ден кітка ша за́дала, же уж йе́ умерта. Ўзва́л Пецухоўскі́й і дал кітку вишмарі́ті на гні́й. І она по́тому позбіра́ла ша і прішла на́зад. І барє кра́сны дьяко́вала йім за то́ту обіцу́нку, што йей обіцо́ва́лы. По́тому і́шче жи́ла па́ру ро́кі і стра́шіла йіх ўше, же ке́д йей так зробі́я, йак прёт тим, та йіх попа́лыт на по́піл. І пóтім йак уш поме́рла, та што мал уш Пецухоўскі́й робі́ті? І шумні́й йу дал поховáті; велі́ку гості́ну зробі́лы. Так зóстал пóтім льєм пан Пецухоўскі́й і во сво́йом же́ном. І жи́йут до гнёска днѣа, ке́д не поме́рлы.

Зап. в липня, 1899, від М. Лукач, доньки учателя.

Паралелі: Русни Пряшівської епархії і їх говори. Ст. 66. — Етнограф. Збірник, VII. Ст. 98—101. Ч. 53.

XI. Материяли із села Мальцова, Шаришської стол.

58. Як королевич оженив ся.

Бул йѣден краль, а мал жѣну кральїуну, та она бѣла ньѣдобра ку народу, остра, а ун бул барз добри краль. Та малы йѣднего сїна, вѣцей ньѣ малы дзѣдох. А тотен сви бул малольѣтнї, ѣшчї млади. І краль ше похорел раз, та видзел, же мѣши ѣмрец. Йак видзел, же му уж ньѣ бѣдзѣ льѣнше, мал мїнїстра, та завобал го до сѣбе, а го пїтал красньѣ, жеб' бул такі добри, жеби йѣго сїна ѣзбал, ажѣбї з нїм ішол по сьвїце на вандрѣўку на кѣльа рокї, бо за то го ньѣхце дѣма з'охабїц прї маткї, бо она барз ньѣдобра їу льѣдзом, та жебї он ше так ньѣ наѣчел, альѣ жебї ше льѣшшего спосѣбу наѣчел. А му повѣдзел краль, жебї так гадѣвал с прїнцем, жебї на ньѣго ше здал зо ѣшїцкїм. Та пѣтом ше забралї а пѣшлї на тѣту вандрѣўку. Ходзїлї по швѣце за вѣцей рокї і ньѣ прїшлї дѣму, ньїж тен прїнц ньѣ вїрус, цѣ пѣтим уш требало му ше жѣнїц. Йак ходзїлї по тей вандрѣўкї по гѣрах, льѣсах, валалах, та прїшлї до йѣднего шумнего мѣста. Музїкї гралї ѣшадзї, а льѣдзѣ бѣлї барс смѣтне. Та ше чудовалї, цѣ то таке, же льѣдзѣ смѣтне. А ун, тотен прїнц, вѣлал мїнїстра бачїкем, бо ун бул му за она. Та там сталї ѣ кѣпе йѣднї панѣве на мѣсце, а мїнїстер пїтал ше, же цѣ то таке, же таке шумне мѣсто, а нїт веселѣго чловека. А му отповѣдзел йѣден: Відїш там дом пострѣд мѣста цѣ найшумньѣшї? Ў тїм дѣме йѣст йѣден гад, та тот нас ѣшїткїх жре! — Та онї ше барс чудовалї на то, же цѣ то за гад. І догваралї ше: Пѣдзѣ опатрїц, цѣ то таке. А там бѣла тѣго кралья прїнцѣза, і хѣла ше видѣвац. Ходїлї ку ньѣї дрѣгї прїнцѣве і панѣве, цѣ їу пїталї за жѣну, та она дала пѣйцом чї шѣсцом главі сцац, бо йак їу прїшол пїтац та гварѣла: Йак йѣї од-

гаднѣ гатку, пуйдзе за нѣго, а йак нѣ, та главу долоў. Та праве йак оны ішли до тѣго дому, музика провадзіла і войаці йѣднаго младаго, на цо пітал йу за жѣну, а нѣ одгаднул гатку. Та му главу зрубалы. Прішлы оны до тѣго дому, патра до гурі, а тѣта прінцѣза з вішнѣго штѣку на ѳблак ше пріпатрала. Тѣтен млади прінц занатрел з очамі, а ше до нѣй залубілі а повѣдзел міністрѣві: Бачіку, мнѣ ше тѣта прінцѣза спачіла, йа бі йу сцел пітац за жѣну. А тен барз го одгварал: Най Бог варуйѣ, йа ці то нѣ дозвѣлым, жѣбі ці ту главу нѣ знялі йак тѣму, цо тѣраз провадзілі на шмерц. — А оны уж знялі обідвѣме, же йѣй трѣба гатку одгаднуц. Тѣтен міністер барз го пітал, жѣбі нѣ ішол йу пітац за жѣну, а ун повѣдзел: Йа на то нѣ дбам нѣч, йа пуйдем. — Узялі ше і пошлі до тѣго бѣрку. Пусцілі йих, вішлі аж гѣре на верх. Йак вішлі гѣ нѣй, та она ше пітала, же цо хцѣйу. Млади прінц повѣдзел: Паны прінцѣзо, кральѣўна, йа йих прішол пітац за жѣну. — Она му отповѣдзѣла: Йа пѣйдзем за тѣбе, бо ун ше йѣй спачел — бо бул шумней поставі, лѣм же так бул худѣбно облѣчені йак дайакі вандрѣўнік — кѣд мі одгаднѣш гатку; кѣд нѣ одгаднѣш, та ці глава долу. — Он йѣй повѣдзел: Та дармо; поручѣно пану Бѣгу, йа до божѣго шчѣсца бѣдзем гадац. — Одгаднѣй мі, цо йа мішлым і йакѣго бі йа мѣжа хцѣла. — Он йѣй отповѣдзел: Паны прінцѣза, кральѣўна. Оны мішля то, жѣбі такѣго мѣжа досталы, жѣбі нѣгда ве свѣйѣм живѣце, заклѣва бѣду жиц, ше з нѣм нѣ погнѣвалы, аны он з нѣма, лѣм жѣбі ўже крашнѣ жѣлы. — Она му отповѣдзѣла: Дѣбре ші одгаднул. Та ти бѣдзеш тѣраз мой муж. Йа на то прістанѣм, а і с тим йѣм контѣтна, жѣбі ми ше йѣдно на дрѣге нѣгда нѣ погнѣвалы. Альѣ тѣраз пѣведз мі, з йакѣго ші роду? — Он йѣй отповѣдзел: Йа лѣм йѣдней худѣбней гѣови син, йа лѣм кѣчш. — Она отповѣдзѣла: За то нѣч, йа на то нѣ дбам; хоц і кѣчш, йа прѣто твѣйа жѣна бѣдзем. І на тѣту твѣйу отповѣдз нѣ прішагнѣм, же ше нѣгда на тѣбе гнѣвац не бѣдзем. — Зосталы там обідва на длѣкші час і зробілі вѣшѣльѣ. І так сѣбе прішаглы, же аны она на нѣго не бѣдзе ше гнѣвац, аны он на нѣу, хоч би дацѣ плане бѣло. По вѣшѣльу та он йу пітал: Мойа лѣуба жѣно, дай мі дацѣ пенѣжѣ, бо йа нѣ мам, а йа млади члѣвек, йа бі ішол дагдѣ мѣджі панох до кавельгаўзу ше забавіц. — Она му повѣдзѣла: Шак маме пенѣжѣ, вѣзь сѣбе кѣльо хцѣш, та ідѣ, йа цѣ нѣ спірам. — Он сѣбе набрал пенѣжѣ, кѣльо ше му пачѣло, ішол до кавельгаўзу гѣ паном. А там с панамі напіл ше, пѣтом лапілі кѣрти грац. Ун так грал, цо прѣграл ўшиткі пенѣжѣ, нѣ зостало му нѣч, аны гѣрайцар. Прідзе до дому кѣло дзѣўйатѣй годвіні вѣчар, та ше го пітала, же дѣ бул. — Он йѣй повѣдзел: На кавельгаўзѣ. — А цѣ ші там рѣбіл? — У кѣрти ми гралы с панамі; а лѣм,

мо́йа лѹба жѣно, йа прѣграл ўшйткі пенѣзѣзі, цо ші мі дала; чи ше нѣ гнѣваш на мнѣ? — Она му поведзѣла: Цѣбѣм ше гнѣвала про тѣльо пенѣзѣзі, шак маме вецеѣ! Дру́гі раз по обѣдзе зась йѣй гварі: Жѣно, дай мі пенѣзѣзі, йа пўйдзем ѣшчі тѣті карті грац, ѡздаь би йа виграл назад дацо! — Она му дала ѣшчі тѣльо раз вецеѣ пенѣзѣзі: Бер, кѣльо хцеш. — Он пѣшол, зась прѣграл ўшйткі пенѣзѣзі, кѣльо мал. Прїдзе вѣчар дѣму, а зась ше похваьлїд, же прѣграл ўшйтко, а пїтал ше йѣй, чи ше на ньго не гнѣва. — Она поведзѣла, же нѣ. — На трѣці дзень зась ше пїтал, же пўйдзе ѣшчі карті грац. Та ѡна му зась дозволыла, же мѣже ісп. Йак пѣшол трѣці раз грац, та цо мал пенѣзѣзі, ўшїцкі прѣграл, аж дал до заставу лѣшкі, таньре, ўшйтко. Йак прїшол дѣму, зась йѣй повѣдзел — альѣ уж бул смўтні, та ше старал, же цо будзѣме, жѣно, тѣраз рѣбїц? Мнѣ нѣдѣобре, йа барз вѣльо прѣграл, твой майѣток, а йа худѣбни, нѣшмам нїч, тѣраз мі трѣба, жебим лѣшм сѣбе шмерц зрѣбїл. — Та ѡна му поведзѣла: Нѣ роп сѣбі шмерц, шак будзѣме жїц прѣ то! — Он йѣй повѣдзел: Будзѣме жїц, альѣ кѣд йа ше барз ганьбїм, жем так порѣбїл; поц ти зе мвоў там, скадзі йа, бо йа ту уш ше ганьбїм, а там будзѣме жїц, скадзі йа прїшол. — Она на то прїстала: Та пѣдвѣ. Йак ті бўдеш жїц, так і йа. — Пойѣднальї сѣбе йѣден коч, а пѣшлї с тамтѣго мѣста там, скадзі он бул. Ішлї там може трї днї, штїрї днї — а і тен бачїк з нїм ішол, цо бул прї нїм, мїнїстер. Альѣ он с тим мїнїстром знальї такі йазїк, цо ѡна нѣ розумѣла. Та ше догваральї за драгу, же йак бўду рѣбїц. Она ше го пїтала, же цо ше догварайу, а он йѣй повѣдзел, же йѣго бачїк так нѣ ровўмі тѣту реч, цо ѡна і ѡбрацел на їнше, же тѣто і тѣто ше догваральї. Йак прїшлї до тѣго мѣста, скадзі ун бул, прїшлї вѣчар, станўлї на кѣнцу улыці, с крайу такоѣ і там бивала йѣдна худѣбна їдѣва: стальї там, а тен бачїк пѣшол хїтро ку тей їдѣві скорей на прѣдек а йу научїл, йак ѡна ше ма трїмац, жебї ше прїзнала, же то йѣй сїн тѣтен млади. Вѣшлї там до тей хїшкі, до тей їдѣви, ѡна їх прївїтала шўмнѣ: Вітай мой сїну! — А он йѣй повѣдзел: Матко, то мо́йа жѣна. — Та кѣд йѣш ше ожѣнїл, та і йѣй вітам. — Заплацїлї кочїшѣві, цо їх прївез і пѣшол назад, скадзі прїшол. Тен бачїк пѣшол до своѣго дѣму, а он ше пїта маткі: Матко, та нѣ майу дайаку вѣчѣру? Ми з драгі прїшлї, та ше хце нам йѣшц. — Матка поведзѣла: Шак цо мам, та і вам дам. — Дала їм там вѣчѣру, повѣчѣральї і польѣгальї снац сѣбе. На ранѣо ше пїта тѣтен млади: Матко, та нѣ бўду мац дацо на фрїштїк? — Вѣра йа нѣ мам; през дзень зарѣбїм, на вѣчѣр зїшм. Та уж лѣшм дайакї фрїштїк вам зрѣбїм, альѣ на ѡбѣд нѣ бўдзе. — Он повѣда: Ну, та шак йа пѣйдзем дагдѣ до робѣтї, зарѣбїм, та будзѣме мац. — Вїшол на мѣсто, прїшол назад дѣму: Матко, йа пѣйдзем до робѣтї.

Там за мѣстом кресайу дрѣва цѣмерманьї, ѡна їдзем ту ным до робѣти. А там жебїсце мї виньѣслї обїд а і з моїу жѣну, жебї знала на дрўгї дзень, дзѣ мї ма обїд виньѣсц, бо ѡна там бўдзем хѣдзїц до робѣти. — Он пѣшол ту тым цѣмерманом і кресал дрѣво. На обїд му виньѣслї мятка з жѣну, обїдва. Вѣчар прїшол дѣму, прїнїс пеньѣзы, цѣ зарѣбїл, дал їм: Ту маце, матко, жебї мї малї на ўтре цѣ їсцї, кушїце. — Альѣ пїта ше жѣнї: Чї ти дацо робїла? — Ньѣ. — Та їѣй гварї: Шак то трѣба рѣбїц, кѣд ѡна рѣбїм, та і ти. Кѣд їдзе матка рѣбїц, та їдз з матку. — Она му поведзѣла, же нѣ гѣдна рѣбїц. — Їдз раїбац, абѣ копац, абѣ дацо штрїкуї, жебї мї льѣм дацо зарѣбїла, бо нѣ вижїѣме. — Їакже ѡна бўдзем рѣбїц, кѣд ѡна нѣ научѣна? А ше го пїтала: А чї ти ша, мўжу, нѣ гнѣваш, же ѡна нѣ рѣбїм? — Їа ше нѣ гнѣвам, альѣ прѣцїї трѣба дацо рѣбїц. Та знаш цѣ, жѣно? Їа мам пеньѣзы, цѣ сом уж зарѣбїл, та зрѣбїм цї даїакї гандель, будзеш з дачїм гандльѣвац. Їа пўїдзем до робѣти, а ти гандльїуй ѡна і дрўге жѣнї мѣсьцїцке. — Та с чїм же бўдзем гандльѣвац? — Їа цї зрѣбїм, цѣ бўдзеш мац гандель. — Їшол до їднѣго гарчара там, накушїл їѣй гаркї, мїскї, гратї ўшелїїакѣ, глїнїанѣ, а дал їѣй вивѣсц на мѣсто, жебї предавала. Она порѣскладала тѣтї гратї, же бўдзѣ предавац; їшол ѡнаїшка там з їднїм коньѣм на возїку, кушї ше му зльакнул і польїтал їѣй по твх гратях та потрѣпал ўшїцко. Она зашла плакац, же цѣ тѣраз бўдзѣ с тѣго? Анї нѣ зарѣбїла нїч, анї пеньѣзы нѣма, анї гратї! — Прїшлї вѣчар дѣму, он прїшол з робѣти, а і она з мѣста. А ше їѣй пїтал: Ну, ѡнаїке цї там, жѣно, їшло, чї мї дацо зарѣбїла? — А, мўжу, велїке нѣшчѣсцѣ ше мї стало; їднїму ше вїрвал конь з рук, а ўшїцко мї потрѣпал тѣтї гратї. Польїцїїанї го хцѣлї ўлапїц, же му вѣзму тѣго конья, та мўшї мї то заплацїц, альѣ уцѣкнул. Їакже тѣраз, мўжу, чї ти ше на мнѣ нѣ гнѣваш за то? — Он їѣй повѣдзѣл: А, жѣно, цѣжбї ѡна ше гнѣвал? Шак кѣт ти ше на мнѣ нѣ гнѣвала, цѣ ѡна твѣй маїѣтек прѣграл на картї, таї ѡна ше нѣ гнѣвам. — А он нарѣкїм поїѣднал тѣго, цѣ їѣй гратї потрѣпал. Льѣм же она нѣ знала ѣ тем. Но, чекаї, жѣно, ѡна пўїдзем на ўтре до вѣкшѣй робѣти, бўдзем мац вѣкшу плацу; альѣ нѣ там мї обїд поньѣшеш, дѣ по тамтї днї, ѡна уш пѣвїм маткї, а матка цї прївѣдзѣ! — Повѣдзѣл маткї: Жебїсце їу прїпровадзѣлї на мѣсто ту тѣй капўре, а наї мї там обїд прїнѣше сама, а ви матко, ѡна прїдзѣне ту капўре з нью, жебїсце їшлї назад дѣму. — Матка порїхтовала обїд і прївѣдла їу ту капўре, а тѣ там бул їѣго буртї цїсарскї. Жѣна нѣ знала ѣ тем; он їѣй льѣм повѣдзѣл, же там бўдзѣ рѣбїц. Там сталї на варту воїацї, а уж малї наказано, же ѡна прїдзѣ така кѣло дванаїстѣй годзїнї, цѣ поньѣше обїд, жебї їу вїпровадзѣлї на верх до бурку. Їак прїшла дванаїста годзїна,

ньшлы́ обід обідва із матку. Прішли ту капуре, та йей матка пове-
дзела: Іц ту, мойа дзіўко, там го найдзеш, ун ту роби. — Задуркалы
до капура, войаци отворілы і ўзялы йу дораз, а йу горе впровадзэ-
лы на верх до бурку, же там робиу цимермані. Она шмільсала, же то
праўда. Йак йу пріпровадзэлы ку тей велькей хіжі, сали, а там йей
давэрі отворілы а вешалы в гарчкамі, жебі там ішла с тим обэдом.
Йак вешла нўка, там бўло поўно панох, міністрох, бо уш ун іх дал
позволóвац, же бўдзе себе робиц вешелье. А ун шэдзел на трóвѣ йак
краль. Та ун йу прівітал: Вітай, мойа лўба жéно, вітай! — Йак йу
прівітал, она ше заганьбіла і злякла ше так, цо йей тóти гáрки вилье-
цэлы на дїля і потрепáлы ше, а польўка ше розельáла. Панóве, цо
там бўлы, дораз йу улапїлы, двігáлы горе а крїчалы: Віват, віват,
ту йе наша кральóуна! — Ун пóтом їм расповэдзел ўшїцко тóто, гі-
стерїйу, йак вандрóвал, йак ше ожéныл і йей повéдал: Відзїш, мойа
лўба жéно, ти шї с кральóўскéго рóду і йа, áлье мї чўдно бўло, же шї
одважїла пуйсц за мнѣ, бо йа ці повéдзел, же йа лѣм кóчїш. За то
йем це так сэкэрóвал, жебі шї знáла, йак то худóбне лўдзе жїйу, йак
трéба в нїма газдóвац. — Зробїлы вешелье там на нóво, за длўгі час
госцїлы ше і жїйут до днѣшка, кед нѣ помáрлы.

Зап. в листи, 1899, від Міхала Боцка.

Паралелї: Русини Пряшівської епархії і їх говори. Ст. 68—70. — Етно-
графічний Збірник, III. Ст. 186—189. — Archiv f. sl. Phil., XXI. Ст. 296. ч. 262. —
Národopisný Sborník, III. Ст. 112. ч. 26.

59. Недобрий брат.

Дзе бўло там бўло, бул йѣден старі óнец і старá матка. А тóти
два старі лўдзэ малі двох сїнох. Та тот старі óнец і тóта старá матка
так ше радзїлі, же тїх двох сїнох даїу до шкóлі. Йак їм прїшли шесц
рóкі, та їй далї до шкóлі за пóпох ше ўчїц. Та йѣден барс ше дóбре
ўчел, же свóйу гїмназїйу скóвнчїл, же мог буц духоўні, а тóтен дрўгі
барс плáно ше ўчел, же нѣ звал нїч, та го пушчїлі нáзад дóму ту
оцóві і ту маткі. Та вéра тóти двóйе родїче ше догварáлі, же кет ше
так плáно ўчел, та йак óны ше двóйю трапїа, та і он най ше так трапї,
кет ше нѣ наўчел нїч. Нѣй газдўйѣ в нїма дóма. — А тóтен, цо ше
наўчел за духоўнéго, дóстал штацїйу, а пóшол дальѣко от тїх свóйїх
родїчох. Та длўгі час прéшол, цо он свóйїх родїчох нѣ їшол опáтрец.
Нáраз ше му ў нóці снїйѣ, жебі он їшол свóйю родїче опáтрец. Та он
ше позбїра, ўжал себе кочїша, свóйю кóнье, пеньѣжї на драгу і в бóску
помóцу одéшол. Та прїшол он до тéго валáлу, дзе ше нарóдзїл. Ідзе

там, дзе йёго оцц бівал, алье уш там нёе б́уло ныч, лем ч́істі кам́е-
 ньцц, та нёе знал, дзе йёго оцц і йёго м́атка ше подз́ельі. Та п́ігал
 ше там л́ьўдзі, ч́і о́ны нёе зн́аюу, дзе ше т́оті л́ьўдзі подз́ельі, цо там
 б́івалы. Та в́ера там й́еден ст́арі хлоп бул, та он й́ім пов́едзел, же там
 н́а т́ей др́угей стр́аны б́іва. А ішче ше го п́ігал, же ч́і ешче ж́іюу т́оті
 л́ьўдзе, цо там б́івалы. — Та му пов́едзел, же ж́іюу, алье су уж барс
 ст́аре. Та он п́отом п́ошол там ѓу н́ым і ш́умнье ше з н́ыма пр́ів́італ.
 Алье о́ны го уж нёе п́озналы, бо то уж б́уло в́ельо р́окі, та за т́отен
 час, н́ыж он бул гет од о́ца, од м́аткі, та й́ім дал Пан Бог й́едно дз́і-
 ўч́атко; то т́его духовн́его ш́естра б́і б́ула. Та т́ото дз́іўч́атко нёе м́ало
 л́ьем да з дз́ешц р́окі. Та й́ак о́н то в́ідзел, же то ше так л́ьўдзе м́уша
 там тр́аніц, та й́ему м́оцно б́уло жалъ. Та п́отом цо зр́обіл? П́ігал он
 тот́его о́ца і т́оту м́атку, ж́еб́і о́ны т́ото дз́іўч́е далы до нёго, же о́н
 го в́ежн́е й́ак за св́ойо, же ш́умне дз́іфче, ш́ќода б́і б́уло, ж́еб́і ше так
 трап́іло, й́ак ше там л́ьўдзі тр́анію. Та он го да до ш́кол́і ўч́іц, ш́тр́і-
 ќовац, ш́умнье ш́іц, п́ісац, ч́ітац, же м́оже му б́удзе л́ьш́ні даќед́ік ж́іц на
 сьв́іцце. Та о́ны в́ера, т́отен о́цц і т́ота м́атка, барз й́ім б́уло жалъ, же
 л́ьем т́ото й́едно дз́іфче м́аюу, та с́ебе м́ішл́ьлы, же цо м́аюу р́об́іц: ч́і
 го м́аюу дац, ч́і нёе. Та в́ера п́отом так ше нарад́зілы, ж́е го даюу. Та
 т́отен духоўн́і п́обул там п́ару дн́ы і так ше п́озб́ірал, ш́умнье ше од́е-
 б́рал от т́іх род́іцох і так с т́ім дз́іфч́атком одешол. Пр́ішол он п́отім
 там, ска́даі бул, та й́ёго п́аны, тот́его духоўн́его, т́ім ше т́ому дз́іфч́атку
 цеш́ельы, бо о́ны нёе м́алы н́ій́аке дз́еці. Та в́ера о́но там ше уч́іло
 п́ісац, ч́ітац і ш́тр́іковац і беш́еду, н́ымецќе, уѓерсќе. І ш́умна ќіза с́онька
 з нёго в́іросла так, же т́отен духоўн́і, ц́о го ўжал, й́ак за св́ойо, та,
 так й́еден раз, й́ак ш́тр́іков́ало пр́і обл́аку, он пр́ішол ѓу нёему, і ше
 барз до нёго зал́ьўбіл, же в́ера там го ул́ап́іл, а го б́ошќал, ш́ч́іпал
 і там го сцел на п́л́ані в́еці пр́ін́ьесц. Та в́ера о́но барс ше му п́іт́ало,
 ж́еб́і то нёе р́об́іл. Алье о́но нёе м́огло дац с́ебе рад́і та му уц́екло
 т́акой пр́ез обл́ак. І уц́екло до машт́альн́ы там, дзе бул ќоч́іш, а там
 плаќало пр́і нёему. Ќоч́іш ше го п́ігал, ц́о му, алье му нёе хц́ело гут́ор-
 р́іц, бо ше ганьб́іло. А т́отен духоўн́і й́ак то зб́ач́іл, же о́но п́ошло, до
 машт́альн́ы, п́ошол там а там на нёго барс ќр́ічел, же цо о́но р́об́і, же
 о́н го ўжал й́ак за св́ойо, а о́но х́одзі до машт́альн́ы ѓу ќоч́іш́ові. Н́а
 ньго ќр́ічал, же ше з нёго зр́об́і к...а, ќед б́удзе ход́іц ѓу ќоч́іш́ові
 до машт́альн́ы, ж́еб́і ішло до х́іжі. Алье о́но нёе хц́ело ісц, бо ш́е го уж
 б́ало. Алье п́отом й́ак он в́ідзел, же о́но нёе хце ісц, та л́ап́іл н́а ньго
 м́оцно ќр́ічец, цо о́но м́ішлы, же о́н го ўжал й́ак за св́ойо, а о́но т́ерас
 так р́об́і: П́очкай т́і, й́а б́удзем тво́й́ему о́цові і тво́й́ей м́аткі п́ісац
 ўш́іцко, цо т́і гу р́об́іш, же т́і х́од́зіш ѓу ќоч́іш́ові до машт́альн́ы, а там
 п́лан́е в́еці р́об́іш. Та в́ера он п́ошол до ѓіжі, а в́ачал п́ісац д́ораз ѓу

опові і гу маткі, же цо оно роби, же оно ходзі до маштальны гу кочишові і там вецей на нього націганыл, цо знал. А ныч нѣ було праўда. То тотен йѣго оцц і йѣго матка досталы тото пісмо, цо он на нього писал, та ше барс застаралы, же го ўжал там, та нѣ то, жебі ше дацо научило, альѣ ше з нього така плана особа зробила. Та потим ше тоті двойо старі, оцц і стара матка ше барс старалы, цо маіу робиц. Та вѣра так ше порадзілы, же то вѣлька ганьба, же з йіх родзіні така плана особа, а цо вецей у духоўного, таке веці ше робиа. Та вѣра оны так малы йѣднего сина ешчі, тотей кизасонкі брат. Та оны йѣму так наказылы, жебі он ішол там гу тотѣму духоўнѣму, дзе йѣго шѣстра, ажебі себе ўжал пўшку і патроні і кочиша і на драгу, жебі одѣшол там гу тей шѣстрі, ажебі йу волаал вон, йак прїдѣе там, цо бі йу волаал на шпацїрку до йѣднего льѣса, а там йак з ным прїдѣе до льѣса, жебі ўжал, а застрѣлыл йу, бо то вѣлька ганьба з йіх фамелїї таке веці робиц. Та он ше с тїм забрал і одѣшол. Альѣ ешчі му поведзѣлы, йак йу застрѣлы, та жебі з нѣй оці вїбрал, а йїм прїныс указац, чї будѣе праўда, же йу застрѣлыл. І он так с тїм одѣшол. Ўжал себе на драгу пеньѣжі, цо му требадо і пошол там. — Йак прїшол, ідѣе уж до двора, а тота їста кизасонка стала на ганку; альѣ он йу нѣ познал, ані она йѣго, бо йак ішла гет, та он ешчі барс малўчки бул; альѣ вѣра оны ше позналы. Шўмнѣ го облацїла, а го обошкала, а барс прї нѣму плакала. Йак тотен духоўні то збачїл, та дораз на нѣу крїчел, жебі ішла гет од нього до гїжі. А йѣго ўжал до гїжі особнѣ, а му зачал роспраўйац, йаку ма шѣстру, же цо она роби, же ходзі до маштальны сама гу кочишові. І йак знал, так на нѣу цїганыл. Та тотен йѣй брат, му то барс було чўдно, же цо то таке за робота, же то йѣй нѣ вїпатра ані з оч. Та вѣра йѣму то тїж було кўшчїк жаль, та льѣм себе пїтал от тѣго духоўного, жебі йѣй дозвольѣл кўшчїк на пул годзіні з ным, жебі бул рад дацо з нѣу ше подогварац. Та он вѣра дозвольѣл, же може їсц. І он шўмнѣ ўжал йу пот назўху, ўжал себе гвѣра і патроні і шѣдлы на вуз і ішлы вон з валалу. Ішлы потѣм за йѣдну драгу до йѣднего льѣса. Йак прїшлы гу льѣсу, кочишові казал, жебі станул, ажебі вїпрах конї, ажебі там пас, бо була вѣлька трава, а самї ше забралы, ішлы за йѣднїм ходнїком до льѣса. Прїшлы дальѣко до тѣго льѣса, а зачнѣе он йѣй роспраўйац, же цо она робила. Та она барс плакала прѣт тїм свбїїм братом, же она сцальѣ нѣе вїновата ныч, же йѣй Пан Бог з нѣба вїдзі, же она ныч нѣе вїна. Та потѣм йѣй повѣдаел, же го посал оцц і матка, же кѣт така плана особа ше з нѣй зробила, та жебі ўжал пўшку а йу застрѣлыл. Та потѣм она за то ешчі горшї плакала, а попрї нѣй та і тотен йѣй брат тїш плакал также с тѣго себе пошедалы до ўйѣдна, а так плакалы, цо нѣе могло йѣдно другѣ укўїц. Йак

ше віплака́лі, та по́том она́ ста́нула гу́ ньєму а шўмньє же препі́тальї, а ше побошкáлі, а казáла: Тєраз веш пўшку а ме застрель! — Альє йєму то барз б́уло жáль, та ньє мал дáєку йу застрельїц. Альє он йєй гутóри: Тá қєб наш о́цєц го' льєм о́чї ньє ка́зал с тєбе вібрац на указа́цїю, же сом цє застрельїл! Та вєра она́ льєм казáла, жєбї льєм йу цо скóрей застрельїл, бо барз йєй вє́лькї жаль. Та он вєра по́том йу поста́вил на пáру грóкї а сам ўжал і пá ньу стрїльа: пўшчїл, та ньє спальїло, ньє відал о́гєнь. Та он ўжал, по́ложєл пўшку на зьєм і ішол гў ньєй, она́ гў ньєму, а за' ше улапїлї обїдвóйо, йак брат зо шєстро, а так плакáлі, же ньє знáлї кєдї досц. Йак ше віплакáлі уш по дрўгї раз, та она́ му гутóри: Мой льўбї брацїшку! Йа ньє ста́ньєм так дальєко, льєм так на штїрї-пєйц грóкї а залож дрўгї пáтрон, та скóрше ме трафїш! — Та вєра зась ше шўмньє розвїнчовáлї і одєшла од ньєго на штїрї-пєйц грóкї і прїлòжєл йєй прóсто на шєрцo і пўшчїл, та вїстрельїл, альє йу ньє трафїл. Рўцїл пўшку на зьєм і она́ сєїнка от стрáху спáдла. Пóшол гў ньєй пáтрїц, дáє йу трафїл, ньїма ньїгдє ньїч. Шєднул гў ньєй і зась так плакáлі, же ньє мóглї ше укóйїц. Та он йєй пóтим повєда: Мóйа льўба шєстро! Йа вїдзїм барз дóбре, же тї шї сцáльє ньїч ньє вїновáта! — Та она́ му гутóри: Мой льўбї брацїшку, ўшїцко йєдно, Пáн Бог вїдзї, жє йа ньїч ньє вїна, та льєм цо скóрей прїлож мї пўшку аж до сáмєй глáвї, же цо скóрей згїньєм! — Та вєра по́том тóтєн йєй брат ста́нул і ўжал пўшку до рўкох, она́ ста́нула тїж, прїлòжєл йєй пўшку до глáвї, пўшчї, та ньє вїпальїло зась. Та по́том он пўшку рўцєл нá зьєм, ста́нул гў ньєй, шўмньє облáпїл, а йу побóшкал, а йєй гутóрєл: Мóйа льўба шєстро! Йа уж вїдзїм сам, же тї ньїч ньє вїна. Альє тєраз цо зробїмє, кєд наш о́цєц і нáша мáтка казáлї, жєбїм с тєбе о́чї прїньєс на ўкас, же чї йа тєбе акурáтньє застрельїл, чї ньє? — Та вєра о́нї ше шўмньє зобрáлї пóпод пазўхї а їду дáлєй до тєго льєса. Прїду о́нї гў йєднєй капльїцї; пóшлї там до тєй капльїцї, а кльєкльї обїдвóйо, а тáм ше крáшньє модльїлї. Та по́том йак ше помодльїлї, ста́нул гóрє а їду нáзàд за тóту дрáгу. Та цо он збáчїл? Льєцєл пóпрєд ньїх йєдєн зáйац і он зóбрал пўшку с плєца, пўшчїл зá тїм зáйацoм, дóраз го зáбїл. А так по́том гутóри тєй свóйєй шєстрї, же вїдлўбїа с тєго зáйаца о́чї, а прїньєсьу оцóвї і мáткї, жє то з їїх дзїфкї. Та она́ вєра, йєго шєстра, му повєдáла: Кєд йєй мáтка і йєй о́цєц тáкї родїчє, цо о́нї кáжу йу застрельїц, та она́ льєм сцє, жєбї йу застрельїл. — А йєй повєда, жєбї барз рад, альє Пáн Бог ньє дозвóлї, бо уш трї рáзї на тєбе стрїльам, а ньє мóжєм цє трафїц. — Та она́ по́том му повєда: Мой льўбї брáту, кєт тáка рoбóта, та уж йа свóйєго о́ца і свóйу мáтку ньїгдá ньє увїдзїм, альє йа б́удзєм пó тїм льєше путóвц, ньїж ньє згїньєм! — Та вєра о́нї ше шўмньє з вє́лькїм плáчoм розє-

шлы. Он забрал ше а пошол гу свойёму кочішіві, а ныч нёе гуторел кочішіві, лъем: Прагай, ідэме дому! Прішлы до дому, ўжал, вібрал очі с кешэны, положіл на стул, а указал оцові і маткі, же то з йёго шестрі, а з йіх дзівкі. Та цо оны зробілы? Далы такі рам зробіц, а тоті очі до тэго раму на паміятку: Кед нёе маіу дзівку, та хоч лъем з нёей очі. А тота дзівка по тім лъеше ходзі, а плаче, путуйе, такі корінкі себе збіра, а йі. Та véра она ходзіла длугі час так, же ше фцалье обдарла, же зостала гола. Та лъем ходзі а йе гола по тім лъеше, а лъем ўше цо далей до тэго лъеса, же нараз збачі ў тотім лъеше йёден дом, а ф тім доме бвал йёден старі сыві чловек і во свойу жэну. Дзэці нёе малі ныйаке. Она прішла там далей гу тэму дому, а так рожіра гола тэго дому, хтó там йест. А тотен старі чловек, он то відзел от свойей гіжі, же барс красна йёдна жэньска, а гола йе, ўласі аш по кольска, а там цошка рожіра. Он ше йей укаже а йу вола там гу себе. Алье она нёе хцела ісц, бо уш така бўла, йак здзівэна, бо то уш прешло пэру рокі, алье тельо же он йу пріволал, цо она прішла до йёго дому і там побула да с пэру дны. Дал йей шаті во свойей жэні, а йу пітал, жэбі остала там у нёго. Барз йу радзі відзельі тоті двою лъудзе. Алье тотен старі чловек, он бул такі йёгер, цо лъем ў лъеше бвал і оганьал тотен лъес. А тотен лъес то бул йеднего ерцэга. Та тотен ерцег мал достац вельо пэнох на госціну, та пісал до тэго йёгра, цобі му на кажді спэсуб швінью дошкóвал, бо йак нёе, та хоц кэльо рокі служі, та с хіжі вонка. Нёе достанье службу. — Та он йак то дóстал тóто пісмо, барс ше застарал, а і с тэго барс плакал і йёго стэра жэна. Алье тота дзівка, цо там прішла гола до нёго, та му повéда, жэбі ше ныч нёе старал, лъем жэбі йей дал такі йёгерскі шаті зробіц, йак і он ма, а оны пуйду обідвоіо до лъеса, а так бўду полбовац, же одда йім пан Бог за таке шчэсце, цо забіу дзіву швінью. Та ше вібралы на тóту польуфку. Ходза од рэна аж до вечэра, нёе відно бўло ныч. Забэру ше, іду з велькім плачом обідвоіо до дому. Старі чловек барс плакал, же на старе дны мўші ісц во службі гет. Іду до дому, уж нёе далёко бўлы до дому, нараз велька дзівка швінья лъэці і она вэжнье пўшку с пльэца, пўшчі, дóраз забіла йу. Старі чловек так ше радóвал, же од радóспі нёе знал, цо робі. Прішлы до дому, дóрас пісал кэртку на пэна ерцэга, цобі пóслал фўру по дзіву швінью. Та véра ерцег ше тш барс цешел тэму, же тэму чловэку, свойёму йёгру дал красні дарўнек, а йёму повéдзел, же ма до шмерці у нёго службу. Та то прешло рок і два, цо тота дзівка, ше тш з'унуло, та уш спэла ісц далёей от тэго йёгра. Та ше пта йёму: Мой лъубі дзэдусь, йа бі рада дакушчк далёей вандровац! — Тóтен старі чловек барз йу крашнье пітал, жэбі нёе годзіла ныйдэе, же уж оны барс су старе, же

ньє б́удзе хто в́оді п́одац, кед б́уду ѓоре, жєбі б́удла т́ака д́обра, жєбі
 льєм в́остала там. — Альє й́ей ше там ньє пач́ило, так льєм п́итала од
 нь́его т́оті ш́маті, цо он ма по ль́еше, й́ак й́егер, жєбі й́ей дал і п́ушку
 і патр́оні, она б́удзе поль́овац. — Й́ак он в́ідзел, же уж нь́йак нь́хце
 там з́остац, та й́ей дал і п́ушку і м́ундур. І забрала ше с т́ім п́о т́ім
 ль́еше, х́одзі од веч́ера до р́ана п́о т́ім ль́еше так, же аж дзешка ль́гла
 под й́едн́его стр́ома, же в́оснала до друѓого дня. На друѓі дзень —
 т́отен е́рцег мал й́едн́его с́іна, пр́інца, а т́отен пр́инц мал пр́і с́ебе дв́а-
 цец шт́ірі й́егрох, т́а ше з́обрал т́иж до т́его ль́са на поль́у́ку. Поста-
 в́алы ќажді на св́ойо д́ішт́анци, а он в́остал за нь́ма та помаль́учки
 ідзе сам п́о т́ім ль́еше. Та в́ера он натр́аф́іл аку́рат на т́его й́егра, цо
 там спал. Ст́аньє гу нь́ему, а так ше пр́ип́атра, же п́о то за ч́ловек т́акі
 крас́ні м́ладі, а й́его о́ца м́ундур ма, же он зна ў́шн́цќіх й́егрох, а т́его
 й́едн́его нь́. Та в́єжньє го, зоб́удзі, а п́ита ше го, цо там р́обі ў́ т́отім
 ль́еше. Т́отен й́егер ст́аньє, ќушч́ик ше зль́ик, а му гут́орі, же забл́удзіл,
 же нь́ зна, сќадзі й́е, а́ны нь́ зна, дзе др́ага. Та он н́а нь́го п́атр́і,
 барс ше му зап́ачіл, же т́акі м́ладі й́егер д́обр́і, хлоп м́ладі, же он го
 в́єжньє гу с́ебе, б́удзе пр́і нь́ему за пер́шого й́егра. Та он го п́ита, жє
 он нь́ п́уїдзе, в́останьє ў́ т́отім ль́еше, п́уїдзе, сќадзі пр́ішол. Альє он
 гут́орі, пр́инц, же кед нь́ п́уїдзе, т́а го д́ораз застр́єлы. Та т́отен й́егер
 рад нь́ рад м́ушел з нь́м ісц. Пр́ішол з нь́м до д́ому, до б́урку, дал
 му п́ершу х́іжу а́ му пов́еда: Ту б́удзеш мац ќварт́іль! — А т́оті в́ецей
 й́егр́і й́еден ку друѓему зач́алы росп́раўй́ац, цо то т́аке, же оны́ уж по
 т́ельо р́окі сл́ужа, а оны́ т́аку л́аску нь́ ма́ю а́ны ќварт́ільє! — Та
 в́ера т́отен пр́инц росќажє й́едну поль́у́ку там а там. Ш́умньє ше в́ібєру
 ў́шн́цкі шєсц а дв́аец, а т́отен найм́латш́і й́егер ф́урт з нь́м ішол о́бок.
 А т́оті в́ецей й́егр́і й́еден до друѓего ш́уналы, цо то т́аке за р́обота. Та
 поль́овалы п́о т́ім ль́еше. Пр́ішол о́бід, нь́ заб́ілы нь́ч, ль́єм т́отен й́егер
 й́едн́его зай́аца. Та т́отен пр́инц е́шч́і ў́ше го р́атш́і в́ідзел. Дал му зо
 св́ой́его о́беду ше най́єсц і нан́іц і побр́алы ше помаль́учќі д́ому. Пр́іду
 д́ому, ќажді на св́ой ќварт́іль п́ошол. Т́отен м́ладі й́егер дал с́єбе нан́о-
 шн́ц до б́ечќі в́оді а ше ш́умньє в́іќупал: т́акі бул крас́ні, черв́ені й́ак
 р́ужа і забрал ше, ішол на ш́пац́ірку. А т́отен пр́инц ль́єм за нь́м ішол,
 а п́итал ше го, сќадзі он, ч́і ма о́ца а і м́атку і ч́і му ж́йю. Альє он
 му нь́ х́цел нь́ч пов́едзєц. Та п́отом заб́рал ше, ішол д́ому. П́ошол й́е-
 гер д́ому на св́уй ќварт́іль, а т́отен пр́инц ќукал на дзв́ері, на дз́іру,
 же цо он там р́обі. Т́отен й́егер ше позобль́икал, ішол спац до посц́єлы.
 Альє т́отен пр́инц уш то зб́ачіл, же то ше му в́ідзі, жє то нь́ б́удзе
 хлоп. Та в́ера на друѓі дзень росќажє на поль́у́ку зась. Іду по ль́еше,
 ходза, пр́ішол д́ішч, д́обре й́іх пом́ачал, оны́ ше забр́алы, п́ошлы д́ому
 назад. Та пр́инц д́ораз за т́ім й́егрох. Й́егер дзв́ері завар, д́орас ше

зámкнул. А тóтен прінц патрі на дзірку — йёгер ше поз'обльіка а ідзе до купельі, цо мал зробёну ў хіжі. Та уш тóтен прінц акўрат відзел, жé то жéньска. Дóраз дўркал жéбі му отвóрел. Альё тен му нёе отвóрил, ныш ше аж нёе óбльік. Йак ше óбльік, ідзе отвóриц, прінц уж одéшол гет. На дрўгі дзень пóшол до файнёго шпайдра, жéбі зробел пре йёдну бралту найдракні шаті, же кэлю му прідзе, та он то заплаці. Йак тóті шаті уж бўлы готóве прінёше йіх сам до дóму, полóжі на свóйу посцель а да волац тéго йёгра, жéбі прішол дóраз ку нёёму. Йёгер ше позбіра, ідзе там гу нёёму, вішол до гіжі, прінц дзвэрі зámкнул, а ше му каже дóраз з'обльёц. Альё он барс ше загáньбел і ше застрашіл, та нёе хцел ше з'обльёец. Альё тóтен прінц мал нат посцэлы шáбљу, вихáціл шáбљу, а му повéда: Дóрас це порўбем, кёт ше нёе з'обльёчеш! — Тóтен рад нёе рад — мўшел ше шўмнёе з'обльёец; а дал му тóті з бралти, цо дал зрóбиц, шаті, жéбі ше óбльёк до тіх. Тóтен нёе хцел, альё мўшел. Йак ше óбльік, барс крáсна кізасóньа з нёёго бўла. Потом он ўжал йу пот навўхі, а ішол гу свóйёму оцóві, а му повéда: Татусь, то бўдзе мóйа жéна! — Оцец ше тїж зрадóвал, же то барс шўмна осóба, та вера уж весьёльё мáло буц, а он ше йёй пїта, прінц, дайáкіх родічох. — Она му повéда, же óна нёе зна, же óна уж барз даўно з дóму гет. — Та ше йёй пїтал, кáдзі ходзіла. — Тá му повéда, же цо ше йёй водзіло у тотéго духоўнёго і пó тїм льёше і у тéго старéго йёгра. — Та он дóраз шéднул гу шрайтїшу, а пїсал пїсма на тотéго духоўнёго і на йёй óца і на мáтку і на брáта, жéбі фтэді а фтэді ше там поставїлы на вешельё, альё к' кéму, та нёе пїсал. Та тóтен духоўні ше забéре дóраз а ідзе там гу йёй оцóві, і гу мáткі, а пїта ше йіх, чї нёе знайу, кéму то бўдзе вешельё? Та óні му повéда, же нёе знайу. Та тóтен духоўні йім гвáрі: Йа уж знам, то льём зá то вас волаїу, жéсце мóйо родіче, бо йá ше с тїм прінцом познам! — А он го ныгда і нёе відзел. — Та іду там на тóто вешельё. Йак прїшлы там, прїду до бўрку, та тóтен прінц відзе нáпрец нїх а йіх шўмнёе віта. Та óні пóгом вїшлы на верх а дóраз йіх дал там до гіжі шедзіц. А каже óна тóму прінцóві, жéбі казал йёй оцóві і йёй мáткі там гу нёёй до гіжі. Йак прїшлы там до гіжі, стáньё óна зо стóлка і шўмнёе йіх вібóчка. Тóті йёй родіче та льём нá нью пáтра, же цо то йё за йёдна. Она йім гутóрі, же óна йіх дзіфка. — А óні поведáйу, же óні мáлы дзіўку прет пáру рокамі, альё йім умáрла. — Ну, та дóбре. Вешельё стáло, панóве йёдза, пїна, тóтен духоўні тїш шéдзі, пїйё, с погарáмі сэбе чэрка, дóбрей дзекі бул, та сэбе шївал. Тóтен прінц стáньё от тїх пáнох, а пїта пребачэньё дацо повéдзіц: Же цо тáкі члóвек заслўжі, кед другéго сце зо швéта змáрныц? — Тá тóті панóве му гутóра: Ту мáме духоўнёго, он йё учéні дóбре, та ньяй он осўдзі, йак духоўні члóвек,

по такі заслужі, кет спе другého во швѣта змарниц. — Та тотен духоўні станьѣ от стола, добрей двѣкі бул: Та за коньмі го потаргац! Шмерц за шмерц! — Ну та принц гуторі: Пардон, панове. — Пóшол по сво́йу паньбу, прівѣдзе йу там, а повѣда йей, жѣбі йѣдну пріповідку опраўдаіву поведала, по йей б́уло, дзе цо ше йей водзіло от шідзѣмего рóка аж до гнѣшка. — Она з́ачнѣ роспраўйац, йак йей б́уло у духоўнего, а духоўні дóраз ше запалыл, же цó то таке. Духоўнего далы особнѣ заўрец. А она тóту пріповідку роспраўйала далѣй, йак йу брат стрільбал, а нѣ мох трафіц, же пóтом зайапа страфіл, а óчі відлубал, опóві і мáткі прінѣс на ўказ, жé то з нѣй íстей. Пóтом йак пó тім льѣше ходзіла, йак у тého йѣгра б́ула і йак сом, повѣда, ту д́ушла. — Т́а йей óпец і йей мáтка во стра́ху од радóсці барс плакáлы, цó йім б́уло жаль. І дóраз тého духоўнего за коньмі рóстаргáлы, а йей óца і йей мáтку з’охабіла прі себе і брата. Вешѣльѣ онстáло, т́ему йѣгрові старѣму, цо у нѣго б́ула, д́ала му барз дóбрі подарúнек. — Два дзёркі ў нóше, сконьч́ило ше. Та кед нѣ помáрлы, ёшч́і до днѣшка ж́йу.

Зап. в липни, 1899, від Осифа Валька.

II.

БАЧ-БОДРОГСЬКИЙ КОМІТАТ.

П І С Н Ї.

I. Духовні пісні і колядки.

1. Про Адама.

1. Гді Бог Адама
Створіл рукама
На образ главі йєго:
Дал йєму жєну,
На імя Йєву,
З ребра бóку лївóго.	3. А врах злослівій,
А не жічливій,
Йєву подмоўйайєт:
Вігріш ти йяпко,
Моїа кохáнко!
Так сїа з нїм зраждайєт.
2. Обіцьал йєму
Роскоші ў райу
Зо жєно́йу за живóта,
Тілько з йєднóго
Дрэва райскóго
Ньє казал сїа ім дотікати.	4. Она урвáла
І скоштовáла
Овóцу райско́й:
Простерла рúкі,
Кусіла ўшіткі,
Адамóві дáла.
5. Адам прійємляйєт,
Йяблúка ўкушáйєт,
Нагóту спознавáйєт:
Йєва спозна́ла,
Нагóйу стáла,
Себе сїа заўстідьбáла.	

Зап. в липни, 1897, від Яноша Колошняя.

2. Пастухи на Різдео Христа.

Пáсли бóўці пастіре,
Прі Бєтлэгем маіре (?): | Ўстаньте горе, не спіте,
Пáна Хрїста найдєте! |
|---|--|

Найдéте го йаслiчком,
Повiте го пелéнком.
Марiйа ше старáла,
Же пелéнки не мáла:

Не старáй сáа, Марiйо!
Старнéме ми з рúжкi квет,
Повiйéме шiрi швет!

Зап. в липни, 1899, вiд Яноша Колошняя.

3. Пастухи на Рiздво Христа.

Тéраз йа сом пóчал дóбре спáти,
Тéраз ми почáли на гесц дáти.
Йáсно зашвицéлы гóри, льéси,
Шпiвáйу ангéлки по небéси.
А ви, хлáнци, стáньце, нe жалуйце,
Кáждi свóйо бочкóрки приготуйце;
Стáла ше нам весéла новiна,
Же пáна Марiйа породiла
У йáшльох на слáми вiфлеймскей,
Худóбной маштáльны, а на жéми.

Зап. в вересни, 1897, вiд Марiї Бесерменi в Коцурi.

4. Ангел сповiщує пастухiв про Рiздво.

С тáмтeй стрáни гáйка
Жельéньшi ше траўка:
А там гóре пастiркóве
Йéдза кáшi з гáрка.
Прiшол гú нiм ангел
А так йiм гутóрел,

Же ше Христос нарóдзел,
Абi кáждi вiдзел.
А ти пóпать, Рóгу,
Зáтруп же ти Бóгу:
Алiлуйа, алiлуйа,
Слáва пáву Бóгу.

Зап. в вересни, 1897, вiд Марiї Бесерменi в Коцурi.

5. При яслах Христових.

Йей панéнка
Смирéного сiнка
Нам породiла:
Од винúшчi (?)
До йаслiчкoх
Йéго йéст положiла.

Немойне дьiтáтко,
Мáле нахольáтко.
.
.
.
Льeм ше цешéла,
Тáк му шпiвáла.
.
.
.

Вол і босел
 На ньго діхалі,
 Так му рікалі:
 Цар наш, краль наш,
 Лежі меджі намі!
 Так го віталі.
 Лежіт немольátkо,
 Разльічне пташатко.
 Йго хвалілі,
 А уш не білі,

Кóтрі своїйей
 Вельікой мілóсті

 Пóслал сїна
 З небесе висóке,
 Абі нас спáсол,
 Кóтрі од нарождєнья,
 Жáдної потьшєнья,
 Нє мал наш мілі
 Хрїстос йодні.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Шанти в Коцурі.

6. Радість із причини Різдва.

Радуйте сѧ ўсі лѧдїйє, з нєба прїшол радосні час:
 Хрїстос сѧ нам нарóдел у блажєні час;
 Ўсі лѧдїйє чўйте, чўйте, ко Віфлєйєм прїстїпўйте.

Увідьте слáўно рождєство во худóбної храмїні,
 Сам Бох церпел, пєрпел, во йáслах на слáмі.
 Ўсі лѧдїйє чўйте, чўйте, ко Віфлєйєм прїстїпўйте.

Небеса засвїтѧ сѧ, у полнóці йáсносц,
 Ангел з нєба прїстўнел гў настїром радóсно;
 І пастїре бєжа, бєжа, слáву бóжу да увїдза:
 Ўсі лѧдїйє чўйте, чўйте, ко Віфлєйєм прїстїпўйте.

Радўйє шє Марїїа о рождєствї своїóго сїна,
 Со Осїфом, со бїдлѧті, чїста дѧва, Бóга матї:
 Ўсі лѧдїйє чўйте, чўйте, ко Віфлєйєм прїстїпўйте.

Од востóка трїйє царї Ісус Хрїсту нєсут дарї:
 Лїван, смїрно, злáто, дарї дáйу, Ісус Хрїсту заспїваўу:
 Ўсі лѧдїйє спївайте, спївайте, новóго царя славіте.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бєсерменї в Коцурі.

7. Хрїстос чоловіком.

Од востóка восїя звєзда йáснаїя,
 Пóстал Бóгом челóвік от Ізраєльѧ.
 Валаám то пророкóвал,
 Йáсну звїзду показóвал,
 Днес восїяáла.

Во котóрой прорóці йáсно писáлы,
 О востáннї і лы́та (?) та́йна откρίга,
 Лóва блага, плодови́та
 І роскві́тла закві́тну́та
 Ды́ва рашда́йа.

Исполнітель зако́на ступел на зéмльу :
 Іс пречісто́й дыві́ці і заступни́ці
 Нарóдел сїа ўсе́й тва́рі,
 Небесного ца́рїа сла́ві
 [В] убо́гі ста́лі.

Зап. в вересни 1897, від Марії Бесерменї в Коцурі.

8. *Побиті Іродом діти.*

День божого народження :	З маткамі сїа пожегна́лі,
Весело лѹде,	Жертву не ма́лі,
Благо вам буде !	Знак криві.
Ангел пасти́р[ям] так звістóвал :	Слэ́зі віліва́ют плачлі́ві ма́ткі,
Же сїа наро́дїл,	О сво́їх ды́ткі :
Так увеселы́л краль	Лéжат збі́ткі баранко́ве,
І о́ца зафра́сóвал.	Йак у пóльу снóпкі.
Ды́ткі побі́ті да́л :	Рахі́ль пла́чет так рекну́ўше :
Білі, сі́клі, мордова́лі,	Поты́хі не ма́л[а],
Стро́гі катóве,	Пра́ве уміра́л[а],
Ўла́сні збойцо́ве.	Патрайі́чи на сво́йго́ сїна,
Крїчат ды́ткі,	Тья́шко умлыва́ла.
Плачут ма́ткі	О Йроде округні́ку,
Кірва́ве, сердечне.	Велька́ то віна,
От пэ́рсї йїх одрива́лі,	Же сво́йго́ сїна,
І растіна́лі,	Што за прї́чина,
Різі не ма́лі	На забі́ток да́ла.

Зап. в липни, 1897, від Яноша Колошняя.

9. *Апостоли по смерти Христа.*

Вішла гвізда на край швэ́та,
 Зашвіце́ла до пол швэ́та ;
 Ішлы за ньу апостóлі :
 Чóм сце смўтні, ньэвеселі ?

Же сме Хріста нѣ відзѣлы,
 Йак у штвѣрток прі вечѣрі,
 Хлѣба ламал і нам давал,
 З божу кіру нас напавал :
 Йѣце, піце, уживайце,
 Паана Хріста спомінайце !
 Йѣдлы, пілы, уживалы,
 Паана Хріста спомінали.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

10. Христос і Богородиця. А.

Кет ше Ісус Хрістос на нѣбо вібѣрал,
 Своіу лѣбу мацер на жемі з'охабйал.
 „Нѣ з'охаблай, мой сіночку, на жемі,
 Лѣм ті ме бер зо собу на нѣбо“.
 „Нѣ можеш ті, матко моѣа, зо мну на нѣбо поѣси,
 Бо ті мушіш, матко моѣа, на жемі умірац.“
 „Кед ѣа будзем, мой сіночку, на жемі умірац,
 Нѣ допущчай гү мнѣ злѣму пріступѣвац.“
 „Нѣ бой ті ше, матко моѣа, ўрага шкарѣдиѣго,
 Пошлѣм ці ангѣла з нѣба високоѣго.
 Пошлѣм ці ангѣлох, двѣнац апостѣлох,
 Сам прідзем трінасті, сам Хрістос небѣсні.
 Та ті пойдзеш, матко моѣа, пойдзеш мѣджі намі,
 Йак ѣасні мешачок мѣджі гвѣздочкамі.
 Та ті шѣднѣш, матко моѣа, на праву правіцу,
 А ѣа шѣднѣм, матко моѣа, на сүдну століцу.“

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

11. Христос і Богородиця. Б.

Кет ше Ісус Хрістос на нѣбо одбѣрал,
 Своіу лѣбу мацер на жемі охабйал :
 Нѣ охабйай ме, сину мой, на теѣ чѣрней жемі,
 Лѣм ті ме бер зо собу на нѣбо !
 Нѣ можеш ті, матко моѣа на, нѣбо зо мну їці,
 Бо ті мушіш, матко моѣа, на жемі умреці.
 Кед ѣа будзем, сіночку мой, на жемі умѣрац,

Ньє допущай гу мнѣ злѣму доступовац!
 Ньє бой ті ше, матко мойа, ўрага шкаредно́го,
 Пошлѣм ѣа з ньѣба ангѣлох, дванац апосто́лох,
 А трінасті пойдзе сам Хрїстос небѣсні;
 Пойдзеш, матко мойа міла, пойдзеш мѣджі на́мі,
 Їак ѣасні меша́чок мѣджі гвїздочка́мі.
 Пойдзеш матко мойа на праві́цу,
 А ѣа шѣдньѣм на сѣдну сто́лицу
 І там будзем судзіц грїшнім і правѣднім.
 О хтору ті, матко, будзеш душїчку просі́ті,
 Ньє годна та ду́ша затра́чена бі́ті!
 О Хрїсте і паньє, най сѣа нам то доста́ньє,
 Най сѣа нам доста́ньє, то ца́рство небѣсне!
 О матко Ісѣсова, мо́дльїй сїна сво́його,
 Жебісме ше доста́лы до ца́рства небесно́го.

Зап. в серпни, 1897, від Ганї Новак у Коцурї.

12. Грїшна ду́ша з Богородицею перед Хрїстом.

Уска дра́шка до небеса,
 Ідзе по ньѣй грїшна ду́ша;
 Ідзе, ідзе барє плачу́ці,
 Сво́йо руці ламаю́ці.
 Стрѣтла ѣу там ма́тка бо́жа:
 Дзе ті ідзеш грїшна ду́ша?
 А ѣа ідзем на осужденї́є,
 Пѣкло мі ѣє отворѣне.
 Грїшна ду́шо! Гїбай за мну!
 Пойдзем мо́дльїц сїна сво́го,
 Да отпу́шчі грїхі тво́йо!
 Задуркалі, покльѣкалі,
 На Пѣтра ше завола́лі —
 „Пѣтре, Пѣтре! Во́змі кльўчі,
 Во́змі кльўчі, хто там дурчі“!
 „А там дурчі ма́тка бо́жа,
 За ньу сто́її грїшна ду́ша“.
 „Мо́їу ма́тку ну́ка ну́єне,
 Грїшнеї ду́ші преч уквасце“!
 „Сїну, сїну, сїну мілі!
 Отпуш грїшнеї ду́ші віні“.

„Мамо мо́йа, нѣ отпу́щчѣм,
 Бо до цѣркві нѣ ходзѣла,
 Ны ше Бо́гу нѣ модльѣла“.

„Сіну, сіну, сіну мілі!
 Отпуш грішней д́уші віні“.

„Мамо мо́йа, нѣ отпу́щчѣм!
 Мо́йо по́сті нѣ посцѣла,
 Ў нѣдзѣльу ше ўше чесала,
 Кѣді вѣлька сл́ужба ста́ла“.

„Сіну, сіну, сіну мілі,
 Отпуш грішней д́уші віні“.

„Уж йѣй віна отпу́щчѣна
 І гу ца́рству пріступѣна“.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молвар у Керестурі.

Паралелі: Головацький, Народ. пісні, I. Ст. 234—235 і 236. Ч. 67 і 69.

13. Пісня до Богородиці.

О Марі́йо, Ма́тко бо́жа, Пречіста,
 Про́сі за нас сво́го сі́на Ісус Хріста:
 Біла лелі́я, ды́ва Марі́йа,
 Хто́ру зродзѣла преші́ята Анна. } *)

Ті кральці́ца і ангѣлом, Пречіста,
 Про́сі за нас сво́го сі́на Ісус Хріста.

Ті кральці́ца архангѣлом, Пречіста,
 Про́сі за нас сво́го сі́на Ісус Хріста.

Ті кральці́ца і ўші́м ші́ятім, Пречіста,
 Про́сі за нас сво́го сі́на Ісус Хріста.

Ті кральці́ца і ідо́віцом, Пречіста,
 Про́сі за нас сво́го сі́на Ісус Хріста.

Ті кральці́ца і ші́рогом, Пречіста,
 Про́сі за нас сво́го сі́на Ісус Хріста.

Ті кральці́ца і нам грі́шнім, Пречіста,
 Про́сі за нас сво́го сі́на Ісус Хріста.

Зап. в серпни, 1897, від Марі́ї Янкань у Керестурі.

*) Сей прислів повторюєть ся по кождій строфі.

14. *Пісня до Богородиці на троні.*

Христійане по ўсем світы по́йте весело,
 Вознёсла сѣа ды́ва сѣ́ата нѣ́ны на не́бо;
 Вознёсла сѣа зо сла́вою, сѣ́ла на свой трон,
 Од не́го же неві́рних сво́йїх ўше і́женет вон.
 Ох, Марі́ю Ма́тко бо́жа, сў́шчайа ў не́бі,
 По возда́ной благода́ти од о́ца те́бі,
 Уды́ли нам мѣ́сто ў не́бі прі́ трой́ны тво́ей,
 Гді́ царствў́йеш зо сі́ном сво́йїм.
 Ра́дуйте сѣа та́гже ві́рні, мѣ́сто ожида́ет вас,
 Ко́йа жа́дна сі́ла зѣ́мна не во́змет од вас.
 Льў́бме гд́ові́ і ші́роті́, возльў́біт Бог нас,
 Поста́ві нас на пра́вїцу, йак прі́йде той час.

Зап. в серпни, 1897, від Марії Янкань у Керестурі.

Паралелі: Руські оселі в Бачці. Ст. 49. а.

15. *Пісня до Петра і Павла.*

Оргáни ігра́йте, Пѣ́тра велі́чайте,
 Апóстолу Па́ўлу радóсно загра́йте.
 І́роде безбóжний, а цы́сару рíмский,
 Кáзал мордовáти, йак Пíлат понті́йский.
 Апостóла Пѣ́тра казал мордовáти,
 Апостóлу Па́ўлу казал глáву знáти.
 І́роде безбóжний, ті́роне прокльáтий,
 Бў́деш ти на ві́ки у пѣ́кльї горі́ти.
 Апостóле Пѣ́тре, процві́тайеш ти на ві́ки,
 Во гóрном сійóньї з ангельскими лі́ки.
 Спо́доби же і нас ві́чного царствї́я.

Зап. в серпни, 1897, від Марії Янкань у Керестурі.

16. *Покритка в пеклї.*

Ішло дзїўче на вóду,
 На ту вóду студьóну.
 Ішол тамаль младéнец:
 Дзїўче, дзїўче, дай вѣньц!
 Йáкі же ті младéнец,

Кет ті ньó маш свой вѣньц?
 Йáка же ті дзїўчїна,
 Трóйо дзѣці зродзѣла,
 Трóйо дзѣці зродзѣла,
 Дóлу вóду пушчѣла.

Облапел йу о полі :
 Трі рас пекло обішли,
 Трі рас пекло обішли,
 Ньїдзве ўрата нє нашлі :
 Ўрата, ўрата, ўратице,
 Ростверайце Катїце !
 А цо таке нєшєце,
 Же роствєрац кажєце ?
 Ньєшем тьїло і дўшу,
 Рїхтарову Катўшу.
 Йєден двєрі роствєра,
 Другі карсцель намєсца,
 Трєці смόлу роспєка :

Дайме мї йєй смόлу пїц,
 Най прївіка пєклу жїц.
 Пїшце жойєй мацєрі,
 Най зна трїмац йак цєрі ;
 Най нєє карє з йазїком,
 Най йїх штрόфа с пруцїком ;
 Мнєє карала з йазїком,
 Нєє штрόфала с пруцїком.
 Пїшце жойєй мацєрі,
 Йак йа ше ту дόбре мам :
 Шэфран, йўмбїр предавам,
 Чарнїх дьаблох кўпцох мам.

Зап. в серпни, 1897, від Ганї Рамач у Керестурї.

Паралелї : Št. Mišik, Piesne zo Spiša. Ст. 6—7. Ч. 6. — Головацький, Народні пісні. I. Ст. 210—211. Ч. 36—37. — Тамже, III, 1. Ст. 225—226. Ч. 95. — Т. II. Ст. 727—728. Ч. 13. — P. I. Šafařik, Pjsně swětské lidu slow. w Uhřech. II. Ст. 105—107. Ч. 69. — Žegota Pauli, Pieśni ludu polskiego w Galicyi. Ст. 76—78. Ч. 4. — Wójcicki, Piesni ludu. I Ст. 49. — II. Ст. 301—304.

17. *Te same.*

(Вїдривок).

Ўрата, ўрата, ўратица,
 Отверайце ўратица !
 А цо таке нєшєце,
 Же отвєрац кажєце ?
 Ньєшем цєло і дўшу,
 Рїхтарову Катўшу ;
 Дайце вї йєй смόлі пїц,
 Най прївіка пєклєє жїц.
 Пол погара понїла,

Пол пламєньом постала ;
 Цалї погар понїла,
 Шїцко пламєнь постала.
 Пїше вопа лїтєрі,
 Аж до своїєй мацєрі :
 Мамо, мамо, маш йїх два,
 Іншак йїх кар, йак шї мнєа.
 Мнєа шї карала з йазїком,
 А йїх карай с пруцїком.

Зап. в серпни, 1897, від Марїї Стрїбер у Коцурї.

II. Баляди і романси.

18. *Мертвець-коханок.*

Кет ше мілі од мілей брал,
На́ рок, на́ два йу з'охáбиал :
Кед нѣ прїдзем за́ рок, за́ два,
Нѣ чекай ме, міла, ны́гда.
За́ рок, за́ два го чекала,
А у трéцім чаровáла.
С пúстей стúдны вóду брала,
Сúху гру́шку польвáла.
Йак во́на йу польвáла,
Аж на біло росквітáла.
Гру́шко, гру́шко, розвівай ше,
Мілі, шéрцо, прїблїжі ше!
Дзе ше ўжáло, там ше ўжáло,
На облáчок задурkáло :
Чи спїш, міла, чи ти чуйеш,
Чи ме вéрнѣ опчекуйеш ?
Нѣ шпїм, нѣ шпїм, áльѣ чуйеш,
Вéрнѣ йá це опчекуйеш.
Вїпрóвадз ме, міла мо́йа, за гумны́ці,
За червéні вїшeньці.
А óна го спрoвадзїла.
Кáзал ше йей до́му ўра́ціц :
Ўрац ше, міла, ўрац ше до́му,
Бо йа véра нѣ твой мілі,
Льѣм йа дбáвол справодлїві.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: Головацький, Народні пісні, I. Ст. 83—84. Ч. 40. — Т. II. Ст. 708—710. Ч. 12.

19. У ворожки.

Надзала мі швэкра кудзель,
 Цо ньє спрэдзем сёдем ньєдзель:
 Тэді до мацэрі пойдзеш,
 Док ту кудзелочку спрэдзеш.
 Пóшла швэкра до косцэла,
 А ньєвэста до сушэда:
 Сушэдо мóйа премíла,
 Дáйце ві мньє порáді!
 Їá бi ці дáла порáді,
 Альє ці ше бóйím зрáді.
 Ньє бóйце ше ві тей зрáді,

Льєм ві мньє дáйце порáді.
 Роскúбай ті кудзелóчку,
 Нáйдзеш ті там жáбу нóшку;
 Жáбу нóшку і клатóчку,
 Та ті спрэдзеш кудзелóчку.
 Прíшла швэкра вос косцэла,
 А ньєвэста кúдзель спрэдла:
 Ньєвэсто мóйа премíла,
 Хто ці тáку порáду дал?
 Сáма йá ше здогадáла,
 Кудзелочку роскубáла.

Зап. в серпни, 1897, від Юлі Левенської в Коцури.

20. Дoнька-пташка.

Дáла мáтка цэру
 Дальєко от сéбе,
 Заказала йёй,
 Прíказала йёй,
 Ві ньє íшла до ньёй,
 За сёдем днѳ,
 За сёдем тѳжнѳ,
 За сёдем мешáчкі
 І за сёдем рóчкі.
 Спрáвím йа ше, спрáвím,
 Птáчком йарáбом,
 Пóйдзем до мамóчкі,

Шэдньєм на лелі́йі
 І на розмарíйі.
 Прíдзе мóйа мáці
 Петружочку жáці,
 Бúдзе ме саньáці *):
 Їай гíша, гíша,
 Птáчку йарáбі,
 Погрéбеш лелі́йу!
 Хто йу посáдзел,
 Тóт йу погрéбе,
 Сто рас крáшша бúдзе.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: Головацький, Народні пісні. I. Ст. 195—196. Ч. 18. — Тамже, III. 1. Ст. 141—143. Ч. 10—11. — Т. II. Ст. 703. Ч. 5. — Fr. Bartoš, Nowé nar. písně moravské. Ст. 34. Ч. 95. — P. I. Šafařík, Písně swětské lidu slow. w Uhřích. II. Ст. 103—108. Ч. 68. — Fr. Bartoš, Národní písně moravské. Ст. 53—54. Ч. 66, a—b. — Žegota Pauli, Pieśni ludu ruskiego w Galicyi. II. Ст. 145—146. Ч. 9. — J. Roger, Pieśni ludu polskiego w Górnyim Szląsku. Ст. 239. Ч. 488. — З. Радченко, Пѣсни Гомельскаго уезда. Ст. 205—206. Ч. 175. — J. Kollár, Národní zpiewanky, I. Ст. 3. Ч. 1.

*) Намісь: зганьáці = зганяти.

21. Ковалева дочка.

Ора́ла ба́ба загра́ду,
 При́шол гу́ ньей пан на пора́ду :
 Ой ба́бо, ба́бо, зрад ба́бо,
 При́шол сом гу́ вам на пора́ду,
 Йак бiм мал скла́мац ковальо́ву па́нью.
 Ба́ба му гутóри :
 Облеч ти шма́ті панё́нські
 І папу́чі кармаже́йські,
 Та ти ше прехо́ц по гру́нку
 Аж до само́го вечарку.
 А йак на́ це прiдзе тёмна но́ц,
 Пітай ше до кова́льа на но́ц.
 Кова́ль, кова́ль, ковалье́чку,
 Пренóцуй ме йёдну но́цку,
 Бо йа справодлiва па́нью,
 Идзем на ва́шар до Пра́гі ;
 Уж йа сво́й то́вар посла́ла,
 Са́ма ту на́ но́ц воста́ла.
 Йаг уж бу́лі по вече́рі,
 Роска́зал кова́ль сво́йей це́рі :
 Иц ти, це́ро, ло́жу скласц,
 По́йдзе с то́бу па́нья снац.
 Це́ра оцóви так отпове́да :
 Апо мо́й мiлi, лью́бі !
 Йак мнє ше то́та па́нья нє лью́бі !
 Кова́ль це́рі отпове́да :
 Чом бi ци́ ше па́нья нє лубе́ла,
 Кет шi а́нi нiгдa нє ви́дзела ?
 Уж во́нi два полье́гали,
 Сцiха сло́во прегварйа́лі ;
 А йак бу́ло по полно́цi,
 Кри́чала це́ра о сво́йей мо́цi.
 Дру́га па́нья отпове́да :
 Чит ти, це́ро, нє кри́ч ти,
 Ша нас нiхто нє слíшi !
 А йак ра́но постава́лі,
 Дзекóвал пан ковальо́ви,
 Ковальо́ви й йо́го це́рі :
 Здра́ва о́стань, мiла жо́йа,

Уш ті б́удзеш на ўше гд́ова.
 А йак б́уло блы́ско р́очка,
 Кольы́ше ц́ера с́іночка,
 Ходз́ела з ным по жельс́ней луце,
 І ма́ла с́іночка прес́ о́ца на р́уце,
 А так му шп́івала:
 Гальбай, б́ельбай, с́іну мой!
 Нь́е буц та́кі, йак о́ец твой!
 Нь́е бул твой о́ец пан паней́скі,
 Ль́ем бул зводі́тель кармаж́ейскі.

Зап. в серпни, 1897, від Гані Рамач у Керестурі.

П а р а л л е л і: Головацький, Народні пісні. Т. 1. 252—253. Ч. 133. — К. Erben, Písně národní. II. Ст. 22—29. Ч. 158. — Fr. Bartoš, Nové nár. písně moravské. Ст. 124—129. Ч. 322—323

22. Вояк у пані.

Шол ж́ольнйр з Буда́йна,	Та посп́елку збу́рела.
Нь́ссол м́еду і в́іна:	Пан́ ше пан́ні сп́ітуй́е,
Пан́ні на нь́го ўз́ірала,	Цо за ж́ольнйр за дзв́ермі?
Од нь́го дзбан п́італа.	То й́е ж́обрак уб́огі,
А йа т́ебе нь́е дам дзбан,	Кальы́ка й́е на ногі.
Бо йа на́ це зл́і зуб мам!	Кед́ б́і ше пан зм́ілова́л,
Пан́ ше пан́ні сп́ітуй́е,	Та́ б́і го барз даро́вал.
Цо за п́іпка на сто́лье?	Пан́ ше на́д ным зм́ілова́л,
Пан́ офі́цір ка́рти грал,	В́іньбал д́укат, та му дал.
Ша вон п́іпку зань́агал.	Ж́ольнйр с х́іжі в́іблыв́нул,
Пан́ ше пан́ні сп́ітуй́е,	На ковн́ічка в́ізв́існу́л:
Цо посп́елка збу́р́ена?	Й́ёдну но́цку с пан́ном спал,
Ма́чка м́ішу лов́ела,	Ішчек м́і пан д́укат дал!*)

Зап. в вересни, 1897, від Гані Рамач у Керестурі.

П а р а л л е л і: Št. Mišik, Piesne zo Spiša. Ст. 103. Ч. 261. — М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 133—134.

23. Викрадена. А.

Йа там да́лье пот пат́очку	Ей й́едні п́іу, дру́гі гра́йу,
П́іу х́ла́нци пальс́ночку;	Тр́еці дв́і́ча нагварй́а́у.

*) По кождім стиху приспівуєть ся: Гей, гей, го́на, го́й.

Йак воны го нагварэлы,
 До гінтова положэлы.
 Мац йей спала, ныч нье знала,
 Сухэда йей поведала:
 Ей ві, сухэдо, гóре стáньце,
 Дзіўку себе здоганяйце!
 Ей, а ві, браца, гóре стáньце,
 Кóньа себе ошедлаіце,
 Шэстру себе здоганяйце.
 Ей а там дáльей прі Мільове,

Шэдзі Гáньча у гінтове.
 Ей, йак воны го здогоньэлы,
 Два трі слова прегварэлы:
 Вітай, шóўгор, вітай мілі,
 Нье пóйдзеш ті óталь жіві!
 Ей зацáлы му до стремéна,
 Нá цо тебе цўдза жéна?
 Ей зацáлы му до пойáса,
 Нá цо тебе шéстра нáша?

Зап. в вересни, 1897, від Мелані Фіндрік у Коцурі.

Паралелі: Головацький, Народні піснї, I. Ст. 85—87 Ч. 41 і 42. — Тамже. Ст. 75—78. Ч. 32. — Т. III. 1. Ст. 21—22. Ч. 9. — Żegota Pauli, Pieśni ludu ruskiego w Galicyi. II. Ст. 11—13. Ч. 9.

24. Викрадена. *) Б.

Мац йей спала, ныч нье знала,
 Сухэда йей поведала:
 Ві, сухэдо, гóре стáньце,
 Дзіўку себе здоганяйце,
 А ві, хлáпці, гóре стáньце,
 Шэстру себе здоганяйце.
 Йак воны йу здогоньэлі,
 Трі словічка прегварэлі:
 Вітай шóўгор, вітай мілі,

Нье пóйдзеш ті óтац жіві.
 Зацáлі му до пойáса,
 На цо тебе шéстра нáша?
 Кáдзі з ньóго креў капкáла,
 Ўшáдзі рўжа росквітáла.
 Ішлі дзіўкі до косцéла,
 Кáжда рўжу ухвацéла;
 Льéм та йéдна нье ухвátла,
 Цó ше прé нью креў розлýала.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 141—142. — Waclaw z Oleska, Pieśni polskie i ruskie ludu galicyjskiego Ст. 509—510. Ч. 29. — Żegota Pauli, Pieśni ludu polskiego w Galicyi. Ст. 102—104. Ч. 11.

25. Покарана кошмарка. (руск. л. 143. нр. 41.)

Од Дрінова, до Дрінова,
 Дзе мі стóйі кáршма нóва,
 Нье обіта, нье опшита,

Льéм з баршóньéм опцагнýта.
 Двóмі браца схóдзвалі,
 Качмарéчку льýбовалі:

*) Бракуе пачатку.

Качмаречко ш Штідрінова!
 Чі то дзвіўка ўласна тво́йа?
 Ей нье-мо́йа ўласна дзвіўка,
 Льем йе у мнѣ за́ставена
 За- сто зла́ті, за- червені
 І за пѣрсень, за стріберні.
 Качмаречко ш Штідрінова!
 Чі бш да́ла, чі бш да́ла
 Нам з нью йѣдну но́цку прѣснац?
 А йак же бі сом нѣ да́ла?
 Та на дзвіўче заво́ла́ла:
 Ільєн, Ільєн, краса́не дзвіўче,
 Пѣсцель, пѣсцель білу пѣсцель;
 А і та́ку ті йу пѣсцель,
 Жѣбі мо́гли тро́йо льѣгнуц!
 Дзвіўче пѣсцель пѣсцельба́ло,
 А барз го́рко за́плакало:
 Збу́ваце ше вѣнка мо́го,

Вѣнка мо́го зѣленаго.
 Но йак вони польѣгалі,
 Сціха слоўко прегварі́алі:
 Ільєн, Ільєн, краса́не дзвіўче,
 Пѣвец ті нам, ѳткайш ро́дом?
 Сом біро́ва ш Штідріно́ва.
 На пажіці гўсі на́сла,
 Фўрманьѣ ме улапѣлі,
 До качмарькі за́ставелі
 За́ сто зла́ті за чѣрвені
 І за пѣрсень, за стріберні.
 До́раз ра́но, як стапу́лі,
 На качмарьку заво́ла́лі:
 Качмаречко ш Штідріно́ва!
 Кльѣкай, кльѣкай до́раз до́лу,
 Най ці зны́мам глаўку тво́йу!
 Жѣбі ші і дзешато́му за́каза́ла,
 Як шіро́ті прісвоўі́ала.

Зап. в Керестурі в червни, 1897, від Пап-Лацка.

Паралллі: Štefan Mišik, Piesne ze Spiša (Piesne ľudu slovenského. Soš. I.)
 Ст. 137—138. Ч. 380. — K. Erben, Písňe národní. II. Ст. 39—46. Ч. 161—162. —
 Fr. Bartoš, Národní písně moravské. Ст. 39—42. Ч. 50, а—е.

26. Лютий брат і бідна сестра.

Мала мац, мала мац, седмѣро шіро́ті,
 Цѣшко йіх хова́ла, хльѣба йіж нѣ ма́ла.
 Посла́ла во́на йіх до свѣйого бра́та:
 Іцце, дзѣці, пітац йѣден ко́рець жіта,
 Ша мі му ўраці́ме, льѣбо заплаці́ме,
 Кед нѣ заплаці́ме, а мі одробі́ме!
 Дзѣці ше зобра́лі, до бачі́ка ішли.
 Ішче су дальѣко, ба́чі на вьіх крі́чі:
 Шкуля́та, шкуля́та, нач до мнѣ ідзѣце?
 Ша йа відзі́м до́бре, же ме вйіѣсц сцѣце!
 Дзѣці ше зобра́лі, ту мацѣ́рі ішли:
 Ма́мо па́ша, ма́мо, йак нам ба́чі гварел!
 Шкуля́та, шкуля́та, нач до мнѣ ідзѣце?
 Ша йа відзі́м до́бре, же ме вйіѣсц сцѣце.
 Во́на ше огля́дла, го́рко заплака́ла,

Наймѣнше, найкраще дзѣцко зарезала,
 Сама вѣшла на-пойт, та ше обешѣла.
 Ішол тамац, ішол, тот пѣльўті брат йѣй,
 Дзѣці так ўрешчали, аж го оглушѣлі:
 Шкульата, шкульата, цо так бара ўрешчѣце?
 Хто колó вас ідзе, та го оглушіце.
 Йаг нѣ знаме ўрешчец, йак нѣ знаме плакац,
 Кѣд на́ша ме́ц мѣла дзѣцко зарезала,
 Сама вѣшла на-пойт та ше обешѣла!
 А вон ішол на-пойт, жé йу до́лу вдѣйме,
 Во́на го сетѣла, шѣйи ше му окльучѣла.
 Хóдзел з нѣу по шóре, так на льўдзі крѣчал:
 Богáче, богáче, зó мнѣ вѣ ше кáйце,
 Худóбнім шіро́гом хльѣба вѣ дава́йце,
 Бо і йа нѣ давал, та́ ме Бох пока́рал!

Зап. в листи, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі. Про брата, що жалів дати сестрі хліба, диви у Б. Гринченка, Етнографіческіє матеріали. III. Ст. 401–402. Ч. 722. Там вказані також інші паралелі.

27. Жінка каже мужа вбити.

А там гóре на гру́нѣ,
 Пійѣ Йанічко у віньѣ;
 Пошла по ньго Ганьчка,
 Його зрадліва женóчка:
 Ей Йані, Йані, пойдз до́му,
 Нѣ зрѣвай óчка нѣкóму!
 Док го до до́му вола́ла,
 Дванац жалы́рох зрѣхта́ла:
 Става́йце гóре, жалы́ре,
 Мо́йо двава́цме фрайѣре!
 Білого Йанічка лапа́йце,
 На дрóбні кóсці рубáйце;
 На дрóбні кóсці рубáйце,
 До білей трўні склада́йце;
 До білей трўні склада́йце,
 До загрáтки го хова́йце;
 До загрáтки го хова́йце,

Жельѣну рўту наса́цце.
 Рóшны, рўто, вісо́ко,
 Бо мой нан льѣжі глы́бо́ко.
 Га́ньча піше лы́тѣрі,
 До Йанічкóвей ма́цѣрі:
 Нѣвѣсто мо́йа зрадліва,
 Дзе шѣ мѣ сѣпа подзѣла?
 По́шол твой сѣн на лóві,
 Аж до жельѣней дубрóві.
 Йа́гже вон по́шол на лóві,
 Кѣд му коньчóк машта́льні?
 Ма́ вон коньчóка друго́го,
 Сѣдем рас кра́ші от то́го.
 Нѣвѣсто мо́йа зрадліва,
 Ш чóго крѣвѣчка капка́ла?
 Вѣльо йа наплáні реза́ла,
 Вѣльку йа госці́ну правѣла.

Йа́тже ті гості́ну правела́,
Кет тво́його му́жа нѣт до́ма? Ма́м йа му́жа друго́го,
Сѣдем рас кра́ші от то́го.

Зап. в вересви, 1897, від Марії Бесермені в Коупурі.

Паралелі: Головацький, Народні пісні. II. Ст. 729—730. Ч. 15. — Waclaw z Oleska, Pieśni polskie i ruskie ludu galicyjskiego. Ст. 505—507. Ч. 26. — Fr. Bartoš, Národní písně moravské. Ст. 9. Ч. 12. — Wójcicki, Pieśni ludu. I. Ст. 115. II. Ст. 304—305.

28. Дівчина воляка.

Ма́ла ма́тка трі це́рі,	Йа во́йовац нѣ бу́дзем.
Пі́тал во́йак до во́йні.	По́дз наймла́тша, по́дз за мнѣ,
По́дз найста́рша, по́дз за мнѣ,	По́дз во́йовац ве́льа мнѣ!
По́дз во́йовац ве́льа мнѣ!	А йа, па́нѣ, уш по́йдзем,
А йа, па́нѣ, нѣ по́йдзем,	Йа во́йовац уж бу́дзем.
Йа во́йовац нѣ бу́дзем.	Кѣд на ко́нѣа ше́ла́ла,
По́ц ті, стра́днѣа, по́дз за мнѣ,	Са́ма го́рко плака́ла;
По́дз во́йовац ве́льа мнѣ!	Кѣд до во́йні сту́пѣла,
А йа, па́нѣ, нѣ по́йдзем,	Три́сто хло́пох зра́нѣла.

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрібер у Коупурі.

Паралелі: Štefan Mišik, Piesne zo Spiša. Ст. 24. Ч. 59. — М. Врabelь, Рус. Соловей. Ст. 125—126. — Fr. Bartoš, Národní písně moravské. Ст. 46—47. Ч. 55. — *Народні пісні. Зб., т. 131.*

29. Вандрівний топить свою лобку в Дунаю. А.

Мі́ла мо́йа, цо ше́рцо ма́ш,	Нѣ і́дз, мі́ла, ко́ло ко́нѣа,
Кѣд йа прі́дзем, ўше ше гнѣ́вам?	Бо поведза, же ші мо́йа;
Йа́к бі йа́ ше нѣ гнѣ́ва́ла,	Льѣм і́дз, мі́ла, стра́ду цѣ́сті,
Кѣт йа́ ше так нѣ ві́спала́!	Та поведза, бра́т і ше́стра,
Чека́й мі́ла, бу́дзеш ті спа́ц,	Ўше лыха́льі *) блы́жей пло́ті:
До́к йа по́йдзем швет вандро́вац.	Ўра́ц ше, мі́ла, гу робо́ті.
І йа по́йдзем, мі́лі, с то́бу,	Ўше лыха́льі блы́жей млы́ні:
Препору́чуй мнѣ зо со́бу.	Ўра́ц ше, мі́ла, гу родзі́ны.
Ма́м йа ко́нѣа ма́льчukóго,	Ўше лыха́льі гу Дуна́ю:
Ма́м йа бра́ці до́сц на ньо́го.	Ўра́ц ше, мі́ла, сво́му кра́ю!
Ма́лі, ма́льі, а́льѣ тлу́сті,	Нѣ за́ то йа вандро́вала,
За́бер, мі́лі, го льѣм ху́сткі.	Же́бі йа́ ше ўра́цац ма́ла,
Спі́шны ху́сткі до стре́мена,	Льѣм йа́ за́ то вандро́вала,
А йа по́йдзем ко́ло ко́нѣа.	Же сом те́бе лубо́вала.

*) Їхали.

Улапел йу за два бочкі,
 Руцел йу Дунай гльбóчки:
 Пльівай, к...о, од дна, до дна,
 Шá ші бұла тóгош гóдна.
 Док до спóтку доплывáла,

Три словічка прегварéла:
 Бóны бұду йéсті, піті,
 А йа бұду мóрйу гнйті;
 Бóны бұду с панйчкáмі,
 А йа мóрйу з рібочкáмі.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

Паралелі: М. Врabelь, Рус. Сожовей. Ст. 156—157. — Wójcicki, Pieśni ludu. I. Ст. 78. II. Ст. 298—300.

30. *Te same. B.*

Вандруйўці нóшкі бóльа,
 Ожéным ше, брїга мóйа.
 Вáндруй, мїлі, і йа с тóбу,
 Порўчай і мнё зо сóбу.
 Шїлі, кáлі*), бльїкей плóті,
 Ёрац ше, мїла, ту робóті.
 Йáк бї йа ше ёрацец мáла,

Кедї йа ше нёе вїспáла!
 Шїгі, хáлі*), ту Дунаїу,
 Ёрац ше, мїла, свóму крáйу!
 Улапел йу о пол бóчки,
 Руцел йу Дунай гльбóчки:
 Пльївай, к...о, од дна, до дна,
 Шак ші бұла тóго жáдна.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

Паралелі: P. I. Šafařík, Pjsně swětské lidu slow. w Uhřech. II. Ст. 73—74.

Ч. 43.

31. *Дівчина вандрує.*

Вїльбéцел мї сóкол жельбóного гáйу,
 То мї пёрша новїна!
 Бёр ше, Гáньчо, бёр ше, бёр ше, шёрцо, бёр ше,
 Бо уш ту час, годзїна.
 Йáк вóна ше брáла і шїцко забрáла.
 З мїлім вандровáла:
 Йáк їду, так їду прес ті цёмні льéсі,
 Мїла плáче, нарїка.
 Мїлі ше йёй пїта: цó же тéбе, мїла?
 Чом так плáчеш, нарїкаш?
 Йáй чї бї шї йёдла, йáй чї бї шї пїла,
 Чї ці óца, мáцер жаль?
 Аньї бїм нёе йёдла, аньї бїм нёе пїла,
 Льёш мї óца, мáцер жаль!
 Нёе плач, мїла, нёе плач,

*) Приїхали.

Льєм ті ше на́зад ўрац
 Гу о́цу, маце́рі, і гу ші́цкей родзі́нѣ.
 Їа́ бі ше ўраце́ла,
 Дра́шку бім страце́ла
 І жельфе́ні веночок!
 Пóлож, міла, пóлож на гла́ву рубочок,
 На рубочок веночок,
 Та ті ше на́зад ўрац
 Гу о́цу, маце́рі
 І гу ші́цкей родзі́нѣ!

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені у Коцурі.

32. Купчик.

Ішол чіпка́р з дьеді́ні на дру́гу,
 Ньфе́сол то́рбу йа́ко йф́дну тру́ну.
 Ньѣ б́удзем йа по Кульпіньѣ х́одзіц,
 Бо ме ньѣ сцу мла́ді же́ні льу́біц;
 Льѣм йа б́удзем ў Ке́ресту́ре х́одзіц,
 Там ме б́уду мла́ді же́ні льу́біц.
 До́раз вішла ту кра́йна га́зді́нѣ :
 Пó чім чіпка́р тім ручні́чком пена́?
 Вібе́рай сі бар ќері ці́ тре́ба,
 Ша йа відзі́м, же ше с то́бу зйф́днам.
 Йак во́ны ше на ру́чник зйф́днальі,
 До́раз ў йф́дно на по́сцель льѣга́лы.
 Чіпка́р ста́нѣ, пекі́нѣ се́бе щі́ва,
 Чі ше на́ ньго га́зді́нѣ ньѣ гні́ва.
 А цо́бі ше бар на́ мньѣ гні́ва́ла,
 Пекі́ні ру́чник за да́рмо доста́ла.
 Ішол чіпка́р з дьеді́ні на дру́гу,
 А то б́уло од ве́лького гні́ву.
 Так ме йф́дна га́зді́нѣ склама́ла,
 Пекі́ні ру́чник за да́рмо доста́ла.
 Бо́дай се́бе ре́бра полама́ла!
 Йак йа ньѣ знам прежало́шньѣ пла́кац,
 Кед йа му́шім пó тім бла́це шльа́пкац;
 По ті́м бла́це, по гру́нѣ, дольі́нѣ,
 До́бре ў мньѣ ше́рцо ньѣ загі́нѣ.

Зап. в вересни, 1897, від Юлі Левенської в Коцурі.

33. За збанок — пана.

Ішло дзіўче на во́ду
На ту во́ду студьёну:
Ішол пан, розбіл джбан;
Гей, гей, розбіл джбан.

Дзіўче ста́ло, плака́ло,
Так за джба́ном жальё́ло:
Кёт ші пан, за́плац джбан,
Гей, гей, за́плац джбан.

Дзіўче, дзіўче ньё плач ті,
За джбан ці ше за́плаці:
За твой джбан, дўкат дам,
Гей, гей, дўкат дам.

Дзіўче дўкат ньё сцёло,
Льём за джба́ном жальё́ло:
Кёт ші пан, за́плац джбан,
Гей, гей, за́плац джбан.

Дзіўче, дзіўче, ньё плач ті,
За джбан ці ше за́плаці:
За твой джбан ко́нья дам,
Гей, гей, ко́нья дам.

Дзіўче ко́нья ньё сцёло,
Льём за джба́ном жальё́ло:
Кёт ші пан, за́плац джбан,
Гей, гей, за́плац джбан.

Дзіўче, дзіўче, ньё плач ті,
За джбан ці ше за́плаці:
За твой джбан, о́ца-ма́цер дам,
Гей, гей, о́ца-ма́цер дам.

Дзіўче о́ца-ма́цер ньё сцёло,
Льём за джба́ном жальё́ло:
Кёт ші пан, за́плац джбан,
Гей, гей, за́плац джбан.

Дзіўче, дзіўче, ньё плач ті,
За джбан ці ше за́плаці:
За твой джбан, ше́стру дам,
Гей, гей, ше́стру дам.

Дзіўче ше́стру ньё сцёло,
Льём за джба́ном жальё́ло:
Кёт ші пан, за́плац джбан,
Гей, гей, за́плац джбан.

Дзіўче, дзіўче, ньё плач ті,
За джбан ці ше за́плаці:
За твой джбан, бра́та дам,
Гей, гей, бра́та дам.

Дзіўче бра́та ньё сцёло,
Льём за джба́ном жальё́ло:
Кёт ші пан, за́плац джбан,
Гей, гей, за́плац джбан.

Дзіўче, дзіўче, ньё плач ті,
За джбан ці ше за́плаці:
За твой джбан, сам ше дам,
Гей, гей, сам ше дам.

Сла́ва Бо́гу і хва́ла,
Же сом па́на доста́ла:
За мой джбан, па́на мам,
Гей, гей, па́на мам.

Зап. в серпни, 1897, від Гані Рамач у Керестурі.

Паралелі: Št. Mišik, Pjesně zo Spiša. Ст. 7—8. Ч. 7. — K. Erben, Písňe národní. II. Ст. 70—71. Ч. 174. — P. I. Šafařík, Pjesně swětské lidu slow. w Uhrjeh. II. Ст. 145—147. Ч. 114. — Waclaw z Oleska, Pieśni polskie i ruskie ludu galicyjskiego. Ст. 448—449. Ч. 337. — Fr. Bartoš, Národní písňe moravské. Ст. 49—50. Ч. 59. — J. Roger, Pieśni ludu polskiego na Szląsku. Ст. 62—63. Ч. 113—114. — J. Kollár, Národnie zpiewanky. I. Ст. 29—21. Ч. 17.

34. Підмова.

Пасло дзіўче паві	Дзіўче му гварэло,
На жельёней траві;	Же по́ве мацэ́рі.
Ішлі тамаль трі мляді млядэ́нці:	Ньэ гу́тор ті, шва́рне дзіў́че,
Поц ті, дзіў́че, з на́мі!	Ша йа поп швецéні.
Ньэ по́йдзем йа з ва́мі,	Кэ́т ші поп швецéні,
Бо йа па́шем паві.	Ча́тай ка́штер-ну́штер;
Віжень паві го́ре до ота́ві,	Ньэ лью́буў ті шва́рне дзіў́че,
Поц ті, дзіў́че, з на́мі!	Альэ лью́буў ко́сцел.

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

Паралелі: М. Врabelь, Рус. Соловей. Ст. 68. (до першої половини). — K. Erben, Písňe národní I. Ст. 38. Ч. 9. — Fr. Bartoš, Národní písňe moravské. Ст. 61—62. Ч. 71. а—с. — J. Kollár, Národní zpiewanky. I. Ст. 322. Ч. 8.

38. Стрелець убив дівчину.

Прехо́дзі ше йа́гер по льёше,
 А йішка ше за́ ным прехо́дзі;
 Штрéльбел до йішки,
 За́біл Йулішку.
 Ма во́на сўкньу червёну,
 А шнурова́нку жельёну;
 Панто́нык білі, чіжмі червёні,
 А глаўка йей барэ зранёна.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: P. I. Šafařík, Písňe světské lidu slow. w Uhřech. II. Ст. 87—88. Ч. 58. — Fr. Bartoš, Národní písňe moravské. Ст. 63. Ч. 73. — J. Kollár, Národní zpiewanky, I. Ст. 347. Ч. 41.

36. Поворот милого.

(Уривок).

Лы́тай пта́чку грабу́льа́чку по сво́йей дубра́ві,
 Лопу́шчал ші зла́те пір'е́ по сво́йей гла́ві.
 Віходзўйце, пахольа́та, на тот но́ві двор,
 Віпатра́йце, ці ньэ і́дзе коханэ́чек мо́й!

Ідзе, ідзе, млада паны, коханечек твоей,
 Под ным скаче, под ным плаче його ўрані конь.
 Ростверайце, пахольата, мальовані ўрата,
 Прыйдзе на ўранім коньку наша паны млада.
 Роскладайце, пахольата, мальовані стол,
 Роскладайце с таньерамі цукір-пахірай !

Зап. в серпни, 1897, від Гані Рамач у Керестурі.

37. *Вбитий муж.*

Ў ньедзельічку рано грабел шугай шэно,
 Награбал копóчку, облапел женочку.
 Прішоў дьабол з гóры, поламаў му но́гі,
 Руцэлы го до покріві, уш шугай нєжіві.
 Плаче за ным жéна і копічка шéна
 І зйаванка слама, уж му жéна са́ма.

Зап. в вересни, 1897, від Маріі Стрібер у Коцури.

III. Історичні спомини.

38. Пан ханає дівчину.*)

Бўла йїдна паньска лўчка,
Жала мї йу красна дзїўка.
Злі шерп мала, глатко жала,
Паньскї лўчки вїжинала.
Увїдзел йу пан із граду,
На пахольа ше завобал: ¹⁾
Пахоль, пахоль, шедлай коньа,
Пойдземе мї до Гайпольа,
Уланїме там жвїрїну,
Од дванац ²⁾ рочкї дзїўчїну.
Хто ці казал ту лўчку жац?

Казалї мї оцц і мац.
За ту жельсїну травїчку,
Давала йїм шерп, плахїтку.
Ньє сцїме мї шерп, плахїтку,
Льєм мї сцїме бїлу рўчку,
Бїлу рўчку йїм давала,
А барз горенько плакала:
Аньї йа ше ньє навдала,
Жебїм пана з граду мала.
Аньї йа ше сом ньє навдал,
Жебїм пахольске дзїўче ўжал.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурї.

Паралелї: P. I. Šafařík, Pěsně světské lidu slow. w Uhřech. I. Ст. 130—131. Ч. 85. — Fr. Bartoš, Národní písně moravské. Ст. 48—49. Ч. 58. — J. Roger, Pieśni ludu polskiego w Górnym Szląsku. Ст. 228. Ч. 461.

39. За Поляком.

Идзе Польшак до дому
Іс крайїні далекей.
Дзїўче за ным плаче:

Возмі мнья, Польяче,
Тї Польяче сердечнї,
У крайїну далеку.

*) У варіантї записанїм у Коцурї від Марїї Стрїбер є такі відмінї: ¹⁾ дал по-жаду; ²⁾ шєснац.

Ті дзіўчыно малéна,
Цо бі ті там робéла
У крайні далéкей?
Йéсц бім ці варéла,
Шмáті озольéла,
Ті, Польáче, сердечні.

Дзе бі ші йіх плукáла,
Ті дзіўчыно малéна,
У крайні далéкей?
На ціхім Дуна́йу,
Дзе кáчки плывáйу,
Ті, Польáче, сердечні.

Дзе бі ші йіх вішáла,
Ті дзіўчыно малéна,
У крайні далéкей?

Чісарóвім двóре,
На гадвáбнім шнўре,
Ті, Польáче, сердечні.

Дзе бі ші йіх качала,
Ті дзіўчыно малéна,
У крайні далéкей?
Чісарóвім дворе,
На округлім столе,
Ті, Польáче, сердечні.

Дзе бі ші йіх складáла,
Ті дзіўчыно малéна
У крайні далéкей?
Цысарóвей скріньі,
Бóже мой йéдніі,
У крайні далéкей.

Зап. в листы, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Другий варыянт сеі пісні записав я в Копуры. У ньóму такі відміні: Ті дзіўчыно йéдіна (тут: малéна); вéжны ме (тут: вóзмі мнэа); дзе бі ші йіх віпрáла (тут: плукáла); дзе бі ші йіх зложéла (тут: складáла); рэшта так само. Паралелі: Головацькый, Народні пісні. I. Ст. 126. Ч. 37.

40. *Опришок Яношкі.*

Под йавóром, под жельéнім,
Оре дзіўче в вóлком йéднім;
Ішче брáзду нэ з'орáло,
Уж йу маці заво́лала:
Гібай, цéро, гібай до́му,
Відавам це за Йанічка,
За вéлького розбойнічка.
Ў нóці пóйдзе, ў нóці прідэ,
Ны́гда дóбре нэ прінéше,
Льэж кошўлку скэрвавэну,
А шаблџчку зардавэну.
Мілі, мілі, цо ші рóбел,
Же ші меч так закарвавел?
Зáбіл йа там ту герлічку,
Цо шідáла на шлыўньчку.
Вó днэ, нóці гуркотáла,

Мнѣ смутно́му спац нѣ дала.
 Ка́зал їей прац, нѣ розкруцац,
 Во́на пра́ла, розкруца́ла;
 На́шла во́на бі́лу рúчку,
 Бі́лу рúчку с пейц пальца́мі,
 С стрі́берні́ма персе́ньа́мі.
 А то рúчка бра́та мо́го,
 Бра́та мо́го наймлатшо́го,
 А зоз двана́ц найкрашшо́го.
 По́ведз, му́жу, дзе брат ле́жжі,
 Най пре ньо́го ма́тка бе́жі!
 Там воп ле́жжі пу́стїх го́рох,
 Прі збо́йни́цкіх трох ко́брох.

Зап. в листи, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: Головацький, Народні пісні, I. Ст. 174—175. Ч. 25. Ст. 171—173. Ч. 22. — Т. III 1. Ст. 67. Ч. 7. — P. I. Šafařík, Písňe světské lidu slow. v Uhřích. II. Ст. 35—36. Ч. 3. — Fr. Bartoš, Národní písně moravské. Ст. 1—2. Ч. 1—2. — Тамже, Ст. 28—30. Ч. 35, a і b. — Žegota Pauli, Pieśni ludu polskiego w Galicyi. Ст. 85—89. Ч. 3. — Де-Волланъ, Угро-русскія народныя пѣсни. Ст. 94 і 246—247. — J. Kollár, Národní zpiewanky. I. Ст. 285. Ч. 5. — Тамже, II. Ст. 37. Ч. 47.

41. *Опришок Келеменік.*

Од Дрінóва до Дрінóва,
 На до́льнѣ ка́рчма но́ва,
 Нѣ обі́та, нѣ опш́їта,
 Ле́м з баршо́ном опца́гну́та.
 У ньей шедзі́ Келеме́нїк,
 Келеме́нїк велькі́ збо́йнїк.
 Ў но́ці по́йдзе, ў но́ці прі́дзе,
 Ны́гда до́бре нѣ прине́ше,
 Ле́м ша́бльо́чку зардза́вену,
 А кошу́льку скірва́вену.
 Ка́зал їей прац нѣ розкруцац.
 Во́на пра́ла, розкруца́ла,
 І на́шла там бі́лу рúчку,
 Бі́лу рúчку с пейц пальца́мі,
 С стрі́берні́ма персе́ньа́мі:
 Га́її, бу́її, сї́ну ма́лі!
 Ке́д бї́м зна́ла, бу́дзеш та́кі,
 Бу́дзеш та́кі, йа́к ці о́цц,

Ве́ра бї́м це пору́бала,
 Стра́ком, ўра́ном розруца́ла.
 Га́її, бу́її, сї́ну ма́лі!
 Ке́д бї́м зна́ла, бу́дзеш та́кі,
 Бу́дзеш та́кі йа́к ці ма́лі,
 Ве́ра бї́м це пестова́ла,
 До фа́тьо́лох пові́вала!
 Бе́р ше, мі́ла, на преха́цку,
 Шпі́вай, мі́ла, йа́к шні́вала,
 Ке́т ці сї́на ко́ліса́ла.
 А йа́ ве́ра нѣ шні́вала,
 Бо йа́ пестуно́чку ла́ла,
 Же пельу́шкі нѣ ві́пала.
 Бе́р ше, мі́ла, на преха́цку,
 І́у ці́хо́му Дуна́їчку!
 Цо́ то, му́жу, за по́віна?
 Се́дем ро́чки с то́бом жі́ла,
 На преха́цку нѣ ходзе́ла.

Кльбѣкай, мѣла, Дунайїчку,
Най ці сцінам ту главїчку.
Белеменьїк, велькі збѣйньїк!
Дай мї, дай мї дзѣцко мѣйо,
Най побѣчкам льїчко йѣго.

За прѣве го побѣчкала,
А льїве му вікушѣла:
Тѣ ці бѣдзѣ на памїятку,
Кѣт ці сцінал ѣцец мѣтку.

Зап. в линни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурї.

Паралелї: Отя баяда, розповсюднена між усїми славянськими народами, звязана з іменем славного словацького опришка Яношика. Порів. мою статью: „Словацький опришок Яношик в народній поезїї“ (Записки, т. XXXI—XXXII, 1899), де зібрана відповідна література. — Št. Mišik, Piesne zo Spiša Ст. 94—95. Ч. 230.

43. Розбїйник і його кїнь.

(Уривок).

Коньїчку мї чарногрїві,
Чом шї смѣтні, нѣвесѣлі?
Чи ці цѣшка шѣбля мѣйо,
Чи то мѣнта соборньѣва?
Нѣ цѣшка мї шѣбля твѣйо,
Анї мѣнта соборньѣва;
Лѣж мї цѣшкі острожѣчкі,
Цѣ мї бїйу мѣйо бѣчкі.
Калѣпчок мѣйо окрѣглі,
А хто же цѣ нѣшїц бѣдзѣ,
Кѣт твѣйо гѣзда вїшїц бѣдзѣ?

Зап. в вересни, 1897, від Марїї Бесерменї в Коцурї.

Паралелї: Št. Mišik, Piesne zo Spiša. Ст. 89. Ч. 218. — Fr. Bartoš, Národní písně moravské. Ст. 377. Ч. 640. — Б. Гринченко. Етнографическіе матеріалы. III. Ст. 627. Ч. 1458.

43. Розбїйницька мѣта.

(Уривок).

Йанї, Йанї, шїре пѣльѣ,	Злѣтом, стрїблом обудѣвац;
Цѣ увїдзїш, шїцко твѣйо.	Кѣло спѣтку с тальарамї,
Увїдзѣл сом каменїчку,	А гѣ вѣрху зо златамї.
На трї углі шїбенїчку:	На самї верх злѣту гѣмбу,
Дѣл бї йѣ йу омальѣвац,	Дѣе обѣша глѣўку мѣйо.

Зап. в вересни, 1897, від Марїї Бесерменї в Коцурї.

Паралелї: М. Врабеѣвъ, Рус. Соловей. Ст. 136—137.

44. *Перед шибеницею.*

(Уривок).

— Ньє вішайце ме на дубі, Бўдзе ма мїла шматї прац,
 — Бо ме там жедза голубі; Бўдзе вона йїх одганьац:
 — Льєм ме вішайце над вѳду, Ей гїша, гїша, гаўраньє,
 Дзе гаўраньчата ньє дѳйду. Ньє джубайце му до главі.

Зап. в серпни, 1897, від Меланї Фіндрїк у Коцурі.

45. *Вдовиченко.*

Мала ўдова сїна сокола,
 Віховала, до войска дала.
 Найстарша шестра коньа вивѳла,
 А стрѳднья сиделце ньѳсла,
 А наймлатша випровадвала,
 Випровадвала, брата питала:
 Ой брату, ти братѳчку наш,
 Кѳдї ти прїдзеш на госцїну до нас?
 Ой їц, шестро, крайом Дунайом,
 Найдзеш себе златне піро;
 Док тѳто піро на дно упадньє,
 Тѳдї йа дѳ вас на госцїну прїду.
 Уж злате піро на дно утопило,
 А ўдовї сїна зоз войні ньє бўло.
 Вішла на гѳру, ўсі полкі їду,
 А йѳей сїна коньїка вѳду.
 Питала ше вона найстарїйшїні:
 Чї ньє збачѳлы сїна сокола?

За ѳсїм полком голову схїдљєл.
 Завўльа лѳетала над нїм куйўчі,
 Дзївѳчки плакальї за нїм їдўчі.

Зап. в вересни, 1897, від Марїї Стрїбер у Коцурі.

Паралелї: Żegota Pauli, Pieśni ludu ruskiego w Galicyi. II. Ст. 53—54.

Ч. 15.

46. *Брат і сестра в ясурї.*

Гралї Тўрцї, гралї, кѳд Білоград бралї:
 Сто рас крашше гралї, кѳд зарабровалї.
 Кѳд зарабровалї, младу чѳльадз бралї,

Ганьчку з Йанічком, воз ўласнім брацічком;
 Ганьчу до гінтова, Йані ко́ло ко́нца.
 Ганьчу ўжалі себе, Йані́ка цемны́ці.
 Ганьчко, шестрі́чко, ньє забўвай за мнє,
 Ньє забўвай за мнє, кет ці до́бре будзе.
 Ганьчі до́бре бу́ло, за бра́та забу́ла.
 А йей ше прішны́ло, же дзешка бра́та ма.
 Йані́чку, браці́чку, ці жійеш, ці чўйеш?
 Ішче тэльо чўйеш, тебе опчекўйеш.
 Йані́чку, браці́чку, йак ті ше там маш?
 Та́кі йа ўласі́ мам, цо пот се́бе сцелым,
 Таку йа бра́ду мам, цо ше з нью закрівам;
 Ганьчко, шестрі́чко, прім ті мнє гу се́бе,
 Дзе швіны́ льга́йу, дзе кўрі́ шедайу.

Зап. в ліпні, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

IV. Ріжні долі.

47. Дітські пісеньки. А.

По́ще, льу́дзе, до́му спац, Ра́но, ра́но, ране́чко,
Бо му́шце ра́но стац. Кѣд віхо́дзі слуне́чко.

Зап. в червни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: К. Erben, Písně národní. I. Ст. 151—152. Ч. 121. — České nář. písně. 1825. Ст. 62—63. Ч. 140. — P. I. Šafařík, Písně světské lidu slov. w Uhřech. I. Ст. 50. Ч. 19.

48. Б.

Іду хма́рі на Тата́рі,
А ті слу́нко ге́ўка,
Віду дзе́ці с хіжі во́нка!
І мі віда́іме, віда́іме,
Док ше ка́ші най́ме.

Ідзе на́ша мамо́чка,
Пріньо́ше нам йабло́чка.
Ідзе наш а́почко,
Пріньо́ше нам біча́чок,
Будзе́ме крац йаблу́чка.

Зап. в червни, 1897, від Марії Мункачі в Керестурі.

49. Сирота.

С та́мтей стра́ні го́рі йа́вор ше желье́ні,
Шіро́та ше блу́ка, йа́годочкі збе́ра.
Йа́годочкі збе́ра, а так со́бі шні́ва:
Йа́годочкі мо́йо, ко́му йа вас збе́рам?
Кѣд йа сво́го о́ца і ма́цєрі нѣ ма́м!
Оце́ц-ма́д глье́бо́ко, Бог мілі вісо́ко.
Отвор, Бо́же, о́твор тот фала́ток же́мі,
Най ше віжа́луйѣм оцо́ві, ма́цєрі.

Так йа бі ше йім жалошньє жаловáла,
Аж бі ше йім трúна ў грóбе роспадáла,
Вёршчок вільятóвал, спóлок россіпóвал *) !

Зап. в червни, 1897, від Марії Мункаці у Керестурі.

Паралелі: М. Врабель, Рус. Сожовей. Ст. 105. — Інші пісні про сироту диви: Головацький, Народні пісні. Т. 1. Ст. 272—278. Ч. 4—5. — II. Ст. 701. Ч. 3. — Fr. Čelakovský, Všeslovanskí ročáteční čtení. I. Ст. 60—65. — Žegota Pauli, Pieśni ludu polskiego w Galicyi. Ст. 75—76. Ч. 3. — J. Roger, Pieśni ludu polskiego w Górnym Szląsku. Ст. 228. Ч. 485. — Fiedler, Bemerkungen über die Mundart der polnischen Niederschlesier. Ст. 28. — Б. Гринченко, Етнографическіє матеріалы. III. Ст. 411—413. Ч. 736. — Киевская Старина. 1889. IX. Ст. 685.

50. Дівчина без мами.

Пóпод наш облáчок бiстра вóда бéжі
Уж мóйа мамóчка чáрней жéмі льéжі.
Льéжі вóна, льéжі і гóре ньє стáва,
Аньі ше ньє пiга, йак ше йей дзiўка ма.
Пóпод наш облáчок шiва льiшка бéжі,
Уж мóйа мамóчка чáрней жéмі льéжі.
Льéжі вóна, льéжі і гóре ньє стáва,
Аньі йей ньє брiга, же млáдix гáздоx ма.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

51. Мачуха.

Мачóхі, мачóхі, вишáйце на сóхі,
А мóйу мачóху на найвiшу сóху.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

*) У другім варіанті, записанім від Юлі Молнар, початок такий :

З йéдней стрáні гóрi лелiйа преквiта,
З дрúгей стрáні гóрi шiрота ше блúка.
Шiрота ше блúка, йагодóчки збéра...

А конець :

Таг йа ше йім бúдзем жалóшньє жалóвац,
Же ам ше йім бúду трúнкi роспадóвац.
Трúнкi роспадóвац, вёрхi розльётóвац,
Так йа ше йім бúдзем жалошньє жалóвац.

52. *Хлопччі мрії.*

Га́зда бу́ду, ке́д от шко́лі преста́ну,
 Шті́рі ко́ньї, до плуга́ йїх запра́гну
 І заше́йем два́ец ланці́ зо жі́том.
 Ў де́нь сїа́то́чні по́йду до це́ркві с кнѣ́шком :
 Кра́сні ці́жмі, за кала́пом покре́йтка,
 Бу́ду на́ мнѣ́ па́трєц ўші́ткі дзѣ́чатка.
 Прѣ́дзе йў́ні ме́шац, по́йдзем на́ ко́чу на сво́йо по́льо,
 Ста́нѣм с ко́су до заго́ну сво́його.
 Одбе́рачка за́ мну сто́її зо шѣ́рпом,
 А прѣ́їлка веселѣ́т мѣ́а з музѣ́ком.
 Жі́то зве́жем, о́вес та́кої ві́тла́чем ;
 Овес прѣ́дам, та порці́ю ві́пла́цім,
 У ві́ньці да Бо́г ві́на дово́льно,
 Оже́нім ше с хт́ору зо́сцем споко́їно.

Зап. в серпни, 1897, від Гані Рамач у Керестурі.

53. *Дівоча свобода.*

Зво́льба мо́йа, зво́льба, дзе ше́ ті подзе́ла ?
 Чи́ ті по Дуна́їу во́дом польце́ла ?
 Ке́д бі́ йа́ це мо́гла і́нше раз-ула́їц,
 Ве́ра бі́м це да́ла се́дем рас позла́їц.
 Се́дем рас позла́їц, о́смі раз ма́льовац,
 На бі́ дзѣ́їкі зна́лі, йа́к зво́льу са́новац.
 Зво́льуй дзѣ́їче, зво́льуй, прѣ́ сво́йей ма́цєрі,
 До́ гу́ мо́йей прѣ́дзеш, зво́льо́вац нѣ́ будзеш.
 Прѣ́ сво́йей ужѣ́їш злого́ і́ добро́го,
 Прѣ́ мо́йей ужѣ́їш жа́льу вельї́кого.

Записав у Вінковцях, у Сримі, Уйфалушій.

54. *За сокола-гайворон.*

Та́рїде́нь, Та́рїде́нь, та́рїда́льска во́да,
 Ско́чел бі́ йа́ до́ нѣ́й, бу́ла бі́ мі́ чко́да,
 А чко́ла прѣ́вельї́ка, га́нѣ́ба е́шчі́ ве́кша.
 Нѣ́ ско́ро йа́ по́шла, дзе да́рі дава́лі,
 Каждо́му со́кола, мнѣ́ гаўра́на да́лі.
 Повѣ́да́лі льў́дзе, же́ то со́кол бу́дзе,

Же то со́кол б́удзе, до́к му ро́чок відзе.
Уж му ро́чок вішод, уж му і на дру́гі,
Ны́гда то ньє б́удзе со́кол справодльві.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

Паралелі: Головацький, Народні пісні. II. Ст. 220. Ч. 12.

55. *За що взяти ся?*

Ожёнъел б́ім ше, а́льє с́на ды́тох бо́йу,
Бо то ды́ті ра́но ўста́йу,
Ўсе́гда йё́сті піта́йу;
То́ мі зле, то́ мі ньє до́бре. *)
Йё́дно гва́рі та́то, та́то,
Дру́ге гва́рі па́пу, па́пу.
Тре́це гва́рі, та́ту хльё́ба,
Жёна рё́че і йё́й тре́ба.
По́стал бі йа по́ном і па́ро́хом,
Кра́сна то реч, а́льє ньє на длýго;
Бо по́пове ра́но ста́йу,
С ко́сца́мі ше омершкáйу.
По́стал бі йа во дво́рі за слýгу,
Кра́сна то реч, а́льє ньє на длýго.
Мла́ді лы́та прехажа́йу,
Ста́ріх з дво́рох вігана́йу.

Зап. в вересни, 1897 від Юлі Левенської в Коцурі.

Паралелі: Гривченко, Етногр. Матеріалы. Т. III. Ст. 295. Ч. 570. — М
Врабель, Рус. Соловей. Ст. 47—48.

56. *Підстрілена.* *Р. ст. 171, нр. 132*

Льєце́ла качі́чка воз вісо́кей го́рі,
А йа́ньчы́ко до́бри пу́шкаш штрельє́л йё́й до бо́чка.
Отштрельы́л йё́й крідло і пра́ву ножі́чку,
Ньє мо́гла одльє́ціц, шё́дла на воді́чку.
Йа́й бе́да, пребе́да, уж йа дольє́тала,
Уш сом сво́йо дробні́ дзе́ці дохова́ла.
Мо́йо дробні́ дзе́ці на ка́меню шё́дза,

*) Сей стих повторяють ся по кождих двох.

На каменю шедза, дробні пісок йёдза,
Жігну воду пію, а мнѣ спомінаю.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

П а р а л е л і : K. Erben, Písňe národní. II. Ст. 75. Ч. 177. — Fr. Bartoš, Nové národní písňe moravské. Ст. 8. Ч. 12. — P. I. Šafařík, Písňe světské lidu slow. w Uhřech. II. Ст. 113—114. Ч. 77. — J. Kollár, Národní zpiewanky. I. Ст. 346—347. Ч. 39.

57. Кімь і хозяїн.

Ті, гаадо мой,
А йа кобык твой!
Ті мнѣ даш оброчку,

Йа ше дам до скочку,
Йако млада жена.

*р. стр. 156,
м. 75.*

Зап. в версени, 1897, від Юлі Левенської у Коцурі

58. Три долі.

Мала мінарка трі цєрі,
Мала мінарка трі цєрі,
Мала мінарка гудвир жур жєневір
Молотшак лупа, лупа, луп, луп, цуп.

Йёдней було мєно Ганьуша,
Другей було мєно Катюша,
А трєца гудвир і т. д.

Ганьуша пішла за Йана,
Катюша пошла за пана,
А трєца гудвир і т. д.

Ганьуша з Йаном йануйє,
Катюша с паном пануйє,
А трєца гудвир і т. д.

Зап. в серпни, 1897, від Мелані Фіндрік у Коцурі.

59. Молодість минає.

Младосц мойа, подоба,
Йак мі гиньє, йак от вода.
Гиньє, гиньє, мльѣйє, гиньє,
Йак льїєточок на вербіньє.

Спадньє льїєток, облаці ше,
Мойа младосц ньє ўраці ше.
Спадньє льїєток і заш будзе,
Мойа младосц уж ньє будзе.

Зап. в версени, 1897, від Марії Бєсерменї у Коцурі.

П а р а л е л і : J. Kollár, Národní zpiewanky. I. Ст. 68. Ч. 10.

60. Молодість не вертає.

Задуднѣлы гóрі, загучѣлы льѣсі,
 Дзе ше мі подзѣлы мóйо млади чási?
 Мóйо млади чási нѣ ужілы краси,
 Мóйо млади лыта нѣ ужілы світа.
 Тот камень по вóдзе скóрей ше обраці,
 Альѣ мóйа младосц ныгда ше нѣ ўраці,

Зап. в серпни, 1897, від Юлі Левенської в Коцурі.

П а р а л е л і : М. Врaбeль, Рус. Соловей. Ст. 107—108. — Головацький, Народні пісні. III. 1. Ст. 413—414. Ч. 161. — P. I. Šafařík, Písňe swetské lidu slow. w Uhřech. II. Ст. 34—35. Ч. 2. — Fr. Bartoš, Národní písně moravské. Ст. 343—344. Ч. 581. — J. Kollár, Národní zpiewanky. I. Ст. 69. Ч. 12. *A polska? Takas*

to xnama preji giraleka! — Písně slovenské no. 235.

У. Дівочькі пісні.

61. Невесела.

Мамо мо́йа, ма́мо, цо йа наробѣла,
З вісо́кого сто́лка на ны́скі йа шѣдла.
Мамо мо́йа, ма́мо, цо йа наробѣла,
Зо зрѣте́й йаго́ді жельѣну йа жѣдла!
Жельѣну, жельѣну, а барз уквільѣну,
Ны́гда ме мо́йа мац нѣ відзі весѣлу.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесерменї в Коцурі.

62. Служниця. *р. л. 193, н. 191.*

Бо́же мой йѣдіні з вісо́кого нѣ́ба,
Ша йа ше найѣдла служено́го хльѣба!
Служені хльѣц смáчні, а́льѣ йѣ тірва́чні,
Кѣльо раз откúшм, ўше запла́кац му́шм.
Га́зда мѣ откра́йѣ йак вербо́ві лы́сток,
Ешчі шѣ мнѣ пѣта, чѣ йа го жем шѣцок?
А се́бе откра́йѣ йак волóві пісок,
Нѣ пѣтам йа шѣ му, чѣ вон го же шѣцок.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесерменї в Коцурі. *Zpolskiego. Рив.*
Лит II, 355. (203.)

63. Як би то так!

Бо́же, Бо́же, нѣ мош так жіц,
Кра́шнѣ хóдзіц, ны́ч нѣ рóбіц;
Кра́шнѣ хóдзіц, ны́ч нѣ рóбіц,
Лѣж ше за ручѣчкі во́дзіц!

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

64. *Перепілка.*

Вільцєла препілєчка с прѡса,
 А йа за нѡу нѡбожатко бѡса;
 Ідзем йа ше мѡйей мяткі пітап,
 Йагже йа мам препілєчку хітьац?
 Хітьай же йу, мѡйа дзїўко, хітьай,
 Льєм же ше йей гѡ хвѡсту нѡ тїкай.
 Почалá мї черешєнька пўкац,
 Препілєчка почáла мї кўкац.

Зап. в вереснї, 1897, від Марїї Бєсерменї в Коцурї. *Знаме, z polokings. Dvor.*
Свѣт II, 354. н. 191.

65. *Дївчина і лелїя.*

Ішло дзїўче до загрáткї з мотїчку,
 Вікопáло розмарїю вельїку;
 Пѡшло вѡно кертїсѡві ше рáдзїц,
 Дзе вѡно ма розмарїю засáдзїц.
 Зáсац тї йу, мѡйа дзїўко, гѡ плѡту,
 Кáдаї бѡду дзїўкї хѡдзїц на вѡду.
 Дзїўкї бѡду жїмну вѡду польївац,
 Там ше бѡдзе розмарїя розвїяц.
 Ішло дзїўче до загрáткї трáву жац,
 Укўшел го за ручєчку ўрáжї гад.
 Пѡшло вѡно гѡ мацєрї жалѡвац,
 Цѡ же йá мам на ручїчку прївїяц?
 Ей прївїй тї, мѡйа дзїўко, лелїю,
 Кєт цє бѡдзе под нѡу бѡльїц, зруц тї йу.

Зап. в вереснї, 1897, від Марїї Шантї в Коцурї.

66. *Дївчина-лелїя.* *п. с. 176, н. 143.*

Шалвїя, лелїя, шалвїїѡві кѡрень,
 Вѡльєд ше нарѡдзїц мѡсто дзїўкї кáмень.
 Кєд нѡе мáрма кáмень, а то розмарїя,
 Тєдї бї йа квїтла, йак бїла лелїя.

Зап. в серпнї, 1897, від Марїї Стрїбер у Коцурї.

Паралєлї: Štefan Mišik, Piesne zo Spiša. Ст. 12. Ч. 26.

67. Хто кого любить?

р. д. 178, нр. 189.

Познац, Бóже, познац, хто ко́го нѣ лубі́,
 Ешчі йѣ дальѣко, уш ше му віступі.
 Познац, Бóже, познац, хто ко́го лубу́йѣ,
 Ешчі йѣ дальѣко, уш ше омхіу́йѣ.

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

П а р а л е л і: Št. Mišik, Piesne zo Spiša. Ст. 46. Ч. 121. — Головацький,
 Народні пісні, I. Ст. 314. Ч. 139. — Т. III. 1. Ст. 437. Ч. 210.

68. Чугна соївка.

Фуйа́ра, фуйа́ра, з білого йаво́ра,
 Дóбре йа́ це чу́ла до на́шого дво́ра.
 Кед на ньѣй запіскаш на два, на трі го́ні,
 Дóбре йа́ це чу́йѣм до на́шей комо́рі.

Зап. в вересни, 1897, від Юлі Левенської в Коцурі.

69. Бажанє.

Дай мі, Бóже, дай мі фрайѣра бойта́ра,
 Фрайѣра бойта́ра, а му́жа йуга́са,
 Те́ді бі йа квітла, йак рúжа ко́льаца.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

70. Не привикла в горах

С Карло́уєского по́льа мац ме до́му во́ла:
 Гібай, дві́ўко мо́йа, бо це рúчки бо́льа.
 Нѣ бо́льа ме рúчки робо́ту робі́аці,
 Льѣм ме бо́льа но́шкі по го́рах ходза́ці.
 С ко́міна ше ку́рі, мац галу́шкі ва́рі,
 По́шла бі йа до́му, а́льѣ бі ме ла́лі.
 Поведáлі льу́дзе, же по́льа горелі,
 А то мо́йѣй мілей лы́чка руменелі.
 Ішче поведáлі, же ше с го́рі мра́чі,
 А то мо́йѣй мілей ше чарньелі о́чі.
 Очка йа́го та́ркі, лы́чка йак фія́лкі,
 Обѣрва йак шнуркі, ўла́сі йак канда́уркі.)

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

р. д. 157
 нр. 80.

71. *Колись а тепер.*

Йак йа бўла ма́ла, ма́ла,
 Мац ме ко́льса́ла —
 А терас сом ве́лька,
 Хла́пцова фрайфе́рка.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

72. *Милий при студні.*

На ко́ньц вала́ла стۇ́дня му́рова́на,
 А там шва́рні шу́гай ко́ньчка на́пава.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

73. *Бажане рівности.* *p. str. 75, nr. 127.*

Зро́ўнай, Бо́же, зро́ўнай, гру́ні з до́льніа́ми,
 Ішче, Бо́же, зро́ўнай пі́шні дзі́ўкі з на́мі.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

74. *Вигідна.*

Ньє бۇ́дзем йа на па́тку лье́гала,
 Бо бі ше мі сۇ́кня по́вальа́ла;
 Льем йа бۇ́дзем на по́цілку лье́гац,
 Бۇ́дзе гу́ мньє шва́рні шу́гай бе́гац.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

75. *Щира.*

Шпім, шпім, спала́ бім,	І гу́ то́му обро́чку,
Кед бiш прiшол, дала́ бiм	Же́бі ско́чел до ско́чку,
Коньчкóвi шенка	Йако́ мла́да же́нка.

Зап. в серпни, 1897, у Коцурі.

Паралелі: J. Kollár, *Národné zpiewanky*. I. Ст. 176—177. Ч. 1.

76. *Сама.*

Ей Йа́нью, Йа́нью,	Ей льі́шку, льі́шку,
Ньє ла́пай ме за́ ньу,	На го́лім пеці́ску:
За ту сۇ́кню га́тласо́ву,	Са́ма лье́гац, му́жа ньє ма́м,
Цо ші ньє да́л на́ ньу.	На го́лім пеці́ску.

Зап. в серпни, 1897, у Коцурі.

77. *На ягодах.*

Ідэе вода, вѣдзе воді,	Чи ші вѣльо назбірала?
Ішли дзвіўкі на йагоді;	Бо йа ма́ло назбірала,
Йѣдна дру́гей ме пітала,	Йа ме з мілім россварйала.

Зап. в. липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

78. *Охоча до паничів.*

Ньѣ бѣдзем ка́шу йѣсц, бо ка́ша горѹца,
 Бѣдзем па́нох льѹбиц, бо йа на то сѹца.
 Бо йа на́ то сѹца, на то обеца́на,
 Мла́дім па́ном шедац вѣчар на кольѣна.

Зап. в. липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 145 і 96.

79. *Дівчина-рожа.*

Дай ме, ма́мо, дай ме, ке́ді ме піта́йу,
 Ке́д рѹжа росквітне́, те́ді йу тарга́йу.

Зап. в. вересни, 1897, від Марії Бесермені у Коцурі.

Паралелі: М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 154.

80. *Парубоцька краса.*

Ма́мо мо́йа льѹба,	Очка му йак таркі,	} н.с. 755. м. 70.
Кѹнце мі голѹба,	Лы́чка йак фійа́лки,	
Голѹба шіво́го,	Обѣрва йак швѹркі,	
Ча́рни о́чка йо́го.	Ўла́сі йак канджѹркі.	

Зап. в. вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

81. *Вже не молода.*

Одай ме, дзіво́чко, ша ші уж ньѣ мла́да,
 Ша ці уж гото́ва пері́на і ла́да:
 Пері́на піса́на, ла́да мальова́на.

Зап. в. серпни, 1897, від Юлі Левенської в Коцурі.

82. *Неглядка.*

Йай Бо́же мой, Бо́же, йа́ка йа ньѣ гла́тка,
 Хто ко́ло нас ідзе, ка́жді о́чі за́тка.

А кед вон їх зátка, най їх нє роствóри,
 Іншáка нє мóжем буц, йáку ме Бох ствóрел.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

83. *Хоч не красна, але горда.*

За нашу заграду жельсна отáва,
 Пітал бім це, дзві́че, альє ші пегáва ¹⁾.
 Гоч і йа ²⁾ пегáва ¹⁾, йа велька ³⁾ ньалкóшка,
 Прóбууй ті ⁴⁾ мнє ⁵⁾ пітац, чібім за це пошла.
 Ньє пойдзем за тебе, аны ці за брата,
 Гоч і бісце б́уді от сáмого зláта.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Варьянт сеї пісні, записаний від Марії Стрібер у Коцурі має такі відміни:

¹⁾ рапáва; ²⁾ сом; ³⁾ альє сом; ⁴⁾ льє; ⁵⁾ ме.

84. *Бідна.*

Ішла, ішла, кáдзі хцéла,	Ў нóці прédла кудзелóчку,
Худóбней йє мáткі цéра;	Вó днє шіла кошульóчку;
Худóбна ме мáтка мáла,	Так ме гóрко виховáла,
Барз ме гóрко виховáла.	Мóйа кедвэшна мац стáра.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

85. *Богата і бідна.*

Кальвіна *), кальвіна над вóду ше кльєйє,
 Богáта дзівóчка с худóбней ше шмєйє.
 Кальвіно, кальвіно, над вóду ше нє кльєй,
 Богáта дзівóчко, с худóбней ше нє шмєй;
 Бо тво́йо богáство на годзіву, нá два,
 А мо́йо худóпство на Бóга споздáба.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

86. *Сон.*

Те́й нóці ше мі прішнýло.	Та мі шéдло до облáка.
Же мі тáшче прільєцéло;	Тáку піснь мі зашпівáло,
Прільєцéло мі здальє́ка,	Шéрцо ше мі радовáло.

*) Кальвіна, калина.

Кеді то́то жі́тко бў́дзе,	Йак во́ньі го пошея́льі,
Цо на мо́йсей сва́дзбі бў́дзе?	Ші́цко та́шкі візберáльі.
Ешчі го нѣ пошея́льі,	Йа́кі то та́шкі бў́льі?
Бо то жі́тко тва́рдей же́мі.	Зов жо́лтїма главі́чкамі,
Тва́рдей, тва́рдей, нѣ ора́ней,	Черве́німа крїделка́мі.
Лѣм з мо́тїчку покопа́ней.	

Зап. в серпни, 1897, від Юлі Левенської в Коцурі.

87. Прибрана.

Нѣт то кра́шей, подобне́йшей ца́лім валáльє,
 Йак то на́ша па́ньі мла́да, кет ше прїбе́ре.
 Прїбе́ре ше пошлїдні дзень, йа́ко ў нѣдзельу,
 Попатру́їє на обла́чок ка́жду годзіну.
 Ма́мо мо́йа премільє́на, уж Йа́нік і́дзе,
 На́ша хїжа нѣ меце́на, цо вон йе́й рѣкне́?
 Ма́мо мо́йа премільє́на, і́цце з нїм во́нка,
 Най заме́цем ту ча́рну жем, прїцце з нїм ну́ка!

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

89. Дівоче лице — яблуко.

Откац слунечко віходзі,
 Там дзіўче йáблонь засадзі:
 Рóшньі йáблўчко вісо́ко,
 О двáнац ве́рхі шіро́ко.
 Зродз мі йáблўчка червѣні,
 Йак мо́йо лы́чка руме́ні.

Зап в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: Головацький, Народні пісні. II. Ст. 729. Ч. 18.

89. Красуня.

Са́ма со́м ше нѣ нава́дала, же йа та́ка кра́сна,
 Цїфрoгáна, ма́льовáна, йа́ко шві́чка йáсна.
 Ма́льўчкі ше поберѣме, ма́льўчкі будзе́ме,
 З вечáра ше побавїме, лѣ́пше снац будзе́ме.

Зап. в вересни, 1897, від Юлі Левенської в Коцурі.

90. *Білявка.*

Гóйа, гóйа бетельїна,	Льєм червєні і жельфєні,
Кр́асна даїўка мацерїна.	Под обла́чком вішів́ані,
Кр́асна, кр́асна, бо йє біла,	А пантльїчки дуплов́ані,
Бо до пóльа ньє ходзєла.	Цо йєй хл́анці надавалі.
Ч́арні баршонь ньє ношєла,	

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

91. *Не мальована.* *р. л. 176, м. 194.*

Шуѓайу, шуѓайу, тво́йа мац шальфєна,
 Бо во́на гварєла, же йа ньє червєна.
 А йа ньє червєна, бó ше ньє мальўйєм,
 Бó ше а́ны за йєй сїна ньє рїхтуйєм.

Зап. в серпни, 1897, від Марїї Стрібер у Коцурі.

Паралєлї: Руські оселї в Бачці. Ст. 36.

92. *Краса швидко щезав.*

А й́ака йа кр́асна був́ала,	Шїцка зó мньє кр́аса спад́ала.
Пóкльа йа фрайфєра ньє м́ала;	Спад́ла мо́йа кр́аса до воді,
А й́ак йа фрайфєра дост́ала,	Аж до Йаньїчкóвей лобóді.

Зап. в серпни, 1897, від Марїї Стрібер у Коцурі.

93. *Парубок-красень.*

За на́шу загр́атку ороўньїчок буйні,
 Хóдві до нас шуѓай, а́льє йє ньє шумні.
 У на́шей загр́аткї і́шче йє буйньф́йші,
 Пóчал до нас хóдзїц сто р́азї шумньф́йші.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

94. *Зблїдла.*

Пайташочкї мо́йо, да́йце мї жверка́дло,
 Най йа ше оп́атрїм, чї мї льїчко збл́адло!
 Ньє збл́адло мї льїчко, льєм пр́ава ручїчка,
 Цó мї на ньф́й преквіта́ла червєна ружїчка.

Зап. в вересни, 1897, від Марїї Бєсерменї в Коцурі.

95. *Залицяня.*

За йарэчком капўста,	Мам сукнічкі с кабата,
Міла мо́йна, дай уста!	Йа ці міла богата.
Йа́ бі да́ла, ті бі ўжал,	Йа́ це л्यубім, обочку́йем,
Хто́ бі с́на льёбо цёру колысал?	Ші́вім о́ком попатру́йем.
Най б́ш сэ́бе колысала,	Мілі, мілі, ньё верліві,
Льём чі б́ш мньё облапйала?	Чом же мі ньё справодліві?
За йарэчком лобода́,	Бу́ла б́м ці уверэна,
Будзеш міла мньё мло́да.	Кра́шньё б́м це облапела,
За йарэчком шала́та,	Да йа ве́рím, же йа будзем
Чі ті, міла, богата́?	Дакё́дішк тво́йа жéна.

Зап. в серпні, 1897, від Гаві Рамач у Керестурі.

96. *Першій милий.*

Гора йё вісо́ка в дробно́го ка́мэня:
 Ньё о́пуш ше, дзв́ўче, першо́го фрайёра.
 Кёт ше го о́пушч́ш, ньё дай му по во́лы,
 Ско́рей йо́го шёрцо за то́бу забóлы.

Зап. в вересні, 1897, від Маріі Бесермені у Коцурі.

97. *Любка-вечар.* *р. л. 1864, м. 106.*

Вечар мі йё, вечар, уж мі гу вечару,
 Го́ны мой мільё́нкі о́ўці гу хотару.
 Го́ны вон й́х, го́ны, а́ш ше дра́шка ку́рі,
 А йа за ным па́трím, аж ме гла́ўка бо́лы.

Зап. в вересні, 1897, від Маріі Бесермені в Коцурі.

98. *Любка нема, а нелюбий тут.*

Над го́ру вісо́ку голубі льётайу,
 Ро́кі мо́йо мла́ді, йак ше мі меньайу!
 Сто́йй ве́рба ко́ло во́ді, цо йа йу садзела,
 Ньёт ту то́го і ньё будзе, ко́го йа лубёла.
 Бо ко́го йа луб́ím, тот мі за пльецáмі,
 А ко́го ньё луб́ím, тот мі пред о́чáмі.

Зап. в вересні, 1897, від Маріі Бесермені в Коцурі.

Паралелі: М. Врabelь, Рус. Соловей. Ст. 48. — Руські оселі в Бачці.
 Ст. 50. в. — Головацький, Народні пісні. I. Ст. 273. Ч. 64. — Wacław z Oleska,
 Pieśni polskie i ruskie ludu galicyjskiego. Ст. 341. Ч. 177. — Де-Воллань, Угро-
 руськія народныя пьесы. Ст. 112—113.

99. *Дівчата бють ся за парубка.*

Фрайіре́чки шті́рі,	Же́сме це лубе́лі.
Пре́цо сце ше бі́лі?	Нье треба́ло ше біц,
Пре те́бе, шуга́йу,	Льєм шуга́йа лубі́ці.

Зап. в листи, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

100. *Богато хлопців.*

Цече вода з йавора,	Гібай, міла, гібай вон,
Мойей мілей до двора;	Маш фрайірох по́лни двор;
Там ше гусі купа́йу,	Маш фрайірох на дво́ре,
Мо́йу мілу вола́йу:	Са́ма льєжеш комо́ре.

Зап. в листи, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

101. *Співуча.*

Шпівала бим пєнко, больи ме гарленко,
 Учум би мой мїлі, альє йє дальєко.
 Шпівала бим гласно, по́льо йє нье нашо,
 То по́льо Жаблыньске, дзїуче керестурске.
 А на ным мой мїлі на пїшчалькі пїска,
 Аш ше його глїшчок на наш облак цїска.
 Пїскай, мїлі, пїскай, йа будзем шпівала,
 Та мї ше відвеме на ко́ньєц валала.
 На ко́ньєц валала дзїўкі шматї пєру:
 Цо ше радї відза, та ше нье побєру.

Зап. в серпни, 1897, від Ганї Рамач у Керестурі.

102. *Маминє вихованє.*

Горєла лыпа до корєнєа,
 Вєжны ме, мїлі, на кольєна.
 Кєт це вєжньєм, будзем це біц,
 Бо тї, дзїуче, нье знаш робїц.
 Нье мо́йа віна, мацєріна,
 Цо ме роботї нье учєла,
 Льєм ме до карчмї посїлала,
 Бі йа йєй крашньє танцовала.

Кет сом прішла до ньей, та сом спала,
Ньч мі робіти ньє давала.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

103. *Перебірчива.*

Заграй, задудай, загра́тка ма́ла :
Піта́ла ше ма́тка це́рі, чи сце кова́льа ?
Ньє сцем, ньє льу́бім, то мньє ньєво́льа,
Ньє бу́даем йа в мла́тком тре́пац, ру́чки ме бо́льа.
Заграй, задудай, загра́тка ма́ла :
Піта́ла ше ма́тка це́рі, чи сце чіпка́ра ?
Ньє сцем, ньє льу́бім, то́ мі ньєво́льа,
Ньє бу́дзем йа чі́пкі но́шиц, плє́ца ме бо́льа.
Заграй, задудай, загра́тка ма́ла :
Піта́ла ше ма́тка це́рі, чи сце гуса́ра ?
Сцем го, льу́бім го, то́ мньє барз во́льа,
Оше́дла мі гу́сар ко́ньа, по́йдзем до по́льа.

Зап. в вересни, 1897, від Юлі Левенської у Коцурі.

Паралелі Головацький, Народні пісні. III. 1. Ст. 472—474. Ч. 4.

104. *Заздрісна.*

Ей, мілі мой, мілі, наўрац мі во́лкі,
Вівійем ці пірко з дробней фія́лкі.
Кед ньє с фія́лкі, та з мадборáну,
Прідз до нас, шугáйу, ў ньєдзельу ра́но.
Ў ньєдзельу ра́но слў́нко віхо́дзі,
Мой наймі́льшні пот пі́рком хо́дзі.
Кед бі йа зна́ла, хто́ра му да́ла,
Ве́ра бі йа йу грóжньє віла́ла.
Грóжньє віла́ла, брі́тко назва́ла,
Нач во́на йо́му піро́чко да́ла ?

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

105. *Хоре серце.*

Фрайерéчко мо́йа, подз ме отправа́дзіц,
Бо́ ше на́ мньє стрóйа ва́шім дво́ре на́біц,

Їак на́біц, так на́біц, а́льє і скерва́віц!
 Фрайерэ́чко мойа, подз ме отправа́даіц.
 Отпровадзела́ го под жельс́ну го́ру:
 Шэ́дныме, мільс́нкі, шэ́дныме ту до́лу.
 А йак пошеда́лі та ше розгваря́алы,
 А уж на полно́ці когу́ті шпівалы.
 Зашпівай когу́тку на жельс́нім прўтку,
 Жадэ́н члóвек нэ́ зна ту на́шу зармўтку.
 Ёй а́ны йу нэ́ зна, а́ны нэ́ угáднэ́,
 За́ кім мо́йо шэ́рцо ма́ло нэ́ віпа́днэ́.
 Шэ́рцо мо́йо, шэ́рцо, по ме побольу́йш,
 Чом же мi нэ́ пóвеш, за́ кім так бану́йш?
 А йа́ бі повéдло, а́льє нэ́ мам ко́му,
 Кэ́т пóвеш цудзóму, а цўда́е другóму,
 Кэ́т пóвеш свойскóму, а свойске́ ны́кóму.
 Шэ́рцо мо́йо, шэ́рцо, с твардо́го камéня.
 Барз велькі́ Кóдур, нэ́ мам помесцéня!

Зап. в серпни, 1897, від Мелані Фіндрік у Коцурі.

Паралелі: Пор. з першою строфкою Fr. Bartoš, *Národní písně moravské*.
Ст. 165. Ч. 248.

106. *Хора, бо довго не бачила любка.* = 1380, nr. 156.

За́ гор, слўнка, за́ гор, за́ ту чáрну хма́ру,
 Бўда́е ше мi відзiц, же уж ту вечáру.
 Вéчар мi йэ, вéчар, ша уж ту вечáру,
 Гóны мой мільс́нкі оўці ту хотáру.
 Гóны вон йiх, гóны, аш ше дра́шка кўрі,
 А йа́ за́ ным пáтрим, аж ме глаўка бóлы.
 Бóлы ме главiчка, бóлы ме пол бóчка,
 Же йа́ нэ́ відзéла фрайэ́ра пол рóчка.
 Бóлы ме лывi бок, бóлы ме прáвi бок,
 Же йа́ нэ́ відзéла фрайэ́ра пáлі рок.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

107. *Хора.*

Їдзе мiлі, їдзе в лэ́са,	Пiска сэбе на лыстэ́чку,
Нэ́ше дре́во на кольсэ́са;	Бо мал шўмну фрайірэ́чку.

Відзіш, мілі, же сом хора,
Чом нѣ ідзеш по дохтѣра?
По дохтѣра, по байбѣра,
По Йаньічка, по фрайфѣра.

Відзіш, відзіш, же нѣ можем,
Ішче ші ме ту полѣжел
На галѣже на жельѣне:
Шѣрцо моѣо розжальѣне!

Зап. в серпни, 1897, від Гані Рамач у Керестурі.

108. *Дівчина не пускає парубка до себе.*

Хѣдзі мілі по улыці,
Клѣпе до дзвері:
Чі шиш, міла, чі чуйѣш,
Чі ме вѣрнѣ лубуйѣш,
Отвор мі дзвері!

Гѣч бім спала, гѣч нѣ спала,
Гѣре нѣ станѣм;
Ша йа тѣбе моѣ мілі,
Моѣ соколычку білі,
Лѣхко достанѣм.

Зап. в серпни, 1897, від Юлі Левенської в Коцурі.

Паралелі: P. I. Šafařík, Pjsně světské lidu slow. w Uhřech. II. St. 118—129. Ч. 94. — J. Kollár, Národní zpiewanky, I. St. 188. Ч. 12.

109. *Мати сховала ключі.*

Бѣріш, Бѣріш, цѣ ме мѣріш?
Чѣм мі дзвѣрка нѣ отвѣріш?
Ша йа бі ці отворѣла,
Кѣд бі мі мац дозвольѣла,

Алѣ мі мац нѣ дозвѣлы,
Ўжала кльучі от комѣрі;
От комѣрі, от шіцкѣго
І от лѣчка руменѣго.

Зап. в вереснѣ, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

110. *Дівчина не боїть ся.*

Йѣден, два, трі, штірі, пейц, шѣсц,
Осем, дзѣвѣц, дзѣшец,
Йѣденаста годзіна,
Нѣ бой ше ме, ма міла.
Кѣд бі йа ше тѣбе бала,
Нѣгѣда бім ше нѣ оддала.
Алѣ це ше нѣ бѣйім,
Та ці пѣкнѣ говорім.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: Fr. Bartoš, Národní písně moravské. St. 130—131. Ч. 189. — J. Kollár, Národní zpiewanky, I. St. 177 Ч. 6.

111. Мила поможе, де й лікар не може. А.

Ішли дзіўкі пópот хóтар,	Пóпод ньóго вóда бéжі.
Кóчiк ше йiм рoшчeркóтал.	Льéжі, льéжі порубáні,
А вi, дзiўкi, ньe сeкeкáйцe,	Зoe цaрeкiмa шaбeлькáмi.
Кóчiк сéбe oпpаўйáйцe.	Хтó гo рúбaл, нáй гo гóйi,
Йéднa стáлa, oпpаўйáлa,	Нáй гo дáвa нa дoхтóрi.
А дpúгa ше мaльвáлa ;	Ньéмa дóхтop тáкeй мáсцi,
Трeцa шéдлa тa шeдзéлa ;	Дa вiльiчi цéлo, кóсцi :
Пoд ньy рúжa зaсaдeнa,	Мa Гaньiчкa тáкe жeльe,
А пoд рúжy Йáнi льéжi,	Цo вiльiчi дo ньeдзéлi.

Зап. в листни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі. *№ 17 S., nr. 142*

112. Б.

За горáмi, за дубáмi,	Ньéмa дóхтop тáкeй мáсцi,
Льéжi Йáнiк порубáнi,	Бi вiльiчeл цéлo, кóсцi.
Порубáнi нa двa стрáнi.	Мa Гaньiчкa тáкe жeльe,
Хтó гo рúбaл, нáй гo льiчi,	Цo вiльiчi дo ньeдзéлi.
Нáй гo дáвa нa дoхтóрi ;	

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

V 113. Тримай мати сина!

Шугайóвa мáткa нá мньe oткaзúйe,
 Же йeй бiлi шúгaй дóмa ньe нoцúйe.
 Шугайóвa мáткo, нá мньe ньe oткáзуй,
 Швáрнoгo шугáйa нa пóрвac пpиўйáзуй.
 Кeт цi ше oдйáжe, гльéдaй гo пo дpáжe ;
 Кeт цi ше oдóрвe, гльéдaй гo пo двóрe ;
 А кeт пóрвac ўрвe, тá гo гльéдaй пpи мньe.
 Шугайóвo мéно бóдaй cкaмeньéлo,
 Oздaдь бi мe зa ньiм шéрцo ньe бoльéлo,

Зап. в червни, 1897, від Гані Рамач у Керестурі.

Паралелі: Fr. Bartoš, Národní písně moravské. Ст. 156. Ч. 231. — Де-Воллань, Угро-русскія народныя пьсьни. Ст. 61.

114. Дівчина купує парубкови вбранє.

Йáй, кeд бi тo гpeтoвo óчкa пpeдaвáлi,
 Тa бi тo дзiўчáтa хлáпцoм купoвáлi.

Йа свойому купела чіжмі ранцовані,
 Йагже бі му швечело меджі легіньами!
 Йа свойому купела лайбик шнурковані,
 Йагже бі му швечело меджі легіньами!

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: Головацький, Народні пісні. III. Ст. 408. Ч. 147. — P. I. Šafařík, Pěsně světské lidu slov. v Uhřech. I. Ст. 53 Ч. 22. — J. Kollár, Národní zpiewanky. I. Ст. 311. Ч. 6.

115. Дає йому волю.

Спа́дло мі йаблúко з вісо́ка до йа́рку,
 А ті се́бе, мілі, ви́бэрай фрайфе́рку.
 Спа́дло мі йаблúко з вісо́ка на ко́пач:
 Старода́ўні фрайфе́р, гоч лье́ж на мнѣ по́пачь.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

116. Милій далеко.

Мілі мой за во́ду, за во́ду глы́бо́ку,
 За во́ду глы́бо́ку, за го́ру вісо́ку.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

117. Нема до кого, то до милого.

До до́му, до до́му,	Йа нѣ мам гу ко́му;
Ка́жде гу свойо́му,	Йа нѣ мам гу ко́му,
А йа нѣбожа́тко,	Му́шим гу міло́му.

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

118. За млим через Дунай.

Ходзела, крічала, сідла сі на ла́док,
 А дзе йе мой мілі с кучера́во ла́го *)?
 С кучера́во ла́го, с гарні́ма очі́ма,
 Ве́ра бім за то́бу Ду́най прескочела.
 І Ду́най і Тісу і Червене мо́ре,
 Прескочела до́ це, міле се́рце мо́йе.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

*) Вираз зіпсований намісь „глава“.

119. *За милим через Дунай* p. A. 175-м. 139

Шугайу с Тренчина, с чарніма очіма,
 Вѣра бим за тобу Дунай прескочѣла.
 Дунай прескочѣла, Тісу преплівала,
 Ішче бим ці, чадо, загинуц нѣ дала.

Записав у Вінковцях, у Сримі, Уйфалушій.

120. *Не всі беруть ся, що кохають ся.*

На кóньцѣ валала дзійкі ше купаіу,
 На жельснї шльїўкі хустóчки вїшаіу.
 Пальє, шугай, пальє, йак то шўмнѣ, складнѣ,
 Кед вітрик задўйє, а хустóчка спаднѣ.
 На кóньцѣ валала, там ше гўскі пѣру,
 Цó ше радї відза, та ше нѣ побѣру.

Записав у Вінковцях, у Сримі, Уйфалушій.

Паралелї: М. Врабель, Рус. Соловей Ст. 123. — J. Kollár, Národné zpiewanky. I. Ст. 72. Ч. 24. Ст. 105. Ч. 6.

121. *Старости.*

Острожéчкі моїо, давайце мї óгня,
 Прїду мї питаче, трї младéнци, дó днѣа.
 Йéдному дам рúчку, другóму дам фáтьол,
 Жéбі нас прїшагал кульпінскї пан фáтор.
 Кульпінскї пан фáтор крáсну кáзань кáже,
 Нѣ йéдней дзівóчки шльєбóду заўйáже.
 А цо йу заўйáже, тó бї нїч нѣ бóло,
 Бим му повédла, дá йу нѣ покаже.

Зап. в вересни, 1897, від Марїї Стрїбер у Коцурї.

122. *Клонїт дівчини.*

Спадло мї йаблúко з висóка на тáньєр,
 Же ме уж з'охáбел стародаўнї фрайєр.
 Йéден ме з'охáбел, а дрúгї ме нѣ сє,
 А та мїла моїа, то нѣ вѣрне шчэсє.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурї.

123. *Відмовлений милий.*

Фрайіру зверені, дзе ші бул з вечэра?
 Фрайірко зверэна, бул сом у сушэда.
 Фрайіру зверені, ці ці гуторэлі?
 Фрайірко зверэна! Тэбе мі ганьэлі.
 Тэбе мі ганьэлі, другу мі райэлі.
 Знаце, же ньэ вэжньэм, хтору ві сьэце,
 Льэм йа тóту вэжньэм, хтору барз лубу́йэм,
 Гоч ньэ б́удзе н́ыч мац, льэм й́эдиу сукэ́нку.
 Й́эдиу во́на б́удзе мац, дру́гу йа й́эй ќупім,
 Ішче йа йу вэжньэм, бо йа йу барз луб́оім.
 Жень ше, мілі, жень ше, дару́йэм ці шчэ́сце,
 Жэб́іш го та́ке мал, б́іш на́ н́го ўше пла́кал.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

124. *Одурена.*

Под обла́чком заградэ́чка рокі́та,
 На жельэ́но, на червэ́но роскві́та.
 Ішо́л та́маль шва́рні шўга́й пані́ті,
 Ста́ргну́л сэ́бе за кала́пчок рокі́ті.
 Тэ́бе кві́тньэ́ за кала́пчком а́ рў́жі квет,
 А мнэ́ гінэ́, фальэ́чньы́ку, прэ́ це швет.

Зап. в вересни, 1897, від Маріі Бесермені в Коцурі.

Пара́лелі: Порів. Št. Mišik, Piesne zo Spiša. Ст. 30. Ч. 78—79 і ст. 170,
 ч. 169 (остання стро́фа). — М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 118—119.

125. *Фалшивий лобко.*

Кэт сом ішла ўчэра вэ́чар с панскóго,
 Стрэтла сом ше на улы́ці з мілэ́го;
 Обла́пел ме, пріту́льел ме ѓу сэ́бе:
 Дра́га ду́шо, ці мам хóдвіц ѓу тэ́бе?
 Мóжеш, мілі, ка́жді вэ́чар а́бо нэ́,
 Тво́йю лы́чко руменьэ́йэ, мо́йю нэ́;
 Тэ́бе кві́тньэ́ за кала́пом а́ рў́жі квет,
 А мнэ́ гінэ́, фальэ́чньы́ку, прэ́ це швет.

Зап. в серпни, 1897, від Мелані Фіндрік у Коцурі.

Пара́лелі: Št. Mišik, Piesne zo Spiša. Ст. 98. Ч. 242. — М. Врабель, Рус.
 Со́жовей. Ст. 118—119.

126. Милый покидає.

Жельфіні розмáрін преквітуйє,
 Уж ме мой мільфінкi з'охабуїє.
 Най з'охабі, най пробуйє,
 О марні, краткі час побануйє.
 Йак ше мам за лáску йа बारे тра́ниц,
 Кед йа мушім мілому пéрсеньє ўра́ціц.
 ўра́цім му́ го, та му го дам,
 Йѣден ме з'охабел, двéшец йїх мам.

Зап. в серпни, 1897, від Юлі Левенської в Коцурі.

Паралелі: М. Врabelь, Рус. Соловей. Ст. 129—130.

127. Милый ходить до тшшої. А.

Ны́гда йá то нѣ верéла,	Индзей хóдзі, а мнѣ нѣ сце,
Жéбі лѹбосц почкодзéла;	Мо́йо шéрцо роспа́днѣ ше.
А мнѣ тэрае са́мей чкóдзі,	Роспа́днѣ ше на два стрáні,
Бо мой мiлi индзей хóдзі.	Бо мой мiлi за горáмі.

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

Паралелі: J. Kollár, Národné zpiewanky. I. Ст. 97. Ч. 23.

128. Милый зраджує. Б.

Ны́гда сом то нѣ верéла,	За горáмі ў тей до́льнѣ,
Жéбі лѹбосц почкодзéла;	Ча́рні гаўран во́ду пiйє.
А мнѣ тэрае са́мей чкóдзі,	Пiйє, пiйє, пому́цуйє,
Бо мой мiлi индзей хóдзі.	Два сердэ́чка зарму́цуйє.
Индзей хóдзі, а мнѣ нѣ сце,	Йѣдно мо́йо, дру́ге його,
У мнѣ шéрцо роспа́дац сце.	Зарму́цене обiдво́йо;
Роспа́да ше на два стрáні,	Зарму́чені та i б́уду
Бо мой мiлi за горáмі;	Док по швéце ка́пац б́уду.

Зап. в серпни, від Мелані Фіндрік у Коцурі.

129. Милый зрадив. В.

Бо́же, Бо́же, цó ше во́дзі,	Шéрцо мо́йо роспа́днѣ ше.
Же мой мiлi индзей хóдзі;	Роспа́днѣ ше на два стрáні,
Индзей хóдзі, а мнѣ нѣ сце,	Же мой мiлi за горáмі.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

130. Пізнала невірного.

Кед йа ўшчэра под облачком ста́ла,
 Пітал ше мой мілі, чом же йа плака́ла?
 Йа за то плака́ла, йа за́ то плака́ла:
 Ті дру́гу обла́пйал, йа́ ше пріна́тра́ла.
 Жімней во́ді рі́бі, то су рібаро́во,
 А кра́сні дзіўча́та то су мільснко́го.
 Йак ше росхадза́йу во́ді з рібочка́мі,
 Так йа́ ше росхо́дзім, мой мільснкі, з ва́мі.

Зап. в вересни, 1897, від Маріі Бесермені в Коцурі.

131. Любка віднав від серця.

Шала йа мадьо́ран, васі́льц мі зішо́л,
 Чека́ла йа мі́лого, а́льс мі нье́ прішо́л.
 Чека́ла йа йо́го од зо́ру темно́го,
 Од зо́ру темно́го, до ра́на бі́лого.
 Віхо́дзі зорні́чка од віхо́т слуні́чка,
 Отпа́д мі мілі мой од мо́го серде́чка.
 Нье́ так от серде́чка, йа́г од мойс́ей во́льі,
 Цо́ ме ньи́гда за́ ным шэ́рцо нье́ забо́лі!

Зап. в вересни, 1897, від Маріі Бесермені в Коцурі.

П а р а л е л і : J. Roger, Pieśni ludu polskiego na Szląsku. Ст. 104. Ч. 192.

132. Розлучена з милим, р. str. 150, nr 56.

Льсцэ́ла качо́чка, льсцэ́ла вісо́ко,
 Шўга́й до́брі пўшка́р, штрэ́льсёл йей до бо́ку.
 Отштрэ́льсёл йей крідло і пра́ву ножо́чку,
 Го́рко заплака́ла, шэдла на воді́чку:
 Йай, Бо́же мой, Бо́же, уж йа дольсета́ла,
 Уж йа сво́йо дробні ча́да віхова́ла.
 Мо́йо дробні ча́да на ка́менью шэдза,
 Кайну во́ду пі́ю, дробні пісок йэдза.
 Льсцэ́ла гага́ла шэ́ра по́над во́ду,
 Заплака́ло дзіўче за сво́ю шльсбо́ду.
 Дзіўче заплака́ло, же ше нье́ ода́ло,
 А шўга́й заплака́л, же дзіўча́тко нье́ ўжал.

Шугайу, шугайу, пре тебе ме лайу,
 А теди найбаржей, кед у карчмі грайу.
 Бодай у тей карчмі ныгда нѣ заграмы,
 Озда би ме, шугай, пре тебе нѣ лалы.
 Лайце ме, бийце ме, ропце ми, цо сцеце,
 Знаце, же нѣ пойдзем, за кого ви сцеце.
 Нѣ пойдзем, нѣ пойдзем за того макранца,
 Цо му мац купуйѣ дугану за вайца.
 Дугану за вайца, прахно за пеньѣжи,
 Бо кажди макранѣц прі мацѣри льѣжи.
 А нашо думайу, за кого ме дайу,
 У нмѣ дума така, пойдзем за гудака.

Зап. в серпни, 1897, від Мелані Фіндрік у Коцурі.

133. Любка женить ся з иншою.

Жалы ше ми, жалы, фрайр ше ми жєны
 Аны ме нѣ вола його младеј жєні.
 Бўдзе мойа свадзба на другу нѣдзєльу,
 Нѣ бўдзем йа волац його млладу жєну.

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

Паралелі: М. Врabelь, Рус. Соловей. Ст. 105.

134. Не дають за любка.

Около водичкі червєні ружичкі:
 Прагай, Йані, прагай, шейсц ўрані коньчкі.
 Ша йа би их прагал, альѣ ше таргайу,
 Пітай ти ше, міла, чи це за нмѣ дайу.
 Ша йа ше питала і ўшчєра і нѣшка,
 Вєра нмѣ, мильѣнки, за тебе нѣ дайу.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бєсермені в Коцурі.

✓ *135. Лїтний богатий жених.*

Бімбора, бімба́ра, бімба́ра, бімба́ра!
 Падайу орєшкі до нашого двора.
 Падайу, падайу, жельєні падайу:
 Пітай ти ше, міла, чи це за нмѣ дайу.

Уш йа ше пітала собóту, ньєдзельу,
 Вєра ме, шугайу, за тебе ньє дайу.
 Аньі ме ньє дайу, аньі йа ньє пóйдзем,
 Бо ті сі, мілі мой, с худóбногo рóду.
 Гоч йа і худóбні, альє сом хлап дóбрі,
 Хóдзім по шльєбóдзе, йак рíба по вóдзе.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: J. Kollár, Národné zpiewanky. I. Ст. 154. Ч. 78.

136. *Боязлива. А.*

Мáмо мóйа, мáмо, льєкам йá ше ў нóці,
 Пóпод наш облачок хóдза хлáнци ў нóці.
 Цєро мóйа, цєро, с тóго поможєме,
 Кєд мі посцелóчку нўка уньєшєме.
 Мóжеш ті там шмєло снац,
 Ньє бóдзеш ше льєковац.
 Цєро мóйа, цєро, ньє óддай ше íшче,
 Шіцкі льўдзе гвáрйа, же ші мláда íшче.
 Мáмо мóйа, мáмо, до мєста хóдзіце,
 Йай чі ві там вєльо зо жен скор вíдзіце ?
 Ньє ма йіх там вєльо буц,
 Ньєда то ше кáжда бiц.
 Йа в ным бóдзем крáшньє жiц,
 Ньє бóдзе ме ны́гда бiц;
 Тот муж жєну бiйє,
 Цо в ньу ньєрад жiйє;
 Йа в ным бóдзем крáшньє жiц,
 Ньє бóдзе ме ны́гда бiц.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: Fr. Bartoš, Národní písně moravské. Ст. 113. Ч. 158. — J. Roger, Pieśni ludu polskiego w Górnyim Szląsku. Ст. 193. Ч. 395. — Konopka, Pieśni ludu krakowskiego. Ст. 133. — Lipiński, Pieśni. Ст. 147.

✓ 137. *Доброї жінки муж не бє. Б.*

Мáмо мóйа, мáмо, йа ше бóйім ў нóці,
 По под наш облачок хóдза хлáнци ў нóці,
 А так на мньє волáйу, спочiнуц мі ньє дайу !
 Дзiўко мóйа, дзiўко, с тóго споможєме,

Гібаль посцелэчку нўка уньшэме.
 Ті там бўдзеш мірно спац, нўб будзеш ше зльэковац.
 Дзўко мўйа, дзўко, нўб одай ше ёшчї,
 Шїцкї лўдзе гвўрїа, же тї мўладе дзўчэ.
 Тўкї мўладї жєнї мру, цо їїх мўжўве бїўу.
 Мўмо мўйа, мўмо, до мўста ходзїце,
 Та чї вї там вельў з жєнох скор вїдзїце ?
 Нўб ма їїх там вельў буц, нўб да то ше кўжда бїц.
 Мўмо мўйа, мўмо, лўш тот жєну бїйэ,
 Лўш тот жєну бїйэ, цо з нўу пўдло жїйэ :
 Їа з нїм бўдзем крўшнўб жїц, нўб бўдзе ме нўїгда бїц.

Зап. в серпни, 1897, вїд Меланї Фїндрїк у Коцурї.

✓ 138. *Мату не хоче вїддати одиначки.*

Мўмож мўйа, мўмож, чом ме нўб одлаш уж,
 Ша сом цї вїрўсла, їак у лўшэ гўлуз.
 Гўчбї шї вїрўсла, їак над вўду вўрба,
 І тєдї це нўб дам, бо шї сўма їўдна.
 Дай ме, мўмо, дай ме, кўдї ме пїтўйу,
 Бо кўд рўжа кўїтнўб, тєдї їу таргўйу.
 А кўд уж откўїтнўб, та їу нїхто нўб сцэ,
 Кўждї їей так гвўрї : Най їу бєре хтў сцэ.
 Дай ме, мўмо, дай ме, за тўго шугўйа,
 Кўд ме зў нўго нўб даш, скўчїм до Дунўйа.
 Скакай, дзўко мўйа, бїш нўб вїплўшўла,
 Вїш мї мўйу глўўку тельў нўб сўшєла.

Зап. в липни, 1897, вїд Юдї Молнар у Керестурї.

Паралєлї: Šl. Mišik, Pjesne zo Spiša. Ст. 99. Ч. 24 б. — До 5 і 6 :
 P. I. Šafařík, Pjsně swetské lidu slow. w Uhrjch. I. Ст. 36—37. Ч. 2. — Fr. Bartoš,
 Národní písně moravské. Ст. 269—270. Ч. 440.

✓ 139. *Мату не дає за лўбка.*

Шугўйу с Тренчїна, с чарнїма очїма,
 Бўлы бї сме пўра, кўд бї нас мац дўла,
 Альэ нас мац нўб да, пўра нўб будзєме,
 Чкўда, Бўже, бўдзе, кет ше розїдзєме.
 Шугўйу с Тренчїна, с чарнїма очїма,

Вѣра бѣм за тѣбу Дѹнай прескочѣла,
 Дѹнай прескочѣла, Тѣсу преплывѣла,
 Ешчі бѣм цѣ, шугай, загинуц нѣ дѣла.

р. 168, кр. 119.

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

140. Спорідненє на перешкодї женигбї.

Пльѣло дзѣуче, пльѣло льєи,	Нѣ да оцєц, нѣ да мац,
Сѣдем брѣздї йѣден дзєнь;	Нѣ да шѣстра, нѣ да брат,
Запльѣло ше до брѣздї,	Нѣ да дзѣйак, нѣ да поц,
Спѣл го шугай укрѣстї.	Бѣме сѣбе бльїскї рот.
„Нѣ крѣднѣ ме, шугайу,	Нѣ да цѹдза цѹдзїна,
Бѣ ме за цє нѣ дѣйу.	Бѣме сѣбе родзїна“.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

141. Побив би тебе плач!

Пѣбїл бї цє, пѣбїл, тот мой горѣнѣкї плач,
 Нач шї пред нас хѣдзел, кѣт шї ме нѣ мал ѹжац.
 Нѣ раз і нѣ два раз йа слѣтко заспѣла,
 Тї кѣло нас ішол, йа гѣре ставѣла.
 Порѣхуй тї, мїлї, кѣльє днѣ у рѣчку,
 Тѣльє рас тї льѣжал прї мойому бѣчку.
 Ешчі тї порѣхуй, кѣльє днѣ у тїжнѣу,
 Тѣльє рас тї льѣжал пѣпод нашу хїжу.

Зап в вересни, 1897, від Юлі Левєнської в Коцурі.

Паралєлї: М. Врѣбель, Рус. Соловей. Ст. 121—122.

142. Дѣвчина затроєє парубковї рани. *р. 166, кр. 114.*

Ишли дзѣўкї пѣпот хѣтар,	Льѣжї Йѣнї порубѣнї;
Кѣчїк ше йїм рѣшчєркѣтал.	Прїнѣсцє му тѣкей мѣсцї,
А вї, дзѣўкї, нѣ сцєкайцє,	Най вїльїчї цѣло, кѣсцї.
Кѣчїк сѣбе опрѣйїайцє.	Ма Ганѣчка тѣке жѣльѣ,
Йѣдна стѣла, опрѣйїѣла,	Цѣ вїльїчї до нѣдзѣльї.
А дрѹга ше малѣѣла.	Намѣсцї го, жѣбї спѹхнул,
А там дѣльѣй Йѣнї льѣжї,	Жѣбї спѹхнул, йѣко лѣда:
Кѣло нѣого вѣда бѣжї;	Тѣго йѣ цї, Йѣнї, рѣда.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бєсерменї в Коцурі.

143. *Нещасна.*

Кед ідзеш ко́ло нас, попа́трі на двор наш,
 Кóго там увідзіш, то́го лубовац маш.
 Відзел йа там, відзел, сво́ю фрайфе́рчку,
 Трима́ла у ру́чкі дробну́ фйялечку;
 Фйя́ла, фйя́ла, бода́й ше прйя́ла,
 Же́бі ме мо́йа мац на йфе́шень ода́ла.
 А кед нѣ на йфе́шень, а то до йфе́ньні,
 А то до йфе́ньні, до те́й ча́рней же́мі.
 Фйя́ла, фйя́ла, фйя́лові ко́рень,
 Во́льед ше наро́дзіц ме́сто дзіўкі ка́мень.
 Кед нѣ ма́рма-ка́мень а то розма́рйя,
 А то розма́рйя, пахнье́ца лелйя.

*р. д. 154, т. 66.
 і д. 178-9, т. 152.*

Зап. в серпни, 1897, від Мелані Фіндрік у Коцу́рі.

✓ 144. *Любкова мати — облівниця.*

Шуга́йу, шуга́йу, тво́йа мац шалье́на,
 Бо во́на гваре́ла, же йа нѣ червeна.
 Йа сом нѣ червeна, бо ше нѣ ма́льўйем,
 Аны́ йа́ ше за йфй́ сїна нѣ готўйем.
 У мо́йфй́ мамóчки печeні рїбо́чки,
 А у тво́йфй́, шуга́й, горeнькі сльїзо́чки.
 У мо́йфй́ мамóчки жїтні хльeб на сто́льѣ,
 А у тво́йфй́, шуга́й, йарча́ні ў ко́море.
 У мо́йфй́ мамóчки зoe па́ртком прїкрїті,
 А у тво́йфй́, шуга́й, с кльў́чіком замкнўті.

р. д. 160, т. 91.

Зап. в червни, 1897, від Марїї Мункачі в Керестурі.

✓ 145. *Мати розлучниця. А.*

Мац мо́йа, мац мо́йа, да то нѣ мац мо́йа,
 Даўно́ бі йа бу́ла, фрайфе́ру мой, тво́йа.
 Альѣ то мац мо́йа шїцко наро́бeла,
 Во́на ме нѣ да́ла за ко́го йа сцeла.
 Да́й ме, ма́мо, да́й ме, за то́го шуга́йа,
 Кед ме за́ нго́ нѣдаш, скóчїм до Дуна́йа!
 Ска́кай, дзіўко, мо́йа, бїш мї нѣ скочeла,
 Бїш мї мо́йу глаўку́ вeце́й нѣ суше́ла.

р. д. 174, т. 132.

Зап. в вересни, 1897, від Марїї Стрїбер у Коцу́рі.

Порів. також повисше ч. 138.

✓ 146. Б. р. л. 174, нр. 139.

Шугайу с Тренчина, с чарніма очіма!
 Булі бісме пара, кед бі нас мац дала,
 Алье нас мац нє да, пара нє будземе...
 Чкода, Бóже, будзе, кет ше роз'їдземе!

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

✓ 147. Коли не жінка, то братова.

Чом ті плачеш, чом жалуйєш, драго дүшо мóйа?
 Плачем, плачем і жалуйєм, же нє будзем тво́йа!
 Кед нє будзеш, мíла, мóйа, будзеш мí братова,
 Ішче будзеш мóйім рóдзе, драга дүшо мóйа.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: Štefan Mišik, Piesne zo Spiša. Ст. 83. Ч. 199. — P. I. Šafařík, Pjesně světské lidu slow. w Uhrjch. I. Ст. 66—67. Ч. 40. — J. Kollár, Národnie zpiewanky. Т. I. Ст. 215—216. Ч. 17.

✓ 148. Зажду аж повдовів:

А там дальей прі потóчку,
 Цече вода с пальчóчку;
 Цече вода, алье мутна,
 Чом же ші, мíла, чом же ші, дүшо,
 Така смутна?

Йак йа нє знам, йак йа нє знам,
 Смутна хóдзїц?
 Фраїєр ше жéньї, мíлі ше жéньї,
 А мнє нє сце!

Най ше жéньї, най ше жéньї,
 Най му будзе!
 Умре му жéна, умре му жéна,
 Ідóвец будзе!

Ідóвец будзе, ідóвец будзе,
 А йа дзїўка:
 Ешчі йа будзем, ешчі йа будзем
 Йóго жéнка!

Зап. в вересни, 1897, від Мелані Фіндрік у Коцурі.

Паралелі: М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 98.

149. *Ой знати, знати.*

Познац, Бóже, познац леґінья, ньалкоша,
 Кєт ідє валалом с калапчком потрєса.
 Познац, Боже, познац дзівочку ньалкошку,
 Хтора зацагуйє опльєчко с хусточку.
 Познац, Бóже, познац, хто ко́го лубуйє,
 Ішче йє дальєко, уш ше ушміхуйє,
 Ішче, Бóже, познац, хто ко́го ньє лубі,
 Ішче йє дальєко, уш ше му вістуні.

} p. s. 155, m. 67.

Зап. в листи, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: З вір. 5—6 пор. у Št. Miška, Piesne zo Spiša. Ст. 46. Ч. 121.—
 Головацький, Народні пісні. II. Ст. 224. Ч. 31.

150. *Любкова мати лає дівчину.*

Шугайу, шугайу, йака то твоїа мац,
 Ішче ші ме ньє ўжал, уж ме почіна лац.
 Ньє бой ті ше, дзійче, теї мойей мацєрі,
 Ша йа йей укажем, кадзі с хіжі дзєрі;
 Тадзі, мамо, тадзі, тадзі с хіжі дзєрі,
 Тадзі с хіжі дзєрі до оца, мацєрі.

Зап. в листи, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: Головацький, Народні пісні. Т. I. Ст. 413. Ч. 160.

151. *За милого бють.*

Шугайу, шугайу, пре тебе ме лаїу,
 А тєді найбаржей, кєд у карчмі граїу.
 Лаїу ме, біїу ме, шугайу ньє дай ме!
 Тєді це ньє дам біц, док мі будзеш робіц.

Зап. в листи, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

152. *Нещасне коханє.*

Ударєла стрєла з йавора до дрєва,
 Вольєла удєрец до мого фрайєра.
 Ішче ударєла з йавора до дрінкі,
 Вольєла удєрец до мойей фрайїркі.
 Шалвіїа, лєліїа, шалвіїові корєнь,

Вольед ше народзіц мѣсто дзіўкі камень.
 Ньѣ так марма-камень, йако розмарія,
 Бі дзіўка ньѣ знала нѣгда за легіня.

р. 176,
 н. 143.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

153. *Коли хотіла мати лобка...*

Дзіўче, дзіўче, біла рўжа,	Кѣт ші спѣла фрайѣра мац,
Ньѣ требало тебе мўжа,	Ньѣ требало з вѣчара спац,
Аньі мўжа, нѣ фрайѣра,	Ньѣ спала йа, чекала йа,
Бо ті, дзіўче, йак лелія.	Кѣт ші прішол, заспала йа.

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

Паралелі: До-Волланъ, Утро-русскія народныя пѣсни. Ст. 180. Ч. 6. — J. Kollár, Národné zpiewanky. I. Ст. 125. Ч. 3.

154. *Солодкі спомини.*

Да мі тóто прідзе, цó мі одльцѣло,
 Цó мі ўшчѣра вѣчар прі бóчку льѣжело.
 Дубіна, дубіна, мѣджі дубінамі,
 Жадні члòвек ньѣ зна, цо йѣ мѣджі намі.
 Помѣтай, дзіўчыно, на то йѣдно слòво,
 Цó сом ці повѣдзел, кѣт сме бўлы двòйю.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

155. *Ворон-смуток.* р. 170, н. 128.

За горамі ў тей дольнѣ,
 Чарні гаўран вòду пїѣ.
 Пїѣ, пїѣ, помуцуѣ,
 Два сердѣнька зармуцуѣ :
 Йѣдно мїлей, друге мòйю,
 Зармуцѣні обідвòйю.
 Два сердѣнька, штїрі óчка,
 Бўдзе плакац за пол рóчка ;
 От пол рóчка до йѣшенї,
 Док ше шўгай ньѣ оженї.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

156. *За милим голова болить.* = д. 107, м. 106.

Вечар мі йє, вечар, уж мі гу вечару :
 Гóннї мой мильсикі о́уці гу хотару.
 Гóннї вон йїх, гóннї, аш ше драшка кúри,
 А йа за ным пáтрим, аж ме глаўка бóлы,
 Бóлы ме главичка, бóлы ме пол бóчка,
 Же йа ньє відзела милого пол рóчка.
 Бóлы ме львї бок, бóлы ме правї бок,
 Же йа ньє відзела милого цáлі рок.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молвар у Керестурі.

Паралелі: Пор. 13—14 вір. із: Št. Mišik, Pjesne zo Spiša. Ст. 12. Ч. 26.

157. *Серце болить.*

Шеднїймє, мой мїлі,	Ту нашу зармúтку.
Шеднїймє ту дóлу,	Жáден члóвек ньє зна
На жельснóу трáву!	Аньї ньє угáдньє,
А йак пошедáлы,	За кїм мóйю шérцо
Та ше розгварїáлы,	Мáло ньє вїпáдньє.
Аж уж на полно́ці	Шérцо мóйю, шérцо,
Когúті шпївáлы.	Цó ме побольúйєш?
Зашпївай, когúтку,	Чóм же мї ньє пóвеш,
На жельснїм прúтку,	За кїм так банúйєш?
Жáден члóвек ньє зна	

Зап. в серпни, 1897, від Марїї Стрїбер у Коцурі.

158. *Жаль за милим.*

Мїлі мой за вóду, йак мї жаль за тóбу,
 Йак кед бї йа бóла руковáна с тóбу.
 Ньє так руковáна, йáко прїшагáна,
 Йак кед бїм цї бóла твóйа вérна жéна.
 Жаль мї йє, жаль мї йє, жаль мї ньє помóже,
 Кóго йа лубúйєм, дáруй мї го, Бóже.
 Кóго йа лубúйєм, у шérцу стрїмúйєм,
 Дáруй мї го, Бóже, най ше ньє жалúйєм.

Зап. в вересни, 1897, від Марїї Бесерменї в Коцурі.

159. *Жаль дївчини.*

Вїхóдзї зорнїчка од вїхот слунéчка,
 Отпад мї мїлі мой од мóго сердéчка.

Ньє так од сердечка, йак од мойей во́льї,
 Йак слатке йаблúчко од квáшней йаблóны.
 Слаткому йаблúчку máло дóзрец трéба,
 А мойому шéрцу роснáднуц ше трéба.
 Дай мї, Бóже, дай мї, цо от тебе жа́дам,
 Тóго шугайíчка, цо за нým препáдам.
 Шéрцо мойо, шéрцо, цо мї младе гíньеш,
 За льúцкím легíньом дóбре ньє погíньеш?
 Шéрцо мойе, шéрцо, цо ме побольуйеш,
 Чом же мї ньє пóвеш, за кím так бануйеш!
 Жалуйеш, бануйеш і бóдзем до віка,
 Же сом поганьбéла тóго чельедньїка.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар в Керестурї.

Паралелї: М. Врabelь, Рус. Соловей. Ст. 154 і 131.

160. Коби умер милїй.

Бóже, Бóже дай такі мор,	Док ше шúгай ньє оженї.
Жéбі úмар тот фрайер мой!	Мїлі, мїлі, чї ці ньє жаль,
Так бїм сэбе звольовáла,	Кет понáтрїш, дзе ті льежал?
Трї днї кáрчмі танцовала;	Йак бї то мньє жаль ньє бóло,
Трї днї, трї днї і трї нóці,	Кет то мойо мéсто бóло?
І на штвáрту до полно́ці;	Мéсто, мéсто і местóчко,
От полно́ці до йешéньї,	Мойа мїла фрайерочко!

Зап. в серпни, 1897, від Меланї Фіндрїк у Коцурї.

161. Милїй умирає.

На жельсней пажїці стáло ше мї новéго,
 Же мой мїлі хóрі льсжі от ўчэра рано бїлéго.
 Кед бїм бóла тóто знáла, вéра бїм до льчéла,
 Дрáгі лькі з апатéкі вéра бїм му купéла.
 Ньє пїтам це, мойа мїла, жéбі шї ме льчéла,
 Льсэм це, мїла, тéльо пїтам, похóвай ме с тїм кнъáзом
 Йай з тїм кнъáзом, с тїм кнъáзом, с тїм велькїм фарáром,
 Цо мї бóдзе слúжбу слúжїц прет тїм велькїм олтаром.

Зап. в серпни, 1897, від Юлі Левенської в Коцурї.

162. Чорні думки.

Фїйáла, фїйáла, бóдай ше прїйáла,
 Бóдай ме мойа мац на йешéнь оддáла.
 А кед ньє на йешéнь, а то до йешéньї,

А то до йешєні, до тєй чърней жємі.
 То б́уду гудáці, крєстýрскі дэвóні,
 Цо ме отпровáдза аж до чърней жємі.
 То б́уду дружбóве, попóво лєгíньє,
 Цо ме отпровáдза аж до чърней жємі.
 То б́уду дружóчки, мóйо пайташєчки,
 Цо б́уду за мну плакац і жалóвац.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар в Керестурі.

163. Обморок.

Шірім пóльу грúшка дрєўко на пóлі йє зрєла,
 А пóд нý йє мóйа мíла на пóлі зомрєла.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

164. Дівчина вмирає.

Нáштред Керестýра шіві кáчур плýва,
 Повáгльай ше, мíлі, бо цї мíла кóна.
 Понáгльам, понáгльам, уж бáржей нє мóжем,
 Гоч і дóрас скóна, та йєй нє помóжем.
 Кєд мíла конáла, íшче ше пítала;
 Чі на гєўтíм швєце, йєст фрайфрòх вєцєй?

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

165. Мрії про свєкруху.

Тáмац, Бóже, тáмац, жєбím б́ула сáма,
 Жєбí мí швєкрúша нє розказовáла.
 Кєд бí йа вер' знáла, дзє б́уду нєвєста,
 Вер' бím вимєтáла прет тím двóром цєста.
 Тáк бím єй вимєтла, жєбí б́уло глáтко,
 Жєбí ше нє пóпра шугайóва мáтка.
 Кєд бí йа вер' знáла, хто ме оговáра,
 Вер' бí му нальáла вíна до погáра;
 Вíна до погáра, вóдi до скльєшíцi,
 Пóбíй, Бóже, пóбíй, стáрі клеветнíцi.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

166. По шлюбi годї любити кíлькаò.

Шєрцо мí банýйє, мá мí зá чím бановáцi,
 Мáла сом фрайфрòра, нє б́уду го мáцi.

Мала сом фрайфрех седемдзешат седем,
Прі шйатей прішагі нѣ остал льѣм йѣден.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

167. *За муж — у могилу.*

Кѣт ше дзйўче ђда,
Йак кѣд бі умарло,
Йак кѣд бі го нйїгда
На швѣце нѣ бўло.

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

168. *Ліпшии парубок як удовець.*

От кѡнца до кѡнца нѣ пойдзем за гдѡўца,
Льѣпши йѣ младѣньец, йак тот старі гдѡвец.
Ей льѣпше то з младѣнцом таркі обераці,
Йак зо старім гдѡўцом дукаті мнѣаці.
Ей ті гдѡвец, ті гдѡвец, праўду же мї повец,
Кѣльо ші дзѣці маш, чі ме нѣ окламеш?
Льѣпша то младѡго йѣдна ногавіца,
Йако йѣ старѡго цала компанйїа.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Шанти у Коцурі.

Паралелі: Fr. Bartoš, *Národní písně moravské*. Ст. 219—220. Ч. 347. —
J. Roger, *Pieśni ludu polskiego w Górnyim Szląsku*. Ст. 187—188. Ч. 379—381. —
Lipiński, *Pieśni*. I. Ст. 27.

169. *Віддана до великої сїм'ї.*

Далісце ме, мамо, мѣдзі дванац братах,
Йак бісце ме далі мѣдзі дванац гадох.
Далісце ме, мамо, мѣдзі два шестрічкі,
Йак бісце ме далі мѣдзі два герлічкі.
Далі сце ме, мамо, до цудзѡго крайу,
Дзе нѣ мѡжем вїбрац льўдзом обїчаїу.
Льўдзом обїчаїу, аны тей чельѣдзі,
Аны тей чельѣдзі, цо коло мнѣ хѡдзі.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

170. *Віддана до Коцура.*

Мѡїа мац ме мала, жалѡшнѣ ховала,
А тѣраз ме вона до Коцура дала.

Мамо мо́йа, ма́мо, нач сце ме хова́лы,
Кѣт сце ме от се́бе так даль́ко да́лы?
Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

✓ 171. *Віддана на чужину.*

Оздаль ме мо́йа мац на каме́нью ма́ла,
Же йа у Куцуре́ фрай́ѣра нѣ ма́ла!
Аны́ у Куцуре́, а́ны Керестуре́,
Льѣм у́ тим валалѣ́, дзе кра́сні легі́нѣ.
Да́ла ме мо́йа мац до цудзо́го кра́йу,
Дзе нѣ́ мо́жем ви́брац льу́дзом оби́чайу.
Льу́дзом оби́чайу, а́ны те́й чельѣ́дзі,
Аны́ те́й чельѣ́дзі, цо пот пе́цем шѣ́дзі.
Да́ла ме мо́йа мац, дзе найда́льѣй мо́гла,
Кѣт ше похоре́йѣм, бі́ мі нѣ́ спомо́гла.

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

✓ 172. *Туга за матір'ю.*

Шáрі гуші́, ша́рі, вісо́ко льѣ́ціце,
Вісо́ко льѣ́ціце, даль́ко відзі́це.
Чи ві нѣ́ відзі́це, цо мо́йа мац ро́бі?
Бо мі́ йу відзі́ме, же по дво́ре хо́дзі,
Качо́чки нага́нѣа, а ўше́ це спомі́на:
Подз дзіво́чко мо́йа, подз дзіво́чко до́му!
Пóшла бі́ йа до́му, а́льѣ нѣ́ шльѣ́бодно!

Зап. в червни, 1897, від Марії Мункачі в Керестурі.

✓ 173. *Ніхто не винен — сама я.*

Ны́хто мі́ нѣ́ вшы́ѣн, са́ма йа,
Же йа польубѣ́ла гульа́йа,
Бо гу́льай нѣ́ ро́бі, льѣ́м ўше́ пйі́ѣ,
Кѣт прі́дзе до до́му, же́ну бі́йѣ.
Альѣ́ йа нѣ́ дэба́йу,
Пой́ду до суше́да, гульа́йу.
Бо у суше́да йѣ́ст кра́сні сін,
Цу́сті ті́ мнѣ́, ма́мко, пой́ду з ны́м!

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені у Коцурі.

✓ 174. *Дівчина і патер.*

Ішло дзві́че на модльє́ньє,	Шльи́нго́вала йа ше са́ма,
Ма́ло зла́те шльи́нгова́ньє;	У загра́ткі под ви́шньа́ма;
А пан фа́тер прі ньє́й стал:	У загра́ткі под д́убу,
Хто ці, дзві́че, шльи́нго́вал?	Уш йа тво́йя ньє́ б́уду.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молвар у Керестурі.

175. *Дякова лобка.*

На го́рі дішч па́да, на до́льи́ньє мла́чка,
 Ка́жде дзві́че шумне, цо льу́бі дзві́ячка.
 Ньєт то, Бо́же, ньєт то, йа́ко дзві́ячко́ві,
 Обла́ні, побóчка, сам і́дзе до шко́лі.
 Йак зо шко́лі ві́дзе, кнѣ́шка му у р́уде:
 Почэ́кай ме, дзві́че, на жельє́ней лу́це.
 Йа́ бі це чека́ла, а́льє́ ті дзві́ячок,
 Ті бі од мнѣ́ зльє́цел, йак до по́ля пта́чок.
 Ті бі од мнѣ́ зльє́цел, йа́ бі ту оста́ла,
 Ах, Бо́же мой, Бо́же, цо бѣм ту поча́ла.

Зап. в серни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

П а р а л е л і: М. Врabelь, Рус. Соловей. Ст. 114.

VI. Утрата вінка.

176. Вінок — радість.

Кед голубіца льєцела,
Дрóbні пірчка трацела.
Льєцела вона прес гóрі,
До свóйей льúbей, ростомільцней мацєрі.
Там йей вешельє стоїало,
Дванац трубаше трубело:
Трунцє, трубаше, весело,
Пóкльа мой венок на глáві,
А йак ше венка повбúдем,
Нй половіцу така весела ньє бúдем.

Зап. в листи, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

177. На фіялках.

Ишло дзйўче през дольїну,	Бїлі рўчник вїшіванї.
През жельєну бетельїну;	Дзйўче, дзйўче, цо тї дáло?
Ишло воно прес трї йáрки	Йедну нóцку з мїлїм спáло;
Под Белóград на фїйáлкі.	Ой спáло, спáло, áльє мáло,
Дзйўче, дзйўче, цó цї дáлі?	Дóраз бýло бїле рáно.

Зап. в серпни, 1897, від Ганї Рамач у Керестурі.

178. На дарабі.

У жельєнім льєше вода древо ньєше:
Мїла мойа пá нїм шедзї, чáрні ўлáсі чєше.
Йак ше зачєсáла, гóрко заплакáла:
Бóдай сом цє, мїлі, нйгáда ньє сповнáла.

Ны тебе самого, ны коньа твоего,
 Та биш же нѣ забавел венка жельфного.
 Жельфного венка, златого персецѣнка,
 Дзівоцкей коруни і младей персебни.

Зап. в серпни, 1897, від Гані Рамач у Керестурі.

179. Зрадливиі любко.

С тамтей страні Дуваїа,
 Стоїи льїна жельфна,
 А на теї льїні, на теї жельфней,
 Трі птачкѣ шпівайу.
 Нѣ бѣлі то птачкѣ,
 Льѣм то бѣлі шугайѣ;
 Сварїалі вѣні ше о йѣдну дзїўчїну,
 Хторѣму ше достанѣ.
 Йѣден гварел: Будз мѣа!
 Другі гварел: Йаг Бог да!
 А трѣці гварі: Сердѣнко мѣо!
 Йаке ші мї смѣтно йѣ!
 А йак бѣло по полноці,
 Льѣцел шугай през облаці:
 Здрава оставай, драга дѣшо мѣа,
 Йа парѣбок, а ті гдѣва.
 Йа парѣбок пот пїрчком,
 А ті гдѣва под вїночком!

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелї: Fr. Bartoš, Národní písně moravské. Ст. 124. Ч. 181. — Wójcicki, Pieśni ludu. II. Ст. 291—292. — J. Roger, Pieśni ludu polskiego w Górnyim Szląsku. Ст. 128—129. Ч. 243—244. — Lipiński, Pieśni. I. Ст. 120. — Przyjacieli ludu, 1846. Ст. 176 і 300.

180. Перевїзне.

Шїротѣчка мала швѣта вандрѣвала,
 У кальвїнскїм льѣше пѣршу поц преспала;
 Зѣ сна ше зорвала, гу вѣді бежѣла:
 Прѣвеш ті мнѣ, прѣвеш, прѣвѣжнїчкѣ млади,
 Ша йа ці заплацим с тамтей страні вѣді.
 Йак уж дохадзали гу другѣму країу,
 Шїротѣчка мала до жалѣу ше дала:
 Бѣже мой йѣдїні! Шї чїм же це отплацим,
 Свой жельфнї вѣнок, йа ше го утрацим.

Шіроточко мала, вѣнка ше нѣ ўтрац,
Дзе ші ше пушчѣла, Бѣже це отпрѡвадз.

Зап. в вересни, 1897, від Маріі Бесермені в Коцурі.

181. *При грі в карти. А.*

За нашу хіжочку жельѣна грушѡчка
Пріхільѣлы ше йѣй лѣгень і дзівѡчка.
Вѡна ше схільѣла, вѣршок ше йѣй зламал,
Льѣм тот пішні лѣгінь з дзівчятмі карті грал.
Йак вѡны ше гралы, так вѡны ше малы,
З велькей лубѡбсці до спаньа ше далы.
Прылѣцел білі птах, шѣднул на літчку,
Так прѣкраснѣ шпівал, зобўдзел Ганьчку.
Ставай, Ганьчо, ставай, уш ші ше віспала,
Твой жельѣні вѣнок жімна вѡда ўжала.
Кѣд вѡна го ўжала, най сѣбе го нѣше,
Ша йа го здогонѣм у гаршанскім льѣше.
У гаршанскім льѣше вѣнок вѡда нѣше,
Ганьча на ным шѣдзі, жолті ўласкі чѣше.
Йак йіх рѡшчѣсала, горко заплакала:
Бѡдай сом це, Йані, ныгда нѣ зазнала.
Ны тѣбе самого, ны кѡнья твойого,
Бо ші ме збавел вѣнка жельѣного.

р. 2 186, ст. 78.

Зап. в вересни, 1897, в Коцурі.

Паралелі: Št. Mišik, Pjesne zo Spiša. Ст. 28. Ч. 72. — М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 154—155. — Р. І. Šafařík, Pjsně swětské lidu slow. w Uhřjch. I. Ст. 50—51. Ч. 19. — J. Roge, Pieśni ludu polskiego w Górnym Szląsku. Ст. 151. Ч. 293.

192. *Б.*

Под нашім облаком жельѣна галўска,
Пріхільѣлы ше йѣй хлапец і дзівѡчка.
Дзівчѣ ше схільѣло, вѣршчок ше йѣй зламал,
Льѣм тот пішні лѣгінь з дзівкамі карті грал.
Так вѡны ше гралы, так вѡны ше малы,
Од велькей лубѡбсці до спаньа ше далы.
Прылѣцел жолті птах, шѣднул на йакѣнку,
Так прѣкраснѣ шпівал, зобўдзел Ганьѣнку.
Ставай, Ганьо, ставай, уш ші ше віспала,
Твой жельѣні вѣнок жімна вѡда ўжала.
Кѣд го вѡна ўжала, най го сѣбе нѣше,
Ша йа го догоным у шаріцкім льѣше:

У шаріцкім льёше, вёнок вода ньёше,
 Ганьча на ным шэдзі, златі ўласі чёше.
 Ёаг ііх рошчеса́ла, го́рко заплака́ла:
 Бо́дай сом це, шўгай, бу́ла ньё зазна́ла.
 Ньё льём це само́го і ко́нъя тво́його,
 Зба́вел ші ме, зба́вел, вёнка жельцо́ного,
 Вёнка жельцо́ного, лы́чка руменого́!

Зап. в серни, 1897, від Мелані Фіндрік у Копурі.

Паралелі: Головацький, Народні пісні. Т. 1. Ст. 247. Ч. 124 — Fr. Bartoš, Nár. písně moravské. Ст. 36. Ч. 43. — J. Kollár, Národní zpiewanky. I. Ст. 21. p

183. Вінок поплив з водою. А.

Под на́шим о́блэ́чком жельцо́на галу́ска:
 Пріхі́лель ше шўгай, две кра́сна дзівочка.
 Прільцо́цел білі птах, шэдну́ла на йакі́нку*),
 Та кра́шньё зашпівал, зобўдзел Ёуле́нку.
 Ста́вай, Ёу́лко, ста́вай, ша ші ше віспа́ла,
 Тво́й жельцо́ні вёнок бі́стра во́да ўжа́ла.
 Ке́д во́на го ўжа́ла, та най се́бе ньёше,
 Ша йа́ го здого́ным у шарі́жскім льёше.
 У шарі́жскім льёше во́да дре́во ньёше,
 Ёу́лка на ным шэдзі, златі ўласі чёше.
 Ёак ііх рошчеса́ла, го́рко заплака́ла,
 Бо́дай сом це мілі бу́ла ньё зазна́ла.

Зап. в лицни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: Št Mišik, Piesne zo Spiša. Ст. 28. Ч. 72.

184. Б.

Прільцо́цел білі птах, шэдну́л на лья́шенку,
 Так пре́кра́шньё шпівал, зобўдзел Ільцо́нку:
 Ста́вай, Ільчо, ста́вай, ша ші ше віспа́ла,
 Тво́й жельцо́ні вёнок жі́мна во́да ўжа́ла.
 Ке́д вёна го ўжа́ла, най се́бе го ньёше,
 Ша йа́ го здого́ньём шарі́жанскім льёше.
 Шарі́жскім льёше вёнок во́да ньёше,
 На ным шэдзі дзёўче, златі ўласі чёше.
 Ёак ііх рошчеса́ла, го́рко заплака́ла,
 Бо́дай сом це, шўгай, ны́гда ньё зазна́ла.

*) Повинно бути: йалінку.

Нї тебе само́го, нї ко́нѣя тво́його,
Зба́вел ші ме, зба́вел, ве́нка жельфе́ного.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

185. З жандармами.

Ержа Бандуро́ва, цо́ ші наробо́ла,
Же ші тіх жандаро́х гу се́бе пушче́ла?
Ньє мо́йя то віна, а́льє маце́рина.
Чом ме мо́йя ма́тка мла́ду ньє ода́ла?
Кед бу́дзе дзіўчи́на, Ержа му прічи́на,
А кед бу́дзе хла́пец, жа́ндар му йє о́пец.

Зап. в вересни, 1897, від Юлі Левенської в Коцурі.

186. Жандарми зводять дівчину.

Ой жандаре́, жандаре́,
Ві сце ве́лькі клама́ре:
Склама́лі сце даіўче́, ге́йя, го́йя, го́й,
За шті́рі тальаре́, Бо́же мой.

А йак сце го склама́лі,
До́му сце го посла́лі:
Іц ті, дзіўче́, до́му, ге́йя, го́йя, го́й,
Ньє гу́тор ны́кому, Бо́же мой.

Дзіўче́ до́му беже́ло,
Маце́рі ше хвальфе́ло:
Мам шті́рі тальаре́, ге́йя, го́йя, го́й,
Да́лі мі жандаре́, Бо́же мой.

Зап. в серпни, 1897 від Юлі Левенської в Коцурі.

187. Яні і Ганічка.

По́под наш обла́чок шві́тко во́да це́че,
Кі то ше за пша ма́ц пред нас уж ўльфе́че?
А то Я́нік мальова́ні, мальова́ні на два стра́ні!
Я́нік ко́нѣя напавал, а Га́нічку нагва́рйял:
Да́й, Га́нічко, да́й ве́ньец, ша́йя йа сом тво́й младе́ньец!

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

188. Самодруга.

Под обла́чком чере́шенька, а у дво́ре два,
Ве́ра ші мі, мо́йя міла, ве́ра ші мі мла.

Осталá сом самодрўга, нѣ знам от ко́го !
 Нѣ гўтор тi, мѡйа мiла, нá мнѣ само́го.
 Дам ѡа тебе, мѡйа мiла, пейдзешат ѡвец,
 Лѣм го нѣ дай унiса́ци, же ѡа му ѡце́н.
 Дам ѡа тебе, мѡйа мiла, тока́йске вiно,
 Лѣм го нѣ дай унiса́ци на мѡйо мѣно.
 Дам ѡа тебе, мѡйа мiла, кра́ву с цельѣ́цом,
 Жѣбi шi ше вiховáла с свѡйiм дьтiьѣ́цом.
 — Дам ѡа ѡго вiучíци, бўдзѣ в нѡ́го княз,
 А тi бўдзеш, мѡйа мiла, мѡйа к . . . а заш.

Зап. в вересни, 1897, вiд Марiї Шанти в Коцурi.

Паралелi: М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 98. — Головацький, Народнi
 пiснi. II. Ст. 707—708. Ч. 11.

189. Дружба батьком.

А там гѡре вербiна, под вербiну лѣшчiна,
 А там мѡйа мiла вiшлакáна бўла.
 Цо стѡйiш, цо плачеш, чi це глáўка бѡлы?
 Чi це глáўка бѡлы, чiш ше нѣ вiспáла?
 Мнѣ глáўка нѣ бѡлы, ѡа ше дѡбре вiспáла,
 Лѣм ѡа плачеш мѡго вѣнка жельѣно́го.
 Ёдна пáра за дрўгу, а так кра́шннѣ танцўйу,
 А ѡа нѣбожáтко колы́шем дьтiьáтко.
 А тi дрўжо найстáршi, подз го заколы́са́ци!
 Кѡлыш се́бе сáма, кет шi го достáжа.
 А ѡа го достáла на жельѣней лўце,
 На жельѣней лўце, прi бiстрiм потѡце.
 Цiсáре, райтáре, на цiхiм Дуна́йу,
 Чi сце нѣ вiдзѣлы мѡй вѣнок жельѣ́нi?
 А мi го вiдзѣлы, по Дуна́йу плывá,
 Тво́й вѣнок жельѣ́нi у лáдi спочiвá.

Зап. в вересни, 1897, вiд Марiї Шанти у Коцурi.

190. Дiвчина i югаси.

Мáла сом, мáла сом, тулыпан за пáсом,
 Альѣ сом го дáла коцўре́кiм ѡугáсом.
 Ёугáше, ѡугáше, дзѣ сце ѡў́ци пáслы,
 Страцѣла ѡа пѣрѣцень, чi сце го нѣ нáшлы.
 Нáшлы сме го, нáшлы, под жельѣ́нiм гáйом,

Дзе ші ше ігра́ла з Я́анічком шуга́юм.
 Йуга́ше, йуга́ше, зла нові́на на́ вас,
 Скапа́лы барáні, поведа́йу на вас.
 Цо́ бі лье́м барáні, то́бі ны́ч нье́ б́уло,
 Альфе́ і сланы́на, то́ йе́ зла нові́на.

Зап. в вересни, 1897, від Юлі Левенської в Коцурі.

Паралелі: М. Врабель, Рус. Соловей Ст. 155. — J. Kollár, Národné zpiewanky. I. Ст. 326. Ч. 31. Головно до другої строфи: Št. Mišik, Piesne zo Spiša. Ст. 125. Ч. 347. — Головацький, Народні пісні. II. Ст. 222. Ч. 24. — K. Erben, Písňe národní. I. Ст. 76—77. Ч. 45. — Fr. Bartoš, Nové národní písňe moravské. Ст. 54 і 144. Ч. 134 і 355. — P. I. Šafařík, Pjsně světské lidu slow. w Uhřech. II. Ст. 153—154. Ч. 119. — Fr. Bartoš, Národní písňe moravské. Ст. 210—211. Ч. 332, a—b. — Де-Волланъ, Угро-русскія народныя пѣсни. Ст. 66—67 і 102. — J. Kollár, Národné zpiewanky. I. Ст. 248—249. Ч. 26.

УІІ. Парубоцькі пісні.

191. *Наймитські гаразди.* р. 1. 153, т. 62.

Служební шіро́ті, дзіўкі і ле́гіньє,
Ші́рі швет збіва́йу, так се́бе шпіва́йу :
Бо́же мой, Бо́же мой з вісоко́го ньє́ба,
Йа́к сме ше най́эдлі служебно́го хльє́ба !
Служební хльє́п ема́чні, а барз йє́ кірва́чні !
Кє́т слўга откра́йє, та́кі фалат хльє́ба,
Та́кі фалат хльє́ба, йа́г з вербі́ні льі́сток,
Га́зда ше ош́та, чі го́дзєн жєсц ші́цок.
А га́зда откра́йє, йа́г бі во́лоў пі́сок,
Ньі́хто ше ньє́ пі́та, чі вон го же ші́цок.

Зап. в серпни, 1897, від Гані Рамач у Керестурі.

Паралелі: Порів. в ч. 62 више.

192. *Люба — вічний цвіт.*

Шві́тко цє́че во́да по рі́кі,
Най ме о́блапна тво́йо ру́кі !
Ньє́ мо́жем йа, бо йа уж мам фра́йє́ра,
Ньє́ сцєм йа друго́го, ньє́ ве́ра.
Ньє́ тай, ду́шо, ньє́ тай, же ші́ ме л्यубі́ш,
Ті то́му сла́ба, ньє́ пора́дзіш.
Та шак нач біш тай́є́ла, тай́є́ла ?
Ші́цок швет уж о́ ті́м даўно зна.
Ньє́ тай, ду́шо, ньє́ тай, бо праў́да,
Тво́йя мі л्यубо́ў блаже́нство да.
Ньє́т на́шей л्यубо́ві ко́нца, ньє́т,
Бо на́ша йє́ л्यубо́ў ве́чні квет.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бєсермені в Коцурі.

193. *Нездалий на попа.*

На по ві мнѣ, мамо, до школі даваце?
 Нѣ будзе во мнѣ поп, аны жадні п'атер.
 Нѣ будзе во мнѣ поп, аны жадні п'атер,
 Бо йа бі з ол'тара на дзіўчата п'атрел.
 Кед бі ше граф'ело пойсец дагдзе к хор'ому,
 Йа бі перше п'ошол г дзіўчатку красн'ому.
 Притраф'ело бі ше оль'иво ошв'еціц,
 Йа бі перше п'ошол гу дзіўчатом ш'едзіц.
 Було бі за мнѣ эле, бул б'ім поганьб'ені,
 Же йа сом пан о'цец, л'убім л'убцік'і ж'ені.

Зап. в серпни, 1897, від Гані Рамач у Керестурі.

Паралелі: М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 112. — К. Erben, Písňe národní.
 III. Ст. 75. Ч. 413.

194. *Вітер.*

Ідзем, ідзем, нѣ знам кадаі,
 Дуйѣ на мнѣ вітер фшадзі.
 Дуйѣ, дуйѣ ўшелыйакі,
 Бодай нѣ бул ный'да такі.

Зап. в серпни, 1897, від Юлі Левенської в Коцурі.

195. *Шкода дівчини.*

За нашу хіжу вісокі г'орі
 Вісіпалі л'еіньѣ трі к'очі с'олы.
 Пошла б'ім зб'ерац, глаўка ме б'олы,
 Конь в'оду п'ійѣ, з ножочку б'ійѣ,
 Чуйвай ті ше, міла м'ойа, бо це заб'ійѣ.
 В'ольед тот к'оньк' с г'ей в'оді нѣ п'іц,
 Мала бі ше така в'елька ч'кода ур'обіц.

Зап в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

196. *Чий воли?*

А чийо то в'олкі на дв'оре,
 А же на н'ых н'ыхто нѣ б'ре?
 А чийо бі б'ульї? М'ойо су,
 Цо ме м'ойей м'ілей однь'ешу.

Зап. в серпни, 1897, від Маріі Стрібер у Коцурі.

Паралелі: М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 151.

197. *Недбайко.*

Шугайу, шугайу, дому це волайу,
 Твоїо краві, коніи, йашля вірівайу.
 Ша най вірівайу, ша су научені,
 Пойду рано орац, йак другі кармені.
 Другі буду ситі, буду ше оглядац,
 Мійо буду гладні, буду ше понагляцац.

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

198. *Черешня-дівчина.*

Засадзел сом черешеньку у жіме:
 Паньє Бóже дайце, да ше пріме.
 Кєт ше пріме, б́удзе вона рódзін,
 Буду до нас красні даіўкі хódзін.
 Почала мі черешенька ц́укац,
 Пóчал ш́угай за двіўчєном н́укац.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

199. *Парубок і кінь.*

Коньчкку мой шіві.	Прес тоті трі йаркі,
Будз ті мі щєсліві	Їу мóйей фрайірки.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

200. *Очи.*

Очі мóйю, óчі, ньє дóбре патріце,
 Кóгогод відзіце, каждóго л́убіце!
 Чáрні óчі, чáрні, каждóму су швáрні,
 Білі óчі, білі, ньікóму ньє мілі.
 Кóтрі кус жолц́ейші, та су гамішньейші!
 Мóйя міла чáрні óчі мáла,
 Сто фóрінті з ньіма віраб́йáла;
 А йа рóбім і во дньє і ў нóці,
 Ньє вірóбім сто фóрінті з óчі.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бєсермені в Коцурі.

П а р а л е л і: Головацький, Народні пісні. II. Ст. 224. Ч. 36. — Де-Воллань, Угро-рускія народныя пьєси. Ст. 44 і 45. — J. Kollár, Narodnie zpiewanky. Ст. 72. Ч. 21.

201. *Чорні очи.*

Шєрцо мóйю, шєрцо, чом же ў мньє ѓнцьєш?
 Чом же мі ньє пóвєш, зá ким так бану́йєш?

Міла мо́йа, міла с чарніма очі́ма,
 Віробела вона сто форінті з нѣ́ма.
 А йа роби́м і во днѣ́ і ў но́ці,
 Нѣ́ віроби́м сто форінті з очмі.
 Міла мо́йа чарні́ очі́ ма́ла,
 Йак кед бі́ іі́х вімально́вац да́ла.
 Мальова́лы трі́ мальба́ре ў но́ці,
 Же́бі ма́ло дзѣ́ўче чарні́ очі́.

Зап. в серпни, 1897, від Юлі Левенської в Коцурі.

Парадллі: Štefan Mišik, Piesne zo Spiša. Ст. 44. Ч. 114. (До віршів 3—6).
 Ст. 8. Ч. 11. (До віршів 7—10).

202. Чорні очі — зрада.

Очі, очі, чарні́ очі,
 Нѣ́ спалы́ сце дзѣ́вец но́ці:
 Ешчі́ дзѣ́вец нѣ́ будзѣ́це,
 Док то дзѣ́ўче нѣ́ зведзѣ́це.
 Зведзем, зведзем, лѣ́м най мо́жем,
 Лѣ́м най мі́ Бог допомо́же.

ms. 199. no 215.

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

203. Пізнав її по очах.

Мо́чі дзѣ́ўче коно́пі, жельфе́ні мо́чі,
 Альѣ́ ше мі́ па́чі, же ма́ чарні́ очі́.
 Лѣ́пше бі́ ше пачѣ́ло, кед бі́ гу́ мнѣ́ беже́ло.

Зап. в серпни, 1897, від Юлі Левенської в Коцурі.

У варіанті зап. від Юлі Молнар в Керестурі четвертий вірш сеї пісні звучить: Баржей бі́ ше пачѣ́ло, кед бі́ нѣ́ мочѣ́ло.

204. Сила очий.

Міла мо́йа чарні́ очка́ ма́ла,
 Смѣ́тнѣ́ з нѣ́ма на мнѣ́ попатра́ла.
 Міла мо́йа, нѣ́ попатрай́ смѣ́тнѣ́,
 Дора́з у мнѣ́ мо́йо шѣ́рцо пѣ́кнѣ́.
 Міла мо́йа чарні́ очка́ ма́ла,
 Кра́шнѣ́ з нѣ́ма на мнѣ́ попатра́ла.
 Міла мо́йа, нѣ́ попатрай́ кра́шнѣ́,
 До́раз ў мнѣ́ мо́йо шѣ́рцо пра́шнѣ́.
 Міла мо́йа чарні́ очка́ ма́ла,
 Сто форінті́ з нѣ́ма ў но́ці віра́йла́ла.

А йа рóбiм i во днѣ i ў нóцi,
Нѣ вiрóбiм сто фóрiнти з óчiмi.

Зап. в липни, 1897, вiд Юлi Молнар у Керестурi.

Паралелi: З останнiми чотирма вiршами пор. Št. Mišika, Piesne zo Spiša.
Ст. 44. Ч. 114. — М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 150.

205. *Дiвочi очi — принада.*

Дзiўче, дзiўче, бiлi гiршпан	Чáрни óчi, бiле цéло,
I сам бi сом гу це прiшол.	За тiм мóйю шéрцo мльéло.
Нѣ то вó днѣ, йáкo ў нóцi,	Мльéло, мльéло та i бóдзe,
Лѣж пре твóйю чáрни óчi.	Док на швéце кáпац бóдзe.

Зап. в вересни, 1897, вiд Марiї Бесерменi в Коцурi.

206. *Дiвоча краса.*

Пóме дóму рáчi, з гóрi ше нам мрáчi,
Док дóму дойдэме, до нiткi змокнѣме.
Гуторéльi лѣдзe, же пóльo горéло,
А то мóйей мiлей лiчко руменьéло.
Ешчi поведáльi, же ше з гóрi мрáчi,
А тó ше чарнѣльi мóйей мiлей óчi,
Мац мóйа, мац мóйа! Кед бi нѣ мац мóйа,
Дáўно йá бi бóла, шугайiчку, твóйа.

Зап. в вересни, 1897, вiд Марiї Бесерменi в Коцурi.

207. *Дiвчица в коморi.*

Там ше гúскi купáйу,	Маш фрайéрох пóлни двор.
Мóйу мiлу волáйу:	Сáма лѣгаш ў комóрi,
Гiбай, мiла, гiбай вон,	А фрайéре по двóре.

Зап. в вересни, 1897, вiд Юлi Левенськóй в Коцурi.

208. *За вiвцямi.*

Андришково óўци гóре брéшком iду:
Наўрац йix, Катiчко, нáй ше нѣ розiду.
Наўрац же йix, наўрац, гóре гу Будзiньс,
Нáй ше там напáшу дрóбней розмарiйi.
Дрóбна розмарiя — то пахнáце жéлье,
Нѣ йéден парóбок фрайéрэчку вéжнѣе.

Зап. в вересни, 1897, вiд Марiї Стрiбер у Коцурi.

209. *Дівчина-звірину.*

Ішов пан на ліві попод гай жельфні,
Стрѣтнул вон там шварне двіўче, воно наше волі.
Воно ше му скріло под йѣдну льѣшчїну,
Жѣбі го пан нѣ заштрѣльѣл пре дзіву звїрїну.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесерменї у Коцурї.

210. *З дівчиною на риби.*

Ей кѣбі мі, кѣбі мі	Льѣм ше з мілу обלאїнал.
З моїу мілу на рібі,	Рїбі, рїбі, рїпчата,
Йа бі рїбі нѣ лапал,	Льўнце, хланці, дзїўчата!

Зап. в вересни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурї.

Паралелї: М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 147.

211. *Пімста.*

Ходзі Ганьча по пїньвіці так вінко мѣра,
Мїжобї ше шѣрцо крайѣ, же йому нѣ да.
Чѣкай, Ганьчо, стрѣла тѣбе, бѣдзе тѣбе жаль,
Док йа бѣдзем з другїма пїц, а тѣбе нѣ дам.

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурї.

212. *Гуляв усю нїч.*

Пѣза гўмні, пѣза плот,	Анї сом ше нѣ віспал,
Хто прескѣчі, бѣдзе хлоп;	Анї сом нїч нѣ дѣстал.
І сам бі сом прескѣчел,	Младосц моїа, весѣлосц,
Альѣ сом ше пошпѣцел.	Кѣді же мі бѣдзе досц?

Зап. в серпни, 1897, в Коцурї.

213. *Недобрий милїй.*

На коньїчку златї кантар, на коньїчку швіці ше,
Мїла моїа, премїльѣна, сама дѣма бѣїї ше.
Нѣ бой ті ше, мїла моїа, нѣ бой ті ше з вечара,
Прїдзем тў це, прїдзем тў це, преноцўїєм до рана.
Ешчі прес прах нѣ прекрѣчел, уж му руку давала,
А так ше му спїговала: Чи ту будзе до рана?
А вон ше йѣй хцел вїгварїц, же ма кѣнѣ напоїїц.
Воїа ўсѣра, воїа ўсѣра, білі шатї очїчка,
Нальала му пѣгар віна: На, Йанїчку, напїй ше;
Прїнѣсла му білі рўчнїк: На Йанїчку ўтрї ше.

А йа тото віно нѣ сцем, ані го піц нѣ бѹдзем,
Ані тебе, міла мѹйа, нїгда лѹбіц нѣ бѹдзем.

Зап. в серпни, 1897, від Меланї Фіндрїк у Коцурї.

Паралелї: М. Врabelь, Рус. Соловей. Ст. 152—153.

214. Секрет.

Дунаїу, Дунаїу, жїмна вода с тебе,
Нѣ поведз, дзїучатко, же йа бул прї тебе.
Льѣм тї поведз, дзїўче, же йа бул на лѹчкох,
Же йа бул на лѹчкох, прї ўранїх коньїчкох.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурї.

215. Наважив на дївчину.

Очі, очі, чарні очі, *р. л. 196. н. 202.*
Нѣ спалїсце дзѣвец нѹці:
Ешчі дзѣвец нѣ будзѣце,
Док то дзїўче нѣ звездзѣце.
Звѣдзем, звѣдзем, льѣм най мѹжем.
Льѣм най мї Бог допомѹже.
Ешчі звѣдол, льѣм най мѹгол,
Льѣм най му Бог допомѹгол.

Зап. в вересни, 1897, від Юлі Левенської у Коцурї.

Паралелї: Де-Воллань, Угро-руссїя народнїя пѣсни. Ст. 234. Ч. 27.

216. Зрадливий кашель.

Ганьїчко, шестрїчко, нѣ кашлї,
Жѣбї ме прї тебе нѣ нашлї;
Бо кѣд ме прї тебе учўйу,
Вѣжнѹ мї калалчок і чўгу.

Зап. в вересни, 1897, від Юлі Левенської у Коцурї.

Паралелї: М. Врabelь, Рус. Соловей. Ст. 145. *Яна рїсїтї стовпкї.*

217. Битий за дївчата.

Кѣт сом їшол ѹд мей мїлей ўшчѣра рано,
Шїцкї жѣнї одметалї хїжамї.
А так ше ме вїпїгўйу, дзе йа бул?
А йа ше прї мѹйей мїлей ошвѣтнул.
Кѣт сом їшол Гамбарѹву улыцу,
А там стѹїї старї бѣец с пальцу.

Док будзем тво́йа,	Но́ве ведэ́рکو,
Напо́йім ці два	Кра́сна фрайэ́рко !
С те́й студэ́нкі мурова́ней	Кра́сна, краса́на, аш прекра́сна.
З но́во́го ве́дра.	Міла напо́йі.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

Паралелі: Št. Mišik, Písne zo Spiša. Ст. 51. Ч. 131. (далекій варіант). — М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 93—94. — Головацький, Народні пісні. III. 1. Ст. 400—401. Ч. 136. — K. Erben, Písne národní. I. Ст. 50. Ч. 18 — P. I. Šafařík, Písne světské lidu slow. w Uhřech. I. Ст. 38. Ч. 3. — Waclaw z Oleska. Pieśni polskie i ruskie ludu galicyjskiego. Ст. 231—232. Ч. 32.

221. Велика любов.

Ті по́йдзеш гру́ном, (2)	Хто та́мац будзе іе́ц, (2)
А йа до́льіном :	Будзе ше пі́тац :
Ті прекві́тнеш ружо́м, (2)	Хто ті́м гробе́ льэ́жі? (2)
А йа лелі́юм.	Ружа прекві́та.

Кед́ мі помре́ме, (2)	Ей льэ́жі, льэ́жі (2)
Хо́вац нас да́йце !	Вельі́ка льу́боєц ;
На на́шо крі́жі,	Вельі́ка льу́боєц
Зла́ті льіте́рі,	І ші́цка ші́роєц,
Жо́ўті нуме́рі,	Ші́цка прі́язноєц
Вібі́ц нам да́йце !	

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: Се загально звісна польська пісня: Ty pójdiesz górą... Пор. Waclaw z Oleska, Pieśni polskie i ruskie ludu galicyjskiego Ст. 286—288. Ч. 110. Руські оселі в Бачці. Ст. 51. е. — М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 115—116. — J. Roger, Pieśni ludu polskiego w Górnyh Szląsku. Ст. 122. Ч. 231. Ст. 123—125. Ч. 234—235. — J. Kollár, Národní zpiewanky. II. Ст. 40. Ч. 54.

222. Чи згадує мила?

Льё́тал о́рел ко́ло мо́рйа, та ста́нул мнё́ во́лац,
 Чи мнё́ будзе мо́йа міла ё́шчі рас спо́мінац?
 Спо́мінай ме, мо́йа міла, го' льё́м рав на дае́нь,
 Йа́ це будзем спо́мінац ка́жді дае́нь.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

223. Парубок хвалить ся.

Нё́е о́рем, нё́е ше́йе́м, са́мо ше́ мі ро́даі,
 Та́ку фрайэ́рку мам, са́ма за́ мну хо́дзі.

Ньє пошол йа за нью, са́ма прішла за мну,
Йа́ко йаловіца на жельє́ну траву.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар в Керестурі.

Паралелі: Fr. Bartoš, Národní písně moravské. Ст. 96. Ч. 83. — J. Kollár, Národní zpiewanky. I. Ст. 79. Ч. 9.

224. Одна покинула, друга просить.

Жельє́на калафі́я, дробна фійалечка,
Уж ме зацьга́ла мо́я фрайі́речка.
Йе́дна ме зацьга́ла, дру́га на мньє отказу́йє:
До́ды, мілі, до́ды, ше́рцо мі бану́йє.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

225. Парубок книть з давньої любви.

Шугайі́чку хлапче, дзі́ўче ва́ це пла́че!
Йа́г бі ньє плака́ло, кет ці ру́чку да́ло!
Да́ло ці ручо́чку і бі́лу хусто́чку,
Же́бі льу́дзе зна́лі, же маш фрайі́ро́чку.
Мал сом фрайі́ро́чку і льу́дзе йу зна́лі,
На́штред Кересту́ра пси́ йу оганьа́лі.

Зап. в червни, 1897, від Марії Мунгачі в Керестурі.

226. Парубок не хоче бідної.

Фу́йа́ра, фу́йа́ра, на фу́йа́рі дзі́ркі,
Ньє спе́ла мі піскац на худобні дзі́ўкі.
Кет се́бе поду́мам о йе́дну богату́,
До́раз мі за́писка на дзі́ўку дзе́йя́ту.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коपुरі.

227. З любви не буває добра.

Под на́шим обла́чком йа́вор засадзе́ні,
А на́ тім йаво́ре та́шчок премі́льєні.
Слу́хай мі́ла, слу́хай, йак тот та́шчок шпі́ва,
Же з на́шей льубо́сці ньі́ч до́бре ньє бі́ва.

Записав у Вінковцях, у Сримі, Уйфалюшій.

Паралелі: Št. Mišák, Piesne zo Spiša. (Piesne ludu slovenského. Sošit I.)
Ст. 10. Ч. 19. —

228. Осторога.

Шу́гай, шу́гай, шугайі́чку, То́го ро́чку во́йна бу́дзе,
Ньє жень ті ше то́го ро́чку; С тво́йей же́ні ньі́ч ньє бу́дзе.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

229. *Пересторога.*

Йані, що робиш, чом ту Гані нє хódзiш?
 Нáша Ганьча поведáла, же йу нє льубiш.
 Дзiўче з Морáви, нє хódз за нáмі,
 Бо бiдзеш мац цiмбáлі мéджи ногáмі.

Зап. в версени, 1897, в Коцурі.

230. *Чужа жiнка не своя.*

Ожень тi ше, Йáнку, óжень ше,
 Нє хódз за льуцкiма жéнми ўше;
 Бо то льуцка жéна нє твóйá,
 Шiцко на це рáно вiвóла;
 Бо свóйу облáпiш, кéди сцеш,
 А за льуцку стрéжеш, йак тот пес.

Зап. в лиши, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

П а р а л е л і: М. Врabelь, Рус. Соловей. Ст. 116—117.

231. *Мильша лóбка від родини.*

Оре хлáпчик ту гóру, Йай ту гóру барбóру. Прiньфóсол му óпец йфсц: Пóдзже, сiну льубi, йфсц! А йа йфсцi нє бiдзем, Док ту гóру нє з'óрем, Йай ту гóру барбóру.	А йа йфсцi нє бiдзем, Док ту гóру нє з'óрем, Йай ту гóру барбóру. Прiньфóсла му шéстра йфсц: Пóдзже, брáту льубi, йфсц! А йа йфсцi нє бiдзем, Док ту гóру нє з'óрем, Йай ту гóру барбóру.
Прiньфóсла му мáтка йфсц: Пóдз же, сiну льубi, йфсц! А йа йфсцi нє бiдзем, Док ту гóру нє з'óрем, Йай ту гóру барбóру.	Прiньфóсла му мiла йфсц: Пóдз же, мiлi льубi, йфсц! А йа йфсцi уж бiдзем, Гоч ту гóру нє з'óрем, Йай ту гóру барбóру.
Прiньфóсол му брáцiк йфсц: Пóдзже, брáту льубi, йфсц!	

Зап. в лиши, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

П а р а л е л і: J. Kollár, Národní zpiewanky. 1. Ст. 286—287. Ч. 9.

232. *Вiрний лóбко.*

Нє пóйдзем йа зáўшчас зрáна на вóду,
 Лéбо ме там млáдi жéни навéду.
 Кéд навéду, най навéду, йа нє дзбам,

Ішче сво́ю фрайречку нѣ п'агам.
 Нѣ п'агам йу а́ны до мойей шмѣрці,
 Каза́ла мі йу́тро вѣчар ваш доты.
 До́ды мілі, до́ды мілі, ішче раз,
 Бо́чкам ці йа тво́йо лы́чка дзѣвец раз.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

233. Невродливий.

Кѣт сом ше сповѣдал, так мі поп повѣдал:
 Брѣтку фрайрѣрку маш, крашу се́бе гльѣдай!
 Кѣд мнѣ, па́нѣ о́че, кра́сне дзѣўче нѣ сце,
 Бо кра́сне дзѣўча́тко сто рас крашо́го сце.

Зап. в серпни, 1897, від Мелані Фіндрік у Коцурі.

234. Жало дівча траву.

Жа́ло дзѣўче, жа́ло та́ву,	Нач ші, міла, те́льо бра́ла?
Нѣ дальѣко Темешва́ру.	А йа бра́ла із лубо́бці,
Йак нажа́ло, заўйаза́ло,	Жѣбі бу́ло ко́ньом до́сці;
На шуга́йа ше вола́ло:	Ко́ньом, ко́ньом та і кра́вом,
Шуга́й, шуга́й с тамте́й стра́ні!	Та і ши́цкім Темешва́ром.
Дзѣвіга́й на мнѣ за́йду тра́ві.	Темешва́ре, ны́ч нѣ зна́це,
Най ці дзѣвіга о́цц, ма́ні,	Кра́сні же́ні вібіра́це;
Нѣ сце́лі це за́ мнѣ да́ці.	Темешва́ре ны́ч нѣ зна́йу,
Цѣшша тра́ва, йак ота́ва,	Кра́сні же́ні вібіра́йу.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі

Паралелі: М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 105 — P. I. Šafařík, Písňe světské lidu slow. v Uhřech I. Ст. 39. Ч. 4. — Fr. Bartoš, Národní písně moravské. Ст. 38—39. Ч. 47 і 48. — J. Roger, Pieśni ludu polskiego w Górnyim Szląsku. Ст. 52. Ч. 97. — J. Kollár, Národní zpiewanky. I. Ст. 295. Ч. 16.

235. Дівці в коримі не місце.

Хто́ра дзѣўка прес фрайрѣра,	Йак у ка́рчмі до́льчок вістац,
Най до ка́рчмі нѣ заже́ра;	Ма мой о́цц штѣ́рі во́лі,
Во́лі до́ма о́чка віспац,	Цо заво́жі то́ті до́лі.

Зап. в вересни, 1897, від Юлі Левенської в Коцурі.

236. Намова.

(Уривок).

Червѣне вінце, біле кола́че,
 Йак то че́сне дзѣўче весѣло сі ска́че.
 Пла́калі про мнѣ ро́дічі мо́йо,

Же сом йа ішол іс тей чёскей жéмі.
 Плакала про мнѣ мільсѣнка мѡйа,
 Же сом йу з'охабел жалосним сердёнком.
 Нѣ плач, нѣ жаль, ма драга мільсѣнка,
 Пойдзеш со мною с пѡшнім (?) сердёнком.
 Закукайу г нам, повандруй за мну,
 Там будземе биваці у вашей коморі...

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

237. Парубок відмовляє дівчину.

Йаке тот ташчок пірко ма, Цо вѡи ше шкорванком вола? Кед ми ташка зарежеме, Дзе ми месо подзейме? Пойдземе ми по два волки, Зложіме го до коморкі, А саделко випражіме, Та з ним кочік помасціме; Пойдземе на ним по млѡду,	Мацери по вілагѡду. Подувал вітрічок на нѣу, Ходзели легіньі за нѣу. А тот Йані за нѣу хѡдзед, А так йу гу себе лѡдзел: Поц, Ганьчко, поц ті за мнѣ, Нѣ будзе ці крїѡда прі мнѣ: Вѡ днѣ, ў нѡці лѣублѣу бїці, Так будземе крашнѣ жїці.
---	--

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

238. Вода оправданя.

Кет сом ішол прес тот лѣс, през лѣс каленѡві,
 Ступел йа там на камень, камень мармарѡві.
 Спѡпот тѡго каменѣа водїчка візіра:
 Нані ше, мѡйа мїла, кет ші справедлїва!
 Йа бї ше напіла, красу бїм страцѣла!
 А йа ше з нѣй напел, красу сом нѣ страцел.

Зап. в вересни, 1897, від Марїї Бесерменї в Коцурі.

П а р а л е л і: Головацький, Народні пісні. III. 1. Ст. 418. Ч. 169.

239. Парубоцьке право.

Штірі коньї гáрні, пїягі червені:
 Ньїхто ми нѣ зѡпре лѣубїц лѣўцкі жéні,
 Анї ми нѣ зѡпре, анї нѣ роскаже,
 Кед ми фрайерѣчка сама хѡдзїц каже.

Зап. в серпни, 1897, від Марїї Стрібер у Коцурі.

240. *Сам не знає, де був.*

Швітай, Бóже, швітай, жéбі скóрей дзень бул,
 Жéбі йа увідзел, чýйм йа двóре бул!
 Чі тім мальовáним, чі тім будовáним,
 Чі прі тім дзівчэці шнўром шнуровáним?
 Ны тім мальовáним, ны тім будовáним,
 Лъём прі тім дзівчáтку шнўром шнуровáним.

Зап. в серпни, 1897, від Маріі Стрібер у Коцурі.

241. *Обікрали у дівчини.*

Міла мóйа, ті дрімáла, йа заснал,
 А хтóшка мі зос калáнка пірко ўжал.
 А то пірко с тей белáвей фійáлкі,
 От тей мóйей стародáўней фрайфркі.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молвар у Керестурі.

Паралелі: Fr. Bartoš, Národní písně moravské. Ст. 116. Ч. 166.

242. *Парубоцькі мрї.*

Дзівчэ, дзівчэ, біла рўжа, Ньэ требáло тебе мўжа, Аны мўжа, ны фрайіра, Бо ті, дзівчэ, йак леліа.	На заглаўку на пісанім, Зо шугáйом мальовáним. Дзівчэ, дзівчэ, дрóбна рóса, Йа бі це ўжал, кэд бїш пóшла.
Дзівчэ, дзівчэ, білі грїшпан, І сам бі сом гў це прїстал.	Йа бі пóшла, кэд бїш ме ўжал, Кэд бі ші мі рóбіц ньé дал.
Дзівчэ, дзівчэ, білі мантэль, Дзе йа тебе вéчар найдзем?	Дзівчэ, дзівчэ, ньé гóдно-буц, Ныч ньé рóбіц, крашньé хóдзїц.
Чі на лаўкі, чі под лаўку, Чі з мільфнкім на заглаўку?	Лъём то гóдно так, дзівчэ, буц, Шїцко рóбіц, крашньé хóдзїц.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молвар у Керестурі.

243. *З лóбови не буває добра.*

Под нáшїм облáчком йáвор засадзéні,
 Нá ным шпїва тáшчок премільфні.
 Чўйеш, мїла, йак тот тáшчок шпїва,
 Же з лубóсці ныч дóбре ньé бїва.
 Бо з лубóсці барз на вельке вїдзе,
 У кольїскї кольїсац ме бўдзе.

Зап. в серпни, 1897, від Маріі Стрібер у Коцурі.

Паралелі: Št. Mišik, Písne zo Spiša. Ст. 30. Ч. 80.

244. *Любов коротка.*

До га́йу віше́нка, до га́йу,	Теди́ сме́ ше лубо́вац поча́льї.
По́кльа ше с тобо́йу награ́йу.	Ешчі́ фїйалечка́ нє́ зішла,
Кет́ фїйалечку́ шейáльї,	Уш́ ше на́ша лубо́соц розі́шла.

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

245. *Яблока — залицяне.*

Кет́ сом і́шол коло́ вас,	Ешчі́ кра́ше червене́.
Пі́тал сом́ ше, дзе́ лє́гаш!	До́тльа́ шї́ мі́ фрайфе́рка,
За́дньей́ хїжі́ за даве́рмі.	Доќ ці́ но́шїм і́яблў́чка;
Дра́га ду́шо! Отвор́ мі!	І́як і́яблў́чка нє́́ бў́дзе,
З і́йду́ рў́ку отве́ра,	За́ фрайфе́ра забў́дзеш.
З дру́гу і́ого́ обла́нїа:	До́тльа́ шї́ мі́ фрайфе́р мой,
До́брї ве́чар, фрайфе́рко,	Доќ нє́́ по́дреш́ рў́чньїќ мой.
Прї́ньєс́ сом́ ці́ і́яблў́чко.	І́як ручньї́чоќ ше́ по́дрє,
І́йдно́ кра́сне, желе́не,	За́ фрайфе́рку забў́дзеш.

Зап. в серпни, 1897 від Юлі Левенської в Коцурі.

Паралелї: М. Враль, Рус. Соловей. Ст. 138.

246. *За яблуко.*

За́ ту і́йду́ і́яблў́чку,	Пот́ ту́ бї́лу фартў́шку:
За́ ту і́йду́ гру́шку,	Чи́ ті́ маш,́ чи́ нє́́ маш,
Да́ла се́бе о́:áтрі́ц,	Цо́ найльє́пше́ на́ чї́м?

Зап. в вересни, 1897, в Коцурі.

247. *Рїба з оцтом.*

А́ на мо́сце тра́ва ро́сце,
 А́ под мо́стом рї́ба с хвостом́:
 Ва́рїла́ ма́ мї́ла,
 Ш́ чарнї́ма о́чїма́,
 Рї́бу з о́цтом.

Зап. в червни, 1897, від Марії Мункачі в Керестурї.

248. *Важка праця.*

Го́п ста́ра, нє́́ мо́йа,	Нє́́ да́ла мі́ ў́ но́ці спа́ц,
Нє́́ да́ла мі́ поко́йа;	Му́шел́ сом́ і́у обла́нїа́ц.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

249. *Сотїлка-любов.*

Фу́йáра, фу́йáра, на да́льє́ко дзї́ркі,
 Нє́́ е́цє́ла́ мі́ пі́ска́ц на бога́ті́ дзї́ўкі.

Кет себе подума́м на йѣдну худобну,
 Добраз ми записка на ту са́му сподньу.
 Кет себе подума́м на йѣдну богату,
 Добраз ми записка на́ ту са́му крайну.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

Паралелі: Fr. Bartoš, Národní písně moravské. Ст. 58. Ч. 143

250. *Парубок любить дві дівчині.*

Фуйа́ра, фуйа́ра, на фуйа́рі двірки,
 Ка́жді ле́гінь гу́нцут, кед ма два фрайі́рки;
 Бо йѣдне́й пове́да, а на дру́гу ба́да,
 Ме́джі ті́ма дво́ма ўше пре́біва зва́да.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

251. *Неволя-оранка.*

Цѣшко, Бо́же, ўжре́ц, ко́го нїч нѣ́ бѣ́лі,
 Сто́ рас цѣ́шше лѣ́убіц, ко́му нѣ́ по во́лі.
 Нѣ́сво́льо, нѣ́сво́льо, нѣ́ ор по́льо мо́йо,
 Ша́ ше нао́ра́ло смѣ́тне ше́рцо мо́йо.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені у Коцурі.

252. *Потайна любов.*

Йа́ ішол ко́ло вас, ті́ на пра́гу ста́ла,
 Ўла́пім це́ за ру́чку: Оста́нь мі́ла здра́ва!
 Оста́нь мі́ла здра́ва на ко́го са́ма сцеш,
 На ко́го са́ма сцеш, кед ме́ лѣ́убіц нѣ́ сцеш.
 Лѣ́убуйше́ ше, мі́ла, ве́рнѣ́, пота́йѣмнѣ́,
 Ве́рнѣ́, пота́йѣмнѣ́, та́ ше і́ побѣ́рме.
 Лѣ́убуй ме́, мі́лі мо́й, лѣ́бо ми́ дай по́кой,
 Нѣ́ попáтрай на́ мнѣ́, йа́к тот ші́ві со́кол.
 Йа́ на́ це́ попáтрам, йа́к ші́ва герлі́чка,
 За́дал ші́ ми́ жа́льу до мо́го серде́чка.
 За́дал ті́ мо́йо́му, йа́ за́дам тво́йо́му,
 На́й нѣ́ бу́дѣ це́шко серде́нку йѣ́дно́му.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

253. *Найкраща любка.*

Нѣ́т то́ кра́шше дѣ́ўчатѣ́чко те́й ма́дѣ́рке́й крайні́,
 Йа́ко мо́йа наймі́льѣ́нша, кед во́на ше́ умі́ѣ.
 Умі́ѣ ше́, заче́ше ше́ ка́жді́ дзень і́ ў нѣ́дзѣ́льу,

Шэднѣ сэбе за стoльчoк, піше пісмо мілому.
 Напісала, пречітала: цма, нoчка йу застала,
 Папэру йей нѣ достало, а швічка йей загасла.
 Папэру йей нѣ достало, тінта ше йей вільала,
 А то мoйа наймільнѣнша, вoна крашннѣ пісала!

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

Паралелі: Št. Mišik, Piesne zo Spiša. Ст. 9. Ч. 15.

254. Дармо ждав.

За горамі теї дольнѣ,	Своїу мілу опчекуйѣ.
Чарні гаўран вoду пійѣ;	Нѣ мох ше йей дочекаці,
Пійѣ, пійѣ, помуцкуйѣ,	Дал вон мілу поздрауйаці.

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

255. Доля дівки і молодичі.

Звольуй сэбе, двіўче, при своїей мацєрі,
 Дoг ту мoйей прідзеш, звольовац нѣ бoдзеш.
 При твоїей мамoчки житні хлѣп на стoльѣ,
 А при мoйей, двіўче, йарчани комoре.
 У твоїей мамoчки вос партком прікріті,
 А у мoйей, двіўче, на клатку замкнyті.
 У твоїей мамoчки печєні рібoчки,
 А у мoйей, двіўче, горєнькі слызoчки.
 У твоїей мамoчки злoго і добрoго,
 А у мoйей, мiла, жалy вельікoгo.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

256. Іще не вженив ся, а вже грозить.

Ей гoйа, гoйа, фрайєрko мoйа!
 Пoвєц ті мнѣ, мoйа наймільнѣнша
 Чі бoдзеш мoйа?

Йа ці нѣ пoвєм, бо йа нѣ знам нyч,
 Бо йа млада, йак млада йагoда,
 Йа рoбіц нѣ знам.

Йєст с топoльї бiч, наyчі рoбіц,
 А на гoрі така галужєнка
 Зo сна зобудзiц.

Ешчі ші мі нѣч, уж же стрóйш бѣц,
А док бѣдзем твоѣа наймільѣньша,
Цо бѣдзеш рóбѣц ?

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

Паралелі: P. I. Šafařík, Pjsně světské lidu slov. w Uhřech. I. Ст. 129. — Fr. Bartoš, Nár. písně moravské. Ст. 273. Ч. 494. — J. Roger, Pieśni ludu polskiego w Górnym Szląsku. Ст. 34. Ч. 62. — J. Kollár, Národní zpiewanky. I. Ст. 22—23. Ч. 21.

257. *Вимолит дівчину.*

Іду там легіньє	Пан Бог ці йу да.
С чарніма очіма	А Йанічко пошол,
Музіка ім гра:	Кльѣкнул до блáта:
А то паньє Фейѣшка	Ньє кльѣкай до блáта,
Крáсну двіўку ма.	Ньє маш ті кабáта,
Іц ті, Йáні, дóму,	Уж йѣ Гáньча твоѣа.
Помóдлыі ше Бóгу,	

Зап. в вересни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

258. *Дівчина уводить.*

Пáда дѣшч, пáда дѣшч, бѣдзе рáно шльѣско,
Ньє дабам нѣч, ньє дабам нѣч, мам фрайѣрку бльѣско.
Пóведз, мѣла, пóведз, льѣбо мі отпóведз,
Най гú це ньє хóдзѣм, аж на сáмі кóньцѣ.
Дúмаш, мѣлі, дúмаш, же йá це льубúйѣм,
А йа йай вѣра ньє, йа це льѣм пробúйѣм.
І ті, мѣлі, дúмаш, же маш ú мньє лáску,
Маш ті ú мньє лáску, йак пес на порвáску.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

259. *Довго ждати.*

Фрайрѣчко мóйа і подóбо мóйа,
Пітай ті ше дóма, ці ті бѣдзеш мóйа.
Ша йа ше пітáла ўчѣра та і дньѣшка,
На йѣшень, шугáйу, за тебе же дáйу,
Йá бѣ ньє на йѣшень, йá бѣ на фашѣнтѣ,
Тѣ бѣ на фашѣнтѣ, йá бѣ доразѣнькі.

Зап. в вересни, 1897, від Юлі Левенськой в Коцурі.

260. *Заждали би.*

Ой лúчка, лúчка, лúчка жельѣна,
Пáсло мі на ньѣй двіўче йѣльѣньа.

Ньє бул то йѣлень, б́ула то сёрньа :
 Почэкай, дзѣйче, трі рóчки за мнѣа.
 Йа́ бі чекáла рóчок, полдр́уга,
 Кед́ б́иш же ньє ўжал, гáньба бі б́ула.

Зап. в вересни, 1897, від Маріі Стрібер у Коцурі.

Паралелі: Št. Mišik, Piesne zo Spiša. Ст. 68. Ч. 165. — Slov. Spiev. Т. II, Ч. 650. — М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 55—56. — Головацький, Народні пісні. Ст. 241. Ч. 115. — K. Erben, Písňe národní. I. Ст. 82. Ч. 49. — P. I. Šafařík, Písňe světské lidu slov. w Uhřech. I. Ст. 81—83. Ч. 52. — Де-Воллаві, Угроськія народныя пісні. Ст. 181. Ч. 11. — J. Kollár, Národné zpiewanky. I. Ст. 292. Ч. 1.

261. *Парубок парікає на невірну.*

Кóнар см́утней вёрбі зóгнул ше нат кв́іце,
 Шёрцо ме барз бóлы за тóбу, дьєвіце.
 Шёрцо ме барз бóлы, альє ті то ньє дзѣаш,
 Бо ті уж другóго ф́райєрчэка тр́имаш.
 Да тóму дзѣйчáтку пр́идзе раз на д́уму,
 Же да свóйо млáде шёрцо ч́єра зó мну.
 Альє бі йѣй дóбре, альє бі йѣй б́уло,
 Побóчкал бі сом йу єаєр рáзі чóло.

Зап. в вересни, 1897, від Маріі Бесермені в Коцурі.

262. *Парубок зарікає ся любити.*

Кет сом ішол ўч́єра в́ечар з лубован́ья,
 Спáднул мі конь, спáднул мі конь до Дуна́йа.
 Пóмож, Бóже, воз Дуна́йа,
 Зарéкньєм ше лубован́ья.
 Кет сом ішол ўч́єра в́ечар от ф́райєркі,
 Спáднул мі конь, спáднул мі конь до студз́єнкі.
 Пóмож, Бóже, во студз́єнкі,
 Зарéкньєм ше тей ф́райєркі.

Зап. в серпни, 1897, від Мелані Фіндрік у Коцурі.

263. *Парубок зарікаєть ся любити.*

Кет сом ішол з лубован́ья,
 Спáднул мі конь до Дуна́йа :
 Пóмож, Бóже, вієц з Дуна́йа,
 Зарéкньєм ше лубован́ья.
 Кет сом ішол от ф́райєркі,
 Спáднул мі конь до дол́інкі :

Помож, Бóже, ми з доли́нки,
Зарéкньєм ше теї фрайéркі.

Зап. в вересни, 1897, від Юлі Левенської в Коцурі.

Паралелі: Де-Волланъ, Угро-рускія народныя пѣсни. Ст. 85.

264. Один любив, другий узав.

Бóже, Бóже, чі то нѣ жаль,
Цо йа льúbел, а дрúгі ўжал?
Цо йа льúbел од мальúчка,
Дрúгі бúдзе бóчкац лы́чка.
Цо йа льúbел од марнóсці (нам. малóсці),
Дрúгі бúдзе до старóсці.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: Št. Mišik, Piesne zo Spiša. Ст. 77. Ч. 184.

265. Розлучені коло криниці.

На кóньєц валáла стúдньа муровáна;
Тот Міжо Тоньчійоў коньччка напáва.
Коньччка напáва, з мíлу ше розгварйá:
Мíла, дúшо мóйа, дай кáптар на кóньа!
Вóна му подáла, гóрко заплакáла,
До бíлей хустóчки слíзі уцírала.
Слíзі мóйо, слíзі, на кóго падáце?
На кóго падáце, кóго побíваце?
Побíваце мi ту йедну старú бабу.*).

Зап. в червня, 1897, від Марії Мункачі в Керестурі.

266. Розставанє.

Родíла мi вiшеньíца вiше от рóда,
Пóд нью сéдi млад госпóдар, млáда госпóйа.
А пред нýма чáша вiна i огледáто,
Найфúду се, напíю се, огледáйю се.
А над нýма шáра птiца шаре крiлóма:
Чúйеш Кáто, чúйеш злáто, шта птiца вéлi?
Птiца вéлi i жумбéрi, да йа се жєньiм,
Да йа ўзєм бóльу млáду, нéго шта сi тi.
А йа дúшо, а йа злáто, йа тi нѣ бранiм.

*) Співачка забула конець пісні.

И́дно дѣрво край Дува́йа, дру́ге край мо́рѣа,
Док се о́ні дѣрва віду, о́нда сом тво́йа.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: Руські оселі в Бачці. Ст. 50. г.

267. *Позбув ся.*

Віходзі слунечко по́над льо́сі:
Чом ме ў тім Кересту́рі ныч нѣ цѣші?
Цешѣло ме, а́льѣ уж нѣ,
Озда ме поцѣші да́гдзе індзей!
Міла мо́йа, премільѣна, отказа́ла,
Йак кед бі мі спот серденька віреза́ла.
Сцѣла рѣзан, нѣ ма́ла нож,
Сцел сом йѣй пожі́ціц, нѣ сцѣла уж.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 129—130. — K. Erben, Písně národní. I. Ст. 74. Ч. 41 — P. I. Šafařík, Písně světské lidu slow. w Uhrjch. II. Ст. 76—77. Ч. 47. — J. Roger, Pieśni ludu polskiego w Górnym Szląsku. Ст. 108—109. Ч. 201. — J. Kollár, Národnie zpiewanky. Ст. 100. Ч. 12.

268. *Не дають дівчини.*

Ой шалві́йа лелі́йа,
То́то дзіўче ўжа́т бі йа,
Альѣ мі го нѣ да́йу,
За шуга́йа рixта́йу —
За шуга́йа за Фѣрка,
Бо йа йо́го старола́ўна фрайѣрка.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

269. *Смерть з любви.*

Умрем, Бо́же, ўмрем, гоч ме ныч нѣ бо́лы,
Кед за мнѣ нѣ по́йдзе, хто́ра мі по во́лы.
По во́лы, по во́лы, те́й дзіўкі по во́лы,
Хто́ра ше коха́ла прі сво́йѣй мацѣрі.
Та і йа ше, Бо́же, прі сво́йѣй коха́ла,
Ешчі ме мо́йа мац по во́лы нѣ да́ла.

Зап. в серпни, 1897, від Юлі Левенської в Коцурі.

270. *Жаль парубків і дівчат.*

Нѣт векшо́го жа́льу, йак легі́нѣ ма́йу,
Ту йѣшень пріхо́дзі, же́ньціц ше нѣ да́йу.

Ньєт векшо́го жа́льу, йак дзівóчки ма́йу,
Уж йє́шень прехóдзі, а йіх ньє піта́йу.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

271. *Мати розрадниця.*

Ма́мо мо́йа, ожéньім ше!	Сі́ну льу́бі, йа йу ньє сцем.
Сі́ну, сі́ну, ньє бла́жні ше.	Ма́мо мо́йа, кра́шньє кра́ча!
Ма́мо мо́йа, йа́ йу ве́жмем!	Сі́ну льу́бі, през рубáча.
Сі́ну льу́бі, йа́ йу ньє сцем.	Ма́мо мо́йа, йа́ йу ве́жмем!
Ма́мо мо́йа, кра́шньє хóдзі!	Сі́ну льу́бі, йа́ йу ньє сцем.
Сі́ну льу́бі, ны́ч ньє рóбі.	Ма́мо мо́йа, ма́лі ўста!
Ма́мо мо́йа, кра́сна, бі́ла!	Сі́ну льу́бі, а́льє тлу́ста.
Сі́ну льу́бі, набі́льєна.	Ма́мо мо́йа, червéнайа!
Ма́мо мо́йа, йа́ йу ве́жмем!	Сі́ну льу́бі, фарбéнайа.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

Паралелі: České nář. písně. 1825. Ст. 8. Ч. 16.

272. *Парубок клине родичів, що не дали дівчини за него.*

Спóзнац сме ше спознали,	Ньє да́лы мі дзі́ўче ўжац.
Пóбрац ше нам ньє да́лы.	Бóдай ше йім ск ло,
А пєс óцєц, сў́ка мац,	Бі за на́мі бежéло.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

273. *Горе нежонатому.*

Кєд йа відзім кра́сну жéну да́дзє,
Очі па́тра, шéрцo ў мньє пла́че,
Пла́че, пла́че, аш ше ў мньє пў́ка:
Бóже мілі, йа́ка мі йє мў́ка.

Зап. в вересни, 1897, від Юлі Левенської у Коцурі.

УІІІ. Вояцькі пісні.

274. *Ловленя рекрутів.*

Ныгда йа нъѣ відвел так дзіўчятко плакац,
Йак мойу мільёнку, кѣд мнъѣ ішли лапац.
Нъѣ плач, міла мойа, шак мі ше ўраціме,
Док ше катонацкей мўштрі научіме.
Нъѣ скѣро то бѣдзе, док ві ше ўраціце,
Док ше катонацкей мўштрі научіце!
Пѣйдзеш, мілі, пѣйдзеш на трі рѣчкі з дѣму,
Йак ці бѣдзе цѣшко, нъѣ пѣвеш ныкѣму.

Зап. в серпні, 1897, від Гані Рамач у Керестурі.

Паралелі: М. Грабель, Рус. Соловей. Ст. 152.

275. *Цісарський дарунок.*

Кѣд йа пѣйдзем до кѣрчмі танцѣвац,
Мнъѣ мой оцц барз бѣдзе танцѣвац,
Же вѣны ме вѣховальі,
Цісарові даровальі.
Цісар вѣжме шаблѣчку,
Ударі мі на главѣчку,
Та йа бѣдзем креў ровлѣвац,
Оца, маццер спомѣнац.

Зап. в вересні, 1897, від Маріі Стрѣбер у Коцурі.

276. *Покіне.*

Гѣре скалі, гѣре скалі:
Нъѣт ці мойа міла парі. —
Нъѣт ці парі шірім швѣце,

Міла м'я, охабім це.
 Охабім це, плакац б'удзем,
 Др'обні л'яца пісац б'удаш;
 Др'обні л'яца на пап'еру,
 Дзе йа б'удзем на кварт'эльбу.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені у Коцурі.

Паралелі: Štefan Mišik, Piesne zo Spiša. Ст. 23. Ч. 57. — М. Врабель,
 Рус. Сожовей. Ст. 150.

277. *Богач викрутить ся з войська.*

Ей кед йа бул с'егінь л'егінь кат'она,
 Н'ешчешл'ява б'ула м'я годз'іна,
 У хт'орей ме за кат'ону пр'ійальї,
 У хт'орей м'і м'яо ўласкі стр'ігал'ї.
 У К'улі ме за кат'ону пр'ійальї,
 У Зомб'оре м'яо ўласкі стр'ігал'ї.
 М'яо ўласі на коль'єна падал'ї,
 Оц'ец і мац' д'ома за м'ну плакал'ї.
 Бо худ'обні г'оч й'е хр'омі, г'оч сл'уті,
 За гон'в'еда д'обрі б'удзе г'оч й'акі.
 А бог'аті л'ьм так д'ава, а д'ава,
 З'ос к'іш'єнькі сто т'ів'аркі в'ідава;
 Бо бог'аті л'ьм с' к'іш'єньку поч'єрка,
 Д'охтор ўзна, хт'орі й'яку л'їбу ма.

Зап. в вересни, 1897, від Мелаші Фіндрік у Коцурі.

278. *Прощань.*

Цо ше ст'ало у К'іс'ачу нов'ого,
 Же пр'ійалі шугай'їчка шварн'ого?
 Ш'їцок н'арод барз за н'їм бан'уй'є,
 Же тот П'ал'ьо Темешв'арі вандр'уй'є.
 Отп'іш же м'і, м'яла м'я,
 Цо ці п'ове ш'єстра м'я.
 Отп'іш же м'і Г'ейвер'ова Кат'їчко,
 Цо ці п'ове м'я л'юба ш'єстр'їчка.
 Отп'іш же м'і, м'яла м'я, ішче раз,
 Ч'і ті б'удаш ф'райф'р'єчка м'я заш.
 А йа тв'оїа ф'райф'р'єчка заш б'удзем,
 Ал'ьє ж'єна н'їгда тв'оїа н'ьє б'удзем.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

279. *Процань рекрута.*

Приц, ті мнѣ, мильѣнка, на рано опатріц,
 Бо йа це уж мўшїм рано з'охабїц;
 Бо мнѣ уж одвѣжу рано до Граду,
 Такої будзем шедац на огнїану ладьу.
 А з огнїаней ладї такої до коча:
 Хто моїу мильѣнку на вѣчар побочка?
 Побочкал бї йа йу, альѣ мї нѣ дайу,
 Бо моїу главїчку рано острїгаїу.
 Піш ті мнѣ, мильѣнка, піш ті мнѣ пісмо,
 Оздаль бї мї дайак на пошти прїшло.
 Йа ці пісац будзем, там ці чїтац буду,
 Аш ці твоїо сїлзї на жем падац буду.
 Повец ті мнѣ, мїла, йак ті ше там ўладаш,
 Чї ў роскóшу, чї у велькїм жальу:
 Бо мнѣ ў тїм країу сїлаї залїваїу,
 Бо ті дóма, мїла, та поїдвеш, дзе сцеш,
 Кѣбї йа бул дóма, вѣра бїш нѣ шмѣла!

Зап. в серпни, 1897, від Марїї Бесерменї в Коцури.

Паралелї: Руські оселї в Бачцї. Ст. 40. в.

280. *Розлука.*

Кет сом бул на вартце, у теї цемней нóці,
 Прїшло гу мнѣ двїўче, цо ма чарні очї.
 Прїшло гу мнѣ, стáло, жалóшнѣ плакало:
 Нѣ плач двїўче, нѣ плач, нѣ гуп чарні очї,
 Требáло ці плакац, кет сом ходзел ў-ноці.
 Йак ше розходзельї, ручку сѣбе дáльї,
 На прїкльѣтнїм прагу сїльзї розлївальї.
 Йак ше росхадзальї рїбї воз водáмї,
 Так йа ше розїдзем, шугáїу, воз вáмї!

Зап. в серпни, 1897, від Меланї Фїндрїк у Коцури.

281. *Остатня розмова в касарнї.*

Од Дунаїу на Прешпáрку касарнїа мальовáна:
 Там йѣ моїа глайовѣнька шїцка оштрїгáна.
 Там йѣ вóна оштрїгáна от самóго капїтáна,
 Уш то їншак нѣ гóдно буц, йа катóна мўшїм буц.
 А йак бўло прет полноцу, вїшла йáсна гвїздóчка,
 Прїшла мї там до касарнї моїа фрайїрѣчка.

Прішла вона до касарні міджі штірі коні ўрані:
 Уш то іншак нѣ мо́же буц, йа катона му́шим буц.
 Нач ші, міла, нач ші ішла, кед мі нѣ поможеш?
 Гоч ту дораз по́шкі сходзіш, та мі нѣ поможеш!
 Уш то іншак нѣ годно буц, йа катона му́шим буц.
 А йаг бу́ло по полно́ці, прішол гу нам капітан
 І мі горе поставалі, шаблѣ́чкі сме почухалі,
 Жѣбі ше нам так бльішчалі, кед на Пра́йза пойдзѣме.
 А йак бу́ло седем годзін, прішол гу нам офі́цір,
 І мі горе поставалі, сакомпак зме етзеціралі.
 Уш то іншак нѣ годно буц, йа катона му́шим буц.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молвар у Керестурі.

Паралелі: Fr. Bartoš, Národní písně moravské. Ст. 373—374. Ч. 634.

282. Розставанє.

А Зомборска касарня воз ланцом опасана,
 Под нѣу стѣї міла міла барз віплакана.
 Білі рúчник ў рúках ма, очка, лычка уцѣра,
 Розмарінок тройжельєні за чакоў дала.
 Тамбур бійє на бубен, уж йа, міла, гет ідзем,
 Бúдзеш відзіц, чі то нѣ жаль, кед йа нѣ прідзем!
 Кед бін міла відзѣла, плакац бі ші мушѣла,
 Йак у вѣїні млáді хлáнци вѣївоац муша!

Зап. в вересни, 1897, від Юлі Левенської у Коцурі.

Паралелі: М. Врabelь, Рус. Соловей. Ст. 102—103.

283. Воляцке щастє.

На гóрі, на гóрі, шны́шчок ше бельєйє,
 Дзе ше мѡйа міла на жіму подзѣйє?
 Справім йа йєй хіжу з білого йавѡра,
 Шѣдньєм на коньічка, пойдзем до табѡра.
 По табѡре хódзім, швѣтлу шаблѣу нѡшім,
 Шаблѣа йє нѣ мѡйа, пана цісарѡва.
 Кет ше з нѣу вірúбем, та серѣнча мѡйа.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

284. Жонатий у вѣїську.

Зомборска касарня з ланцом опасана,
 Под нѣу стѣї міла мѡйа, а барз віплакана.
 Зомборскім касарньом вісо́ко облáкі,

Хто мі мойу мілу дньєш вѣчар обліні?
 Бо на мойу главу златі клѣбук даѣу;
 На главу клѣбук, а на бок шаблѣчку,
 Ньє мѣжем ѣа лѣубіц трі рѣкі женѣчку.

Зап. в серпни, 1897, від Гані Рамач у Керестурі.

Паралелі: М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 102.

285. Рекрутки.

Ўжал сом дзѣўче, цо ма шѣснац рѣчкі,
 А мнѣ ўжалі пот цѣрскі конѣчкі.
 Катонѣці шірі швет вандрѣўу,
 А ньєвѣсті мѣді за нѣма банѣўу.
 Ньє банѣўце ві, ньєвѣсті, мѣді,
 Бо мі уш пойдзѣме на огнѣней лѣды,
 А з огнѣней лѣды та такої до Пѣшту.
 Бѣдзѣме мі, мѣла, егзѣцѣр провѣдзѣц,
 Пѣшлѣѣм цѣ ньєвѣжі, прѣдзѣм мѣ овѣтрѣц.
 Кѣт сом шѣ прѣхѣдзѣл с Пѣшту до Будзѣна:
 Нѣсѣп мі, качмѣрко, червѣного вѣна.
 Червѣно вѣнѣчко по погѣру скѣче,
 А мойа мѣльѣнка ўше зѣ мнѣ барѣ плѣче.

Зап. в серпни, 1897, від Гані Рамач у Керестурі.

Паралелі: Руські оселі в Бачці. Ст. 39. а.

286. Воляцький заповіт.

На ѣарѣшу травѣца,
 Бѣдзѣш, мѣла, гдѣвѣца:
 Лѣѣтай сѣбе по шлѣвѣбѣдзѣ,
 Ёак голубѣца.
 Голубѣці лѣѣтаѣўу,
 Кажда свѣойу пар маѣўу:
 А ѣа бѣдзѣм смѣтна гдѣва,
 Бо ті, мѣлі, ньє дѣма.
 Кѣд на дѣмшу шѣдѣлі,
 Катонѣчкі плакѣлі:
 Кѣд воз дѣмші схадзѣлі,
 Та ѣїм шѣблѣ давѣлі:
 Нѣцѣ, хлѣпці, шаблѣчкі,
 То вам бѣду женѣчкі,
 Бѣдзѣце ѣїх вѣланѣовац,
 За трі рѣкі обѣчѣовац.

Пішем пісмо мілей своїей :
 Міла мойа жоньчка !
 Уж мнѣ мілша шаблѣчка,
 Бо йу мушім гланціровац,
 Тебе, міла, буду дрўгі обочковац,
 А йа будзем зос царску шабљу
 Кóло бóчка, почерковац.
 Пóйдзем, міла, скóро дóму,
 Льѣм док прéйдзе трі днѣ швѣта,
 сцéкнѣм ў нóці,
 Кѣт капітан ўрлап нѣ да.

Зап. в серпни, 1897, від Гані Рамач у Керестурі.

Паралелі: Руські оселі в Бачці. Ст. 39—40. б.

287. *Остання воля.*

Ой девóйко дўшо, ті злáте йаблўко,
 Лўбосц то нѣ мáла, а мнѣ бóльї гáва.
 Хто за лўбосц нѣ зна, тот жалóсці нѣ ма,
 Хто за лўбосц звáйѣ, тот жалóсці мáйѣ.
 Алѣ йа сом катóна зов дальѣкей жéмі.
 Мóжем і ўмрец, а ті нѣ будзеш чуц.
 Кѣт ті будзеш чуц, же йа погíнул,
 То нѣ жаль трўда гў мойóму грóбу прісц.
 Шіцкóму швѣту пóведз: Ту мой мiлї льѣжі,
 Хторóго сом лўбéла, за млáдосц трімáла;
 Тéраз го жем лўбi а трáва го гéргi (?).

Зап. в вересни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

288. *Чоловік — фігляр.*

Цо будзéме рóбіц катонáчки, жéні?
 Забрáли нам мўжох до фрaнцўскей жéмі.
 У фрaнцўскей жéмі бiла трáва рóшињѣ:
 Откаль мнѣ мой мiлї поздрáўльѣнѣ пóшльѣ?
 Пóшльѣ вон мнѣ, пóшльѣ, на бiлiм папéру,
 Жéбiм ше дознáла, дзе йѣ на квартéльу.
 А мой, мiла, квартéль стóйї на граньiцi,
 Пóйдземе ше с Тўрком скоро пробовáцi?
 Пóшльї, мiлї, пісмо, пóшльї мi на пóштi!
 Йак цi мам посiлац, кѣт пóшта нѣ нóшi?
 Пóшльѣм цi писéмко на рiбóвiм хвóсцe,

Чекай го, мілѣнка, прі зомборскім мѣсце.
 Чекала міла і барз длўго стала,
 Ньѣ йѣдна рибѣчка там под мѣстом прѣшла,
 Аньї йѣдна пісма на хвѣсту ньѣ ньѣсла.

Зап. в серпни, 1897, від Гані Рамач у Керестурі.

289. *Сама в дома.*

На коньѣві златі кантар швіці ше,
 Міла мѣйна сама дѣма бѣйї ше:
 Ньѣ бой ті ше, міла мѣйна, сама дѣма спац,
 Бо йа мўшїм царскї конї кефѣван.
 Ньѣ бой ті ше, міла мѣйна, з вечѣра,
 Прїдзе фрѣйѣр, бўдзе прї це до рѣна.
 Прїдзем, міла, за дрўгі рас,
 Похвѣльїш ше, йак же ше мї дѣма маш.

Зап. в серпни, 1897, від Гані Рамач у Керестурі.

Паралелї: М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 152—153.

290. *Через війну не мож дѣвчини любити.*

На коньѣц валала там ше вода тѣчі,
 Хто сце фрѣйѣрку мац, та най до ньѣй скѣчі.
 Скѣчел бї йа до ньѣй, ѣльє мї ньѣ даїу,
 Цѣ крашшїх легїнох до вѣйні зберѣйу,
 Цѣ крашшїх до вѣйні, по брїтшїх до ѣгнѣа,
 До вѣйні, до ѣгнѣа, ньѣ бўдзе спокѣйа,
 Бўдзе Тўрок рўбац до нашѣго грѣба!

Зап. в вересни, 1897, від Марїї Стрїбер у Коцурі.

291. *Дѣвочїй плач.*

Белѣград, Белѣград, белѣградкї мѣстї!
 Там ше пресушўїу є крашнїх хлѣпцѣх костї.
 Белѣград, Белѣград, белѣградке пѣльѣ,
 Там ше прехѣдзўїѣ смўтне шѣрцѣ мѣйѣ.
 Панѣве, панѣве, пан Бог вас побїѣѣ,
 За ту млѣду чельѣа, цѣ у вѣйньѣ гїньѣ.
 Бо у Белѣграду є льѣнї*) плѣтї градза,
 Уж нашїх шугѣйѣх до вѣйні провѣдза.
 Провѣдза, провѣдза, йак месѣре ѣўцї;

*) З глини; звичайно говорять там: з глїнї.

Бо месаре оўці с пеньѣжмі заплаца,
 По на́ших шугайо́х с коньчкáми га́жа.
 Белóград, Белóград, под нým вóйна стóйї,
 Ньѣ йѣднóго хлáнца главíчка забóльї.
 Ньѣ бóйце ше, хлáнци, вóйсьмекóго глáда,
 Ша жítко жельѣне кóло Белогрáда.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар в Керестурі.

Паралелі: М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 151—152. Згадка про Білоград приходить теж у Головацького, Народні пісні. I. Ст. 151. Ч. 28. Ст. 131. Ч. 65. — Де-Волланъ, Угро-рускія народныя пѣсни. Ст. 107. — J. Kollár, *Národné zpiewanky*. I. Ст. 35. e.

292. Дівоча туга.

Кáдзі йа ходзéла, лїстóчки пада́йце,
 Тім крáснїм лeгíньом загíнуц ньѣ да́йце.
 Белóград, Белóград, белогрáцкі мóстї,
 Там ше пресушўйу с крáснїх хлáнцо́х кóсцї.
 Белóград, Белóград, Белогрáцке пóльо,
 Там ше мї прехóдзї смўтне ча́до мóйо.
 Отпíш мї, мїлі мóй, на бїлїм папéру,
 Йай жéбї йа знáла, дзé мї на квартéльу.
 Цысарóвїм дóме, на окрўглім стóльѣ.

Зап. в вересни, 1897, від Марїї Стрібер у Коцури.

Паралелі: Пор. попередню пісню, а крім того: М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 150 і 151—152.

293. В походї.

Кѣт сом ішол з мóрда на вїно,
 Почáлі нам талїйáнску грац;
 Так йу нам загрáлі,
 Шїцкі сме плака́лі,
 Во дньѣ, нóці машіровáлі.
 Пóчал нá нас сцїха дїшч па́дац,
 Мушелї сме пот касáрньу стац:
 Кед бїш мїла знáла,
 Мушéла бїш пла́кац.

Зап. в серпни, 1897, від Ганї Рамач у Керестурі.

294. На вїйні.

У шірóкїм пóльу катовáнци стóйа,
 Йак стóйа, так стóйа, аж йїх нóшкї бóльа.

Пóльу стац, пóльу стац і пóльу ноцóвац,
 Гóч бі бóло цо йѣсц, гóч бі бóло цó піц,
 Ньѣ ма ше дзе полóжіц.
 На форпóсту стóйім, воз дзéлох штрельáйу,
 А францýскі кóльбі йак оргóні грайу.
 Ньѣ бóйім ше кóльбох, ны жáдніх плезірох,
 Ей лъѣм йа ше бóйім войнскіх дохтóрох.
 Войнскі дохтóрі вéлькі ремешніці,
 Цéло рожінайу, кóльбі доберáйу, йак йáкі режныці.
 Мáмо мóйа лъóба, зá мньѣ ше ньѣ бóйце,
 Лъѣм ві мóйіх брáтох од вóйні чувáйце.
 Мой коньчóк ўрáні óстал роштрельáні,
 Мóйо пайташóве дóму за мньѣ пісáлы.
 Йак ме роштрельáлы, дóму мі пісáлы,
 А мньѣ с фурвервнъáком грóбу провадзéлы.

Зап. в вересни, 1897, від Маріі Шавти у Коцурі.

Паралелі: Деякі місця спільні у Żegoty Pauli, Pieśni ludu polskiego w Galicyi. Ст. 159—160. Ч. 2.

295. Лист до любка.

Мілі мой! Дзе же мі? Чі це пан Бог цемі?
 Чі гóре, чі дóлу, у хтóрім мі крайу?
 Чі на вáрце стóйім, чі пúшку поднóшім,
 Чі шабл'ічку дзвігаш, чі ті ме спомінаш?
 Чом же мі ньѣ пішеш, мілі мой зверéні?
 Озда мі жалўйѣш фáлаток папéру,
 Чі тінту, чі пірко, ті мньѣ го жалўйѣш,
 Чі тóті грайцáрі, цо йіх на пóшту даш?
 Ньѣ жáлуй, ньѣ жáлуй тóті нейц грайцáрі,
 Цо йіх на пóшту даш, шўгай мальовáні.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

296. Волцьке сватане. А.

Кед йа пóйдзем машіровац,
 Дам йа сéбе кóньа кóвац;
 Дам му пáбіц злáте кльінце,
 Міла мóйа з'охабім це.
 З'охабім це, плакац бóдзем,
 Дрóбне льісткі пісац бóдзем;
 Дрóбне льісткі на папéру,
 Дзе йа бóдзем на квартéльбу.

Кед ѝа пойдзем дзїўча пітац,
 Їак же ѝа вас мам прівїтац?
 Вітаїце, апóчко, вітам вас, мамóчко!
 Чі мі даце дзїўку ва́шу?
 А кед же мі ѝу нѣ даце,
 А ві сэбе ѝу трімаїце,
 Запраўце ѝу до скла, жéбі вам вірóсла,
 Та ше на ньу прїнатраїце!

Зап. в листни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: М. Врabelь, Рус. Соловей. Ст. 150.

297. Б.

Кет сом ішол прес пóльскі град,
 Відзел ѝа там дзїўчатко стац;
 Окóло, окóло шéрцо ме больéдо,
 Же ѝа мўшел машіро́вац.
 Во днѣ, нóці машіру́їем,
 Ны́гда сэбе нѣ спочїньем;
 Пре тéбе, Ганьїчко, шїва голубїчко,
 Пре тéбе ѝа нѣ спочїньем.
 Кед ѝа пойдзем цéру пітац,
 Так ѝа бóдзем попрошóвац:
 Апо, апо, апóчко!
 Прóсім і вас мамóчко!
 Чі мі даце дзїўку ва́шу?
 А кед же мі ѝу нѣ даце,
 Та ві сэбе ѝу трімаїце.
 Запраўце ѝу до скла, жéбі вам вірóсла,
 Та ше на ньу прїнатраїце!*)

Зап. в листни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

298. Вояк у Кошицях.

А там гóре Косїцáмі,
 Ідзе Їáні мальовáні;
 Кáпраль за ным кóнѣ вéдзе,
 А вон сэбе смўтнѣ ідзе.
 Їáні, Їáні, нѣ смўцме ше,
 Кўпме віна, напїйме ше!

*) Співачка замїтила пр сїйи пїснї: „Та шпївáнка вїшла од граф Коронéні регемéнтї“.

Або віна, або піва:
 Остань здрава мо́йа міла!
 Мілі, мілі, кат це ла́мал!
 Ньє й́дно ші дзіўче скла́мал!
 Скла́мал, скла́мал, льєм кед мо́гол,
 Кед мі Паи Бог допомо́гал.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

299. *Гусар в дорозі.* *)

Кет сом ішол ўчэра вэ́чар з Унгва́ру,
 Мо́му ко́нью ¹⁾ потковэ́чки спада́лі. ²⁾
 Йай, льєм ті мнѣ, мой конь́чку, до́бре ньєш,
 Дам ці прібіц потковэ́чки ішче ньєш. ³⁾
 Потковэ́чки, потковэ́чки потко́вац,
 А на дрічок шеделэ́чко мальбо́вац.
 Огльа́дны ше ⁴⁾, мой конь́чку, на се́бе,
 Йа́кі шедзі шва́рні ⁵⁾ гусар на те́бе.
 Йай, конь́чку, ті мой чендеш,
 Льєм ті мнѣ до́бре ньєш,
 Прес то шіве по́льо, през мункачо́ўскі льєс.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

300. *Дівчина і гусари.* А.

А на лу́ці жоўте квіце,
 Кольса́ло Йулія́нче кра́сне дзіўче.
 Кольса́ло, заплака́ло:
 Чо́го йа́ ше, Паньє Бо́же, дочека́ло?
 Прішол по́ ньу о́ец і мац:
 Йулія́нче, кра́сне дзіўче, подз до́му снац.
 Йа ньє по́йдзем, і́нцє са́мі,
 Бо йа́ ра́до танцова́ла з гусара́мі.
 Най танцу́йє, най пробу́йє,
 Ша во́ча то йу́тро ра́но побану́йє.
 Танцова́ла, пробова́ла,
 Ша во́на то йу́тро ра́но отплакала.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

П а р а л е л і: Żegota Pauli, Pieśni ludu polskiego w Galicyi. Ст. 161. Ч. 4.

*) У варіанті зап. від Юлі Левенської в Коцурі є такі відміни:

1) з мо́го конья; 2) пада́йу; 3) е́шчі днѣш; 4) пона́трі ті; 5) кра́сні.

301. Б.

(Відривок *).

Прішли прѣ нѹ оцѣ, маці:
 Юлійа́нна, шва́нна па́нна,
 Поц до́му спа́ці.
 Нѣ по́йдзем ѡа, іцѣ са́мі,
 Їа ту будзем танцова́ті з гусара́мі.
 Танцова́ла аж до ра́на,
 Но́ві чі́чки, но́ві чі́жми дотарга́ла.

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

Паралелі: P. I. Šafařík, Pjsně swetské lidu slow. w Uhřech. I. Ст. 47
 Ч. 14.

302. Дівчина йде з воляком. А.

Уж мі спадла шабля́чка
 З мо́го ко́нѣ Шагрі́чка!
 Дзві́гнї ша́бљу, мі́ла мо́ѡа,
 Та мі б́удзем жені́чка.
 Мі́ла ша́бљу нѣ дзві́гала,
 Льѣм за мі́лім барѣ плака́ла
 Уж мі спадла шабля́чка
 З мо́го ко́нѣ ўра́не́го;
 Дзві́гнї мі ѡу, мі́ла мо́ѡа,
 Кѣт мі шѣ́рца верно́го.
 Ше́дай, мі́ла, на ко́нѣ,

Та по́йдзе́ме до табо́ра;
 Прі табо́ру йѣт студні́чка:
 На́пой, мі́ла, мнѣ ко́ньч́ка!
 Мі́ла ко́нѣ на́павала,
 Так ше з мі́лім рукова́ла:
 По́йдзеш здра́ві, мо́ї мільфі́кі,
 На́й це нѣше ко́нь ўра́не́нкі!
 Іц ті до́му, мі́ла мо́ѡа,
 Бо ші за́ мну прі́сц нѣ го́дна;
 Бо ѡа му́шїм ца́ра сл́ужїц,
 Те́бе б́уду дру́гі л́юбі́ц.

Зап. в серпни, 1897, від Галі Рамач у Керестурі.

303. Б.

Отва́дла мі шабля́чка з мо́ѡго ко́нѣ шіво́го:
 По́дай мі ѡу, ду́шо мо́ѡа, кѣт мі шѣ́рца верно́го.
 Їа́ бі ці ѡу пода́ла, а́льѣ сом барз ма́льў́чка,
 Їа́ бі ці ѡу нѣ доста́ла, спадла бі ці с ко́ньч́ка.

*) У Шафарика зачинається ця отця пісня так:

За гора́мі за вода́мі,
 Танцова́ла мо́ѡа мі́ла
 З гусара́мі.
 Танцова́ла, заплакала:
 Чо же сом ѡа, мі́лі Боже,
 Доказала.
 Прішо́л отец, прішла ма́ти і т. д.

Спа́дла бі ці з ливо́го, с тво́його ко́нця чарно́го,
 По́ддай мі йу, ду́шо мо́йа, кет ші ше́рца верно́го.
 Ше́дай, міла, на ко́нця, по́йдземе мі до по́льа,
 По́йдземе мі на то́ту лу́чку, дзе йе́ст лы́па жельфе́на.
 Пот то́ту лы́пу жельфе́ну там йе́ст добра воді́чка,
 Сха́дзай, міла, до́лу с ко́нця, напо́йме коньі́чка.
 Кет по́йдземе до по́льа, да нам Пан Бог нахо́льа :
 О Бо́же мой, Пребо́же мой, дзе же мо́йа шлье́бода ?
 То́ті мо́йо шлье́боді попада́лы до во́ді,
 Попада́лы до те́й студні, дзе йе́ст лы́па жельфе́на.

Зап. в серпні, 1897, від Мелані Фіндрік у Кокурі.

Паралелі: К. Erben, Písňe národní. II. Ст. 98—99. Ч. 196. Fr. Bartoš,
 Noví národní písňe moravské. Ст. 21. Ч. 54.

304. За вояками.

По́нце, хла́пці, до во́йні і йа з ва́мі по́йдзем,
 Го' лье́м вам у во́йні кошу́лькі прац бу́дзем.
 Дзе же біш йіх пра́ла, кет там во́ді нье́ма,
 Кет там во́ді нье́ма, лье́м са́мі ка́мені.
 Ё ш час бім ўстава́ла, росі́чку збіра́ла,
 Ішче бі йа ва́ші кошу́лькі віпра́ла !
 Гоч біш йіх віпра́ла, дзе біш йіх сплукáла ?
 На ці́х Дунáйу, дзе ка́чки плывáйу.
 Гоч біш йіх плукáла, дзе біш йіх віша́ла ?
 Ё ціса́ровім дворе на гадва́бнім шну́ре.
 Го́ч біш йіх віша́ла, дзе біш йіх качáла ?
 Ё ціса́ровім дворе на окру́глым сто́лье.
 Го́ч біш йіх качáла, дзе біш йіх скла́дала ?
 Ё ціса́ровей скрі́ні, Бо́же мой йе́діні !

Зап. в червні, 1897, від Марії Мункачі в Керестурі.

Паралелі: Головацький, Народні пісні. Т. II. Ст. 722—723. Ч. 8. —
 К. Erben, Písňe národní I. Ст. 172—174. Ч. 118.

305. Літше в морі, як із гусарами.

Йай, гуса́ре, пре Бо́га живо́го,
 Чи́сце нье́ відзе́лі мо́його міло́го ? Там ! *)
 Відзе́лісме, алье́ нье́ живо́го,
 Лье́жі ша́бля ве́рна на бо́чку йо́го.
 Ма́мо мо́йа, кра́сну це́ру ма́це,

*) По кождім стиху повторюеть ся припів „там“.

Чом йу себе до́ма нѣ трима́це?
 Ва́ша це́ра ші́рім по́льу хо́дзі,
 Вібіра́йѣ кукові́цу збро́йу.
 Гі́бай, мі́ла, з на́мі гу́сарамі,
 Бúдзеш відзіц, хто йѣ ме́дзі на́мі.
 Ма́ла бі́ йа з гу́сарамі і́ці,
 Вольѣ́ла бі́м до мо́р'я ско́чці.
 Йай до мо́р'я, до те́й гльѣбушці́ні,
 Дзе йашчу́рі ши́цкі гльѣбушці́ні...

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

306. *Капітан і його любка. А.*

На Дуна́йу шма́ті пе́ру,	Там го́ре за мну чека́йу.
Уж гу́са́ре маші́ру́йу.	Ей бо йа сом ве́лькі па́н,
Позна́ла мі́ла мі́лого,	Тром регі́ментом ка́пітан.
Жало́шньѣ па́трі на ньо́го.	Бо йа на то нау́чені,
Мі́лі, мі́лі, віме́ньім це́,	Льу́біц цу́дзі мла́ді же́ні;
За сто зла́ті чи да́йу це́?	Цѣ́шко мі́ бúдзе прі́віка́н,
Ей, мі́ла мо́йа, нѣ да́йу,	До́г йа бúдзем сво́йу ма́ц.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: Št. Mišik, Piesne zo Spiša, Ст. 41. Ч. 106. — Годовацький, Народні пісні. III. 1. Ст. 120—121. Ч. 47. — Записки Рус. Геогр. Общества 1867. Т. I. Ст. 674. — Де-Воллавъ, Угро-русскія народныя пѣсни. Ст. 99 і 100. — J. Kollár, Národné zpiewanky. I. Ст. 382. Ч. 6

307. *Б.*

На Дуна́йу шма́ті пе́ру,	Ей а́льѣ сом йа ста́рі па́н,
Уж гу́са́ре маші́ра́йу.	Щейсц регі́ментом ка́пітан.
Позна́ла мі́ла мі́лого,	А йа на то нау́чені,
Го́рко плака́ла за ньо́го.	Льу́біц льу́цкі, мла́ді же́ні.
Кед бі́ сом бу́л мла́ді во́йак,	Ей цѣ́шко бúдзе прі́віка́н,
Ши́цко бі́ то бу́ло і́нак.	До́к йа бúдзем сво́йу ма́ц.

Зап. в вересни, 1897, від Мелані Фіндрік у Коцурі.

Паралелі: Fr. Bartoš, Nové národní písně moravské. Ст. 64. Ч. 160. — Тамже, ст. 372—373, ч. 633. — Тамже, ст. 447, ч. 787.

308. *Вояцька сорочка.*

Мі́лі наш, мі́лі наш, га́рну кошу́лку маш,
 Хто ці́ йу віпе́ре, кед мамо́чки нѣ маш?
 Намочі́м до йа́рку, вібу́хам с кійа́нку.
 Гоч ті́ йу вібу́хаш, дзе ті́ йу віплу́каш?

На ціім Дунаїу, дзе качкі пльваўу.
 Гоч ті йу віплукаш, дзе ті йу вісүшім?
 Цісаровім дворе, на гадвабнім швўре,
 Гоч ті йу вісүшеш, дзе ті йу вікачаш?
 Цісаровім дворе, на округлым столье.

Зап. в верезни, 1897, від Юлі Левевської в Коцурі.

309. *Вояк усє фалшивий.*

Кажда двіўка, кажда блазен, хтора лўбі войака:
 Войак ідзе у шнацїрку, вона хова сінака.
 Ві войаци, красні хлапци, лєм зборньові рїхтўйце!
 А мой зборньоў зрїхтовані і на столье зложені,
 Віньєш мі го, міла моїа, віньєш мі го през дзєрі.
 Вона ўжала і віньєсла, прежалошньє плакала:
 Бодай сом це, фальєчнїку, йай бўла нє зазнала!

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурї.

Паралелі: K. Ergen, Písně národní. II. Ст. 111—112. Ч. 206.

310. *Для любка-вояка.*

Кошульєнька цєнька,
 Шїла йу фрайєрка;
 Шїла йу за тїдзень,
 Плакала кажді дзень;
 Шїла йу за мєшц,
 Плакала кажді час;
 Шїла йу за гаїом,
 Зо шварнім шугаїом.
 Кєт ше розхадзали,
 Жалошньє плакали,

На прїкльєтнім прагу
 Слїзі вільівали:
 Чэкай, мілі, чэкай,
 Дам ці калафіїу,
 Цо ці бўдзе пахнуц
 Цалу компанїїу.
 Капітан ше піта,
 Цо то так барє пахньє?
 Рўжа калафія,
 Цо мі дала міла.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурї.

Паралелі: Fr. Bartoš, Národní písně moravské. Ст. 455. Ч. 805. — Де-Воллап, Угро-рускія народныя пьєснї. Ст. 67. — J. Kollár, Národní zpiewanky. I. Ст. 232. Ч. 19.

311. *Убитий милый.*

Мамо моїа, мамо, красну цєру маце,
 Альє ві йу дома нє трїмаїце, там.
 Шїрїм польу катонаці стоїа,
 Вібераїу куколыче з брїаа, там.
 Ешчі вона шїцко нє вібрала,
 Уж гусаром дівїцїа стала, там.

Ой гусаре, пре Бóга живóго,
 Чісце ньє відзєлі мойóго мілóго, там.
 Ой відзєлі, альє ньє живóго,
 Льєжі шáбля вельма бóчка йóго, там.
 Ой ті, дзїўче, пóйдзеш з гусарáмі,
 Бúдзеш з нáмі, пóйдзеш з гусарáмі, там.
 Мáла бi йá з гусарáмі íці,
 Вольєла бiм до мóрйá скочiці, там.
 Ой до мóрйá, до теi льубоўшчiнi,
 Дáе йáшчýркi шiцкi дзiвyшчiнi, там.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Шанти в Коцурі.

Паралєлі: Fr. Bartoš, Národní písně moravské. Ст. 207—208. Ч. 328. —
 J. Kollár, Národní zpiewanky. I. Ст. 389. Ч. 29.

312. По повороті з вiйська.

Мой óпец, мóйá мац, дáлы ме мальóвац,
 Кєт сом прiшол з вóйвi, ньє мóгли ме пóзнац.
 Льєм ме познавáла, мóйá фрайєрєчка,
 Цо йá йу льубóвал за полтрєца рóчка;
 За полтрєца рóчка i за пол мешáчка,
 Цо йá йєй льубóвал i йєй мiлi льiчка.

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

IX. Пісні про подружнє житє.

А. Добра жінка.

313. Доля замужної жінки.

Кед бі йа ту брігу знала,
Ныгда бім ше нѣ одала ;
Тєраз йа уж брігу знам,
Нѣ скоро льѣгам, ѣчас ѣставам.
Йа пец тѣпим, хльѣба мѣшим,
Дзєцко плаче, йа колышим.
Дѣк сом дзєцко накармєла,
Кўра мїску загубєла.
А муш хѣдзі, пододрўйѣ,
Мнѣ с кїйаком обецўйѣ.
Да йа тѣту брігу знала,
Ныгда бім ше нѣ одала,
Гѣч бім ѣше дзўїка остала !

Зап. в вересни, 1897, від Марїї Бєсерменї в Коцурї.

Паралєлї: К. Erben, Písňe národní. I. Ст. 138. Ч. 104

314. Жінка дожидає мужа.

Закукала куковїчка твардеї йѣшенї:
Хто сцє льўбїц млада жєну, най ше оженї.
Ише вона закуката жельѣнїм льѣше:
А пѣ же мї мой мїлі з нѣого прїньѣше?
Прїньѣше мї чарнї ѣчка, бўдзем з нїма спац,
Прїньѣше мї бїлі льїчка, бўдзем йїх бочкац.
Хѣдзі мїлі по улыци, до дзвєрох копе :

Чі шпія, міла, чі ті чуйеш,
 Чі ме верньє лубуйеш?
 Отвор мі дзвері!
 Гоч йа спала, гоч ньє спала, горе ньє ставам,
 Бо йа тебе, мой мілі, льєхко достала.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

315. Добра шевкиня.

Кєд конопі трепала, на Бóга ше вола́ла:
 Па́ньє Бóже помагай, а з вечєром понаглай.
 Вітрепала трі сиопі: Прєдай, мўжу, конопі!
 Прєдай, мўжу, конопі, кўп ті себе надрагі,
 Кўп ті себе надрагі, бўдзеш хóдзиц през брігі.
 Кєд му гачі мерала, до сушєда бігала:
 Йай сушєда, сушєда, укасце мі йак трєба.
 Дзе ці ігла і цвєрла? Укажем ці, йак трєба,
 Жєбіш бўла сетліва, штірі ріфі до кльіна.
 А во́на ше змільєла, да і пйати пушцєла.
 Загла гачьнік от шўха, да му клўбі ньє чўха.
 А кошўльє с поньвічкі, да му пльєца ньє жўльє.
 Одньєсла іх мужові, так му кра́шньє гутóрі:
 Тў ці гачі удєсні, а́ньі йім кльін ньє цєсні;
 Обльєкай іх на себе! Радуйє ше, аж грєбе,
 Жє ма гачі удєсні, а́ньі му кльін ньє цєсні.
 Сушєда ше ужєра, цó то ідзе за ствóра?
 А то сўшєд у гачох, йаг дайакі макрэнцош!
 Кєдь му гачі зварала, до кошара складала,
 С кріжєнім дрєвом бухала, до коміна вшала,
 До коміна вшала, бі іх бўрйя ньє ўжала.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

316. Жінка п'яниці.

Жєна мо́йа, жєна мо́йа добра йє,
 Гоч йа пийєм, а во́на мі ньє ла́йє.
 А цó бі мі во́на знала прєто лац,
 Ша йа пойдзем йу на вєчар лубóвац.
 Ша періна, ша періна жідóва,
 Озда Бóг да, же уж бўдзе і хіжа.
 Прідзе бўбен на ньєдзєльє прєдавац,
 Йа ше бўдзем мїлосєрньє прїпатрац.
 Жіто вєжньє за куцїю, за куцїю,

А періну за порціюу, за порціюу.
 Жіто вѣжнѣ, та попрѣда, попрѣда,
 А хто же мѣ уш хлѣба да, хлѣба да?
 Мойа пощель в білей лыні, в білей лыні,
 Кѣд ѣа льѣгам, во́на шкріпі, во́на шкріпі.
 Кѣд ѣа льѣгам поціхучкі, поціхучкі,
 Мілі на мнѣ ші́рѣа рúчки, ші́рѣа рúчки.
 Ші́рѣа рúчки на о́коло, на о́коло,
 Побочкам це, шерцо мо́йо, шерцо мо́йо.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

317. Вірна жінка.

Вѣрна жѣна, вѣрна, хтóra мúжа вѣрі,
 Кѣд вон с кáрчмі прѣдзе, отвóрі му дзвѣрі.
 Дзвѣрі му отвóрі, крáшнѣ му гутóрі:
 Льѣгнѣ, мúжу, льѣгнѣ, сѣбе до пощѣльї!
 Вѣра ѣа нѣ льѣгнѣм, бо ѣа це ше бóйїм,
 Пóпїл сом тальáрик, дзе же го зарóбїм?
 Мóжеш, мúжу, мóжеш і до кáрчмі піці
 І до кáрчмі піці, зó мну дóбре жїці.
 Скльѣнѣца шестрїца, погáрик ўлáснї брат,
 Судѣчек с пальѣку, то ѣѣ о́пец і мац.

Зап. в серпни, 1897, від Юлі Левенської в Коцурі.

Паралелї: М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 153. — Головацький, Народні пісні. Ст. 409. Ч. 153.

318. Жінка без паницю мужа.

Їáкі ѣа пїяні, льѣдво стóйу,
 Пóшел бї ѣа дóму, од жѣні ше бóйу.
 Чом ме, мо́йа жѣно, чом ме бúдеш бїті?
 Бúдем, жѣно мо́йа, і на йúтро піті.
 Док ті, мой дьїдóчку, льѣм ўше бúдеш піті,
 А ѣа, мой дьїдóчку, льѣм ўше бúдем бїті.

Зап. в серпни, 1897, від Ганї Рамач у Керестурі.

Паралелї: М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 140.

319. Тяжко без мужа.

Їак то, Бóже, цѣшко през гáзді гáздóвац,
 Їак то нѣхто нѣ зна льúцке посанóвац!
 Бо з гáздом ше мóже кáждї час пора́дзїц,
 А с пúдзїм ше мúші кáждї час повáдзїц.
 Їак мѣ мо́йа поўта уж на жáлосц вїшла,

Же йа ше з мойім мўжом на длўго розішла:
 На длўго, на длўго, у тїм йарнім чаше,
 У тїм йарнім чаше, ў тїм шїрім швецє.
 Мўжем йа зашївац, мўжем йа заплакац,
 Свойому сердєнку нє мўжем росказац.
 Росказала бїм му, да мам пўвєсц кому!
 Йай пўвєм йа, пўвєм, свойому мїлому,
 Свойому мїлому, док прїдзе до дому.

Зап. в вересни, 1897, від Марїї Бєсерменї у Коцурі.

320. *Вїрна і по смерти милого.*

Под дубїноўйу, под зеленоўйу,
 Сїдїл голўпка з голубїноўйу.
 Сїдїлі ў пारी, цїловалї сїа,
 З бїлімі крїдлами обївалї сїа.
 Надїшо л стрїлец, застрїльїл голўпка;
 Голўпка застрїльїл, голубїцу ўлапел.
 Сїнал вєдїцу, давал пшенїцу:
 Голўпка нє йє, ані нє пїйє.
 Ой тї, голўпку, чом нє йєш, нє пїйєш?
 Лєм под дубїноўйу плакати їдєш?
 Йак йа знам йїєтї, йак йа знам пїтї?
 Такї свїт красні, йа не мам с кїм жїтї!
 У мойім двєре сто пар голўбї,
 Та сєбе вїбєрай, хтїрї цї ше лўбї.
 Уж йа ходїла, уж йа глєдала,
 Нїма такєго, йак мой, мїлєго.
 ✓ Бо мой мїлєнькї, цєрнобрїнєнькї,
 Очка гарнєнькї, крїдєлка шївєнькї.
 Іц тї, голўпку, іц тї по пўльу,
 Та сєбе вїбєрай свойу вєрну пїру.
 Бўду лїтати, бўду ходїтї,
 Пўкльа йа бўду на свїту жїтї.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурї.

Паралєлї: Руськї оселї в Бачїї. Ст. 49. б. — Головацькїй, Народнї пїснї.
 III. 1. Ст. 452—453. Ч. 4—5. — Тамже, II. Ст. 514—515. Ч. 2—3. Ст. 582. Ч. 13.—
 Waclaw z Oleska, Pieśni polskie i ruskie ludu galicyjskiego. Ст. 413. Ч. 279. —
 Тамже, ст. 444, ч. 328. — Żegota Pauli, Pieśni ludu ruskiego w Galicyi II. Ст. 92.
 Ч. 1. — Де Воллань, Угро-руссїя народныя пїєвнї. Ст. 71—72.

321. *Оженив ся з нєлобою.*

Йай цєшкї, прєцєшкї тот кїмень мльїнскї,
 Сто раз йє цєшшї тот стап малжєнєскї;

Бо с каменья може дакус одламац,
 А тебе, чадо, а тебе, душо, нѣ мош охабѣац.
 Кѣт сом пошол дому, льѣгнул сом пот нец,
 А так сом плакал, йак малі хлапец.
 Мац ше мі питала : Цо ці, сѣну мой ?
 Ожѣньѣд сом ше, ўжал сом жѣну злу,
 То мі йѣ вѣлькі жаль (2).
 Нѣ стѣрай ше, сѣну, же ці жѣна зла :
 Уш то гу йѣри, іду вашѣри, вѣна ше прѣда.
 А хтѣбі то, мамо, таке зле кўпел ?
 Нѣ кѣжді повна, хтѣра жѣна зла, вѣна ше прѣда.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесерменї в Коцурї.

Паралелї: До перших двох стихів пор. Št. Mišik, Piesne zo Spiša. Ст. 17. Ч. 39. — М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 117—118. — Із першою строфкою сеї пісні пор. Головацький, Народні пісні. III. 1. Ст. 241. Ч. 115. — Fr. Bartoš, Národní písně moravské. Ст. 238—239. Ч. 385—386.

Б. Без любви.

322. Жінка не по волї.

А йа стѣла под нашїм облѣчком :
 Прїкрї же ме с твоїм кѣпенячком ;
 Твої кѣпеняк на трї рѣчки дѣні,
 Бі под нѣбо жѣні нѣ льѣгалї.
 Нѣ льѣгалї, альѣ бўду льѣгац,
 Нѣ бранї мі мой ѣец, ѣны мац.
 Нѣ браня мі, цо бі мі бранѣлы ?
 Нѣ мам жѣну, цо по мѣйшї вѣлы.
 Да йа мам жѣну, йак ше швѣчі,
 Нѣ кўкал бїм льўцкїм жѣном ў ѣчі.
 Альѣ нѣ мам жѣну, йак ше швѣчі,
 Та йа кўкам льўцкїм жѣном ў ѣчі.
 Да йа мам жѣну, цо по вѣлы,
 Нѣ хѣдзел бїм до льўцкеї комѣрі.
 Альѣ нѣ мам жѣну цо по вѣлы,
 Та йа хѣдвїм до льўцкеї комѣрі.

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрїбер у Коцурї.

Паралелї: М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 119—120.

323. *Невірна жінка.* *)

1. Под облачком червѣні йагѳді,
2. Пѳведз, мѳла, хто гу тѳбе хѳдзі!
3. Гѳч йа пѳвем, гѳч нѳ пѳвем тѳбе,
4. Нѳ бѳдзем йа вѳрна жѳна тѳбе.
5. А йа стѳла пот стрѳднѳм облачком :
6. Прѳкрѳ же ме, мѳлі, с кѳпеньачком.
7. Мой кѳпѳняк на трѳ рѳчки дѳні,
8. Бѳ под нѳбѳго жѳні нѳ льѳгалѳ.
9. Нѳ льѳгалѳ, ѳльѳ бѳду льѳгац,
10. Нѳ брѳнѳні мѳ мой ѳпец та і мац.
11. Нѳ брѳнѳня мѳ, цѳ бѳ мѳ брѳнѳвѳлі?
12. Нѳ мам жѳну, цѳ по мѳйѳй вѳльѳ.
13. Кѳд йа вѳдѳім крѳсну жѳну дѳгдѳе,
14. Очѳ вѳдза, шѳрцѳ у мнѳ плѳче,
15. Плѳче, плѳче, аш ше у мнѳ нѳка,
16. Мѳлі Бѳже, вѳлька мѳ йѳ мѳка!

Зап. в липни, 1897, вѳд Юлі Молнар у Керестурѳ.

Паралѳлѳ: М. Врѳбель, Рус. Соловей. Ст 119 - 120 і попереднѳ пѳснѳ.

324. *Вийшла замуж не по своїй волѳ.*

Кѳло нашѳго двѳра зальѳцѳла сѳва,
 Іду мнѳ на рѳзум мацѳрѳно слѳва ;
 Мацѳрѳно слѳва, ѳцѳва цѳха рѳч :
 З'ѳхѳбѳл ме мѳлі, вандрѳйѳ шѳрѳ швѳт.
 Вандрѳй, мѳлі, вандрѳй, аш ѳкѳло швѳта,
 А йа ту ѳстѳла худѳбна шѳрѳта.
 Йай кѳт тѳ бѳ бѳла худѳбна шѳрѳта.
 Тѳ бѳш нѳ пошѳла венѳчок ѳд злѳта,

*) У варѳантѳ записанѳм у Коцурѳ вѳд Марѳї Бѳсерменѳ, с такѳ вѳдмѳни

5. Кѳт шѳ стѳла ѳшчѳра под облачком
6. Прѳкрѳл сом цѳ з мѳйѳм кѳпѳнячком.
10. Нѳ брѳнѳня мѳ мой ѳпец, ѳнѳ мац.
13. Кѳбѳ йа мал жѳну цѳ по вѳльѳ,
14. Нѳ хѳдзел бѳм до льѳцкѳй комѳрѳ.
15. ѳльѳ нѳ мам жѳну йак ше швѳчѳ,
16. Мѳшѳм кѳкац льѳцкѳм жѳном ѳ очѳ.
18. Гѳнѳ ѳ мнѳ шѳрцѳ мѳйѳ, плѳче.

Мѳж 12—17:

Льем ті бі ношела зоз жельёней ругі,
 Їак і у нас ноша худобні шіроті.
 Їай родічі мойо, прійателі мойо!
 Прице ві мнє патріц на вешельє мойо.
 Ша мі це патріме, аж нас глаўка болі,
 Же ші ме одала нє по своїей вольі.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесерменї у Коцурі.

Паралелі: Fr. Bartoš, Nové nár. písně moravské. Ст. 53. Ч. 132. — Тамже, Ст. 277. Ч. 370. Се варіант попереднього н-ра.

325. За нелобом.

Вечар мі йє, вечар, уш трєба лєгац спац,
 Ньємілого мўжа уш трєба облапїац.
 Кєт трєба облапїц, рўчки мі омльєйу,
 Кєт трєба побочкац, сїлзі ме обльєйу.

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

326. Жінка не любить мужа.

Ожєньєд сом ме,	А йа лєжем прі йєй бочку,
Поцешел сом ме,	Аж ме жїма трáпї,
Ўжал сом сєбе младе двїуче,	Же ме нє облапї.
Цо ме лўбїц нє сце,	Льем ўше сєбе прїпомїна
На мойо ньєшчєсце.	Першого фрайєра,
Вона шпї, хрáпї,	Цо його лўбєла.
А мнє нє облапї,	

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

327. Подружє без любви.

Чїйа то лўчка нє ора́на?
 Чїйа бі бўла, мого пáна.
 Чїйа то лўчка нє кошєна?
 Бўло бі на ньєй ко́па шєна!
 Кóпа шєна, коч отáвї,
 Бўла бі лáска мєджї нáмї.
 Ўжал сом сєбе двїуче, мáле мі йє,
 Анї мі мїсі нє помїйє;
 Анї мі нóсцель нє опрáвї,
 Анї ме зó му нє розгвáрї;

А кед льєгнє, і то кріжом!
 Нє так то ше льєга с товаришом
 Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі,

328. Жінка лютеранка.

Ожєньєд ше у Паланку, Вона плаче і паріка,
 Ёжал вон сєбе лютеранку: Же ма мўжа католика.
 Зап. в вересни, 1897, від Марії Бєсерменї в Коцурі.

329. Молода жінка у старого мужа.

Ожєньєд ше стáрі, шіві, Бо ме бóльї головóнка!
 Стáрі, шіві, презочлїві. Нє бóльї це головóнка,
 Нє брал сєбе стару бáбу, Льєм це вóла фрáйєр вóнка.
 Льєм сєбе брал красну, млáду, Штїрі плóті прєскочєла,
 От країу їу прїльєгóвал. А пїя́гі цєрньовáні,
 Стáрі, стáрі, пуж ме вóнка, Под нїм льєжі бїлі йáнік.

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

Паралелї: М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 58—59. — Головацький, Народні пісні. II. Ст. 486—487. Ч. 23. — Р, I. Šafařík, Pěsně světské lidu slow. v Uhřích. II. Ст. 134—135. Ч. 99. — J. Kollár, Národní zpiewanky. I. Ст. 273—274. Ч. 3.

330. Горе молодї зі старим.

Йай гóре йадлóуцом, óре дві́че з гдóуцом,
 Óре йєшенїну, Бóже, нє швєчі му.
 Йак ше нє прїдáва шáре гу бїлóму,
 Тáк ше нє прїдáва стáре гу млáдóму.
 Вільєцєла сóва спóза нáшо гўмні,
 Іду мї на рóзум мацєріно слóва,
 Мацєріно слóва, оцóва цїха реч..
 З'охабел ме мїлі, вандруйє шїрі швет.
 Вáндруй мїлі, вáндруй, аж о́коло швєта,
 А йа ту остáла худóбна шїрóта.
 Йай, кєд бї тї бўла худóбна шїрóта,
 Та бїш нє носєла венóчок од злáта,
 Льєм бї тї носєла во жельєней рўті,
 Йаг і дрўгі нóша худóбні шїрóті.
 Апóчко, мамóчко і родїчі мóйо!
 Прїнце ме опáтриц і роскóші мóйо.
 Апóчко, мамóчко і родїчі мóйо,
 Тєраз вї слухáйце за роскóші мóйо.

Шпа то і йа мógла льéпші роскóші мац,
Альé мі ньé далі мой о́пец та і мац!

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: З першими 4 стихами пор. М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 142.

331. *Погана жінка. А.*

Ўжал сом себе дзвўче по оцóвей стра́ні:
Ньé за́ то сом йу брал, же ма велькі тал,
Льéм сом йу за то брал, же о́пец дзéку мал.
Кед йу вéчар прівéдлі, крása йако а́нгел,
А кед рáно ста́ньé, брítка йако дьáвол.
Ў но́ці йак так, а во́ дньé набпак,
Йéдно о́ко бiле, на дрўге ньé вiдзi,
Льéм ше тéді ганьбiм, кед мам цўдзi льўдзi.
Чкóда, Бóже, чкóда та і тóто дрéво,
Цо на мóйей свáдзбi ўчэра погорéло.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: Руські оселі в Бачці. Ст. 38.

332. *Б.*

Ньé жéньéд сом ше сам, жéньéлы ме жéні:
Бóдай мóйей жéні до рáна дзвоньéлы!
Чкóда, Бóже, чкóда ёшчi тóто дрéво,
Цо на мóйей свáдзбe прé ньу погорéло.
Йéдно о́ко шльéне, на дрўге ньé вiдзi,
Льéм ше тéді ганьбiм, кед мам цўдзi льўдзi.
Во́ дньé ёшчi йак так жiйéм з ньу на óпак,
А кет прiдзe вéчар, ньé сцeм йу а́ны так.

Зап. в серпни, 1897, від Мелані Фiвдрiк у Коцурi.

333. *Жінка на продаж.*

Жéны ше мi, жéны, Шерешáнци Фéренц,
Шерешáнци Фéренц, мой льўбi, дра́гi жец,
Бéре себе дзвўче с седмóго й орсáгу.
Стáло му вешéльé сéдеж рóчки спóлни,
Альé йаг уж йóго вешéльé отстáло,
За столiчок шéднул, барз вон ше застáрал.
Альé йóго пáны по хiжi шейтáла,
По хiжi шейтáла, та ше му пiтáла:
Ей пáньé мой, пáньé, чом тi ше так стáраш?

Чіш коньчкa страцел, чіш вельо скельт'овал?
 Ей н'е страцел йа го, аны н'е скельт'овал,
 Л'ем сом ше застарал, же сом це м'яду ўжал.
 П'анье мой, п'анье, ныч ті ше н'е старай,
 Одв'еж ме на в'ашар, та ті мн'е там пр'едай.
 Д'раго ме н'е тр'имай, бо ме н'е заплаца,
 Т'уньо ме н'е давай, б'уду ше на мн'е б'іц;
 Л'ем ті мн'е там пр'едай за трі ето тальарі
 І два ўрані коньі, гінтоў мальвані.

Зап. в вересни, 1897, від Маріі Шанти в Коцурі.

334. Жінка з богатого роду.

Йай траўко, траўко, йак це мам жаці?
 Н'е сц'ела мі м'ойа м'іла пір'ечко даці!
 Аны пір'ечко, аны леліўу,
 В'ежны же йу, п'анье Б'оже, дай же мі д'ругу.
 Н'е за то сом ці йу дал,
 Ж'еб'ім от т'ебе назад брал,
 Л'ем ж'ебі ші з м'яду ж'ену к'рашн'е ожівал.
 Ож'ебыл сом ше, алье н'ед'обре,
 Ўжал сом с'ебе м'яде дз'іўче, цо мі р'об'іц н'е ўй'е.
 В'ечар н'е с'це спал, р'ано н'е с'це стац:
 А в'ежны йу, п'анье Б'оже, дз'е мам шв'етла брац?
 П'аньск'ого р'олу, богат'ого р'олу,
 Ішче в'она р'об'іц н'е ўй'е, в'ідзем на п'еб'ту.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

В. Лиха жінка.

335. Перекірлива.

Ож'еб'ед сом ше,	Д'ала мі м'іла,
П'оц'ешел сом ше:	Б'іду леліўу;
Ўжал сом с'ебе м'яде дз'іўче,	В'ежны же йу, П'анье Б'оже,
Л'ьуб'іц ме н'е с'це.	Дай же мі д'ругу.
В'ечар н'е с'це спал,	Н'е за то сом це брал,
Р'ано н'е с'це стац:	Ж'еб'ім с т'обу спал:
П'анье Б'оже з в'ісок'оц'і,	Ж'еб'ім св'ойо м'яді часі
Йак мам шв'ет'овац?	К'рашн'е ужівал.

Зап. в серпни, від Мелані Фіндрік у Коцурі.

Паралелі: М. Врabelь, Рус. Соловей. Ст. 132.

336. *Невірна жінка.*

На вігай, на вігай, на вігайу рўжа,
 Прїдз до нас, шугайу, нѣт мї дѡма мўжа.
 Йа бї до вас пошол, тї бї вїволала!
 Нѣ бой ше, шугайу, ўше бї сом тайѣла.
 Кед до двѡра стўпел, капўрку замкнўла,
 Кед до хїжі стўпел, поцель оправела.

Зап. в лицы, 1897, від Юлі Молнар у Керестурї.

337. *Недбала жінка. А.*

Шїла бї сом, відаї ше мї,
 Нѣ мам грѡша у кїшенї.
 Кед бїш бўла ўредна жѣна,
 Та бїс сѣбе заробела.
 Йакже йа знам зарабїаці,
 Йай кед йа мам вельо дзѣці?
 Вїжень дзѣці на зайаці,
 А сáма їдз зарабїаці.
 Жѣно мѡйа нѣ верлїва,

Чом шї на мнѣ вїволала?
 А йа на це нѣ вїволал,
 Сѣдем рѡчки гáчі нѣ мам.
 Сѣдем рѡчки гáчі нѣ мам,
 За кошўльу аны нѣ знам;
 А за чїжмї нѣ спомїнам,
 Бо йїх, Бѡже, ныгда нѣ мам,
 Льѣм бочкѡрки зоз ребрáмї:
 Йай Бѡже мой нѣшвечанї!

Зап. в серци, 1897, від Марїї Бесерменї в Коцурї.

338. *Б.*

Кет сом постал гавальїром,
 Мál сом ўшї за гальїром.
 Жѣно мѡйа, цѡ шї така?
 Цѡ шї на мнѣ вїволала?
 А йа на це нѣ вїволал,
 Сѣдем рѡчки гáчі нѣ мал,
 За кошўльу аны нѣ знал;
 А за чїжмї нѣ спомїнам,
 Бо йїх шѡга ныгда нѣ мам,
 Льѣм бочкѡрки з реберкáмї:

Йай, Бѡже мой, нѣ швѣча мї.
 Кўпїм сѣбе ай чїжмїчки,
 Бўдзѣм хѡдвїц до каршмїчки:
 Кáчмар, кáчмар, дай мї галбу,
 Мám йа дѡма йѣдну крáву;
 Тѡта крáва твѡйа бўдзѣ,
 Ту шветковѣ тѡтї льўдзѣ.
 Мѡйа жѣна льўбїц бўдзѣ,
 Бо робѡтї мац нѣ бўдзѣ.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурї.

Остатнїх 6 рядкїв приточено з иньшѡї пїснї, пор. (Знає свою жїнку) н-р. 339.

339. *Знає свою жїнку.*

Бѡже мїлї, цѡ мам рѡбїц?
 Прáзнї скльѣнкї, нѣ мам зач пїц!
 Прáзнї скльѣнкї і пїнтѡўкї,
 Нѣ мам грѡша у кїшенїкї.

Дай мі, качмар у бокáлу,
Мам йа до́ма йй́дну крáву,
То́та крáва тво́йа б́удзе,
Ту шветко́ве то́ті л́удзе.

Прідзеш, кáчмар, й́ўтре рáно,
Віжéньєм це йу на дра́гу.
Мо́йа жéна л́убіц б́удзе,
Же робóті мац н́є б́удзе.

Зап. в серпни, 1897 від Юлі Левенської в Коцурі.

340. Жінка дивуєть ся, що чоловік невдоволений.

Чом ме, м́ужу, б́ийєш, през й́акі уч́инкі,
Чи сом н́є нап́редла прэз рок два ручн́ікі ?
Н́є сáма йа прэ́дла, ќума помагáла,
Цо за мáсло, цо за с́ір, цо за фáлат сáдла.
Н́є сáма йа прэ́дла, помагáчки прэ́длї,
За слань́ину і за хл́єб і за тáньєр м́укі.
Чи сом ці н́є жéнка, ч́і н́є гóсподéнька ?
Тр́і дн́ї х́іжу н́є мéтла, шмéтка до кольéна.
Ќупш, м́ужу, вож́ічок і ш́іву кобу́лу,
В́ивежéме шмéце на попóву н́іву.
Ша попóва н́івá сéдем рóкі н́є родз́іла,
Й́ак шмéце в́ивéзлї, та ж́ітко зродзéла.

Зап. в вересни, 1897, від Юлі Левенської в Коцурі

341. Жінка дойть бика.

Шп́івал сéбе члóвек, й́ака й́ому м́ука:
Ожéньєл ше зá-зрак, ўжал сéбе трупáка.
Л́удзе, л́удзе, пóшла мо́йа жéна крáву до́йц,
Шéдла под буйáка, так сéбе пр́игвáрйа:
Бóже, Бóже, цó же то за крáва,
Й́а йу тéльо до́йім, мльéка м́і н́є дáла.
Жéно мо́йа, жéно, цó ш́і наробéла,
Т́і крáву н́є в́ідзш, буйáка дой́єла!

Зап. в серпни, 1897, від Ганї Рамач у Керестурі.

342. Жіноча запобігливість.

Мой муж і́дзе з ора́нца, а йа ста́вам зо спáнья:
Ле, ле, ле, хóдзш веселé. *)
Цó ш́і, жéно, зробéла, мо́йа жéно м́ілена ?
Нап́редла сом ўрэцéно, мой мужéчку м́ілені.
Ў́каж, жéно, ўрэцéно, мо́йа жéно м́ілена!

*) Сей приспів повторюєть ся по кождім стиху.

Змотала сом, змотала, мой мужічку мілені.
 Укаж, жéно, предзéно, мо́йа жéно мілена!
 Спальбіла сом, мўжу мой, мой мужічку мілені.
 Укаж, жéно, тот по́пел, мо́йа жéно мілена!
 Прішо́л вітор, роэфу́кал, мой мужічку мілені.

Зап. в червни, 1897, від Марії Мункачі в Керестурі.

Паралелі: Fr. Bartoš, Národní písně moravské. Ст. 388—389. Ч. 659.

343. *Робітниця.*

Поведа́йу лудзе, же сом жéна мерха,
 Же йа ше нѣ ла́пам ні до тканья перша:
 За то ше нѣ ла́пам, же́бі б́уло га́рдо,
 Же́бім нѣ зламала сушедо́во ба́рдо.
 Сушедо́во ба́рдо, кўмово кроше́нка:
 Нѣ гнѣт вони по́йду з мо́йшй хіжі во́нка.
 Та́кі мам крух платна, йѣст у ным трі ріфі,
 Нѣ знам, йак мам хо́двіц от те́й вельке́й піхі.
 Однѣшем на ва́шар та го до́бре пре́дам!
 Чло́век опчеку́йѣ, пенѣ́жжі раху́йѣ:
 Же́но мо́йа міла, йа́ка ші мі ўре́дна
 Цо прес ца́лу жіму пейц сексе́рі [за]пре́дла.

Зап. в серпни, 1897, від Гані Рамач у Керестурі.

344. *Також роботяча.*

Ціціньє, козіньє, стань го́ре газдіньє!
 Швіці ці у хлыўку, кра́ві нѣ дойґні.
 Прічекай, конда́шу, док йа́ ше опашу;
 Нѣ скóро льєга́ла, барє тва́рдо заспа́ла.
 Бо йа ўче́ра б́ула ба́рві вітрапе́на,
 Бо йа те́й йґше́ні двá па́сма напре́дла.
 Прікрі же коно́пі, намóчим до во́ді,
 Же́бі мі умо́кльі за дзэ́вец нѣдзельі.
 По дзэ́вец нѣдзельох по́йдзем йіх ошўкаи,
 Ке́д мі нѣ омóкньу, нѣ б́удзем йіх рўшац.
 Ке́д же́ні потка́йу, а йа те́ді сну́йѣм,
 Льѣхко йа за платно пенѣ́шкі зраху́йѣм.
 Та́кі крух платна мам, цо у ным трі ріфі,
 Йа нѣ знам йак хо́двіц од вельке́й піхі.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Шапті у Коцури.

345. *Жінка хоче строїв. А.*

Бóже мой, Бóже мой, йáка велька піха,
 Кед уш стáра баба пáньску хúстку піта.
 Паньску льем на шійу, гадвáбну на глáву :
 Мнѣ, дьíду, мúші буц, гоч предáце крáву.
 Чéкай, бáбо, чéкай, чéкай ті на жíму,
 Доґ еґзеквент прідзе по тво́йу періну,
 Бо нѣ бúдзе óткац заплáціц порці́йу.
 Нѣ брíга мнѣ, дьíду, за тво́йу порці́йу,
 Льем мнѣ мúші бúті хустóчка на шійу.
 І хúстка гадвáбна да бúдзе на глáву,
 Нѣ мúшім йѣсц з мльéка, мóжеш прéдац крáву.

Зап. в серпни, 1897, від Гані Рамач у Керестурі.

Паралелі: М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 100—101.

346. *Б.*

Дзé бі то нѣ бúла тáка велька піха,
 Кед уш стáра бáба пáньску хúстку піта !
 Гадвáбну на шійу, а пáньску на глáву :
 А то мнѣ мúші буц, гоч предáце крáву.

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

Паралелі: Порів. з попередньою і з цитованою там пісню у Врабля.

347. *Жінка збиткує мужа.*

Звóльа мі йѣ, звóльа, нѣт мі мúжа дóма,
 Навáрím цібéрей, то йѣ дúша мóйа !
 Нѣт лѣпше, нѣт мільше, йак младей нѣвѣсєце,
 Мúжа вíшльѣ óрац, сáма рóбі цó сєце.
 Муж прідзе з ораньа, казáла му скáкац,
 А вон нѣбожáтко нáздад ше йѣй плáкац :
 Жéно мóйа, жéно, нѣ роп ті мнѣ тóго,
 Вольѣла бíш мнѣ дац дáцо варенóго !
 Цó же ці, дьáбла дам, óздаль шібєньáка,
 Льéбо с ту палы́цу, цо йѣ под лавіцу !
 Йѣден гáрчок правні, дрúгím нýч нѣ вáрі :
 Крíш ті тéбе жéньскі, чом нýч нѣ поставíш ?
 Поставéла бím ці, кед бím мáла цóго,
 Нáй бі шí ше нáжар тóго варенóго.
 Альѣ нѣ поставím, бо йа нѣ мам цóго,
 Гоч ме бúдзєш бíці аш по мóйím хрíнце.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

348. *Жінка бє чоловіка. А.*

Ньє дальько под Коцуром,
 Стала ше мі зла новіна,
 Же жєна мўжа с пальїцу біла.
 Дзе го біла? Пот коміном.
 С чїм го біла? З мотовїдлом;
 Аньї му плакац ньє дала,
 До іншакєй школі вона го брала;
 На поладньє то маш знаці,
 Зготóвїц і на стол даңці!
 Шєдньї, жєно мóйа мїла,
 І на стóльє пўгар віна:
 Пїй, жєно мóйа, пїй віна,
 Абїш мі ўсєгда весєла біла.
 А по поладньу то маш дóбре знац,
 Зо стóла зóбрац, а мньє побóчкац.

Зап. в серпни, 1897, від Ганї Рамач у Керестурї.

Паралелї: J. Kollár, *Národné zpievanky*. I. Ст. 257. Ч. 29.

349. *Жінка бє чоловіка. Б.*

Ньє дальько Керестура,
 Стала ше мі зла новіна:
 Ей жєна мўжа барє побїла,
 Аньї вона йому плакац ньє дала!
 Дзе го біла? Под коміном.
 Ш чїм го біла? З мотовїдлом.
 Уж йа тебе вєжньєм до другєй школі,
 Кєд ньє бўдзєш рбóц по мóйєй вóльї.
 На фрїштїчок пальєнєчки
 Налїєш мі до шкльєнóчки.
 Пїй жєно, пїй жєно, ма мїла,
 Жєбі шї мі ўсєгда весєла бўла.
 На поладньє, то маш знац,
 Йєсц наварїц а на стол дац.
 А по поладньу і то мóжєш знац
 Зо стóла зóбрац, мньє побóчкац.
 А на вєчар на шпацїрку,
 Польєгáмє на посїлку:
 Шпї, жєно, шпї, жєно ма мїла,
 Кєд на рáно станьєш, бїш мє ньє біла.

Зап. в серпни, 1897, від Меланї Фївдрїк у Коцурї.

Паралелї: J. Kollár, *Národné zpievanky*. I. Ст. 257—258. Ч. 30.

350. *Лайка.*

Бóчкал ші мі лы́чко, по́кля ці ше сцѣло,
 Тѣраз мі бóчкай ріц і то йѣдно цѣло!
 Жѣно мо́йа, рíбо мо́йа, йа́ка ші мі сýха,
 Оздаль ші жíдла паву́ка, цо с клы́на віку́ка?
 Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

В. Лихий мужь.

351. *Жінкар.*

Мáл сом, мáл сом, розмáрньѣл сом,
 Лью́цкім жéном подава́л сом,
 Мѣдзі вербiнáмі, з лью́цкіма жéнамі премарньѣл сом.
 Вѣра то мнѣ чкóдзі тóта лью́цка крása,
 Бо йа сво́йо кóнны та і газдовáньѣ
 Пода́вал, розрў́цел, сѣбе нѣ подў́мал,
 Жѣбiм на старі днѣ ішче хльѣ́ба жобрал.
 Зап. в серпни, 1897, від Гані Рамач у Керестурі.
 Паралелі: Št. Mišik, Piesne zo Spiša. Ст. 53. Ч. 136.

352. *Залицяне жонатого. А.*

Окóло Івáнки вóда цѣче,
 Цо тѣбе, мой мiлi,
 Голубе мой шiвi,
 Жѣна рѣче?
 А цо бi мi рѣкла? Горчельовi!
 Пóшал сом йѣй жiткo,
 Йѣчмѣнок жельѣ́нi,
 До корѣ́нъа.

Зродзѣли ше тѣрки за горáми,
 Пóйдземе мi на нiх з легiнбáми.
 Хлáппi бўду лáмац,
 Мi бўдземе ца́гац
 С конарáми.
 Пшiчкi бўду брѣхап,
 Мi бўдземе сцѣкац
 С конарáми.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: Руські оселі в Баччi. Ст. 50 г. — J. Roger, Piesni ludu polskiego w Górnym Szląsku. Ст. 12. Ч. 22. — J. Kollár, Národní zpiewanky. I. Ст. 153—154. Ч. 77.

353. *В.*

Окóло Івáнки вóда цѣче:
 Цо же тѣбе, мiлi, жѣна рѣче?
 А цо бi мi рѣкла? Нѣ бойiм ше.
 Зродзѣлы ше тáрки за горáми,
 Пóйдземе мi на нiх з легiнбáми;

Вóньі б́уду т́аргац,
 Мі б́удземе л́амац
 С конар́амі.

Пóшол бі йа до вас ќажді в́ечар,
 Пред ваш́іма дзв́ермі в́елькі мóчар :
 Пóлож м́іла др́учкі,
 Пóйдзем помаль́учкі
 Ќажді в́ечар.

Пóшол бі йа до вас , кед бі йа сцел ,
 Пітал бі йа од вас , цó бі йа сцел ;
 Тóто дзв́іўче шв́арне,
 Цó ма óчка ч́арні,
 Тóто бі йа сцел.

Зап. в вересні, 1897, від Маріі Бесермені в Коцурі.

354. Недбаліі господар.

Йаворóвім л́ёше Й́ані дрéво кр́еше :
 Бóже мой й́едні, хтó мі й́сц пр́іньше ?
 Пр́іньше мі Ѓавьча на ў́ранім кон́ічку :
 Шч́есеце ці Бóже дай ! Стань гóре Й́анічку !
 Ставай, Й́ані, гóре, вóлкі ці на двóре,
 Вóлкі ці на двóре, фр́ішт́ічок на стóльфе.
 Дóму, ѓазло, дóму, дóму це жада́йу,
 Тво́йо ў́рані кóньі на й́ашльох гр́іма́йу.
 Най вóні гр́іма́йу, ша су науч́ені,
 Пóйду й́ўтро óрац, й́ак др́угі кар́мені.
 Бо др́угі кар́мені огл́адац ше б́уду,
 А мо́йо су ѓладні, пона́гльац ше б́уду.

Зап. в липні, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

355. Муж бо́іть ся ж́інкі.

Ешчі й́едну кватэ́рку пон́ійсм,	До ќарчмі уц́екал.
Пóйдзем дóму, бабóльку поб́ійсм.	А д́ябол ше за буджа́ком
А йа на н́у ќійом, грóзом,	До расп́уку шм́ейце :
Вона ше н́е б́ойі ;	А цó же то за госпóдар,
Ѓарчкі, м́іскі сом потр́епал,	Же вон так ѓадзв́іўе ?

Зап. в вересні, 1897, від Мелані Фіндрік у Коцурі.

Паралелі: М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 32.

356. Муж не вірить жінці до гробової дошки.

Ожёнѣд ше Бодай,
 Ёжал себе жёну хору,
 Цо з нбу ныч нѣ мѣгу.
 Бодайова жёна у посцёлѣ льѣжі,
 Бодай йѣй нѣ вері:
 Стань, жёно моѣа, сѣко льѣнѣва,
 Ша це ныч нѣ бѣлы!
 Бодайова жёна уж под грёду льѣжі,
 Бодай йѣй нѣ вері:
 Стань, жёно моѣа, сѣко льѣнѣва,
 Ша це ныч нѣ бѣлы!
 Бодайову жёну на темётоѹ нѣѣшу,
 Бодай йѣй нѣ вері:
 Стань, жёно моѣа, сѣко льѣнѣва,
 Ша це ныч нѣ бѣлы!
 Бодайову жёну уж до грѣба клáду,
 Бодай йѣй увѣрел,
 До жемі ше ўдѣрел:
 Стань, жёно, жёно ма мѣла!
 Ша це шѣцко бѣлы?

Зап. в вересни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

357. Льогіка пѣтницѣ.

Жёно моѣа млада, нѣ гнѣвай ше на мнѣ,
 Ша сом ці нѣ попіл твоѣо газдованѣ,
 Льѣм сом тѣто попіл, цѣ ми мой ѣец дал,
 Цѣ ми мой ѣец дал, цѣ ми нагаздовал.
 Тѣбе твоѣ ѣец дал краѹу та і цѣльѣ:
 Кѣт ше му нѣ пачі, най го себе бѣре.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

358. Недогода її.

Ёжал ші себе мѣлу	Періну платала,
С подрану періну:	Рано ше гнѣвала,
Цалу ноц нѣ спала,	Же ше нѣ виспала.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

359. Наворожили.

Зламала ше кѣрман дѣска,
 Нѣ пойдѣем ѣа ѣрац нѣѣшка;

Ань нѣшка, ані йўтре,
 Бо йа зомрем на поўтре.
 Нѣ ор, нѣ шей, нѣ будзеш мац,
 Прїдзе жїма, будзеш жобрац.
 Нѣ орац сом, нѣ шейал сом,
 Прїшла жїма, жобрал сом.

Зап. в серпни, 1897, від Юлі Левенської в Коцурі.

360. Дїбрали ся.

На кóнцу бівáме,
 Пре цо нѣч нѣ мáме;
 Шіцко нам покрадлї,
 Цосме нѣч нѣ мáлї.
 Жéно мóйа, жéно,
 Тї мї господарш!
 Йéден гáрчок прáзнї,
 Дрúгїм нѣч нѣ вáрш.
 Тї, гáздо мoй, гáздо,
 Цо шї нагáздóвал?
 Цо шї нагáздóвал?
 Йа то наварéла!

Зап. в серпни, 1897, від Марїї Стрїбер у Коцурі.

Рядки 5—8 пор. н. (73) рядок 11.

Х. Місцеві пісні.

361. Пісня про мене.

Тот пан в Гальціїї, вон ноўті спісуїце,
Доґ ноўті, та ноўті, а вец приповёткі;
Кед му ньешка приповёда, а вон ше йей піта:
Чи ві вельо знаце, чи ві вельо знаце?
Льем себе думайце, цо пайвече знаце.
Йула Байберова вона льем сто знала,
Вона льем сто знала, уписац му дала.
Йула Байберова ішче надумала,
Да штірі льёбо пейц уписац му дала.
Нына Йанканына вона так думала,
Же вона будзе знац го льем і за мёшац,
А вона так знала: Йёдно до поладня!
А вецка гварёла: Паньце, йа ньце годна.
А Андя Ількова, вона так ше стройі,
Же вона навові ноўті погуторі.
Йай паньце, йай паньце, цо же ві думайце,
Же ві тельо вельо ноўті спісуїце?
Чи ж нас шміх робіце, чи ві нас хвалыце,
Жёсце тельо вельо ноўті напісали?

Зап. в листи, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: Руські оселі в Бачці. Ст. 45.

362. Про пароха.

Тот наш парох старі,
Вон बारे справедльві,
Вон запобчал льудзом,

Йак бі швёта оптрімовац.
Настал аўгуст, кет тлачітба,
Прішло швёто Преображенійце,

Гварі Л...ш машиністом : Іду до церкві льўдзе обльчэні,
 Йўтро мойо вїтлачїце ! Керестўрскї па́рох ідзе до́му
 Преображенїе слаўне швѣто, Од машинї е польа

Шїцко от пра́ху окурэні.
 Льўдзе ше з ньо́го нашшевайў :
 Пб́дзме і мї до польа да́цо рб́цц,
 Кед наш па́рох благорб́днї
 Мб́же і шме на машинї жїто тл́ачїц.

П а р а л е л і : Руські оселї в Бачцї. Ст. 47—48.

363. Про капеляна.

Даїўче, дзїўче, цо ту рб́цш ? Бо йа йо́го фрайїрѣчка ;
 Кб́ло ф́арї ше прехб́дзш ? Бо йа йо́го фрайїрѣчка,
 Хб́дзш, че́кам капляне́чка, Цо вон бб́чка мойо ль́чка.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар в Керестурї.

П а р а л е л і : Руські оселї в Бачцї. Ст. 48.

364. Про доктора.

Керестўрскї пан дохтор дб́бри члб́век, дб́бре льўдзї порадзї,
 Кед го нѣ волаїў гу хорб́му; та ше з льўдзшї повадзї :
 Й́акї вї сце, льўдзе, вї їнше нѣ зна́це,
 Кед вам да́хто хб́рї, до Куцўрї беѓа́це.
 А льўдзе ше вїгварй́айў, хтб́рї й́ак найльб́шшї знаїў.
 Й́еднї отповедза; Мї, пан дб́хтор, мї нв́їдзе нѣ бўлі.
 Друтї отповедза : Пан дб́хтор, вї ше нѣ гнїваї́аце,
 Бо вї от хорб́го за свб́йо ль́кї вѣльб́о зактева́це.

Зап. в серпни, 1897, від Ганї Рамач у Керестурї.

П а р а л е л і : Руські оселї в Бачцї. Ст. 47.

365. Про нотаря.

Керестўрскї пан нотаруш добре шор провадзї,
 Кед гу ньому пб́йдзе нѣ поучэні члб́век,
 Вон го дб́бре порадзї.
 За тб́ту ствар льўдзе бї го барз льубѣлі,
 Альѣ правї ва́роскї дом, та го льўдзе омержѣлі,
 Бо дв́анац форїнтї на хїжу, на ф́ерталь жемї,
 Вѣцей пла́ццї наруцѣлі.
 Наш нотаруш керестўрскї слаўнї,
 Познаїў го і у Кулі цо найвѣкшї проўкаторе.

Зап. в серпни, 1897, від Ганї Рамач у Керестурї.

П а р а л е л і : Руські оселї в Бачцї. Ст. 46—47.

366. *Про учителя Врабля.*

Дзіўче, даіўче, біле дзіўче!
 Чі ті будзеш ендзельірче?
 Ендзельіра льюбіц будзем,
 А ўрабльова жéна будзем.
 Ўрабльові ше нье допада,

Бо Паўля йе ішче млада:
 Йёму бі ше допáдала,
 Кёд бі білі ¹⁾ óчка мала,
 Альё ше му нье допада
 Бо Паўля чáрни óчка ма!

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

367. *Про учителя Каменцу.*

Керестурскі пан учітель, вола ше Камéнца,
 То учітель дóбрі, мéдзэ льюдзмі чéсні,
 Дóбре ўчі дзéці тóті, цо найвéкші.
 Нье бійе, нье гáньбі, льюм йіх научу́йе,
 Хтóре раз нье пóйдзе, дóраз го штрофу́йе.
 Пан Камéнца то учітель слаўні:
 Кёд бі ше сцел жéньц, мал бі рускі дзіўкі штíри-пейц богáті.
 Учітель Камéнца! Ві то барс схэбéлі,
 Же сце Джуджарóву дзіўку ўжац нье сцéлі.
 А óпец бі йей дал дóраз фэртáль жéмі.
 Мóгли пан Камéнца ўжац і во салáшу,
 Дудашóву дзіўку, то ішче богáтшу:
 Пан Камéнца сцéлі вібрац ішче крáшшу.
 Пан Камéнца! Учітэлю дóбрі! Да нье ві сам сцéлі,
 Та бі гармоні́ю нье препровадзéлі.
 Наш пан дзі́як нóві ўчел хлóбі та і жéні,
 Пан Камéнца ше подньалі под'учóвац дзéці.
 Вічítáлі себе осéмнац дзіўчáта,
 Одзвельфэлі сéбе двáпац і двох хлáпцох,
 Барс попрібэрáлі гáрмоні́ю з глáсом.
 Кёд ўладіка прішол, барс ше му лубéло,
 Же у Керестуре тáкі глупі льюдзе,
 Тэраз научéлі, гáрмоні́я будзе.

П а р а л е л і: Руські оселі в Бачці. Ст. 45—46.

368. *Про учителя Каменцу.*

А Камéнца похоцкўйе, Тот Камéнца бі льюм крáсну,
 Джуджарóву вон сніту́йе: А Лыкар ²⁾ бі льюм богáту.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

¹⁾ Сині. ²⁾ Також учітель у Керестурі.

369. *Про учителя К.*

Конóне, конóне, зелéне конóне !
 Бёр' то на́ші дзвэ́рі ныхто ньэ заклóне.
 Аньі ньэ заклóне, а́ньі ньэ завóла,
 Аньі ше ньэ пі́та, чі йэ Йу́лка до́ма.
 До́ма сом, до́ма сом, до́ма ме ньэ да́йце,
 Льэ́м ті на́ші дзвэ́рі сцї́ха отвіра́йце.
 Сцї́ха сом отвэ́рал, сцї́ха сом завэ́рал,
 Прі мо́йей мільфі́кей зба́дац ме мушелі.
 Шандо́ра *) магі́стра прі Йулі́шкі білі !
 Ньэ за́ то го білі, пре ко́ньі, пре во́лі,
 Льэ́м го за́ то білі, з Йу́лку на посцэ́лы...

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Парадзлі: Руські оселі в Бачці. Ст. 48. — М. Врабель, Рус. Соловей.
 Ст. 109.

370. *Про бійку учителів.*

Цо ше ста́ло ў Кересту́ре по́ве ?
 Бо ше побілі магі́стро́ве.
 До ка́рчмі, до Вілчі́на, там ше поско́дзэлі,
 Прі сто́льэ шедзэ́лі, а так ше вадзэ́лі :
 Учі́тель пан Ў ль та і К к Ша́ндор
 Так ше повадзэ́лі, цо ше аж побілі.
 Ўжал пан Ў ль по́гар, рў́цел К ко́ві прóсто аж до гла́ві,
 По́ ным креў чурэ́ла, аш по його́ тва́рі.
 Зна́йу, льу́дзі, зна́йу, же ше учі́тельі білі,
 То по́весц ньэ зна́йу, же чі ше судзэ́лі;
 Чі ше да́йак до́бре са́мі намі́рэлі.
 По́шо́л наш пан Ў ль сам до Вараді́на,
 А К к Ша́ндора охабэ́ла же́на ;
 Пойэ́днал кочі́ша, так за же́ну бе́жал :
 Ке́д бі́м йу здогóньэ́л, та бі́м йу зарэ́вал.
 Парадзлі: Руські оселі в Бачці. Ст. 46.

371. *Про дяка.*

А тот Ша́йтош скóркар дзійа́цтво ньэ до́стал,
 Да́вал олдма́ші, же зна шпі́вац кра́шші,
 Ша́йтош заго́йфні, льу́бі льу́цкі же́ні ;
 Сво́йу ба́бу жэ́ржі, же му йак пэс шме́рдзі.

*) Олександра.

Тота його баба шмердзі му йак жаба,
 Вера вон йу нѣ сце, та хѳдзі, дзе сам сце.
 А от Корітаркі забрал Шайтош банкі,
 Вішколовал дзѳці, за то бабу мѳрзі.
 Гайде, Шайтош, гайде, знаш ті, йак ше райбе,
 Кѳт ці баба шмердзі, райбай сам на дзѳці.
 Нѣ дзба Шайтош, нѣ дзба, гѳч бѳдзе ўше райбац,
 Ўжал богату бабу, нѣ бѳдзе ше старац.

П а р а л е л і : Руські оселі в Бачці. Ст. 47.

372. Про віта.

Біроў ¹⁾ баці ²⁾ , Міша ³⁾ баці,	А Чугаркі ко́жух кўпі.
Кѳра шѳ вам жѳна пачі?	А Чугарка йак от го́йда,
Чи то Кáта Кашайѳва,	Спадла с пѳца на бѳрѳва;
Чи то Мáрча Чугарѳва?	А з бѳрѳва на Петрáнѳа,
Свѳйѳй жѳні хрѳбет лўпі,	Шпѳва сѳбе: Йа, ла-ла-ла!

Зап. в листи, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

373. Роздор з вітом.

Біроў гáзда, Тру́фан ба́ці!	Та ше на нѳх с пѳсцу грѳжел:
Хтѳрі ше вам йáраш пачі?	Езѳр стрѳбла пла́ціц бѳдзем,
Чи тот вѳлькі, чи тот ма́лі,	Ешчі йá ваш бѳроў бѳдзем.
Чи на Вѳльку ноц по гла́ві?	На грѳці дзѳнь Вѳлькей нѳці,
Біроў пѳшол, же да гла́шці,	Вѳпа́глы го вѳнка хлѳнци;
Же ше бѳду лѳдзе пла́шці:	Вѳпа́глы го на улы́цу:
Хто на йáрашу пасц бѳдзе,	Прѳдай пѳчац і палѳцу!
Пейц форѳнті пла́ціц бѳдзе.
А рѳгрўті ше нѣ ба́лы,	Кѳд мѳ дѳбре запла́ціце,
Пѳшлы та вѳлі вѳгвáлы;	Та заш ві бѳроў будзѳце.
Нагна́лы му аж до двѳра,	Прѳведзѳме катонáцох,
То йѳму бѳла невѳлья.	Нау́чѳме тѳх Руснацох!
Йак ше ѳд нѳх отшлѳбѳдзел,	

Зап. в вересни, 1897, від Маріі Шанти в Коцурі.

374. Вітѳ сѳн.

Мѳклошѳўскі ⁴⁾ бѳроў — дзѳўкі так шпѳва́йу —
 Іцѳе, бѳроў, дѳму, дѳму вас вола́йу,
 Во вашѳго сѳна с кáршмі відрѳля́йу.

¹⁾ Віт. ²⁾ Слово „бачі“ значѳть на Угорщѳні те, що у нас „панашко“. ³⁾ Михайло. ⁴⁾ Миклошевцѳ — село у Сримській стол.

С каршми відрілялі, добре набухали.
 Йак го набухали, на трошак му далі,
 Жéбі себе кúпел лыкі з апатéкі,
 Та най себе масці главу ко́ло кра́йу,
 Главу ко́ло кра́йу, од велькóго жальу.
 Вуковáрскі ¹⁾ біроў, вон йім так осудзел:
 Іцце до Зомбóра ²⁾, та най вам там сýдза!
 Пóшли до Зомбóра, жéбі йім судзéлі;
 Панóве ше зішли так йім осудзéлі:
 Най пейдэ́шет пла́ца і най бі шедзéлі.
 Хлáпці так гутóрйа: Гоч сме го бухали,
 Гоч сме го бухали, на трошак му далі,
 Жéбі себе кúпел лыкі з апатéкі
 Жéбі нас нý прéдал аж до Америкі.

Зап. в серпни, 1897, від Гані Рамач у Керестурі.

375. Про Бугерів ³⁾.

А тот Зóра льéніві,
 Пра́вел вáльки Томашóвей дольніні.
 А йак б́улі тоті вáльки готóві,
 Та йім б́уці згажéлі.
 Придáлі йіх аж до Кúлы до сýду,
 Же вóні му́ровац цéркву б́уду:
 А у Кúльé таке пра́во дóстали,
 Жéбі вóнны свóйі вáльки чувáлі.
 А йак б́ула тóта цéркава готóва,
 Заволáлі себе до нýей белóва:
 Бéлоў б́удзе, бéлоў б́удзе пот стол льéгац,
 А Фіцéрі б́удзе льýдзох зводзóвац.
 Хто сце стáнуц за Бугéра,
 Най ше йáві до Фіцéра.
 Уреш пáльец тот кра́йні,
 Запíше це тот Фіцéрі гeрбáві.
 Тот Медьéші капóнік, Вáсиль Бáйбер цeркóўнік,
 Вáсиль Мійоў ўладіка, а капéльян сýшет Пештíка.
 А тот Чáкон двóнар б́удзе,
 На гачніку двóніц б́удзе.
 А Гóловіч мудерец, мудерец,
 Вон найвéкші мéджи нýма ма́гарец.

¹⁾ Вуковар — місточко тамже. ²⁾ Зомбор — столиця Бачки.

³⁾ Про Бугерів — диви мою статю „Руські оселі в Бачці“.

Вон ше жéні увéрел, увéрел,
 Сво́йо кни́шкі Дудашóві удзéльел.
 Ды́до Мíнар Бугéр б́удзе,
 Гоч мíнарство ньáгац б́удзе.
 Тóта ба́ба Пештíкóва, Пештíкóва,
 Кéд ньé пóйдзе гу Бугéром, та йé хóра.
 Кéт ше пóйдзе гу Бугéром помóдлыц,
 Дóраз мóже до Лалítьу пéшо хóдзц.
 А тот Пётро магістроў, магістроў,
 Вон льём та́кі мéджі ньíма йак дíсноў.

Зап. в ліпні, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: Руські оселі в Бачці. Ст. 58.

376. *Вибори у Вербасі* ¹⁾.

У Вербáше на улыці,
 Стóйя кра́шньé катона́ці:
 Йéдні стóйя, дрúгí гра́йу,
 Трéці Пу́льского стаўйáйу:
 Ельйфен а Пу́льскі Агош ²⁾!

У Вербáше на улыці,
 Стóйі Гáджі ³⁾ на стóльці;
 А льúдзе ше прішравéлі,
 Стóльцу з ньím вiўрацéлі,
 А Пу́льского вiславéлі:
 Ельйфен а Пу́льскі Агош!

Стóйі Гáджі смúтні, ньéвесéлі,

Зап. в серпні, 1897, від Гані Рамач в Керестурі.

Паралелі: Руські оселі в Бачці. Ст. 41—42 б.

Же стóльцу под ньím вiўрацéлі.
 Шéдла Гáджі свóго кóньа,
 Пóйдзе дóраз до Зомбóра,
 Стóйі Гáджі у Зомбóре:
 Цóже б́удзе тéраз зó мньé?
 Вéльо éарі потрошéлі,
 А Гáджíя вiдрiльéлі.
 Вéрбасці ше прістро́йфiлі,
 Та Пульского поставéлі:
 Пу́льскі стóйі на правіці,
 Ньé брiга му за худóбу,
 Цо йiм б́удзе на надньiці.

377. *Про Пульського.*

Пу́льскі, Пу́льскі шéдлай кóньа,
 Пóйдземе мi до табóра;
 До табóра до тако́го,
 Цо ма кóньа шéдлабóго.
 Йак вóньі ше позберáльі,
 На коньiчкi пошедáльі;

На коньiчкi пошедáльі,
 Та до глéйтi поставáльі:
 Льúдзе, льúдзе, дóбре б́удзе,
 Бо уш чáрдаш éшкут б́удзе.
 У Вербáше прi двох цéрквох,
 Б́удзе давац йéсц, пiц нáдоцц.

¹⁾ Вербас — село недалеко Керестура. ²⁾ Пульський — посол на сойм, син овiзiтного ученого мадярського, Кошутого товариша. ³⁾ Гаджі — богатий Грек контркандидат Пульського. Наведений тут факт — правдивий, як ввагалi усi факти, спiванi в сьому роздiлi пiсень.

Пісце пісемо аж до Пешту,
 Же Войніча ¹⁾ льўдзе нѣ сцу;
 Пісце пісемо і до цара,
 Же льўдзе нѣ сцу Кармана ²⁾.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесерменї у Коцурї.

Паралелї: Руські оселї в Бачці. Ст. 42, в.

378. Про Войніча.

Ой Русіно, Русіно, нѣ таргай ше на двойно,
 Бо нам ўйїдно трѣба стац, на Войніча воўтирац.
 Тота мала громада, тота мала громада,
 Та цо воџа звїтѣажї, же Войніча нѣ жада?
 І Швабі нас вїшмѣйу, льѣм док за нас учўйу,
 Же йїдїство нѣ маме, альѣ себе Шаўла-Паўла гльѣдаме.
 Думаце, же пан оцѣц йак ваш пастїр і оцѣц?
 Своїо дзѣпї спревѣдзї і на крїву, подлу драгу увѣдзе!
 За то гайде до громаді, крашнѣ, мїрно і през звадї,
 Трїсто гарла най крїча: Жїўйо, па жїўйо! на Войніча.

Зап. в серпни, 1897, від Ганї Рамач у Керестурї.

Паралелї: Руські оселї в Бачці. Ст. 41, а.

379. Посол Лелбах.

Тота мала громада,	Поспревѣдзїц ше нѣ дайце!
Да льѣвіца преўлада,	Бо уж на-псѣх кѣлкі маце,
Та Лелбаха вїбралї.	А на прѣво прїставаце:
Лелбах нѣ сцѣл гу правїці,	Кѣд будзѣце рок або два па
Льѣм прїставал гу льѣвіці,	[прѣво,
Бо санѣвал худѣшчїну,	Бўдзѣце мац самї кѣлкі на шїї
Кѣт прїшла з наднїці.	поўйазано.
Вї, худѣбо, нѣ прїстањѣце,	

Зап. в серпни, 1897, від Ганї Рамач у Керестурї.

Паралелї: Руські оселї в Бачці. Ст. 42, г.

380. Богачї жадають роздїлу толоки.

Старї Палко і Гаргаїї,	Пошли вони до вармѣды:
Вѣнї йараш помералї.	Панѣ, панѣ, цо чекѣце,
А тот Пулькаш старї, шївї,	Же нам йараш нѣ мерѣце?
З йарашом ше чѣм нѣ змїрї?	А тот йїх пан бїстатўйѣ,
Планьчак Фѣрко, сўшѣд бѣчнї,	Езѣр стрїбла вїпїтўйѣ.
До Зѣмбѣра ў йїдно пошли.	Прїшли вѣнї до Зѣмбѣра,

¹⁾ Войніч — Серб, контркандидат Пульського. ²⁾ Карман — Жид, також кандидат на посла.

Пóшли прóсто до бiрoвa:
 Бiрoў гáада, дóбре бóдзe,
 Бóдзe йáраш пoмeрáлi!
 Езeр стрiблa зактeвáлi.
 Бiрoў нá то oтпoвeдa:
 Бóл ту ўчeрa солгáбiрoў,
 Пiтaл шe, дзe жe йe бiрoў?
 Пóслaл пó мнeьe кiшбiрoвa:

Бóдзe йáраш нaш óздaль Бoг дa.
 Тo гáздoвe нóжду мáлi,
 Йáгбi йáраш пo нaйскóрeй пoмe-
 [рáлi.

Уж прiвeдлi eнджeльiрa,
 Дa вoн йiм жeм пoклaciрa:
 Тa нaй тeрac худoпшчiнa вoз нac
 [шнiвa!

Зап. в серпни, 1897, від Гані Рамач у Керестурі.

П а р а л е л і: Руські оселі в Бачці. Ст. 24—25. в. — Там подані також по-
 нясення про поділ толоки

381. Бiднi пo рoздiлi тoлoкi.

Вi, худóбнi жeнi, чóм eцe тaк плaкáлi,
 Кeд нaм eнджeльiрe йáраш пoмeрáлi?
 Вi, худóбнi жeнi, вi мiрнi бyдзeцe,
 Гóскi нa нaш йáраш гóньцi нeьe бyдзeцe.
 Худóбнi мaцeрi гóркo зaплaкáлi:
 Штiрi лeьбo пeйц худóбнi мaцeрi дзiўкi oддaвáмe,
 Дзe жe мi вeжнeьe мe пiрiя дo нeрiнi?
 Уcиe свóйeй дзiўкi плeьвi дo пeрiнe,
 Шa вóнa шe вiшнi, кeт прiдзe з нaднiцi.
 Худóбнi мaцeрi цo рóбiц бyдзeмe?
 Óздaль зo свóйiмa худoбнiмa дзeцi oд глáду пoмрeмe?
 Нeьe дáйу нaм пúшцiц крáву дo йáрaшy,
 Нeм cáбaт *) нaм пúшцiц, дa нaм гóскi нáшy.
 Гóскi зaлoгóйy худóбнiм мaцeрoм!
 Кeт худóбнa мaц гóскi нeьe oтплáцi,
 Прiдзe йeй eгэквeнт, стáнeьe йeй гy дзвeрoм.

Зап. в серпни, 1897, від Гані Рамач у Керестурі.

П а р а л е л і: Руські оселі в Бачці. Ст. 24. б.

382. Бiднi пpобyють здepжaти пoдiл тoлoкi.

А кeд y Кyцýрe йáраш пoмeрáлi,
 Смúтнo йiх дзiўчáткa дóрaз зaшнeвáлi:
 Кeд y Кeрeстýрe йáраш пoмeрáйy,
 Дóрac кóннi, крáвi, лeьдзe пoпpeдáйy.
 Нeьe пpáўмe мi, лeьдзe, нeьe пpáўмe салáшi,
 Бo нac кáждa хмáрa ўжe дóмy oтплáшi.

*) Не вільно.

Цо йа мучнѣ о́рал і наскла́дал,
 скóшел і загра́бал,
 А Глі́йа *) прі́шол та воз ві́тром за́брал.
 Дзе же ві, ре́груті, ші́цкі ше збіра́йце,
 Та ві нам тіх па́вох гётка отпора́йце.
 Набе́рце, ре́груті, цеглі до рука́вох,
 Бі́йце енджельі́рох, бі́йце по́верх гла́вох.
 Уш пред на́шу кра́ву бу́ду пра́зні йа́шльа,
 Ньѣ пре́даш ті, же́но, ны́гда ве́цей ма́сла.
 Ві́жень шті́рі шві́ньі до пу́стей дольі́ні,
 Ньѣ на́йѣш ше, же́но, зоз дзе́цмі сла́ньні.
 Крі́ча же́ні, крі́ча, барс су погныва́ні,
 Же чом енджельі́ре йа́раш помера́лі.

Зап. в серпни, 1897, від Гані Рамач у Керестурі.

Паралелі: Руські оселі в Бачці. Ст. 23—24. а.

383. Велика вода.

Ё́чера на пола́днѣ йе́ден чо́ловек гва́рел,
 Же ше уж Керэ́стур на во́йско препра́вел.
 Керэ́стур на во́йско, Ла́літь ¹⁾ на бо́йні,
 Бо на нас пу́шча́йу во́ду с ка́ждей стра́ні,
 Ідзе з Фі́льпі́ова ²⁾ і зоз Вепрова́чу ³⁾,
 Та ше ші́цка зо́пре на но́вім сала́шу ⁴⁾.
 На но́вім сала́шу ішпан похо́цкыйѣ,
 Та сво́ім бі́решом вон ѣ́ше росказу́йѣ.
 А тот но́ві ішпан з бі́решмі ше ва́дзі,
 З бі́решмі ше ва́дзі, надны́чаро́х пла́ці:
 Че́кай ті, ішпа́ньѣ, йа́гже ці віпа́днѣ,
 Ве́чар те́бе прі́дзе, ньѣ прей́дзе пола́днѣ.

Зап. в серпни, 1897, від Гані Рамач у Керестурі.

384. Пуста земля.

Піўніча́ньѣ ¹⁾ цо робі́це, гей, гей, гей!
 Цо ші йа́раш ньѣ ме́ріце, штунадрі́йа штунадра ²⁾.

*) День св. Іллі.

¹⁾ Сусідне село — словацька оселя. ²⁾ і ³⁾ Сусідні села. ⁴⁾ В Керестурі єють риж, що росте, як звісно, у воді. Властители рижових піль пускають на них воду з каналу, який іде попри Керестур. Коли воду пустить ся невправно, вона розливаєть ся й на иньші ґрунти, що тут мало теж місце.

¹⁾ Сусідне село Піўніца. ²⁾ По кождім першім стиху повторюєть ся: Гей, гей, гей; по кождім другім: Штунадрі́йа, штунадра.

Мал йа там кус жемічки,
 Пóшал сом йа божалічкі.
 Божалічка мі нъє зішла,
 Мóйа мїла за му прїшла.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Прїшла вóна до конїці,
 Мѣджі конї штїрі ўранї..

.

385. На рижовому полі.

То пештанскі панóве
 Прїшлї вóнї на рїшкáшу гайóве.
 А йак вóнї посходзѣлї,
 Крайнім йáркoм шпaцїрáлї.
 Крайнім йáркoм шпaцїрáлї,
 Та рїшкáшу олатрáлї.
 Тот пештанскї пѣршї пан,
 Гульашóвї поздрáўкал;
 А Гульаш ше зрадóвал,
 Та му крáшнъє двекóвал.
 Дрúгїм йáркoм шпaцїрáлї,
 Та Йоўшкóву рефeмѣнту керóвáлї.
 А Йоўшка ше погнѣвал,

На Гульáша откáзал:
 А вї, Гульаш, думáце,
 Же найкрáшї дзїўкї мáце.
 Та ше вос павáмї
 Пештанскїма ровгварїáце?
 А тóто два гловїці,
 Цо вóнї вїдумáлї?
 Бо вóнї ше с хáртом
 Обегóвац сцѣлї.
 Шѣдлї воз ным под мóстом,
 Патрѣлї му, чї ма дзїру пот
 хвóстом.

Зап. в вересни, 1897, від Марїї Бесерменї в Коцурї.

386. Про селянина Горняка.

Горнякóва шóна на швабїцу здáба,
 А то шїцко за то, же з нъей стрѣха пада.
 Горнякóвї крómплї под двóма волнáмї,
 А тó шїцко за то, же су нъє копáнї.
 Горнякóвї крómплї ўже му погнїлї.
 А то шїцко за то, же гáзда льєнївї.
 Тот Горнякóў Мóчкoш*), а то велькї ньáлкoш!
 Чѣкай, Мóчкoш, чѣкай, шак тї ше поправїш,
 Док тї ше напáшеш теметóўскей трáвї.
 Теметóўска трáва то барс хасновїта,
 Кѣт ше з нъей напáше, та бїга йак вїтор.

Зап. в червни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

387. Про Горчіка.

А тот Гóрчїк гúсак,
 Бул бї з ньóго мѣсар;

Пóшол за теметóў,
 Та гúскї порѣзал,

*) Назва коня. Тут згадуєть ся про те, що Горняк пас коня потайно на цвинтари. Про сего Горняка, що був знаменитим оповідачем, диви Рус. Соловей, Ст. 101.

І сам ше дорéзал :
 Док на Білу дóбex,
 Па і гáчі з'óблeцьк.

Зап. в червни 1897, від Марії Мункачі в Керестурі.

388. Вкрадений ячмінь.

Бéгал Лы́кар до сусéда,	Обідвох йіх зру́ціц трéба.
Кéдьо то ватóва трéба :	Обідвох йіх зру́ціц трéба,
Прівеш ті му гоч пол вáта,	Бо за йáрец пла́ціц трéба.
Бúдæ то тво́йа заплáта.	А тот Гі́ка і Грайцар
Мі́клошеўскі біроў бáчі	Ньe дóбре ше порадзéлы;
Зос Соті́на ¹⁾ дрéво ўлáчі :	Йáк ше з йáрцом намі́рeлы,
Пóме, сúшeд, на ватóво,	Бúло йáрцу два мéшкі,
Бúдæ то ноўтарушóво.	Прeдáлы го до Бéшкі,
Цо то, льудзі, за нóве ?	Бúло йáрцу трі́цец кі́лы,
Зішлы ше трóме гáздóве :	Обідвóме зá ньo пі́лы.
Кішбíрoва і бíрoва	

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

389. Богатирі.

А тот Ма́хмер Ма́йні ²⁾ спрáвел сáлаш слáўні,
 Бірман ³⁾ ше го пóбал, тá го завóлац дáл :
 Гібай, Махмер, гібай, та ше порадзі́ме,
 Тá ше порадзі́ме. йáк йіх вiплаці́ме.
 Бірман бúдæ пла́ціц по штíрі сексeрі,
 Бі ше Керестúре так ньe ньaлкошeлы.
 А тот Колошнвáйні за двіўчáтні хóдзі,
 За двіўчáтні хóдзі, так йім роскaзúйe :
 Мі́жо Колошнвáйноў, вoй мáлі ешпáцок,
 Хóдзі за двіўчáтні, йáк мáлі гусáрчoк.
 А Пётро Каньúхоў лъeм ше омíхúйe :
 Шивáйце, двіўчáтa, най ше пан радúйe.
 А тот Бірман мáлі вiцал ше по сáрі,
 Же йóго рiшкáші парлáгом остáлы.
 А тот Колошнвáйні вон ше ў тiм цeше,
 Же йóго рiшкáша ⁴⁾ от шiцкiх найкрáша.
 Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

390. Убийство.

А тот Грiцко вeлькi збóйньiк з Гáйдóшом,
 Бо вон пóклал сeрeжáньoх ⁵⁾ iз нóжом.

¹⁾ Село у Сримській стол. ²⁾ і ³⁾ Нiмци — богачi. ⁴⁾ Риж. ⁵⁾ Полицянтiв.

Цо ше стало у Куцуре нове,
 Же поклалі серженьох троме.
 Фейса скрічал : Йай, Бóже мой, мнѣ гу́йа !
 Копчанскі му фелельуйѣ : Ту і йа !
 Кѣт Копчанскóго дóму вѣдлі,
 На кóжду лавóчку воз ным шѣдлі ;
 Пошеда́йце, мо́йо бра́ца, гу мнѣ,
 Ша наш Фейса у Гайдóша ўмре.
 Андрий Тімкоў так вон себе хва́льі :
 Хто нѣ сце жи́ц, та най сержанні.
 Кѣд йѣденаста годвіна ви́бѣла,
 Тѣді б́уло Копчанскóму гу́йа !

Зап. в листи, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

391. Бійка з жандармами.

Пóме, бра́ца, пóме пи́ц,
 Пóме мі ше порáдзи́ц ;
 Порáдзше ше с качма́ром,
 Нѣ да́йме ше жандаром ;
 Бо жандаре барз б́иу,
 З ланцушка́ми сциска́йу,
 Аж нам нóхці спада́йу.
 Попійѣме пол гáлві,
 Да́ме мі йім по глáві ;
 Попійѣме і пó два,
 Поламе́ме йім рѣбра ;
 Попійѣме і пó трі,

Поламе́ме йім кóсці ;
 Попійѣме по штíрі,
 Вітарга́ме йім жи́лі.
 А Горнба́ка ўлапéлі,
 До гарешту руцéлі :
 Гóрнбак у уйáшу,
 Олéкса у бунді ;
 Ешчі вóнні ўйѣдно
 Ў гарешту нѣ б́улы.
 А Дудóга побі́лы,
 Аж му кóсці погни́лы.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Весермені в Коцурі.

392. Убийство парубка.

У Кандрáча на бáлу,
 Стáла, гон-цун, на глáву.
 Гібай, гон-цун, барє краси́,
 Гібай з на́мі до карчмі.
 Нѣ бой ті ше напítку,
 Лѣм ше гóтуй на бítку ;
 Попійѣме по гáлві,
 Будзéме го по глáві.
 А мі штíрме легíнѣ,
 Мі, гон-цун, го побійме.

Так вóнні ше згварйáлы,
 Прі Кандрачóвей слáмі.
 А Кандрáчка слухáла,
 Та йіх з Бóгом барз лáла *) :
 Йай Бóже мой йѣдні,
 Уж мі жéца забі́лы !
 А Мáрча то уч́ула,
 Та йѣй кúдзель спадн́ула :
 Йой, Бóже мой йѣдні,
 Уш фрайѣра забі́лы !

Зап. в вересни, 1897, від Марії Шанти у Коцурі.

*) Кляла в Бога, як се робить Мадари і Серби.

393. Покритка. А.

Кед йа ўмрем, кра́шньє ме хо-
 [ва́йце,
 Шейсц лєгіньям ві мньє віньсєц
 [да́йце.
 Наўйашце йім на рúчкі пантльічкі,
 На мой грóббiк насáцце ружічкі.
 Так йіх сáцце, жéбі ше прійáлы,
 Жéбі за мну дзвіўкі банувáлы.
 Ей так йу сáцце, жéбі ше прійáла,
 Жéбі за мну мiла банувáла.
 Ей, а там дáльшэй хiжа вiбiльсэна,
 У тей хiжi пóсцель і корúна;

Зап. в серпни, 1897, від Мелаві Фіндрік у Коцурі.

На пoсцэ́лы бapнiста пьэвэста,
 Пpи пoсцэ́лы дзэцкo i кoлы́ска.
 Тo кoлы́ска в йадлoвoгo дрэ́ва,
 Тoгo дзэцкo oца-мáцєр ньэ́ма.
 Ей ма вoнo, ма, oца-мáцєр ўлáснi,
 Нoшi вáркoч нýжєй дoлу пáсi.
 Ей, йак йа ньэ знам пpежалoшньэ
 [плáкaц,
 Кед йа мýшiм пo тiм блáцє
 [шл'я́нкaц!
 Пo тiм блáцє, пo гpýньэ дoльнньэ,
 Мáлo ў мньэ шэ́рцo ньэ загiньэ.

394. Покритка. Б.

У Куцúре хiжа вiбiльсэна,
 У тей хiжi пóсцель вiсцельсэна;
 На пoсцэ́лы бapнiста дзiвoчка,
 Пpи пoсцэ́лы дзэцкo i кoлы́ска.
 Тo кoлы́ска в йадлoвoгo дрэ́ва,
 Тoгo дзэцкo вoнo oца ньэ́ма.
 Ма вoнo, ма свoйю мáцєр ўлáснy,
 Нoшi вáркoч нýжєй свoгo пáсy.
 А чoм сцэ йей вáркoч ньэ рoс-
 [шл'э́тлi?
 А чoм сцэ йей кoнiзy ньэ спpавэ́лi?
 Бo тo дзiўкa чэ́сна пьэпoштэ́на,
 Гáньба бóдзэ, жэ йэ тэ́раз жэ́на.
 Кэт сом iшoл с Ку́лi зoз apэштy,
 Стрэтнyл сом там И́льчy пpи тiм
 [брэ́шкy.
 Кэт сом óрал на вoлoх пoд óвєс,

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: Руські сеселі в Бачці. Ст. 37. — Там також подане поясненя до сеі пісні.

Ишла И́льчa дo Ку́лi на пoнoс.
 Нoвiм шoрoм пaнoвє хoдзэ́лi,
 Жéбi И́льчy дo Пoльўiкi сцэ́лi.
 Пpет Пэйтєра на ўскєй ульчкi,
 Пpедавáла И́льчa зa бiлi пaнтльiчкi.
 Тo пaнтльiчкi льэ́м сэксер кoштáлi,
 Йáк цє, И́льчo, зa мáлo склaмáлi!
 пpед Йyгáсa,
 Лaпáлi И́льчy нýжєй дoлу пáсa.

 Сiн мy Длькo, а oцєц Пoльўiкo.
 А пpед Бpúндзi чєрвэ́нi йaгoдi:
 Пoвєц, И́льчo, xтo гy тэ́бє хoдзi?
 Хoдзєл Йoбўгєн, áльэ уж ньэ хoдзi.
 А Бpундзáнья рúкi зaлaмáла,
 С кiм йей И́льчa кoнкi вiшєдáла.

395. И́льчa.

Цo ше стáло у Коцúре нoвoгo?
 Сварйáлы ше на дзiўчáткo тpoмє.

Тo дзiўчáткo льэ́хкoгo рoзúмa,
 Бo сéбє льэ́м бapз на кpáткo дýмa.

Пóведз, Ільчо, дзе пёршы раз б́уло,
 Пóведз, Ільчо, за ќелью то б́уло?
 Чі за б́угер, чі за пантльічкі,
 Згвары́алы ше на м́алей улычкі.

Ны за б́угер, а́ны за пантльічкі,
 Ўлапéлы ме на м́алей улычкі.
 Ўлапéлы ме прет Пётра йуѓаса,
 Ўлапéлы ме до́лу ны́жей п́аса.

Зап. в вересни, 1897, від Маріі Бесермені в Коцу́рі.

396. Тіркайлова донька.

Вэ́лькім шóром б́анда і́дае,
 Тіркайло́вей р́ужа кві́тнье;
 Най йéй кві́тнье, най прекві́та,
 Ша́ йу ф́ра́йер уж н́е п́іта.
 Кéд йу п́іта, най йу да́йу,
 Ша йéй э́зрі обеца́йу.
 Езер э́зрі, ф́эрталь жéмі,
 Ша Тірка́йло уж отсэ́лы.
 Сэ́лы, сэ́лы аж до Ку́лі*),
 А вос Ку́лі на сала́ші,
 На сала́ші б́івац м́уші,
 Бо п́ітанкі пра́віц м́уші.

Чом ті дзві́ку так одгва́рел?
 Одгвар, одгвар, н́е будэем йу
 [мац.
 Бо ці ды́до н́е да йу ўжац.
 І Га́йд́ука послу́хала.
 От Іва́на ше зруцэ́ла;
 І Га́йд́ука послу́хала,
 І от Да́нка ше зруцэ́ла.
 Аха, і́ха, дрэ́льх т́кала,
 Та́ го н́е барэ по́пісала;
 Цо́ го н́е барэ по́пісала,
 Альэ кéд го н́е дот́кала.

Га́йд́ук, Га́йд́ук, н́е будз бла́зен,

Зап. в вересни, 1897, від Маріі Шант́и в Коцу́рі.

397. Про Кат́у Лахвату.

Верешóва Лахв́ата,
 Налап́ала ташч́ата;
 Ўлапéла і йéдно́го старóго,
 Завола́ла і Пётра Ўлахово́го.

Маді́йóвей крідэ́лко,
 А Ўлахóві сцегéнко.
 А ті, Ка́то Лахв́ата,
 Дóбры б́улы голоу́ні ташч́ата?

Зап. в вересни, 1897, від Маріі Стр́ібер у Коцу́рі.

398. Про Фей́су.

Чкóда, Бóже, чкóда, тей Фей́сóвей кр́асі,
 Бо ма ч́арні óчі і кандр́асті ў́ласі,
 Обэрва́ йак шв́уркі, ў́ласі йак кандж́уркі.
 Чкóда, Бóже, чкóда, йóго острожéчкі,
 Ша го оплака́лы ко́цурскі дзівóчкі.

Зап. в вересни, 1897, від Маріі Стр́ібер у Коцу́рі.

399. Надворд́ова.

Гóйя, гóйя наперóва,
 Кр́асна дзві́ка Надворд́ова;

Кр́асна, кр́асна, бо йé б́іла,
 Бо до пóльа н́е ходзéла.

*) Мíсточко б́лизько Кересту́ра. Там е повітові́ суд.

Бо до польа нѣ ходзѣла,
 Чарні бършонь нѣ носѣла,
 Льѣм жельѣні і червѣні,
 Бі йу лѣубел Чельбѣскі Йані.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

400. *Складка на портрети любків.*

На коньцѣ валала вѣлькі дімі стоїа,
 Коцурскі дзівѣчки ѓ трі шѣрі стоїа.
 Стоїа вѣны, стоїа, на фърбу складайу,
 Хтѣра грош, хтѣра два, хтѣра по тальару.
 Мелана Бучкѣва сама тальар дала,
 Па сѣбе мѣлого вимальѣвац дала.
 Мальаре, мальаре, крашнѣ омальѣйце,
 Фарбу нѣ санѣйце, фърбу нѣ санѣйце:
 Кѣд вам мѣло бѣдѣ, на мнѣ ше бѣзѣйце.

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрѣбер у Коцурі.

401. *Про Шантаню.*

А Шантѣва пѣгѣва	Дѣлы за нѣго фѣрталъ жѣмі,
За хланцѣмі бѣгѣла;	А тот вѣньцѣ по пѣті,
За хланцѣмі бѣгѣла,	А то Ганьча от тѣті.
Йоргѣнѣ йім давѣла.	А Шантѣва барс пѣшна,
Кѣд дзѣучѣта пѣталы,	За Мѣйу бѣ барс ішла;
Анѣ пѣпча нѣ малы.	А Мѣйанѣ йу нѣ сѣ,
Кѣт Шантанѣ с цѣркѣ ішла,	За другѣго пѣйцѣ нѣ сѣ.
А Йанканѣ ѣ ѣчі вѣшла.	Кѣд нѣ бѣдѣ Мѣйѣва,
А тот кабат шнурковѣні,	Алѣ бѣдѣ Гудакѣва.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені у Коцурі.

402. *Керестурські дѣвки.*

Ішли дѣйкі кѣло цѣркѣ,	У Коцуре красна дзѣйка;
Зварѣалы ше за пацѣркі;	Красна, красна, бо йѣ бѣла,
Йѣдна другѣй ше пѣтала,	Бо до польа нѣ ходзѣла;
Ш чѣм же тѣ ше умѣвала?	Красна, красна за Лыкара
Джуджарѣва з бѣлім вѣном,	Дѣраз бѣ барз ішла.
А Гомзѣва з розмарѣйом.	А Лыкар йу нѣ сѣ,
А у Кѣлі апатѣка,	А вѣна за другѣго пѣйцѣ нѣ сѣ.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

403. *Макай.* *р. 143. н. 4/1.*

Од Дрѣѣва, до Дрѣѣва,	Нѣѣ обѣта, нѣѣ ошѣта,
Дѣе же стѣйї карчма нѣва;	Лѣѣм с тѣкѣцу ороснѣта.

А на двóре качарéчка,
 Дзе Мака́йі пéрсу бóчка.
 А Кіш-Ка́та за́ ным сто́йі,
 От Ержіці вон ше бо́йі;

Зап. в вересни, 1897, від Юлі Левенської в Коцурі.

Кресту́рік ше прехо́дзі:
 Чи сом брiткі, чи нѣ шумні,
 Нѣ па́чим ше йѣдней к...і.

404. Погoвoри.

Дóбра вóда, дóбра, а́льѣ нѣ коцúрска,
 Льѣм то вóда дóбра тóта кресту́рска.
 Нѣ за́ то йѣ дóбра, жéбiм воз нѣй пiла,
 Льѣм йѣ за́ то дóбра, же мам там фрайiра.
 Йай Бóже мой, Бóже, йак ме огварйáйу
 Тóтi стáрi ба́бi, цо рóбiц нѣ ма́йу.
 У тiм Беркасóве ¹⁾, цо ше чúйѣ нóве ?
 Же до Вiслаўскóго ходзéлы дохтóре.
 Дохтóре ходзéлы, Iльчу нѣ льчéлы,
 Льѣм йу вiльчéла та варжéцка ба́ба ²⁾.

Зап. в вересни, 1897, від Маріі Бесермені в Коцурі.

405. Про Молмарову дoнькy.

Кукурiца зрéла йѣ,
 Моўнарóва красна йѣ ;
 А тi, Маты́, бёр тi йу,
 Нэй ше льúдзе нѣ шмéйу.
 У Моўна́ра гoсцiна,
 Забiла ше йѣдна швiньа;

Зап. в серпни, 1897, від Маріі Стрiбер у Коцурі.

Сцéлы вáрiц мачáнкi,
 А нѣ ма́лы шметáнкi ;
 Сцéлы вáрiц хрiньiнi,
 А нѣ ма́лы сланьiнi.
 А Маты́ка так гварéла :
 Моўнарóву мi нѣ трéба!

406. Весiльна дpужина зблудила.

Мезейова свáдзба, вóна баре рупáца,
 Кед воз млóду iшлы, та ше воз нý стра́ца.
 Грiцкoва Мелáна бúла стáрша свашка,
 Вiшла на гайзiбан, патрéла, дзе дрáшка.
 Тадзi льúдзе, тáдзi, ту ше цóшка чáрнi,
 А то сúшед Васiль укáже нам кáдзi.
 А тот сúшед Васiль, вон дóбрi польцáй,
 Бо вон нáшу млáду на гайзiбан цiскал.
 Йак пот Тóржу дóшлы та ше дорáдзéлы,
 Та з Меланi Грiцкóвей кочiша справéлы :
 Гoнь, Мелáнко, дóму, нѣ гúтор нýкóму,

¹⁾ Село у Сримській стол. ²⁾ Акушерка.

Кадзісме ходзельні воз млоду по польу !
 Мелана себе здіхла, з дьєпловамі штріхла :
 Цагай, Шарго, цагай, нѣ будзе ці дармо,
 Дам ці кукуріці, на велькей ульці !
 Домашні кухаркі с пальѣнку адраўкайу,
 Старшу свашку спомінайу :
 Та чі ше опіла, а чі заблудзела,
 Же Коцўрску драгу воз млоду страцела !
 Ёак зме дому прішлыі, с коча поскодзельні,
 У велькім прікльѣце себе поскочельні :
 Льѣшше нам ту будзе, ёак нам вонка було,
 Жіміні вітор віпал, слўнко нас нѣ грало.

Зап. в серпні, 1897, від Мелані Фіндрік у Коцурі.

407. *На мори.*

Кед ёа ішол в Америкі дому,
 Гуторел ёа нашому попіві :
 На галіі барс крашнѣ ховайу,
 Хто там ўмре, до моріа пушчайу.
 Ёого цѣло рібі ойѣдайу,
 А косточкі по моріу пльивайу.
 Ёого жѣна і дзѣці дому го чекайу :
 Дзѣці моёо ! Жѣно ! Дому ме нѣ чекай !

Зап. в вересні, 1897, від Маріі Бесермені в Коцурі.

XI. Жарти і дотинки.

408. Дідо.

Шедзі дьідо на паточкі, грейє ше,
Попатруйє меджі нощкі, шмэйє ше :
Ешчі йа сом, слава Бóгу, нє старі,
Кед мі мѳйо галабурді настáлы!

Зап. в вересни, 1897, в Коцурі.

409. Баба і когут.

Шедзі баба на дворе, шедзі та шійє,
А когут йей у ріці кукурігуйє :
Иц ті, когуту, з ріці вон,
Мѳйа ріц нє бұдає бант твой !

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесерменї в Коцурі.

410. Заслуженина.

Кед йа ше перше льєто пойѳднал,
Дáлы мнє там, дáлы кúру шáра-бúру.
Кúра хóдві, йа курчáта вóдзі.

Кед йа ше дрúге льєто пойѳднал,
Дáлы мнє там, дáлы кáчку рапотáчку :
Мѳйа кúра шáра бúра хóдві,
Хóдзі а курчáта вóдзі.

Кед йа ше трєце льєто пойѳднал,
Дáлы мнє там, дáлы, дáлы мнє там гúску :
Тóта гúска вóду пльúска,
Тóта кáчка рапотáчка,
Тóта кúра шáра бúра хóдві,
Хóдзі а курчáта вóдзі.

Кед йа ше штварте льѣто поїѣднал,
 Дáлы мнѣ там цѣльѣ (2).
 Тóто цѣльѣ з рíцу мѣльѣ,
 Тóта гúска вóду плыúска і т. д.

Кед йа ше пйáте льѣто поїѣднал,
 Дáлы мнѣ там барáна.
 Бáран скóчел на рам,
 А з рáжа на пáтку,
 Злáмал сѣбе у рíці лопáтку.
 Тóто цѣльѣ з рíцу мѣльѣ,
 Тóта гúска і т. д.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

Паралелі: J. Roger, Pieśni ludu polskiego w Górnyim Szląsku. Ст. 45. Ч. 79.

411. Чоловік із Филіпова.

Ішол чоловік с Філіпова,
 Шпівал сѣбе бóскі слова:
 Цінделáрі, цінделáрі, брум, брум!
 І дзѣці му помагáлы, брум, брум.

І дзѣці му помагáлы,
 Док му с тóрбі нѣ вібрáлы:
 Цінделáрі, цінделáрі, брум, брум!
 Дзѣці, дзѣці, дьáвол с тѣбе, брум.

Дзѣці, дзѣці, дьáвол с тѣбе,
 Ідз до лyдзoх, пíтай сѣбе:

Цінделáрі, цінделáрі, брум, брум!
 Кѣт сом пóстал гавальбíром, брум.

Кѣт сом пóстал гавальбíром,
 Мал сом бíркі за гальѣром:
 Цінделáрі, цінделáрі, брум, брум!
 А бíркі ше розігрáлы, брум.

А бíркі ше розігрáлы,
 Шíцок гáльѣр ростаргáлы:
 Цінделáрі, цінделáрі, брум, брум!
 Шíцок гáльѣр ростаргáлы, брум.

Зап. в серпни, 1897, від Мелані Фіндрік у Коцурі

412. Циган у містї.

Пóшол цíган до варóша,
 А нѣ мал вон áнї грóша:
 Гаї де ле, де ле,
 Уцу цíган гѣрджаўле.

Увídзел вон кóлач бíлі:
 Йак бi го ўжац, Бóже мiлі?

Гаї де ле, де ле,
 Уцу цíган гѣрджаўле.

Увídзѣла пáнї ўха,
 Натренáла пóза ўха.

Гаї де ле, де ле,
 Уцу цíган гѣрджаўле.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

Паралелі: М. Врабель, Рус. Соловей. Ст. 62.

413. Нїмці на вандрівцї.

Ваандровáлы Ньѣмці
 Сѣдем рóчки раз:

Шíцкіх полапáлы,
 Шíцкіх повiшáлы

На йфден порваз.
Йфден ше одорвал,
Мўшел швіні пасц,

Страцел панске пра́ше
Мўшел вішіц заш.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

414. Ще не вмерла козацька мати.

Ой коза́ку, коза́ку, ма́ті ті умарла!
Ой ньєпраўда, ньєпраўда, ўчэра ка́шу жа́рла.
На пе́цку ше зродзэла, по пріпе́цку зросла,
А за пе́цом гуторіа́ці за коза́ка по́шла.
Льубел бім ко́зі пасц, а́льє то ме ме́ржі,
Бо ка́жда козі́чка го́ре хвосці́к дэ́ржі.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

415. Кітка з'їла любка.

Ма́ла йа фрайфе́ра годзі́нкара,
Цо пра́вел годзі́нкі аж до ца́ра.
Годзі́нка му ньє спэ́ла бі́ц,
Ма́ла йа фрайфе́ра те́раз ньє мам ны́ч.

Ма́ла йа фрайфе́ра йак йедно́го та́шка,
І то мі го же́дла суше́дзі́на ма́чка.
Бо́дай то́та ма́чка трі сто дя́блех же́дла,
Ньє ма́ла цо йе́сп, фрайфе́ра мі же́дла.

Зап. в серпни, 1897, від Марії Стрібер у Коцурі.

Паралелі: J. Kollár, Národné zpráwanky. I. Ст. 351. Ч. 56.

416. Великоможний пан.

Вола́йу ме за піса́ра,
Ростарга́ні сом:
Трі ферта́лі же́мі мам,
А заре́нка ны́ч ньє мам,
Ешчі льу́дзе поведа́йу:
Велькомо́жні пан.
Шті́рі ко́ны до́ма мам,
Сто́йа во́ны у шта́лі;
Ешчі йа сом за ны́х длу́жен
Трі сто талга́рі.

Кра́сні гінтоў до́ма мам,
С тім сом велькомо́жні пан;
Сто́йа жідзі на улы́ці:
За́плац же го нам!
А ту ці йе́, хва́ла Бо́гу,
Велькомо́жні пан.
Шті́рі паны́ до́ма мам,
Цо ме во́ны мілу́йу,
Цо йа в ны́ма ка́жді ве́чар
Прешпа́ціру́йу.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Шанти у Коцурі.

417. *Кущурські парубки — нероби.*

На кущурскім польу гóре відлі сто́йа,
 Кущу́рські ле́гіньє робóті ше бóйа :
 Кересту́рські ле́гіньє й́дедєн — за кущу́рських сéдем.

Зап. в серпни, 1897, від Гані Рамач у Керестурі.

418. *Осторога.*

Помáлі ше вікрúцай,
 А так з ріцу нъє рúцай;
 Трéба пéца на жíму,
 Нъє кáжді ма перíцу.

Зап. в вересни, 1897, від Марії Бесермені в Коцурі.

ХІІ. Пісні про зьвірів.

419. Воробець і ворона.

Шедзел ўрабец на косцелье йако младеньец,
Прільсцела чарна ўрана, дала му веньец.
Алье йа це, ўрано, нѣ сцем, чарні ногі маш!
Аньі йа це, ўрабец, нѣ сцем, вельо карті граш.
Йа преграйсм два трі грóші, то ми нѣ вельо,
Алье ті ше нѣ чесала седма нѣдзельа.
Пóйдзем йа сі до гайóшу, найдем златі цень,
Бúду йа сі чесовати кажди Бóга дзень.
Дзе орали, дзе шейали, там сом ше крїла:
Дзе легїні танцовали, перше сом бїла.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: Št. Mišik, Piesne zo Spiša. Ст. 26. Ч. 64. — Головацький, Народні пісні. III. 1. Ст. 245. Ч. 121. — J. Kollár, Národné zpiewanky. II. Ст. 132. Ч. 16.

420. Воробець женить ся.

Наварел ўрабель піва	А ўрабец йу ўжал ў таньец,
Прес хмелю, през обільа;	Поламал йей малі пальец.
Ўшїцкїх ўранцох дал звóлац,	А сова йойчі, плаче,
Льем ту сову запягац.	А ўрабец льшпшї скáче:
Сова нѣ бұла пішна,	Бї ми нѣ ті гóсці,
Сама на свáдбу прїшла;	Поламал бїм ці кóсці;
Шедла на край пєцкі,	Алье ше гóсцох бóїм.
Шпївáла по нѣмєцкі.	Льдво на вóшкох стóїм.

Зап. в вересни, 1897, від Юлі Левенської у Коцурі.

Паралелі: В. Гринченко, Етнографическіє матеріали. Т. III. Ст. 662—663. Ч. 1621. — Fr. Čelakovský, Litewské národnj písně. Ст. 131: Hostina — Waclaw z Oleska, Pieśni polskie i ruskie ludu galicyjskiego. Ст. 406—408. Ч. 272. — Fr. Bartoš, Národní písně moravské. Ст. 335. Ч. 567. — Wójcicki, Piesni ludu. II. Ст. 335. — J. Roger, Pieśni ludu polskiego w Górnyh Szląsku. Ст. 222—223. Ч. 448

421. *Комар і мужа.*

Кóші за́йац ота́ву,
 Лы́шка пограбу́йе,
 Кóмар копу накла́да,
 Мúха потлачу́йе.
 Кóмар ше йей зальце́л,
 Же вóн ше ма жéньцi;
 Мúха ше му обеца́ла,
 Же му бúдзе жéна.
 О те́й сла́ўней сва́дзбi,
 Вóнi ше сварéлі,
 I на то́ту сла́ўну сва́дзбу
 Го́сцох поволáлі.
 За старóсту гаўра́н,
 А за сва́шку со́ва:
 Кóпнул вон йей до рiцi,
 Ньe ўрэкла му сло́ва.
 А i чáрна блiха,

Вóна ше дозна́ла,
 Шéдла сэбе до гiнтóва,
 А так понагльáла.
 А i бiла гны́да
 Фáртух опаса́ла,
 Папу́чi на но́гi здэ́ла,
 А так танцова́ла.
 А i чáрна ўра́на
 Шéдла потпiрiне́цку,
 Каза́ла грац немéцку.
 Ўжал iу ўра́бец на та́ньцeц,
 Зла́мал йей ма́лi пáльцeц:
 Да ньe бúлi тi го́сцi,
 Вiтpи́сла бiм e це́бе ко́сцi.
 Альe ше од нýх бо́йiм,
 Льéдво на но́гох сто́йiм.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: Головацький, Народні пісні. III. 1. Ст. 503—504. Ч. 6. — Т. II. Ст. 732. Ч. 17. — Ст. 558—559. Ч. 44. — Ст. 505—508. Ч. 4—5. — P. I. Šafařík, Pjsně swetské lidu slow. w Uhřech. I. Ст. 110—112. Ч. 73. — Žegota Pauli, Piesni ludu ruskiego w Galicyi. II. Ст. 96—97. Ч. 7. — J. Kollár, Národné zpiewanky. II. Ст. 125—127. Ч. 3.

422. *Комарове весіле.*

Зажу́рел ше ко́мар, сцел вон ше жéньцi,
 Мúха ше му обеца́ла за жéну му бу́цi.
 Відзi мúха кома́ра, молóтца дpично́го,
 Пре жадно́го думáнья сце пойсц вóна за ньго.
 А гаўра́н бул старéста, сва́тка бúла со́ва,
 Кóпнул вон йей до рiцi, ньe ўрэкла му сло́ва.
 Лы́шка бúла куха́рка, ма́чка бúла дру́шка.
 А та бiла гны́да фáртух опаса́ла,
 Папу́чi на но́гi ўжа́ла, а так танцова́ла.
 На ту сла́ўну сва́дзбу го́сцох завола́лi,
 Ньe ма́лi вóньi цо йeсц, рóзiсц ше мушéлi.

Зап. в вересни, 1897, від Маріі Стрібер у Коцурі.

Паралелі: Б. Гринченко, Этн. мат. Т. III. Ст. 665—666. Ч. 1627. (А—Б. Лише початок). — Про те, як птиці і звірі справляли весіле диви ще: K. Erben, Písně národní. III. Ст. 171—179. Ч. 507—508. — Česká nář. písně. 1825. Ст. 40—41.

Ч. 93. — Fr. Čelakovský, Litewské národní písně. Ст. 129—130. Wlkowa swatba. — P. I. Šafařík, Písně světské lidu slov. w Uhřech. I. Ст. 109—110. Ч. 72. — Wacław z Oleska, Pieśni polskie i ruskie ludu galicyjskiego. Ст. 475—476. Ч. 367. — Żegota Pauli, Pieśni ludu polskiego w Galicyi. Ст. 177—178. Ч. 4. — Żegota Pauli, Pieśni ludu ruskiego w Galicyi II. Ст. 98—100. Ч. 8. — Wójcicki, Pieśni ludu. II. Ст. 280. — З. Радченко, Пѣсни Гомельскаго уѣзда. Ст. 149. Ч. 57. — J. Kollár, Národní zpiewanky. II. Ст. 128—130. — Гринченко, Этнографическое материалы. III. Ст. 662—664. Ч. 1621 i 1623.

423. Убитий комар.

Стоїи ўрана на кóпи,
Трэпе з рíцу конóпи;
Кеді трéпи, кеді ньe?
Кед газдiнi дóма ньeт!
Га-гм, га-гм, кед газдiнi дóма

[ньeт.

Дзе же пóшла? До гýтi,
Предава́ци когутi.
Когýтi ше сплaмéлi,
Та ко́мара забiлi.
Га-гм, га-гм, та ко́мара забiлi.

Льeжi ко́мар на двóре,
Мўшка пла́че ў ко́мóре.
Ньe плач, мўшко, ньe плач тi,
Комар ци ше наўра́ци.
Га-гм, га-гм, комар ци ше наўра́ци.

Йак йа ньe знам плака́ци,
Кед мой ко́мар забiтi?
З нбóго сáдло вiншáте,
За сто злáтi прeдaтe.
Га-гм, га-гм, за сто злáтi прe-
дaтe.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар в Керестурі.

Паралелі: Про смерть комара є у нас особливо багато варіантів пісні „Гримнуло, стукнуло в лісі, комар з дуба повалив ся“... Пор. Гринченко, Этн. Мат. III. Ч. 1618, 1626 i 1627. — Wacław z Oleska, Pieśni polskie i ruskie ludu galicyjskiego. Ст. 364—365. Ч. 206. — Żegota Pauli, Pieśni ludu polskiego w Galicyi. II. Ст. 95—96. Ч. 6. — Wójcicki, Pieśni ludu. II. Ст. 269—270. — Тамже. Ст. 287—288. — J. Kollár, Národní zpiewanky. I. Ст. 258. Ч. 82. II. Ст. 127. Ч. 4. — Оця пісня одначе звачно вже віддала ся від неї.

424. Кобила „продає петрушку“.

Стáло ше вешéльe
У тiм нáшим сéльe:
Жвiр ше прiшол жéньци
I ўжал сéбе мiшку —
Вер то йe фрiшку.
Ластовiчка — дружiчка
Стóли намешчáйe,
Їу тáнцу ше рiхтáйe;
I по мáлей хвiлi
Стóли вiновáйe,
Їу тáнцу ше рiхтáйe.

Зап. 1897, в Керестурі.

А кобўла крáвi рeклa:
Маш тi, крáво, шчeсцe с пéклa,
Жe тi так тaнцўйeш.
Йа од вeчóра шeдзiм,
Вешéльe сéбе глeдзiм:
Мньe нiхтo ньe пiймe.
Пойдзeмe мi во нáшо пiйáцa,
Улaпiмe зaiйáцa!
Улaпiлi зá хвост,
Вiшнурeлi нá пoйт.

425. *Птиці при роботі.*

Голуп жітко шейє,
 Очко ше му шмейє;
 Фаркашіца браньї,
 Фъркаш йу заганьа.
 Баба жітко жньейє,
 Дыдо снопкі ўйяже;
 Пулькі снопкі вожа,
 Пульакі брадло лѡжа.
 Гўскі адьавўйу,
 Гунарі йім росказўйу;

Швіньї тлѡча,
 Корнаві слѡму ўлѡча.
 Магаріца вейє,
 Магарец ше з ньей шмейє,
 Же ньє добре веїє.
 Крава міші,
 Бўйак йей вѡді нѡші;
 Мачка сѡдза,
 Мачѡта ше з ньу вѡдза.

Зап. в липни, 1897, від Юлі Молнар у Керестурі.

Паралелі: Štefan Mišik, Piesne zo Spiša. Ст. 142—143. Ч. 393. — Ст. 93. Ч. 229.

426. *Заяць, серна і дївчина.*

А на гѡрі стѡйї зайац,
 Стѡйї зайац помірдаїац:
 І йа бі так помірдаѡа,
 Кѡд бїм такі хвѡсцїк маѡа
 Йако зайац.

У жельєні заградї стѡйї сарньа,

Пребѡра з пошкѡмі жебі жѡрла:
 І йа бі так преберѡла,
 Кѡд бїм такі нѡшкі маѡа
 Йако сарньа.
 Моїо нѡшкі ньє ценўчкї,
 Стѡйѡа крїво йако дрўчкї.

Зап. в серпни, 1897, від Ганї Рамач у Керестурі.

427. *Чорний баран.*

А две шї мі бул, чѡрні бараньє?
 У мльїнку, у мльїнку, мой Мѡрцїн-паньє.
 Цѡ шї там рѡбел, чѡрні бараньє?
 Жїтко мльєл, жїтко мльєл, мой Мѡрцїн-паньє.
 Цѡ цї мїнар гварел, чѡрні бараньє?
 С кїюм бўхал, дѡ мньє штўхал, мой Мѡрцїн-паньє.
 Требаѡ спѡкац, чѡрні бараньє!
 Кѡд ньєт дзе, кѡд ньєт дзе, мой Мѡрцїн паньє.
 До мїжей дѡїрі, чѡрні бараньє!
 Кѡд ньє мож, бо рѡшкї, мой Мѡрцїн-паньє.
 Требаѡ орубац, чѡрні бараньє!
 Кѡд ньє мож, бо бѡльї, мой Мѡрцїн-паньє.
 Требаѡ заўйязац, чѡрні бараньє!
 Кѡд ньєт ш чїм, кѡд ньєт ш чїм, мой Мѡрцїн-паньє.
 Зо швінскїм лайном, чѡрні бараньє!

Кет шмёрдзі, кет шмёрдзі, мой Марцін-паньє.
Требало пахац, чэрні бараньє!
Пахай сам, пахай сам, мой Марцін-паньє.

Зап. в вересни, від Мелані Фіндрік у Коури.

П а р а л е л і : Головацький, Народні пісні. Т. III. 2. Ст. 528—529. Ч. 6. Т. II. Ст. 484. Ч. 20. — Żegota Pauli, Pieśni ludu polskiego w Galicyi. Ст. 62—64, b i d. — J. Roger, Pieśni ludu polskiego w Górnym Szląsku. Ст. 54 55. — Ч. 101—102.

428. Куряча війна.

Ідзе барап по мósце,
Ньєше дудві на хвóсце.
Дзе ті ідзеш бараньє?
До Кракóва мой паньє!
Цо там рóбїя панóве?
Бїіу кúрі по двóре.
Шльєні ціган кóня кúйє,
А з батóшчком почміргúйє:
Шмік, бїк, а ті татї вон, вон!
Патїнгї льєца, поткóві траца:
Збéрай, паньє, поткóві,

Поткуйєме два вóлі.
Улапїме препілóчку,
Дáме паном половічкú.
Кукук Гапьїчку!
Ўре кáша, ўре, ішче ньє довáрла,
Уш панóве йёдза!
Кáчки, мáчки помівáйу,
За рам закладáйу;
Червéна ружїчка,
Скáкай, Дьурї, с коньїчка!

Зап. в червни, 1897, від Марїї Мункачї в Керестурї.

429. Моя курка...

Мóйа кúра шáра бúра
Льєм док дóму дольцéла,
Шїцко бїле пїрце вїтрацéла.
Гай на барї, шарї барї
Трeпáлі кукі бакукі рай.
Мал сом йёдну кáчку:
Мóйа кáчка блáто пльєчка,
Мóйа гúска вóду пльúска.
Мóйа кúра шáра бúра і т. д.
Гóньїм пулькі на лúкі,
Най збїрайу павúкі;
Мóйа кúра шáра бúра,

Мóйа кáчка блáто пльєчка,
Мóйа гúска вóду пльúска,
Гай на барї шарї барї
Требалї кукі бакукі рай.
А мой сúшет жїто шéйє,
Мой магáрець льєм ше шмéйє:
Мóйа кúра шáра бúра і т. д.
Мóйо вóлі хóдза гóлі,
А мой сúшeд ньє по вóлі,
Його вóлі во йáрмéнох,
Мóйо кóньї бeе стрeмéнох.
Мóйа кúра шáра бúра і т. д.

Зап. в серпни, 1897, від Гашї Рамач у Керестурї.

П а р а л е л і : Головацький, Народні пісні. II. Ст. 478—480. Ч. 15 — K. Erben, Písně národní. III. Ст. 157—160. Ч. 499. J. Kollár, Národní zpiewanky. II. Ст. 49—52. Ч. 12. — Россійская Эрота. Спб. Часть III. Ст. 173.

430, Нісенітниця.

Студня за буджаком,
Черпай воду с купаком.
Спадла ігла до моря,
Забіла медведза.
Медведзіца породзі тёлца,
І шпурелі з венца.
Дайу віна, дайу піва —
Шахальец, бохальец,
Шігіріті —
Шахальец, бахальец.

Зап. 1897, у Керестурі.

З М І С Т.

I. Західні угорсько-руські комітати.

I. Матеріяли із села Чертежа, Землинської стол.

	СТОР.		СТОР.
1. Сьв. Петро і Павло при перемові	3	5. Невірна жінка. — Свобода ...	8
2. Сьв. Петро з Павлом на весілю	3	6. Піп і Іван	10
3. Вірний слуга	4	7. Газда і попи	11
4. Злодій Штефанко	5	8. Як пан біду пізнав	13
		9. За жінкою	15

II. Матеріяли із села Шамброна, Шариської стол.

10. Як газда продав Богови воли .	22	15. Як невинного були повісили ..	30
11. Як хлопець заслужив собі царство	24	16. Подорож до пекла	31
12. Пімста сьв. Петра	26	17. Невірна жінка	35
13. Христос і три газди	27	18. Дурні люде	37
14. Чудо М. Повчанської Богородиці ..	29	19. Як хлоп жартував із пана	38

III. Матеріяли із села Сулина, Спішської стол.

20. Як Христос карав жінку на просьбу св. Петра	40	22. Ангел на службі	42
21. Як коршмар був конем	41	23. Паві, чарівниця і розбійники .	43
		24. Пісні	45

IV. Матеріяли із села Великого Липника, Спішської стол.

25. Анекдоти	48	27. Недобра мати і син	54
26. Газда і чорт	51	28. Пісня	57

V. Матеріяли із села Орябини, Спішської стол.

29. Ієновефа	58	31. Пісні	60
30. Дівчина і чарівниця	59		

VI. Матеріяли із села Вижного Свидника, Шариської стол.

32. Як Саламон запімів	79	34. Переспанка	80
33. Соломон, його мати і мудра дівчина	79	35. Бабина дівка	81
		36. Де що про хрестини	81

VII. Матеріяли із села Літманови, Снішеської стол.

	стор.		стор.
37. Чортові записав ся і до неба дістав ся	82	41. Не вір жінці!	86
38. Богацький син	83	42. Пан і дід	87
39. Три роди жінок	84	43. Як вийт з'ів чепець	88
40. Богач і бідний	85	44. Рекрутська лапанка	88

VIII. Матеріяли із села Якубан, Снішеської стол.

45. Згадка із 1848 р.	89	48. Як газда пробував бути чарівником	90
46. Як живеть ся Русином ва Спішу	89	49. Заворожена корова	92
47. У войську	90		

IX. Матеріяли із села Кремнаха, Снішеської стол.

50. Як сьв. Петро був два рази битий	93	53. Як злодії крали мід	95
51. Дві дороги	94	54. Тягнули медведя до меду	96
52. Як циган здурив пана	95	55. Небалиця	96
		56. Майстерний злодій	98

X. Матеріяли із села Кружльова, Шарішеської стол.

57. Граф Пенеловський	102
-----------------------------	-----

XI. Матеріяли із села Мальцова, Шарішеської стол.

58. Як королевич оженив ся	105	59. Недобрий брат	109
----------------------------------	-----	-------------------------	-----

II. Бач-Бодрогський комітат. — Пісні.

I. Духовні пісні і колядки.

1. Про Адама	119	10. Христос і Богородиця. А.	123
2. Пастухи ва Різдво Христа	119	11. Христос і Богородиця. Б.	123
3. Пастухи на різдво Христа	120	12. Грішна душа з Богородицею перед Христом	124
4. Ангел сповіщує пастухів про Різдво	120	13. Пісня до Богородиці	125
5. При яслах Христових	120	14. Пісня до Богородиці на троні	126
6. Радість із причини Різдва	121	15. Пісня до Петра і Павла	126
7. Христос чоловіком	121	16. Покритка в пеклі	126
8. Побиті Іродом діти	122	17. Те саме	127
9. Апостоли по смерти Христа	122		

II. Балади і романси.

18. Мертвець-коханок	128	29. Вандрівний топить свою любку в Дунаю. А.	136
19. У ворожки	129	30. Те саме Б.	136
20. Донька-пташка	129	31. Дівчина вандрує	136
21. Ковалева дочка	130	32. Купчик	137
22. Воик у пані	131	33. За збанок — пана	138
23. Викрадена. А.	131	34. Підмова	139
24. Викрадена. Б.	132	35. Стрілець убив дівчину	139
25. Покарана коршмарка	132	36. Поворот милого	139
26. Лютий брат і бідна сестра	133	37. Вбитий муж	140
27. Жінка каже мужа вбити	134		
28. Дівчина воичка	135		

III. Історичні спомини.

	стор.		стор.
38. Пан хапає дівчину	141	43. Розбійницька мета	144
39. За Поляком	141	44. Перед шибеницею	145
40. Опришок Яношик	142	45. Вдовиченко	145
41. Опришок Келеменія	143	46. Брат і сестра в ясирі	145
42. Розбійник і його кінь	144		

IV. Ріжні долі.

47. Дітські пісеньки. А.	147	54. За сокола гайворон	149
48. Б.	147	55. За що взяти ся?	150
49. Сирота	147	56. Підстрілена	150
50. Дівчина без мами	148	57. Кінь і хазяїн	151
51. Мачуха	148	58. Три долі	151
52. Хлопчячі мрії	149	59. Молодість минає	151
53. Дівоча свобода	149	60. Молодість не вертає	152

V. Дівочькі пісні.

61. Невесела	153	101. Співуча	162
62. Служниця	153	102. Мамине виховуване	162
63. Як би то так!	153	103. Перебірчлива	163
64. Перепілка	154	104. Заздрісна	163
65. Дівчина і лелія	154	105. Хоре серце	163
66. Дівчина лелія	154	106. Хора, бо довго не бачила любка	164
67. Хто кого любить	155	107. Хора	164
68. Чутна сопівка	155	108. Дівчина не пускає парубка до себе	165
69. Бажане	155	109. Мати сховала ключі	165
70. Не привикла в горах	155	110. Дівчина не боїть ся	165
71. Колись а тепер	156	111. Мила допоможе, де й лікар не може. А.	166
72. Милый при студні	156	112. Б.	166
73. Бажане рівности	156	113. Тримай мати сина!	166
74. Вигідна	156	114. Дівчина купує парубкови вбране	166
75. Щира	156	115. Дає йому волю	167
76. Сама	156	116. Милый далеко	167
77. На ягодах	157	117. Нема до кого, та до милго	167
78. Охоча до панничів	157	118. За милим через Дунай	167
79. Дівчина рожа	157	119. За милим через Дунай	168
80. Парубочька краса	157	120. Не всі беруть ся, що кохають ся	168
81. Вже не молода	157	121. Старости	168
82. Негладка	157	122. Клопіт дівчини	168
83. Хоч не красна, але горда	158	123. Відмовлений милый	169
84. Бідна	158	124. Одурена	169
85. Богата і бідна	158	125. Фалшивий любко	169
86. Сон	158	126. Милый покидає	170
87. Прибрана	159	127. Милый ходить до иньшої. А.	170
88. Дівоче лице — яблуко	159	128. Милый зраджує. В.	170
89. Красуна	159	129. Милый зрадив. В.	170
90. Блявка	160	130. Півнала невірного	171
91. Не мальована	160	131. Любко відпав від серця	171
92. Краса швидко цезає	160	132. Розлучена з милим	171
93. Парубок-красень	160	133. Любко жевить ся з иньшою	172
94. Збаїдла	160	134. Не дають за любка	172
95. Залицяє	161	135. Ліпший багатий жених	172
96. Перший милый	161	136. Боязлива. А.	173
97. Любко вівчар	161		
98. Любка нема, а нелюбий тут	161		
99. Дівчата бють ся за парубка	162		
100. Багато хлопців	162		

	СТОР.
137. Доброї жінки муж не бє. Б.	173
138. Мати не хоче віддати одя- начки	174
139. Мати не дає за любка	174
140. Спорідненє на перешкодї же- нитїбї	175
141. Побив би тебе плач!	175
142. Дївчина затроює парубковї рани	175
143. Нещасна	176
144. Любкова мати — обмївниця	176
145. Мати розлучниця. А	176
146. Б.	177
147. Коли не жїнка, то братова	177
148. Зажду, аж повдівїє	177
149. Ой знати, знати	178
150. Любкова мати дає дївчину	178
151. За милого бють	178
152. Нещасне кохавє	178
153. Коли хотїла мати любка	179
154. Солодкї спомини	179

	СТОР.
155. Ворон смуток	179
156. За милим голова болить	180
157. Серце болить	180
158. Жаль за милим	180
159. Жаль дївчини	180
160. Коби умер милий	181
161. Милий умирає	181
162. Чорнї думки	181
163. Обморок	182
164. Дївчина вмирає	182
165. Мрїї про скєкруху	182
166. По шлюбї годї любити кїльох	182
167. За муж — у могилу	183
168. Лїпший парубок як удовець	183
169. Віддана до великої сїм'ї	183
170. Віддана до Когура	183
171. Віддана на чужину	184
172. Туга на матерїю	184
173. Нїхто не винен — сама я	184
174. Дївчина і патер	185
175. Дякова любка	185

VI. Утрата вїнка.

176. Вїнок радїсть	186
177. На фїялках	186
178. На дарабї	186
179. Зрадливий любко	187
180. Перевїзне	187
181. При грї в карти. А	188
182. Б	188
183. Вїнок поплав в водою. А	189

184. Б.	189
185. З жандармами	190
186. Жандарми зводять дївчину	190
187. Янї і Ганїчка	190
188. Самодруга	190
189. Дружба батьком	191
190. Дївчина і югаси	191

VII. Парубоцькї пїснї.

191. Наймитськї гаразди	193
192. Люба — вїчний пьвіт	193
193. Нездалий на поца	194
194. Вїгер	194
195. Шкода дївчини	194
196. Чиї воли?	194
197. Недбайко	195
198. Черешня-дївчина	195
199. Парубок і кїнь	195
200. Очи	195
201. Чорнї очи	195
202. Чорнї очи — зрада	196
203. Пїзнав її по очах	196
204. Сила очий	196
205. Дївочї очи — принада	197
206. Дївоча краса	197
207. Дївчина в коморї	197
208. За вївцями	197
209. Дївчина-звїрина	198
210. З дївчиною на риби	198
211. Пїмста	198
212. Гуляв усю нїч	198
213. Недобрий милий	198
214. Секрет	199
215. Наважив на дївчину	199

216. Зрадливий кашель	199
217. Битий за дївчата	199
218. Убитий за молодїцї	200
219. Рубач і його мила	200
220. Дївчино моя, валий ми коня	200
221. Велика любов	201
222. Чи згадує мила?	201
223. Парубок хвалить ся	201
224. Одна покинула, друга просить	202
225. Парубок кпить здавньої любки	202
226. Парубок не хоче бїдної	202
227. З любови не буває добра	202
228. Осторога	202
229. Пересторога	203
230. Чужа жїнка не своя	203
231. Мильша любка від родини	203
232. Вїрний любко	203
233. Невродливий	204
234. Жало дївча траву	204
235. Дївцї в коршї не місце	204
236. Намова	204
237. Парубок пїдмовляє дївчину	205
238. Вода оправдани	205
239. Парубоцьке право	205
240. Сам не знає, де був	206

	стор.
241. Обікрали у дівчини	206
242. Парубоцькі мрії	206
243. З любови не буває добра	206
244. Любов коротка	207
245. Яблока — зелицяне	207
246. За яблуко	207
247. Риба з огтом	207
248. Важка праця	207
249. Сопілка-любов	207
250. Парубок любить дві дівчині	208
251. Неволя-оранка	208
252. Потайна любов	208
253. Найкраща любка	208
254. Дармо ждав	209
255. Дея дівки і молодіці	209
256. Іще не женив ся, а вже гро- зять	209
257. Вимолив дівчину	210

	стор.
258. Дівчина уводить	210
259. Довго ждати	210
260. Заждали би	210
261. Парубок нарікає на невірну	211
262. Парубок зарікає ся любити	211
263. Парубок зарікаєть ся любити	211
264. Один любив, другий узяв	212
265. Розлучені коло криниці	212
266. Розставане	212
267. Позбув ся	213
268. Не дають дівчини	213
269. Смерть з любови	213
270. Жаль парубків і дівчат	213
271. Мати розрадиця	214
272. Парубок клине родичів, що не дали дівчини за него	214
273. Горє нежонатому	214

VIII. Вояцькі пісні.

274. Ловленя рекрутів	215
275. Цесарський дарунок	215
276. Повине	215
277. Богач викрутить си з войська	216
278. Прощане	216
279. Прощане рекрута	217
280. Розлука	217
281. Остатня розмова в касарні	217
282. Розставане	218
283. Воицьке щастє	218
284. Жонатий у війську	218
285. Рекрутки	219
286. Воицький заповіт	219
287. Остання воля	220
288. Чоловік — філяр	220
289. Сама в дома	221
290. Через війну не мож дівчини любити	221
291. Дівочий плач	221
292. Дівоча туга	222

293. В поході	222
294. На війні	222
295. Лист до любка	223
296. Воицьке сватанє А	223
297. Б	224
298. Воєк у Кошинях	224
299. Гусар в дорозі	225
300. Дівчина і гусари А	225
301. Б	226
302. Дівчина йде з воємком. А	226
303. Б	226
304. За воєнками	227
305. Ліпше в мори, як із гусарами	227
306. Капітан і його любка А	228
307. Б	228
308. Воицька сорочка	228
309. Воєк усе фалшивий	229
310. Для любка-воєнка	229
311. Убитий милий	229
312. По повороті з війська	230

IX. Пісні про подружнє житє.

А. Добра жінка.

313. Доля замужної жінки	231
314. Жінка дожидає мужа	231
315. Добра шевкinya	232
316. Жінка пияці	232
317. Вірна жінка	233
318. Жінка бе пияцию мужа	233
319. Тяжко без мужа	233
320. Вірна і по смерти милого	234
321. Оженив ся з нелюбою	234

Б. Без любови.

322. Жінка не по волі	235
323. Невірна жінка	236

324. Вийшла замуж не по своїй волі	236
325. За нелюбом	237
326. Жінка не любить мужа	237
327. Подружє без любови	237
328. Жінка лютеранка	238
329. Молода жінка у старого мужа	238
330. Горє молодой зі старим	238
331. Потана жінка. А	239
332. Б	239
333. Жінка на продаж	239
334. Жінка з богатого роду	240

В. Диха жінка.

335. Перекірлива	240
----------------------------	-----

	СТОР.		СТОР.
336. Невірна жінка	241	349. Жінка бє чоловіка. Б.	245
337. Недбала жінка. А.	241	350. Лайка	246
338. Б	241	Г. Лихий муж.	
339. Знає свою жінку	241	351. Жінкар	246
340. Жінка дивуєть ся, що чоловік невдоволений	242	352. Залидне жонатого. А.	246
341. Жінка доїть бика	242	353. Б	246
342. Жіноча запобігливість	242	254. Недбалий господар	247
343. Робітниця	243	355. Муж боїть ся жінки	247
344. Також роботяча	243	356. Муж не вірить жінці до гро- бової дошки	248
345. Жінка хоче строїв	244	357. Льогіка п'яниці	248
346. Б	244	358. Недогода їй	248
347. Жінка збиткує мужа	244	359. Наворожили	248
348. Жінка бє чоловіка. А.	245	360. Дібрали ся	249

X. Місцеві пісні.

361. Пісня про мене	250	284. Пуста земля	259
362. Про пароха	250	385. На рижовому полі	260
363. Про капеляна	251	386. Про селянина Горняка	260
364. Про доктора	251	387. Про Іорчіка	260
365. Про нотаря	251	388. Вкрадений ячмінь	261
366. Про учителя Врably	252	389. Богатирі	261
367. Про учителя Каменну	252	390. Убийство	261
368. Про учителя Каменну	252	391. Війна з жандармами	262
369. Про учителя К.	253	392. Убийство парубка	262
370. Про бійку учителів	253	393. Покритка. А.	263
371. Про дяка	253	394. Покритка. Б.	263
372. Про віта	254	395. Галча	263
373. Роздор з вітом	254	396. Тіркайлова донька	264
374. Вітів син	254	397. Про Катю Лахвату	264
375. Про Бугерів	255	398. Про Фейсу	264
376. Вибори у Вербасі	256	399. Надьордьева	264
377. Про Пузьського	256	400. Складка на портрети любків	265
378. Про Войніча	257	401. Про Шантаню	265
379. Посол Лелбах	257	402. Керестурські дівки	265
380. Б-гачі жадають розділу толоки	257	403. Макаї	265
381. Відні по розділі толоки	258	404. Поговори	266
382. Відні пробують здержати по- діл толоки	258	405. Про Молварову доньку	266
383. Велика вода	259	406. Весільна дружина зблудила	266
		407. На мори	267

XI. Жарты і дотинки.

408. Дідо	268	414. Ще не вмерла козацька мати	270
409. Баба і когут	269	415. Кітка з'їла любка	270
410. Заслуженина	269	416. Великоможний пан	270
411. Чоловік із Филипова	269	417. Кудурські парубки — нероби	271
412. Циган у місті	269	418. Осгорога	271
413. Німці на вандрівці	269		

XII. Пісні про звівірів.

419. Воробець і ворона	272	425. Птиці при роботі	275
420. Воробець женить ся	272	426. Заяць, серна і дівчина	275
421. Комар і муха	273	427. Чорний баран	275
422. Комарове весіле	273	428. Куряча війна	276
423. Убитий комар	274	429. Моя курка	276
424. Кобила „продає ветрушку“	274	430. Нісенітниця	277

INHALT.

I. Westliche ungarisch-ruthenische Comitata.

- I. Materialien aus dem Dorfe Čertež, Zempliner Com. S. 3—15.
- II. Materialien aus dem Dorfe Šambron, Šarošer Com. S. 22—38.
- III. Materialien aus dem Dorfe Sulyn, Zipser Com. S. 40—45.
- IV. Materialien aus dem Dorfe Gross Lipnik, Zipser Com. S. 48—57.
- V. Materialien aus dem Dorfe Orjabyna, Zipser Com. S. 58—60.
- VI. Materialien aus dem Dorfe Ober-Svydnyk, Šarošer Com. S. 79—81.
- VII. Materialien aus dem Dorfe Litmanova, Zipser Com. S. 82—88.
- VIII. Materialien aus dem Dorfe Jakubjany, Zipser Com. S. 89—92.
- IX. Materialien aus dem Dorfe Krempach, Zipser Com. S. 93—98.
- X. Materialien aus dem Dorfe Kružljova, Šarošer Com. S. 102.
- XI. Materialien aus dem Dorfe Malzow, Šarošer Com. S. 109.

II. Das Bač-Bodroger Comitāt. Lieder.

- I. Geistliche und Weihnachtslieder. S. 119—127.
- II. Balladen und Romanzen. S. 128—140.
- III. Historische Reminiscenzen. S. 141—145.
- IV. Verschiedene Schicksale. S. 147—152.
- V. Mädchenlieder. S. 153—185.
- VI. Verlust des Kranzes. S. 186—191.
- VII. Junggesellenlieder. S. 193—214.
- VIII. Soldatenlieder. S. 215—230.
- IX. Ehestandslieder.
 - A. Gute Frau. S. 231—234
 - B. Ohne Liebe. S. 235—240.
 - C. Böse Frau. S. 240—246.
 - D. Böser Mann. S. 246—249.
- X. Locale Lieder. S. 250—267.
- XI. Scherz und Satire. S. 268—271.
- XII. Das Thiorepos. S. 272—277.

